

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
&
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ
ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΘΩΜΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΖΑΨΑ ΑΝΘΗ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	Σελ. 6
---------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1.1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση.....	8
1.1.1 Το ιστορικό των ιδρυτικών Συνθηκών.....	9
1.1.2 Από τις τρεις Κοινότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	9
1.1.3 Οι διευρύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	10
1.2. Περιφερειακές ανισότητες στον ευρωπαϊκό χώρο.....	11
1.3. Αιτίες των περιφερειακών ανισοτήτων.....	12
1.4. Η εσωτερική συνοχή μείζων στόχος της ευρωπαϊκής οικοδόμησης	14
1.5. Περιφερειακή πολιτική	16
1.6. Τα βήματα της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής.....	18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1. Τα χρηματοδοτικά μέσα της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής.....	22
2.1.1. Διαρθρωτικά Ταμεία.....	22
2.1.2. Ταμείο Συνοχής.....	23
2.1.3. Μέριμνα για τα νέα μέλη.....	24
2.2. Στόχοι Προτεραιότητας	25
2.2.1. Nuts.....	27
2.3. Τρόποι με τους οποίους διοχετεύονται τα χρήματα των Διαρθρωτικών Ταμείων στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	28
2.3.1. Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης.....	28
2.3.2. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.....	28
2.3.3. Καινοτόμες Δράσεις/ Ενέργειες.....	30
2.4. Κατανομή των χρηματοδοτήσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων.....	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3^η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2006

3.1 Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.....	33
3.2 Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και νέο πλαίσιο εφαρμογής.....	36
3.2.1 Αναγκαιότητα νέου συστήματος.....	36
3.2.2 Αρχές νέου συστήματος.....	37
3.3 Άξονες Προτεραιότητας & Επιχειρησιακά Προγράμματα Γ' ΚΠΣ.....	38
3.3.1 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....	40

3.3.2 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π).....	52
3.3.3 Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.....	64
3.3.4 Ταμείο Συνοχής.....	66
3.4 Στάδια κατάρτισης και έγκρισης ελληνικού Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.....	68

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

4.1. Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.....	69
4.1.1. Γενικές Αρχές Διαρθρωτικών Ταμείων.....	69
4.1.2. Η Εφαρμογή των Προγραμμάτων.....	69
4.2. Διαδικασίες ένταξης Έργων /Πράξεων στο επιχειρησιακό πρόγραμμα	78
4.3. Δικαιούχοι-Αποδέκτες –Ωφελούμενοι των προγραμμάτων.....	81
4.4. Διαχείριση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	82
4.5. Διαχείριση της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Leader+ από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (Αναπτυξιακές Εταιρίες).....	85
4.6. Όργανα Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.....	88
4.6.1. Σύστημα παρακολούθησης, εφαρμογής Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	88
4.6.2. Σύστημα παρακολούθησης, εφαρμογής Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	90

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

5.1. Χαρακτηριστικά περιφέρειας Ηπείρου.....	92
5.1.1 Οι βασικοί περιφερειακοί δείκτες-συγκρίσεις με μέσο όρο της χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Διαχρονική εξέλιξη.....	92
5.1.2 Ενδοπεριφερειακές ανισότητες- Διαχρονική εξέλιξη- Εκτίμηση τάσεων.....	94
5.2. Στόχοι και Στρατηγική για την περίοδο 2000-2006.....	96
5.2.1. Συγκριτικά πλεονεκτήματα-Προβλήματα και περιορισμοί.....	96
5.2.2 Στρατηγικοί Στόχοι.....	96
5.3. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ηπείρου.....	97
5.3.1. Βασικοί Στόχοι & περιεχόμενα του Προγράμματος.....	97
5.4. Αξιολόγηση του Προγράμματος	100

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

6.1. Το ελληνικό πλαίσιο για την τοπική ανάπτυξη.....	102
6.1.1. Νομικό Πλαίσιο των Επιχειρήσεων της Αυτοδιοίκησης (& Αναπτυξιακών Εταιριών).....	103
6.1.2. Ο ρόλος των Αναπτυξιακών Εταιριών στην τοπική ανάπτυξη στα πλαίσια του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.....	106

6.2. Αναπτυξιακές Εταιρίες.....	108
6.2.1. Μια απόπειρα ορισμού.....	108
6.2.2. Ιστορική διαδρομή.....	108
6.2.3. Λειτουργία Αναπτυξιακών Εταιριών.....	109
6.2.4. Μοντέλα οργάνωσης Αναπτυξιακών Εταιριών	110
6.2.5. Φορείς που μπορούν να ιδρύσουν μια Αναπτυξιακή Εταιρία	111
6.2.6. Έλεγχος των Αναπτυξιακών Εταιριών	111
6.3. Χαρακτηριστικά Αναπτυξιακών Εταιριών.....	113
6.4. Ρόλος των Αναπτυξιακών Εταιριών.....	114
6.5. Στόχοι των Αναπτυξιακών εταιριών.....	115
6.6. Αναπτυξιακές Εταιρίες στην Ελλάδα.....	117
6.7. Ελληνική Ένωση Αναπτυξιακών Εταιριών (HELADA).....	120
6.8. Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες, η Επιχειρηματικότητα και το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.....	121
6.9. Προβλήματα Αναπτυξιακών Εταιριών.....	122

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ (ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΡΑΣΗΣ ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε)

7.1. Γενική περιγραφή περιοχής.....	125
7.2. Υφιστάμενες συνθήκες.....	125
7.2.1. Κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες.....	125
7.2.2. Μορφολογικά χαρακτηριστικά.....	126
7.2.3. Ακτές.....	126
7.3. Λιμνοθάλασσες	126

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε

8.1. ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.....	129
8.1.1. Προφίλ της εταιρίας.....	129
8.1.2. Η Εταιρία (Ιστορικό/ Νομική Μορφή/ Σκοπός/ Στόχοι).....	130
8.1.3. Υπηρεσίες της εταιρίας.....	131
8.1.4. Οργανόγραμμα/ Δομή της ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.....	132
8.1.5. Διοίκηση της εταιρίας.....	133
8.2. Οικονομικά στοιχεία της εταιρίας.....	134
8.2.1. Μέτοχοι της εταιρίας.....	134
8.2.2. Διάρθρωση Μετοχικού Κεφαλαίου.....	135
8.2.3. Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις.....	136
8.3. Προγράμματα που υλοποιεί την τρέχουσα περίοδο η ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.....	137
8.3.1. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.....	137
8.3.1.1. Leader +.....	137
8.3.1.2. Equal.....	141
8.3.1.3. Interreg III.....	142
8.3.2. Άλλα Προγράμματα.....	143
8.3.2.1. ΟΠΑΑΧ Περιφέρειας Ηπείρου και Υπ. Γεωργίας.....	143

8.3.2.2.	Ολοκληρωμένες Δράσεις Υπέρ των Γυναικών.....	144
8.3.2.3.	Διαχείριση, Αποκατάσταση και Βελτίωση του διεθνούς σημασίας υδροτόπου Αμβρακικού.....	145
8.3.2.4.	Κ.Υ.Ε.- Κ.Ε.Τ.Α.....	146
8.3.2.5.	Πράσινες Τάξεις.....	146
8.4.	Προγράμματα που εγκρίθηκαν με φορέα υλοποίησης την ETANAM Α.Ε.....	147
8.5.	Προγράμματα στα οποία η ETANAM Α.Ε συμμετέχει ή συμμετείχε στην υλοποίηση.....	149
8.6.	Περιβαλλοντικές δράσεις.....	151
8.6.1.	Δράσεις παρακολούθησης της ρύπανσης.....	152
8.7.	Υποβοηθητικός και συμβουλευτικός- συντονιστικός ρόλος της εταιρίας.....	154
8.7.1.	Σε προγραμματικό επίπεδο.....	154
8.7.2.	Σε επίπεδο συντονισμού και ενημέρωσης- Τεκμηρίωσης.....	155
8.8.	Μελέτες της ETANAM Α.Ε.....	156
8.9.	Εμπειρία της ETANAM Α.Ε.....	157
8.10.	Πολιτική Ποιότητας [ISO 9001].....	158
8.11.	Συμμετοχή της εταιρίας σε άλλα νομικά πρόσωπα.....	160
8.12.	Συνεργασία της ETANAM Α.Ε. με άλλες εταιρίες.....	161
8.13.	Επικοινωνιακή πολιτική.....	161
8.14.	Στελεχιακή Δομή της ETANAM Α.Ε.....	163
8.14.1.	Συνολικό προσωπικό φορέα.....	163
8.14.2.	Εξωτερικοί συνεργάτες.....	164
8.14.3.	Διαχρονική εξέλιξη προσωπικού.....	165
8.15.	Υποδομές.....	166
8.16.	Υλικοτεχνική υποδομή.....	168
8.17.	Ανάλυση S.W.O.T της ETANAM Α.Ε.....	169

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

9.1.	Αναπτυξιακές Εταιρίες και ευρωπαϊκά προγράμματα.....	171
9.1.1.	Συμπεράσματα για την οργάνωση και το στελεχιακό δυναμικό των Ομάδων Τοπικής Δράσης.....	172
9.2.	Η πορεία απορρόφησης των κονδυλίων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.....	177
9.3.	Συμπεράσματα για την ETANAM Α.Ε.....	178
9.3.1.	Συμπεράσματα ερωτηματολογίου για την ETANAM Α.Ε.....	179
9.3.2.	Παρουσίαση επεξεργασίας δεδομένων ερωτηματολογίου.....	180

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

10.1.	Προοπτικές Αναπτυξιακών Εταιριών.....	183
10.2.	Προτάσεις για τις Αναπτυξιακές Εταιρίες.....	183
10.3.	Προτάσεις για την ETANAM Α.Ε.....	188

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	
Ισολογισμοί της ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.....	190
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	
Ερωτηματολόγιο για την ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.....	193
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	194

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μία από τις σημαντικότερες δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η περιφερειακή πολιτική. Η πολιτική αυτή υλοποιείται μέσα από μια σειρά προγραμμάτων και κοινοτικών πρωτοβουλιών χρηματοδοτούμενα κυρίως από τα Διαρθρωτικά Ταμεία αλλά και τα άλλα χρηματοδοτικά μέσα της Κοινότητας με στόχο την αρμονική ανάπτυξη και μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωση.

Η παρέμβασή αυτή της Κοινότητας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον την τρέχουσα περίοδο. Σήμερα βρισκόμαστε στην διάρκεια του τρίτου σε σειρά διαρθρωτικού προγράμματος 2000-2006 το οποίο εμπεριέχει σημαντικές αλλαγές και ιδιαίτερες απαιτήσεις σε σύγκριση με τα δύο προηγούμενα. Ταυτόχρονα όμως βρισκόμαστε και σε ένα νέο σημείο καμπής για την Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την πέμπτη κατά σειρά διεύρυνσή της και την ένταξη των 10 νέων κρατών- μελών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Το σημαντικό ιστορικό αυτό γεγονός διαμορφώνει νέες συνθήκες και ιδιαίτερες αλλαγές όχι μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και στη χώρα μας καθώς η θέση αρκετών ελληνικών περιφερειών χρηματοδοτούμενων έως πρόσφατα από τα προγράμματα αυτά έχει βελτιωθεί, ιδίως συγκριτικά με τον μέσο όρο των 25 πλέον κρατών- μελών και αναμένεται από το 2006 να εξαιρεθούν από τις χρηματοδοτήσεις του Στόχου 1.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των διαρθρωτικών αυτών προγραμμάτων ο ρόλος των αναπτυξιακών εταιριών καταδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντικός καθώς είναι οι εταιρίες εκείνες οι οποίες με μετόχους κυρίως φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υλοποιούν και διαχειρίζονται μεγάλο μέρος των ευρωπαϊκών και κοινοτικών πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο τις χρηματοδοτικές δυνατότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τον τρόπο αυτό προσφέρουν την απαραίτητη υποστήριξη στις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες κάθε νομού, συμβάλλοντας έτσι στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη αλλά και την σύγκλιση όλων των οικονομικών και κοινωνικών φορέων των περιοχών που δραστηριοποιούνται δημιουργώντας παράλληλα κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο μπορεί να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις της κάθε περιόδου, ανάλογα βέβαια με τα κονδύλια και τις τάσεις της κοινωνίας

Η εταιρία ανάπτυξης Νοτίου Ηπείρου – Αμβρακικού (ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ Α.Ε) είναι ένα από τα καλύτερα παραδείγματα αναπτυξιακών εταιριών στον ελλαδικό χώρο με πολυετή εμπειρία και αξιόλογα αποτελέσματα στη διαχείριση πλήθους ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων, προωθώντας την ενδογενή ανάπτυξη της περιοχής δράσης της και την κινητοποίηση του δυναμικού της περιοχής της.

Το παρόν πόνημα επιχειρεί να παρουσιάσει τον τρόπο διαχείρισης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και κοινοτικών πρωτοβουλιών από το αρχικό στάδιο του κοινοτικού κανονισμού και των οδηγιών που ορίζει η Κοινότητα για κάθε κράτος μέλος έως το τελικό στάδιο της υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών σε τοπικό επίπεδο από τις αναπτυξιακές εταιρίες. Για την προσέγγιση του θέματος αναφέρεται το παράδειγμα της ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.

Μεθοδολογικά η εργασία διαρθρώνεται σε δέκα κεφάλαια. Ειδικότερα:

Το πρώτο κεφάλαιο ξεκινά με μια εισαγωγική αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ιδρυτικές της συνθήκες. Κατόπιν αναλύονται οι περιφερειακές ανισότητες που παρουσιάζονται στον ευρωπαϊκό χώρο και οι αιτίες που τις προκαλούν για να καταλήξει στην περιφερειακή πολιτική που ασκεί η Κοινότητα προκειμένου να εξομαλύνει τις ανισότητες αυτές. Στο τέλος του κεφαλαίου επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή στα σημαντικότερα στάδια της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται τα χρηματοδοτικά μέσα άσκησης της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής, οι τρεις στόχοι προτεραιότητας-παρέμβασης των Διαρθρωτικών Ταμείων καθώς επίσης περιγράφονται και οι τρόποι με τους οποίους διοχετεύονται τα χρήματα των Διαρθρωτικών Ταμείων στα κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το Διαρθρωτικό Πρόγραμμα της τρίτης Προγραμματικής Περιόδου 2000-2006 αναλύοντας διεξοδικά τόσο το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο, τους Άξονες Προτεραιότητας, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα αυτού όσο και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και το Ταμείο Συνοχής που επίσης περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα.

Το τέταρτο κεφάλαιο πραγματεύεται την διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων από το αρχικό στάδιο του κοινοτικού κανονισμού και των οδηγιών που ορίζει η Κοινότητα για κάθε κράτος μέλος έως το τελικό στάδιο της υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών σε τοπικό επίπεδο από τους φορείς υλοποίησης (αναπτυξιακές εταιρίες) ενώ επίσης γίνεται και μια ανάλυση του τρόπου διαχείρισης της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+ από τις αναπτυξιακές εταιρίες με την μορφή των Ομάδων Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.).

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της περιφέρειας Ηλείου και οι στρατηγικοί της στόχοι για την προγραμματική περίοδο 2000-2006. Στη συνέχεια γίνεται εκτενής αναφορά στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π.) της περιφέρειας ενώ επιχειρείται και μια αξιολόγηση της πορείας του προγράμματος με βάση τα πιο πρόσφατα οικονομικά και ποσοτικά στοιχεία του.

Στο έκτο κεφάλαιο αναλύεται διεξοδικά ο θεσμός των Αναπτυξιακών Εταιριών παραθέτοντας το νομικό πλαίσιο που τις διέπει, τη συμβολή τους στην τοπική ανάπτυξη, μια σύντομη ιστορική αναδρομή στην ίδρυσή τους αλλά και τα μοντέλα οργάνωσής τους. Επίσης τον τρόπο λειτουργίας τους, τους στόχους τους αλλά και ορισμένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Στο έβδομο κεφάλαιο περιγράφονται οι υφιστάμενες συνθήκες της περιοχής του Αμβρακικού, περιοχή δράσης της Εταιρίας Ανάπτυξης Νοτίου Ηλείου- Αμβρακικού (ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ. Α.Ε).

Στο όγδοο κεφάλαιο παρουσιάζεται αναλυτικά η αναπτυξιακή εταιρία ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε. Ειδικότερα παρουσιάζεται το προφίλ της εταιρίας, οι υφιστάμενες συνθήκες και ο τρόπος λειτουργίας της καθώς και το έργο της. Για την καλύτερη κατανόηση της εικόνας της εταιρίας παρατίθεται ανάλυση S.W.O.T. της εταιρίας.

Στο ένατο κεφάλαιο παραθέτονται τα συμπεράσματά μας για τις αναπτυξιακές εταιρίες, τη συμβολή τους στη διαχείριση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων αλλά και η πορεία απορρόφησης των κονδυλίων του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Επίσης παραθέτονται τα συμπεράσματα μας για την ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε και τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου που διαμορφώθηκε ειδικά προκειμένου να διαπιστωθεί η εικόνα της εταιρίας απέναντι στους επενδυτές της.

Τέλος το δέκατο κεφάλαιο πραγματεύεται τόσο τις προοπτικές για τις αναπτυξιακές εταιρίες όσο και τις προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία των αναπτυξιακών εταιριών γενικά αλλά και της ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε ειδικότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1.1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι μια οικογένεια ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών, οι οποίες έχουν δεσμευτεί να συνεργάζονται για την ειρήνη και την ευημερία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι ένα κράτος που επιδιώκει να αντικαταστήσει τα υπάρχοντα κράτη και είναι μεγαλύτερη από κάθε άλλο διεθνή οργανισμό. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μοναδική. Τα κράτη μέλη της έχουν θεσπίσει κοινά θεσμικά όργανα στα οποία εκχωρούν ορισμένες εξουσίες τους, έτσι ώστε να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικές αποφάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο για συγκεκριμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Αυτή η από κοινού άσκηση της εθνικής κυριαρχίας καλείται επίσης «Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση».

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μια δύναμη με περισσότερους από 450 εκατομμύρια κατοίκους που ανήκουν στα 25 πλέον κράτη-μέλη της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει 208 περιφέρειες, 3.337.000 τετρ. χιλιόμετρα έκταση, ενώ το Ακαθάριστο Κοινοτικό Προϊόν ανέρχεται σε 6,2 τρις. ευρώ (τρέχουσες τιμές 1996).

Θεσμικά όργανα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πέντε θεσμικά όργανα έκαστο των οποίων έχει συγκεκριμένες αρμοδιότητες:

- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (το οποίο εκλέγεται από τους πολίτες των κρατών μελών)
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (το οποίο εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών)
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (κινητήριο δύναμη και εκτελεστικό όργανο)
- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (διασφαλίζει την τήρηση του δικαίου)
- Ελεγκτικό Συνέδριο (ελέγχει την χρηστή και νόμιμη διαχείριση του προϋπολογισμού της Ε.Ε.)

Τα ανωτέρω θεσμικά όργανα συμπληρώνονται από άλλα πέντε σημαντικά όργανα:

- Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (εκφράζει τις απόψεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε οικονομικά και κοινωνικά θέματα).
- Επιτροπή των Περιφερειών (εκφράζει τις απόψεις των περιφερειακών και τοπικών αρχών).
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (αρμόδια για την νομισματική πολιτική στη διαχείριση του ευρώ).
- Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής (ασχολείται με τις καταγγελίες πολιτών για περιπτώσεις κακοδιοίκησης από όργανο ή υπηρεσία της Ε.Ε.)
- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της Ε.Ε. με τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων).

1.1.1 Το ιστορικό των Ιδρυτικών Συνθηκών

Οι ιστορικές ρίζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανάγονται στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Επί αιώνες, η Ευρώπη αποτελούσε θέατρο συχνών και αιματηρών πολέμων. Από το 1870 έως το 1945, η Γαλλία και η Γερμανία συγκρούστηκαν τρεις φορές με βαρύτατες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές. Έτσι άρχισε να δημιουργείται η πεποίθηση σε αρκετούς ευρωπαίους ηγέτες ότι ο μόνος τρόπος να εξασφαλιστεί μια διαρκής ειρήνη μεταξύ των χωρών τους ήταν να ενωθούν οικονομικά και πολιτικά. Η ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης σχεδιάστηκε για να μπορεί να αποτραπεί η επανάληψη ενός παρόμοιου αιματηρού και καταστροφικού πολέμου. Η ιδέα διατυπώθηκε για πρώτη φορά από τον Γάλλο υπουργό Εξωτερικών Robert Schuman σε ομιλία του στις 9 Μαΐου 1950. Η ημερομηνία αυτή, η οποία θεωρείται η γενέθλιος ημερομηνία της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωση γιορτάζεται κάθε χρόνο σαν Ημέρα της Ευρώπης.

Έτσι, το 1950, ο Γάλλος υπουργός εξωτερικών Robert Schuman πρότεινε την συνένωση βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα της Δυτικής Ευρώπης. Από την ιδέα αυτή, το 1951 γεννήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) με έξι μέλη: το Βέλγιο, τη Δυτική Γερμανία, το Λουξεμβούργο, τη Γαλλία, την Ιταλία και τις Κάτω Χώρες. Η εξουσία λήψεως αποφάσεων σχετικά με τη βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα στις χώρες αυτές ανατέθηκε σε ένα ανεξάρτητο υπερεθνικό φορέα που ονομαζόταν "Ανωτάτη Αρχή".

1.1.2 Από τις τρεις Κοινότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ΕΚΑΧ είχε τέτοια επιτυχία που, μέσα σε λίγα χρόνια, αυτές οι ίδιες έξι χώρες αποφάσισαν να προχωρήσουν περισσότερο και να ενοποιήσουν και άλλους τομείς των οικονομιών τους. Το 1957, υπέγραψαν τις Συνθήκες της Ρώμης με τις οποίες ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ) και η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ). Τα κράτη μέλη έθεσαν ως στόχο να καταργήσουν τους εμπορικούς φραγμούς μεταξύ τους και να ιδρύσουν μια "κοινή αγορά".

Το 1967, συγχωνεύτηκαν τα όργανα των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Από τη στιγμή εκείνη, υπάρχει μια μόνο Επιτροπή, ένα Συμβούλιο υπουργών και ένα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οι τρεις αυτές Συνθήκες (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, ΕΚΑΕ) ίδρυσαν τρεις «Κοινότητες» και γι' αυτό το λόγο η επίσημη ονομασία είναι «οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες».

Την μεγαλύτερη βαρύτητα και σημασία από τις τρεις Συνθήκες έχει η Συνθήκη ΕΟΚ η οποία δημιουργεί μια ευρύτερη κοινή αγορά, μέσα στη οποία θα υπάρχει ελεύθερη κυκλοφορία όλων των προϊόντων, των εργαζομένων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων. Η Συνθήκη ΕΟΚ περιλαμβάνει δύο βασικά μέρη. Το πρώτο μέρος, με τίτλο οι «Βάσεις της Κοινότητας», αναφέρεται στη δημιουργία της Κοινής Αγοράς και τις τέσσερις βασικές «ελευθερίες» στις οποίες στηρίζεται: την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Στο πρώτο μέρος προσδιορίζονται επίσης δύο κοινές πολιτικές: η κοινή αγροτική πολιτική και η κοινή πολιτική μεταφορών. Το δεύτερο μέρος, με τίτλο «Πολιτική της Κοινότητας», αναφέρεται σε τρεις πολιτικές: την πολιτική σχετικά με τους κανόνες ανταγωνισμού, την οικονομική πολιτική και την κοινωνική πολιτική.

Στη Συνθήκη ΕΟΚ στηρίχθηκε η σταδιακή οικοδόμηση της Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με τη συνθήκη του Μάαστριχτ (1992) θεσπίστηκαν νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών μελών - όπως για παράδειγμα στον τομέα της άμυνας και στους τομείς "της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων". Με τη προσθήκη αυτής της διακυβερνητικής συνεργασίας στο υφιστάμενο "κοινοτικό" σύστημα, η συνθήκη του Μάαστριχτ δημιούργησε την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

1.1.3 Οι Διευρύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διευρύνθηκε με διαδοχικά κύματα προσχωρήσεων. Η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο προσχώρησαν το 1973, το 1981 ακολούθησε η Ελλάδα, το 1986 η Ισπανία και η Πορτογαλία και το 1995 η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρόσφατα (1/5/2004) υποδέχτηκε δέκα νέες χώρες της ανατολικής και νότιας Ευρώπης: την Κύπρο, την Τσεχία, την Εσθονία, την Ουγγαρία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία αναμένεται να ακολουθήσουν σε λίγα χρόνια και η Τουρκία είναι επίσης υποψήφια χώρα. Για να εξασφαλιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει να λειτουργεί αποτελεσματικά με 25 ή περισσότερα κράτη μέλη, το σύστημα λήψεως αποφάσεων θα πρέπει να απλοποιηθεί. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο στη Συνθήκη της Νίκαιας, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2003, θεσπίζονται νέοι κανόνες που διέπουν το μέγεθος και τον τρόπο λειτουργίας των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η διαδοχική ένταξη χωρών με χαμηλότερα επίπεδα ανάπτυξης όπως είναι φυσικό διευρύνει την ομάδα των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών και καταδεικνύει εντονότερο το περιφερειακό πρόβλημα της Κοινότητας.

1.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ

Οι περιφερειακές ανισότητες- οι σημαντικές διαφορές που υπάρχουν στα επίπεδα ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών- αποτελούν ένα σοβαρό εμπόδιο στη συγκρότηση του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου. Καθώς προχωρά η διαδικασία ολοκλήρωσης της Κοινότητας, η εσωτερική αγορά και η οικονομική και νομισματική ένωση, οι περιφερειακές ανισότητες αναδεικνύονται κρίσιμες τόσο σε οικονομικό επίπεδο, επειδή η διαδικασία ολοκλήρωσης δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα προσαρμογής στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, όσο και σε πολιτικό επίπεδο, επειδή κλονίζεται η ευρύτερη κοινωνική συναίνεση και το «κοινό» αίσθημα ότι υπάρχει κοινοτική αλληλεγγύη και ότι τελικά η συμμετοχή στην Κοινότητα μπορεί να έχει πραγματικά οφέλη για όλους.

Η ένταση και η σημασία του περιφερειακού προβλήματος στην Κοινότητα, στηρίζεται στα εξής δεδομένα:

- Οι περιφερειακές ανισότητες έχουν μεγαλύτερη ένταση σε κοινοτικό παρά σε εθνικό επίπεδο: οι διαφορές μεταξύ των περιφερειών της Κοινότητας είναι πολύ μεγαλύτερες από τις διαφορές στο εσωτερικό των κρατών-μελών.
- Η ανεργία, το σοβαρότερο πρόβλημα της Κοινότητας σήμερα, τείνει να είναι χωρικά συγκεντρωμένη σε συγκεκριμένες περιοχές: μεγάλα αστικά κέντρα, περιοχές που θίγονται από βιομηχανική παρακμή και, πιο πρόσφατα, περιφέρειες με αναπτυξιακή καθυστέρηση.
- Τα φαινόμενα χωρικής πόλωσης στο εσωτερικό της Κοινότητας, πέρα από τις γνωστές διαιρέσεις Βορρά-Νότου και κέντρου- περιφέρειας, επεκτείνονται μετά τις εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη και σ' έναν νέο άξονα Δύσης – Ανατολής.

Οι παλιές και νέες χωρικές εντάσεις δείχνουν ότι το περιφερειακό πρόβλημα της Κοινότητας είναι ιδιαίτερα σοβαρό και υπάρχει κίνδυνος να γίνει ακόμη μεγαλύτερο. Είναι γεγονός ότι ο διπλασιασμός των κρατών- μελών και η ένταξη χωρών με χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης δημιούργησε μια «τεχνητή» διεύρυνση των περιφερειακών ανισοτήτων. Έτσι έχουμε ανισότητες: στα επίπεδα παραγωγικότητας, στα ποσοστά ανεργίας, διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών, διαφορές μεταξύ των περιφερειών.

Οι αιτίες που δημιουργούν το περιφερειακό πρόβλημα δεν είναι μόνο οι «δυνάμεις της αγοράς» που προκαλούν την άνιση περιφερειακή ανάπτυξη, αλλά και η δυναμική της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Το γεγονός ότι υπάρχουν σημαντικές ανισότητες δεν αρκεί από μόνο του για να στοιχειοθετήσει την ανάγκη κοινοτικής παρέμβασης. Τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται για να αιτιολογήσουν την αναγκαιότητα της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής στηρίζονται σε δύο διαστάσεις που έχουν ιδιαίτερη σημασία:

Α) το ότι οι περιφερειακές ανισότητες, είναι πολύ πιο μεγάλες σε κοινοτικό παρά σε εθνικό επίπεδο, και

Β) το ότι το σχήμα της χωρικής πόλωσης υπάρχει και αναπαράγεται, και μάλιστα εντείνεται με τις διαδοχικές διευρύνσεις της Κοινότητας. Το πρώτο επιχειρήμα δικαιολογεί με βάση την αρχή της επικουρικότητας, την κοινοτική παρέμβαση (αντί μόνο της εθνικής) και το δεύτερο στηρίζει την πολιτική βάση της παρέμβασης, καθώς προβάλλεται στις διαπραγματεύσεις από τις φτωχότερες χώρες ως επιχειρήμα για την διάθεση περισσότερων κοινοτικών πόρων στην αντιμετώπιση των περιφερειακών προβλημάτων.

1.3 ΑΙΤΙΕΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ

Δεν υπάρχει μια και μοναδική απάντηση στο ερώτημα των αιτιών των περιφερειακών ανισοτήτων. Οι λόγοι στους οποίους αποδίδονται οι υπάρχουσες ανισότητες συνδέονται, ανάλογα με τη θεωρητική κατεύθυνση, με τους διάφορους παράγοντες που επηρεάζουν την κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής και τη συγκέντρωση σε ορισμένες περιοχές. Έτσι οι ερμηνείες που δίδονται για τις προοπτικές εξέλιξης των περιφερειακών ανισοτήτων στην κοινότητα ποικίλουν.

Η χαμηλή ανταγωνιστικότητα των χωρών και περιφερειών με αναπτυξιακά προβλήματα αποτελεί, σύμφωνα με έκθεση της Κοινότητας, μια από τις βασικές αιτίες των περιφερειακών ανισοτήτων. Επισημαίνονται επίσης οι ελλείψεις σε ειδικευμένο προσωπικό και στο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και οι διαφορές στην ικανότητα των επιχειρήσεων να εισάγουν καινοτομίες αλλά και στην ικανότητα των περιφερειών να στηρίζουν την έρευνα και την ανάπτυξη.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών και των βιομηχανικών περιοχών σε παρακμή, είναι το υψηλό σχετικά κόστος της εργασίας, ο φτωχός εξοπλισμός σε υποδομές, οι δημογραφικές τάσεις και οι τάσεις στην προσφορά εργασίας. Σχετικά με τον πρώτο παράγοντα παρατηρείται ότι οι περιφερειακές διαφορές στο κόστος της εργασίας είναι πολύ μικρότερες από τις διαφορές στην παραγωγικότητα της εργασίας και, σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτές δεν αντιστοιχούν σε πραγματικές διαφορές στην κατάσταση της τοπικής αγοράς εργασίας. Αυτό σημαίνει ότι αν δεν υπάρχει ένα θετικό χωροθετικό ή άλλο διαρθρωτικό πλεονέκτημα στην περιοχή, το υψηλό κόστος της εργασίας λειτουργεί ως ανταγωνιστικό μειονέκτημα και αποτελεί τη βάση των προβλημάτων απασχόλησης και των αναπτυξιακών δυσκολιών που αντιμετωπίζει η περιοχή. Παρόμοια επιρροή στο αναπτυξιακό δυναμικό έχουν και οι υποδομές, ειδικά αυτές που εξυπηρετούν ανάμεσα τις οικονομικές δραστηριότητες. Οι υποβαθμισμένες περιοχές είναι πολύ πιο φτωχά εξοπλισμένες σε οικονομικές υποδομές.

Οποσδήποτε, το ζήτημα των αιτιών των περιφερειακών ανισοτήτων είναι εξαιρετικά περίπλοκο, στο βαθμό που επηρεάζεται από μια σειρά παραγόντων που δρουν ταυτόχρονα, όπως η κλίμακα και η φύση της απασχόλησης, τα επίπεδα ανεργίας, η εκπαίδευση και η κατάρτιση, οι επενδύσεις, οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης, κ.λ.π. θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ακόμα τις συνθήκες και τη δομή της αγοράς εργασίας, τη γεωγραφική θέση, τη θέση της περιοχής στο διεθνή χωρικό καταμερισμό της εργασίας, τα διάφορα μορφών συγκριτικά πλεονεκτήματα, κ.α.

Οι συνθήκες τόσο σε σχέση με την ανεργία όσο και κυρίως με το βαθμό ανάπτυξης, επηρεάζονται από τα δημογραφικά στοιχεία που διαμορφώνουν τις τάσεις στην αγορά εργασίας της Κοινότητας. Μακροχρόνια, το σοβαρότερο πρόβλημα είναι οι φθίνουσες δημογραφικές τάσεις στο εσωτερικό της Κοινότητας, η γήρανση του πληθυσμού και η μείωση της γεννητικότητας, φαινόμενο ιδιαίτερα έντονο στις πιο ανεπτυγμένες χώρες οι οποίες και θα αντιμετωπίσουν στο μέλλον σοβαρά ελλείμματα στην αγορά εργασίας. Αντίθετα, στις περισσότερες από τις ασθενέστερες οικονομικά χώρες, ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού είναι μεγαλύτερος από τη δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Από εδώ λοιπόν προκύπτει ένα μέρος του προβλήματος του συνδυασμού χαμηλής ανάπτυξης και υψηλής ανεργίας.

Στην ισορροπία της αγοράς εργασίας στο σύνολο της Κοινότητας, καθοριστικό ρόλο θα παίξει η μετανάστευση τόσο μεταξύ των χωρών στο εσωτερικό της Κοινότητας όσο

και η μετανάστευση από τρίτες χώρες προς την Κοινότητα. Η μετανάστευση από τις ασθενέστερες προς τις ισχυρότερες οικονομικά περιφέρειες λειτουργήσει αποτελεσματικά στο παρελθόν ως μηχανισμός σύγκλισης των περιφερειακών ανισοτήτων. Η μορφή αυτή μετανάστευσης μεταξύ των περιφερειών και των χωρών στο εσωτερικό της Κοινότητας τείνει να εξαντληθεί. Η μετανάστευση από τρίτες χώρες προς την Κοινότητα θα λειτουργήσει με διαφορετικό τρόπο: θα συνεισφέρει στην μακροπρόθεσμη αύξηση του εργατικού δυναμικού και, επειδή αρχικά θα καλύψει θέσεις στο περιθώριο της αγοράς εργασίας και χαμηλά αμειβόμενες, δε θα δημιουργήσει πρόσθετα προβλήματα στις ήδη θιγόμενες από την ανεργία περιοχές.

Παράλληλα όμως θα υπάρξουν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα, καθώς και προβλήματα προσαρμογής στις περιοχές και πόλεις υποδοχής των μεταναστών, κυρίως όσον αφορά τις νέες ανάγκες σε κοινωνική υποδομή. Η πολιτική που θα ακολουθήσει η Κοινότητα στο ζήτημα της μετανάστευσης θα επηρεάσει και τις υπάρχουσες τάσεις στις περιφερειακές ανισότητες. Το σημαντικότερο όμως ζήτημα που τίθεται είναι με ποιό τρόπο η ίδια η διαδικασία οικονομικής ολοκλήρωσης της Κοινότητας, με την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς και της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, επηρεάζει τις υπάρχουσες περιφερειακές ανισότητες.

Οι απόψεις πάνω στο ζήτημα αυτό δίστανται. Η νεοκλασική προσέγγιση τονίζει τα πλεονεκτήματα που θα προκύψουν από την άρση των εμποδίων και την πλήρη απελευθέρωση του ενδοκοινοτικού εμπορίου και της ελεύθερης μετακίνησης των συντελεστών παραγωγής. Άλλοι όμως είναι περισσότερο επιφυλακτικοί, καθώς είναι αμφίβολο αν κάθε χώρα ή περιφέρεια επωφελείται με τον ίδιο τρόπο ή διαθέτει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που θα της επιτρέψουν να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες που ανοίγονται στην ενιαία εσωτερική αγορά και τη οικονομική και νομισματική ένωση. Την αβεβαιότητα των θεωρητικών προσεγγίσεων επιτείνει το γεγονός ότι στα πλαίσια αυτών των εξελίξεων αποδυναμώνονται τα παραδοσιακά παρεμβατικά εργαλεία των κρατών – μελών για τον έλεγχο της εθνικής και περιφερειακής ανάπτυξης, δηλαδή η χρήση οικονομικών και νομισματικών πολιτικών για την προστασία της εγχώριας παραγωγής. Τον κίνδυνο της επιδείνωσης των περιφερειακών ανισοτήτων, όσο προχωρά η οικονομική ολοκλήρωση, έχει αναγνωρίσει ρητά η Κοινότητα και αυτός είναι ένας από τους κύριους λόγους για τη σημαντική ενίσχυση της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής μετά την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

1.4 Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ, ΜΕΙΖΩΝ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ

Η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που άρχισε να ισχύει την 1η Νοεμβρίου 1993, επιβεβαιώνει την προτεραιότητα που δόθηκε στην πολιτική της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Η πολιτική αυτή έχει ως στόχο να μετριάσει τις ανισότητες στην ανάπτυξη και να δώσει τη δυνατότητα στις περιφέρειες να επωφεληθούν καλύτερα από την ενιαία αγορά, και στη συνέχεια, μεσοπρόθεσμα, από το ενιαίο νόμισμα. Η επιτακτική ανάγκη για αλληλεγγύη εκφράζεται με την εφαρμογή φιλόδοξων περιφερειακών πολιτικών, που έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τις λιγότερο ευημερούσες περιφέρειες να καλύψουν την καθυστέρησή τους, να μετατρέψουν τις δραστηριότητές τους ή να διατηρήσουν τον τρόπο διαβίωσής τους.

Αν συγκρίνουμε το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων των περιφερειών της Ευρώπης, θα δούμε ότι το επίπεδο των πλουσιότερων περιφερειών της Ένωσης, π.χ του Αμβούργου και της Πε-de-France, είναι τέσσερις φορές υψηλότερο από το επίπεδο των φτωχότερων περιφερειών, που βρίσκονται κυρίως σε τέσσερις χώρες, στην Ελλάδα, στην Ισπανία, στην Πορτογαλία και στην Ιρλανδία. Είναι σαφές ότι αν εξακολουθούσαν να υπάρχουν αυτές οι διαφορές, ο κίνδυνος για το μέλλον της Ένωσης θα ήταν μεγάλος.

Επίσης ήταν σημαντικό να εξυψωθεί το βιοτικό επίπεδο των φτωχότερων περιφερειών ώστε να μπορέσουν οι κάτοικοί τους να έχουν πρόσβαση στα προϊόντα των πιο αναπτυγμένων περιφερειών. Δεν πρόκειται μόνο για ένα πρόβλημα αλληλεγγύης αλλά και για μια οικονομική αναγκαιότητα που αφορά το σύνολο της Ευρώπης. Γι' αυτό, ένα τμήμα του πλούτου ορισμένων περιφερειών ανακατανέμεται, μέσω του προϋπολογισμού της Ένωσης, προς τις πιο μειονεκτικές περιφέρειες. Αυτή η δράση συγκεντρώνεται κατά προτεραιότητα σε τρεις άξονες που αντιστοιχούν σε τρεις σαφώς προσδιορισμένους τύπους περιφερειακών προβλημάτων:

- Ανάπτυξη των περιφερειών στις νότιες και δυτικές περιοχές της Ένωσης (τα 2/3 της Ισπανίας, η Νότια Ιταλία, η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και η Βόρεια Ιρλανδία, ορισμένες περιφέρειες της Γαλλίας) στις οποίες προστίθενται τα νέα γερμανικά Lander.
- Αναδιάρθρωση των περιφερειών όπου παρατηρείται το φαινόμενο της βιομηχανικής παρακμής, οι οποίες συγκεντρώνουν περισσότερο από το 16% του κοινοτικού πληθυσμού.
- Προστασία των ευαίσθητων ή με μειωμένο πληθυσμό αγροτικών περιοχών, δηλαδή το 5% του κοινοτικού πληθυσμού.

Οι ενισχύσεις που παρέχονται για την περιφερειακή ανάπτυξη στηρίζονται σε τρεις αρχές που εγγυώνται τη σωστή χρήση των κεφαλαίων:

Η επικουρικότητα: συνεπάγεται ότι οι ευθύνες πρέπει να ασκούνται στο επίπεδο που βρίσκεται πιο κοντά προς την πραγματικότητα. Κατά συνέπεια, οι αναπτυξιακές ανάγκες στις οποίες προσαρμόζονται τα προγράμματα που χρηματοδοτεί η Κοινότητα, προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες.

Η εταιρική σχέση σημαίνει ότι όλοι οι φορείς, εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί συμμετέχουν στην προετοιμασία και στην εκτέλεση των προγραμμάτων και φροντίζουν για τη σωστή υλοποίησή τους.

Η προσθετικότητα προϋποθέτει ότι η ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προστίθεται στις χρηματοδοτικές προσπάθειες της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά δεν τις αντικαθιστά, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Πάνω σε αυτές τις βάσεις, η Κοινότητα παρεμβαίνει με δύο κύρια μέσα που είναι το Ταμείο Συνοχής και τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Έτσι η προσπάθεια αλληλεγγύης της Ένωσης προς τις φτωχότερες περιφέρειες είναι σημαντική. Οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων, καθώς και τα άλλα μέσα παρέμβασης, συνεισφέρουν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη και στη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης των πολιτών τους .

1.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Αν και η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένα από τα πλουσιότερα μέρη του κόσμου, υπάρχουν μεταξύ των περιφερειών της όπως είδαμε καταφανείς εσωτερικές ανισότητες εισοδημάτων και ευκαιριών. Κάτι τέτοιο είναι λογικό αφού υπάρχουν χώρες με διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης, όπου τα επίπεδα εισοδήματος και ευημερίας των πλέον ανεπτυγμένων περιοχών των πλουσίων χωρών διαφέρουν (αποκλίνουν) σημαντικά από τα αντίστοιχα επίπεδα των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών των πτωχών χωρών. Το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών διευρύνεται δε με την άφιξη των δέκα νέων μελών, των οποίων τα εθνικά εισοδήματα είναι όλα χαμηλότερα από το μέσο όρο της Ένωσης.

Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει μια από τις σημαντικότερες πολιτικές της, την περιφερειακή πολιτική. Η πολιτική αυτή υλοποιείται μέσα από μια σειρά προγραμμάτων και κοινοτικών πρωτοβουλιών χρηματοδοτούμενα κυρίως από τα Διαρθρωτικά Ταμεία αλλά και τα άλλα χρηματοδοτικά μέσα της Κοινότητας με στόχο την αρμονική ανάπτυξη και μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η περιφερειακή πολιτική μεταφέρει πόρους από τις εύπορες στις φτωχότερες περιφέρειες. Αποτελεί ένα μέσο οικονομικής αλληλεγγύης όσο και μία ισχυρή δύναμη για την οικονομική ολοκλήρωση.

Κριτήρια κατανομής των πιστώσεων κατά κράτος- μέλος

1. Εθνική ευημερία
2. Περιφερειακή ευημερία
3. Πληθυσμός των περιφερειών
4. Σοβαρότητα διαρθρωτικών προβλημάτων
5. Επίπεδο ανεργίας

Αλληλεγγύη και συνοχή

Οι δύο αυτές λέξεις, αλληλεγγύη και συνοχή, συνοψίζουν τις αξίες που διέπουν την περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης :

- **αλληλεγγύη**, διότι ο στόχος της πολιτικής αυτής είναι να ωφελήσει τους πολίτες και τις περιφέρειες που είναι οικονομικά και κοινωνικά υποβαθμισμένες σε σύγκριση με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης .
- **συνοχή**, διότι υπάρχουν οφέλη για όλους με τη μείωση των διαφορών εισοδήματος και πλούτου μεταξύ των φτωχότερων χωρών και περιφερειών και αυτών που βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση.

Τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών μελών υπάρχουν μεγάλες διαφορές όσον αφορά το επίπεδο ευημερίας. Ακόμη και πριν από τη διεύρυνση, οι δέκα δυναμικότερες περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχαν επίπεδο ευημερίας, σε κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ, το οποίο ήταν σχεδόν τρεις φορές υψηλότερο από αυτό των δέκα λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών. Οι πιο ευημερούσες περιφέρειες είναι όλες αστικές-Λονδίνο, Αμβούργο και Βρυξέλλες.

Τα δυναμικά αποτελέσματα που συνεπάγεται η ιδιότητα του μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνδυασμό με μία δραστήρια και στοχοθετημένη περιφερειακή πολιτική

μπορούν να αποφέρουν καρπούς. Η διαφορά βέβαια μεταξύ των πλουσιότερων και των φτωχότερων περιφερειών έχει μειωθεί με την πάροδο των ετών. Η περίπτωση της Ιρλανδίας είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντική. Το ΑΕγχΠ της, το οποίο ήταν 64% του κοινοτικού μέσου όρου κατά την ένταξή της, 30 χρόνια πριν, ενώ τώρα είναι ένα από τα υψηλότερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ωστόσο, υπάρχουν πολλά ακόμη που πρέπει να γίνουν για να αυξηθούν τα επίπεδα ευημερίας των φτωχότερων περιοχών και περιφερειών καθώς η είσοδος των δέκα νέων μελών προσθέτει νέες προκλήσεις.

1.6 ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα οδηγήθηκε σταδιακά στη διαμόρφωση μιας «κοινοτικής» περιφερειακής πολιτικής, εντοπίζοντας τη δράση της στις ανισότητες που εμφανίζονται στον ευρωπαϊκό χώρο και εμποδίζουν την πορεία ολοκλήρωσης.

Η κοινοτική περιφερειακή πολιτική ξεκίνησε το 1975 με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Η αναγκαιότητά της συναρτήθηκε με δύο γεγονότα:

- i. την (αποτυχημένη) προσπάθεια δημιουργίας μιας πρώτης οικονομικής και νομισματικής ένωσης (Σχέδιο Werner, 1968), όπου κατά την προετοιμασία της τέθηκε το ζήτημα ότι οι περιφερειακές ανισότητες μπορεί να είναι ένα σοβαρό εμπόδιο στην ολοκλήρωση της Κοινότητας, και
- ii. την πρώτη διεύρυνση με την ένταξη του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Δανίας (1973).

Οι ίδιοι αυτοί λόγοι, η θεσμική ολοκλήρωση και εμβάθυνση αφ' ενός και η διεύρυνση και επέκταση της Κοινότητας με την ένταξη νέων κρατών-μελών αφ' ετέρου είναι οι κύριοι παράγοντες που κινητοποιούν τις αλλαγές στην κοινοτική περιφερειακή πολιτική και στη συνέχεια.

Στην πρώτη μορφή της, από το 1975 έως το 1985-1988, η κοινοτική περιφερειακή πολιτική στηρίζεται μόνο στο ΕΤΠΑ. Το ΕΤΠΑ υποστηρίζει και συμπληρώνει τις προσπάθειες των κρατών-μελών, συγχρηματοδοτώντας τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια βασικών υποδομών και παραγωγικών επενδύσεων. Προϋπόθεση είναι τα έργα αυτά να εντάσσονται στα πλαίσια των εθνικών περιφερειακών πολιτικών, γεγονός που αποδεικνύεται από την ύπαρξη μιας σαφώς διατυπωμένης περιφερειακής πολιτικής.* Η κοινοτική διάσταση και ο ρόλος της Κοινότητας περιορίζεται στην κατανομή των πόρων του ΕΤΠΑ στα κράτη-μέλη βάσει σταθερών ποσοστώσεων και ενός πλαισίου διατάξεων που αφορούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας των ενισχυμένων έργων, τα ποσοστά συγχρηματοδότησης, κλπ.

Η πρώτη αυτή φάση έχει χαρακτηριστεί και ως περίοδος της <<σημαίας>>, επειδή ο απώτερος στόχος της πολιτικής ήταν να εμφανίζεται όλο και πιο συχνά το όνομα της Κοινότητας στο πλήθος των έργων που χρηματοδοτούνταν από αυτήν (με το γνωστό σήμα της κοινοτικής σημαίας στις ταμπέλες τους), ώστε να γίνεται έτσι ευρύτερα γνωστή η παρουσία και η συμμετοχή της.

Το 1979 πραγματοποιείται η πρώτη τροποποίηση της λειτουργίας του ΕΤΠΑ ενώ το 1984 η συνολική αναμόρφωσή της λειτουργίας του.

Από το 1985 κι έπειτα, ξεκινούν μια σειρά από θεμελιακές αλλαγές στη σύλληψη και την εφαρμογή της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής. Οι πιο σημαντικές από αυτές είναι:

α) η ενδυνάμωση της κοινοτικής διάστασης, μέσω της διατύπωσης βασικών αρχών και στόχων προτεραιότητας που αφορούν τον ενιαίο τρόπο ανάπτυξης της πολιτικής σε κοινοτικό επίπεδο

β) η εισαγωγή της έννοιας του προγραμματισμού και ιδίως του προγράμματος που έρχεται να αντικαταστήσει την προσέγγιση μέσω μεμονωμένων σχεδίων, καθώς και

γ) ο συντονισμός των δράσεων με την συμμετοχή όλων των Διαρθρωτικών Ταμείων (και όχι μόνο του ΕΤΠΑ). Έννοιες κλειδιά που προωθούνται στη δεύτερη αυτή περίοδο είναι η «ολοκληρωμένη αναπτυξιακή προσέγγιση» και η «αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού». Το μοντέλο ανάπτυξης που βρίσκεται πίσω από αυτές τις επιλογές φαίνεται να είναι η «ενδογενής ανάπτυξη», η αποκέντρωση και η ενδυνάμωση της περιφέρειας, και η προώθηση της «Ευρώπης των περιφερειών».

Το 1985 δημοσιεύεται η Λευκή Βίβλος η οποία προσδιορίζει τις αλλαγές που θα πρέπει να γίνουν για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και τη δημιουργία της «Ευρώπης χωρίς σύνορα» μέχρι το 1992.

Η νέα αντίληψη περί προγραμματισμού εφαρμόζεται για πρώτη φορά με τα **Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα(1986-1992)**, τα οποία αποφασίστηκαν με αφορμή την ένταξη της Ισπανίας και Πορτογαλίας και αφορούν τις περιφέρειες της Ελλάδας, Ιταλίας και Νότιας Γαλλίας. Τα ΜΟΠ είναι τα πρώτα προγράμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο που ακολουθούν μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή προσέγγιση και συγχρηματοδοτούνται από τα τρία Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ).

Η αλλαγή υλοποιείται ουσιαστικά στην **Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986)** με την ένταξη του τίτλου «Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή» στη Συνθήκη της ΕΟΚ, με τον οποίο θεσμοθετείται η περιφερειακή πολιτική ως κοινοτική πολιτική. Όπως αναφέρεται συγκεκριμένα, η Κοινότητα αναπτύσσει δράση με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και αποσκοπεί ιδιαίτερα στη μείωση του χάσματος μεταξύ διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νήσων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών.

Ο στόχος της μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων, των διαφορών στα επίπεδα ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών, γίνεται ουσιαστικά και τυπικά στόχος της Κοινότητας και, επιπλέον, στόχος που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την άσκηση όλων των κοινοτικών πολιτικών. Στην πραγματοποίηση του στόχου της συνοχής συμμετέχουν όλα τα χρηματοδοτικά όργανα και ιδίως τα Διαρθρωτικά Ταμεία για τα οποία προβλέπεται η συνολική μεταρρύθμιση της λειτουργίας τους.

Η μεταρρύθμιση υλοποιείται το 1988 με την έκδοση μιας σειράς Κανονισμών που οριοθετούν το πλαίσιο, το συντονισμό και τους κανόνες λειτουργίας των Ταμείων για μια πενταετή περίοδο (1989-1993). Συνοδεύεται δε από μια γενναία αύξηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, οι οποίοι διπλασιάζονται σε ετήσια βάση. Πρόκειται για το λεγόμενο «πρώτο πακέτο Delors».

Η επανεξέταση των Κανονισμών έπρεπε να γίνει πριν τη λήξη της περιόδου (1989-1993). (Πράγματι το 1993 εκδόθηκαν νέοι Κανονισμοί με διορθωτικές αλλαγές που αφορούσαν την προγραμματική περίοδο 1994-1999, ενώ το 1998 Κανονισμοί για την περίοδο 2000-2006. Έχουμε λοιπόν τρεις προγραμματικές περιόδους: 1989-1993, 1994-1999 και την τρέχουσα 2000-2006).

Η **πρώτη περίοδος προγραμματισμού 1989-1993** συνδέεται με δύο επίσης σημαντικά γεγονότα: αφ' ενός την επικύρωση της Συνθήκης του Maastricht (1992), που ιδρύει την Ευρωπαϊκή Ένωση και προωθεί την εμβάθυνση της εσωτερικής αγοράς με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), και, αφετέρου, την τελευταία διεύρυνση που αυτή τη φορά δεν δημιουργεί σημαντικό περιφερειακό πρόβλημα, καθώς και οι τρεις χώρες βρίσκονται πάνω ή πολύ κοντά στον κοινοτικό μέσο όρο.

Η θέση της περιφερειακής πολιτικής ενισχύεται ακόμη περισσότερο στη συνθήκη του Maastricht(1992). Η οικονομική και κοινωνική συνοχή αποκτά κεντρική θέση και εντάσσεται στους γενικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Τα σχετικά με την συνοχή άρθρα δεν αλλάζουν ουσιαστικά, δημιουργούνται νέα κοινοτικά όργανα, όπως η Επιτροπή των Περιφερειών και το Ταμείο Συνοχής, ενώ πολλές από τις νέες πολιτικές που προστίθενται έχουν χωρική διάσταση ή περιφερειακές επιπτώσεις, όπως π.χ. τα διευρωπαϊκά δίκτυα. Οι αρχές που διέπουν τη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων τροποποιούνται με την έκδοση νέων Κανονισμών για την επόμενη εξαετή περίοδο **προγραμματισμού 1994-1999**, ενώ οι διαθέσιμοι πόροι αυξάνονται και πάλι («δεύτερο πακέτο Delors»).

Το πιο χαρακτηριστικό γεγονός αυτής της περιόδου προγραμματισμού είναι η ίδρυση του Ταμείου Συνοχής(συστάθηκε με τη Συνθήκη του Maastricht), το οποίο

διαφέρει σε πολλά σημεία από τα άλλα Διαρθρωτικά Ταμεία. Κατ' αρχήν, δε συντονίζεται μαζί τους και δεν ακολουθεί το κοινό πλαίσιο λειτουργίας τους όπως διαμορφώθηκε μετά τη μεταρρύθμιση του 1988. Έπειτα, χρηματοδοτεί χώρες (και όχι περιφέρειες), αυτές που βρίσκονται κάτω από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Οι χώρες αυτές που ονομάζονται και «χώρες συνοχής», είναι η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία. Επίσης ενισχύει μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια(και όχι προγράμματα), τα οποία μάλιστα αφορούν μόνο δύο τομείς: των υποδομών μεταφορών (ιδίως των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών), και του περιβάλλοντος. Μια ακόμη διαφορά, η πιο σημαντική, είναι ότι για να δικαιούνται των ενισχύσεων του οι συγκεκριμένες χώρες, οφείλουν μια πολιτική μείωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Συγκεκριμένα, οι ενισχύσεις του Ταμείου δίνονται «υπό την προϋπόθεση» και μόνο (αρχή της «αιρεσιμότητας», ότι έχει συνταχθεί και εφαρμόζεται, σε εθνικό επίπεδο και εν όψει της ΟΝΕ, ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα σύγκλισης. Κάθε παρέκκλιση από το πρόγραμμα αυτό είναι λόγος αναστολής των χρηματοδοτήσεων του Ταμείου Συνοχής προς τη συγκεκριμένη χώρα.

Επίσης, την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999 προστίθεται ένα νέο Διαρθρωτικό Ταμείο, το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ).

Για την δεύτερη περίοδο προγραμματισμού 1994-1999, η Επιτροπή πρότεινε κατευθύνσεις για την υλοποίηση 13 κοινοτικών πρωτοβουλιών. Ο προϋπολογισμός αυτών έφτασε τα 13,45 εκατομμύρια euro, δηλαδή το 9% περίπου επί του συνόλου του προϋπολογισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων (1994-1999). Πρόκειται για τις εξής πρωτοβουλίες: Interreg II, Leader II, Urban, Emploi:Now-Horizon-Geunesse-Integra, Regis II, Envireg, Rechar II, Konver, Retex,SME, Pesca, Peace.

Το 1997 υπογράφηκε η Συνθήκη του Αμστερνταμ και τέθηκε σε ισχύ περί τα μέσα του 1999, μετά την επικύρωσή της από τα Εθνικά Κοινοβούλια. Με τη νέα αυτή Συνθήκη ενισχύονται κατά κύριο λόγο τα Ευρωπαϊκά πολιτικά δικαιώματα, τα θεμελιώδη δικαιώματα του πολίτη και του καταναλωτή, ενώ διασφαλίζεται μεγαλύτερη διαφάνεια και περισσότερη δημοκρατία στις διαδικασίες ανάπτυξης της Ε.Ε. Η Συνθήκη αποσκοπεί ακόμα στο να καταστήσει πιο αποτελεσματική τη θεσμική διάρθρωση της Ένωσης εν' όψει της διεύρυνσης.

Από 1/1/1999 η Νομισματική και Οικονομική Ένωση, με ένα ενιαίο νόμισμα, το "ευρώ", στην οποία συμμετέχουν 11 Κράτη Μέλη, είναι πραγματικότητα

Σήμερα βρισκόμαστε στη διάρκεια της τρίτης περιόδου προγραμματισμού επταετούς διάρκειας, 2000-2006, και ενός νέου, τρίτου «πακέτου» χρηματοδοτήσεων.

Οι προτάσεις της Επιτροπής για τη νέα περίοδο 2000-2006 συνοψίζονται στο «πρόγραμμα δράσης 2000 το οποίο αναφέρεται :

- α) στην ανάπτυξη και τις πολιτικές της Ε.Ε
- β) στη διεύρυνση προς τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και
- γ)στις δημοσιονομικές προοπτικές της περιόδου 2000-2006.

Πρόκειται για ένα πακέτο αλληλοσυνδεόμενων θεμάτων, των οποίων βασικός άξονας είναι ο τρόπος με τον οποίο θα επεκταθεί η Ε.Ε, γεωγραφικά(διεύρυνση) και θεσμικά (εμβάθυνση). Στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η Ατζέντα 2000 πρότεινε να διατηρηθεί η πολιτική προτεραιότητα της συνοχής, ώστε να επιτευχθεί ο βασικός στόχος της μείωσης των αναπτυξιακών ανισοτήτων, ιδίως λόγω της διεύρυνσης με χώρες που έχουν χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης.

Το Μάρτιο του 1998 δημοσιοποιήθηκαν οι αναλυτικές προτάσεις της Επιτροπής για την αναθεώρηση των Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων και τα νέα προενταξιακά μέτρα ενίσχυσης των ΧΚΑΕ και τον Οκτώβριο του 1998, οι προτάσεις για τις νέες δημοσιονομικές προοπτικές 2000-2006.

Οι οριστικές αποφάσεις ελήφθησαν το Μάρτιο του 1999 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου, μεταξύ άλλων, και για τις δημοσιονομικές προοπτικές 2000-2006. Με βάση αυτές εγκρίθηκαν, τον Ιούνιο του ίδιου έτους, οι νέοι Κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και οι Κανονισμοί για την προενταξιακή βοήθεια προς τις χώρες της ΧΚΑΕ. Οι νέοι Κανονισμοί περιείχαν σημαντικές αλλαγές.

Στη Συνθήκη της Νίκαιας, που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Φεβρουαρίου 2003, θεσπίζονται νέοι κανόνες που διέπουν το μέγεθος και τον τρόπο λειτουργίας των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1 ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η περιφερειακή πολιτική έχει ως στόχο την αρμονική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενισχύοντας τη μείωση των αποκλίσεων ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών της. Για να αποφέρει αποτελέσματα η προσπάθεια οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η Επιτροπή δημιούργησε χρηματοδοτικά μέσα: τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Το Ταμείο Συνοχής, που εξειδικεύεται βασικά στις υποδομές μεταφοράς και την προστασία του περιβάλλοντος, βοηθά τις τέσσερις φτωχότερες χώρες (Ισπανία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ελλάδα) να προσεγγίσουν τους εταίρους τους με μια πορεία οικονομικής σύγκλισης. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία, από την πλευρά τους, αποτελούν τη σημαντικότερη συνεισφορά της Ένωσης στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Τα Ταμεία αυτά συνεπώς παρέχουν συγχρηματοδότηση στα κράτη μέλη των περιφερειακών ή οριζοντίων παρεμβάσεων.

Την πρώτη περίοδο προγραμματισμού 1989-1993 τα χρηματοδοτικά μέσα της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής ήταν τρία Διαρθρωτικά Ταμεία : το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΕΓΤΠΕ.

Από την δεύτερη προγραμματική περίοδο 1994-1999 η περιφερειακή πολιτική στηρίζεται κυρίως σε τέσσερα Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ, ΧΜΠΑ) και στο Ταμείο Συνοχής.

Για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2000-2006 το 1/3 περίπου του κοινοτικού προϋπολογισμού αφιερώνεται στις περιφέρειες και στους μειονεκτούντες πληθυσμούς, μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής.

Αναλυτικότερα:

2.1.1 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

Το ΕΤΠΑ δημιουργήθηκε ο 1975 για τη χρηματοδοτική υποστήριξη των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης υπέρ των μειονεκτικών περιφερειών. Στόχος του είναι να συμβάλει στη μείωση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της Ένωσης. Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2006, το ΕΤΠΑ χορηγεί χρηματοδοτικές ενισχύσεις στο πλαίσιο των δύο στόχων περιφερειακής προτεραιότητας των διαρθρωτικών ταμείων. Το ΕΤΠΑ είναι το κύριο χρηματοδοτικό μέσο της κοινότητας και η κατανομή των πόρων του γίνεται με τρόπο ώστε να ενισχύονται περισσότερο οι χώρες με τα πιο πολλά και οξύτερα διαρθρωτικά προβλήματα.

2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

Το ΕΚΤ δημιουργήθηκε το 1960 και είναι το βασικό μέσο της κοινωνικής κοινοτικής πολιτικής. Στόχος του είναι η καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας, η επαγγελματική ένταξη των νέων και η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στα κράτη- μέλη της κοινότητας. Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2006, παρέχει χρηματοδοτικές ενισχύσεις στα έργα επαγγελματικής κατάρτισης, επανεκπαίδευσης και δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στο πλαίσιο του στόχου 3 αλλά και στα πλαίσια των στόχων 1 και 2 των διαρθρωτικών ταμείων. Η ενίσχυση του ΕΚΤ επικεντρώνεται ιδιαίτερα στους νέους ανέργους, τους ανέργους μακράς διάρκειας, στις μειονεκτούσες κοινωνικά ομάδες και τις γυναίκες.

3. Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ)

Το ΕΓΤΠΕ είναι το χρηματοδοτικό μέσο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης που αποτελεί τον δεύτερο πυλώνα της κοινής γεωργικής πολιτικής. Χρηματοδοτεί τις ενέργειες ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών στο σύνολο της επικράτειας της ευρωπαϊκής ένωσης. Το ΕΓΤΠΕ συνιστούν δύο τμήματα: το ΕΓΤΠΕ – Τμήμα Προσανατολισμού, υποστηρίζει τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης στις επιλέξιμες περιοχές του στόχου 1, το ΕΓΤΠΕ- Τμήμα Εγγυήσεων παρεμβαίνει στις άλλες περιοχές.

4. Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας. (ΧΜΠΑ)

Το ΧΜΠΑ παρεμβαίνει στο σύνολο των παράκτιων περιοχών (μέσω των προγραμμάτων του στόχου 1 ή των εθνικών προγραμμάτων εκτός στόχου 1), με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των διαρθρώσεων της αλιείας και την ανάπτυξη των εμπορικών βιώσιμων επιχειρήσεων προσπαθώντας να διατηρήσει την ισορροπία μεταξύ της αλιευτικής ικανότητας και των διαθέσιμων πόρων.

Εκτός από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, στην επίτευξη της περιφερειακής πολιτικής συμμετέχουν και άλλα χρηματοδοτικά όργανα όπως:

- Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με την παροχή δανείων που συμπληρώνουν τα έργα που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, με την επιδότηση επιτοκίων και εγγυήσεις δανείων και
- Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ευρατόμ)

2.1.2 ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Ένα ειδικό ταμείο αλληλεγγύης, το Ταμείο Συνοχής, δημιουργήθηκε το 1993, συμπληρώνει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων στα κράτη - μέλη που ήταν λιγότερο ευημερούντα κατά τα τέλη του 1999, κράτη δηλαδή που βρίσκονται κάτω από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. Τα τέσσερα αυτά λιγότερο ευημερούντα κράτη – μέλη είναι: η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και η Ισπανία. Το Ταμείο αυτό παρεμβαίνει σε όλη την επικράτεια αυτών των κρατών προκειμένου να χρηματοδοτήσει μεγάλα έργα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και τα ευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών. Επιπλέον για να δικαιούνται των

ενισχύσεων οι συγκεκριμένες χώρες θα πρέπει να ακολουθούν μια πολιτική μείωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

Για την περίοδο 2000-2006, ο ετήσιος προϋπολογισμός του Ταμείου Συνοχής θα ανέρχεται στα 18 δις ευρώ.

2.1.3 Μέριμνα για τα νέα μέλη

Με τη διεύρυνση, η έκταση και ο πληθυσμός της Ένωσης αυξάνεται κατά 20% ενώ το ΑΕγχΠ θα αυξηθεί λιγότερο από 5%. Το ΑΕγχΠ των νέων μελών κυμαίνεται από το 72% περίπου του μέσου όρου της Ένωσης, στην Κύπρο, έως το 35-40% στις χώρες της Βαλτικής (Εσθονία, Λετονία και Λιθουανία).

Η Ένωση δημιούργησε χρηματοδοτικά προγράμματα προσαρμοσμένα στις ειδικές ανάγκες για την περίοδο 2000-2006, ώστε να βοηθήσει τα νέα μέλη να προσαρμοστούν στην ιδιότητα του μέλους και να ξεκινήσει η μείωση της εισοδηματικής διαφοράς από την υπόλοιπη Ένωση. Το κόστος αυτών των προγραμμάτων ανέρχεται συνολικά σε 22 δισεκατομμύρια €, με επιπλέον χρηματοδότηση που θα καταστεί διαθέσιμη τη στιγμή της πραγματικής εισόδου τους. Τα μέσα είναι:

- **ISPA** (Μέσο Προενταξιακών Διαρθρωτικών Πολιτικών) το οποίο χρηματοδοτεί έργα για το περιβάλλον και τις μεταφορές με προϋπολογισμό 7,28 δισεκατομμυρίων €.
- **Sapard** (Ειδικό Ενταξιακό Πρόγραμμα για τη Γεωργία και την Αγροτική Ανάπτυξη) το οποίο επικεντρώνεται στην αγροτική ανάπτυξη με προϋπολογισμό ύψους 3,64 δισεκατομμυρίων €.

Τα μέσα αυτά προστίθενται στο παλαιότερο πρόγραμμα Phare, του οποίου ο προϋπολογισμός, για το 2000-2006, ανέρχεται σε 10,92 δισεκατομμύρια και του οποίου οι προτεραιότητες είναι:

- Η ενίσχυση της διοικητικής και θεσμικής ικανότητας των νέων μελών, το οποίο αντιστοιχεί στο 30% του προϋπολογισμού του.
- Η χρηματοδότηση επενδυτικών έργων, το οποίο απορροφά το υπόλοιπο 70%.

Κατά τη διάσκεψη στις Βρυξέλλες, τον Οκτώβριο του 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να διαθέσει από το Διαρθρωτικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής 23 δισεκατομμύρια € επιπλέον για να δαπανηθούν στα νέα κράτη μέλη την περίοδο 2004-2006.

Ο προϋπολογισμός των Διαρθρωτικών Ταμείων που διατίθεται για την περίοδο 2000-2006 ανέρχεται σε 213 δις ευρώ. Προορίζεται να συμπληρώσει τις δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν στα κράτη μέλη προκειμένου να εφαρμοστούν τα προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Η ενίσχυση αυτή συγκεντρώνεται σε τρεις στόχους προτεραιότητας

2.2. ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με τους πρώτους Κανονισμούς της μεταρρύθμισης του 1988, τα Διαρθρωτικά Ταμεία παρεμβαίνουν με βάση συγκεκριμένους στόχους που έχουν προτεραιότητα σε κοινοτικό επίπεδο και αφορούν είτε συγκεκριμένου τύπου περιοχές και έχουν περιφερειακή διάσταση, είτε ειδικές κατηγορίες δικαιούχων και είναι οριζόντιοι, εφαρμόζονται δηλαδή σε όλο το έδαφος της Κοινότητας.

Για να εξασφαλιστεί λοιπόν ότι η απήχηση και τα αποτελέσματα των ενεργειών θα είναι όσο το δυνατόν σημαντικότερα (αρχή της συγκέντρωσης), το 94% των Διαρθρωτικών Ταμείων επικεντρώνονται για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2000-2006 σε τρεις στόχους προτεραιότητας από 7 (Στόχος 1,2,3,4,5α,5β,6) που ήταν κατά την περίοδο 1994-1999 (κανονισμός 1260/99)

Ειδικότερα:

Στόχος 1 (εδαφικός)

Προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών(που έχουν κατά κεφαλήν Α.Ε.Π κατώτερο του 75% του κοινοτικού μέσου όρου), δηλαδή παροχή των βασικών εξοπλισμών που τους λείπουν ακόμη, ή προώθηση επενδύσεων στις επιχειρήσεις, ούτως ώστε να επιτευχθεί "απογείωση" των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Ο στόχος αυτός αφορά πενήντα περίπου περιφέρειες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 22% του πληθυσμού της Ένωσης και στις οποίες διατίθεται το 70% των πιστώσεων.

Στόχος 2 (εδαφικός)

Στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης στις περιοχές που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα, είτε είναι βιομηχανικές, αστικές ή εξαρτώνται από την αλιεία. Ο στόχος αυτός συγκεντρώνει τους παλαιούς στόχους 2 και 5β καθώς και άλλες περιοχές που αντιμετωπίζουν πρόβλημα οικονομικής διαφοροποίησης. Κριτήρια για το στόχο αυτό είναι το μέσο ποσοστό ανεργίας και το ποσοστό βιομηχανικής απασχόλησης να είναι υψηλότερο του κοινοτικού μέσου όρου, μείωση της απασχόλησης στη βιομηχανία (αναθεωρείτε κάθε τρία χρόνια).

Το 18% του ευρωπαϊκού πληθυσμού ζει σε αυτές τις προβληματικές περιοχές, στις οποίες θα διατίθεται 11,5% των πιστώσεων.

Στόχος 3 (θεματικός)

Στήριξη της προσαρμογής και εκσυγχρονισμού των συστημάτων εκπαίδευσης κατάρτισης και προώθηση της απασχόλησης. - Ο στόχος αυτός περιλαμβάνει τους παλαιούς στόχους 3 και 4 .Οι χρηματοδοτήσεις του στόχου 3 καλύπτουν όλη την ένωση, εκτός των περιφερειών του στόχου 1 όπου τα μέτρα υπέρ της κατάρτισης και της απασχόλησης περιλαμβάνονται στα προγράμματα της καθυστέρησης.

Το 12,3% των πιστώσεων διατίθεται για τον στόχο αυτό.

Για τις περιοχές που ήταν επιλέξιμες για τους στόχους 1, 2 και 5β μεταξύ 1994 και 1999, αλλά που δεν είναι επιλέξιμες για τους στόχους 1 ή 2 μεταξύ 2000 και 2006, δημιουργήθηκε ένα μεταβατικό καθεστώς. Πρόκειται για ένα σύστημα φθίνουσών ενισχύσεων. Οι εν λόγω φθίνουσες μεταβατικές ενισχύσεις σκοπό έχουν να αποφευχθεί μία απότομη διακοπή της χρηματοδοτικής στήριξης των Διαρθρωτικών Ταμείων. Αποσκοπούν επίσης στη παγίωση του κεκτημένου χάρη στις διαρθρωτικές παρεμβάσεις κατά τη διάρκεια της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΑΜΕΙΩΝ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

	Στόχος 1	Στόχος 2	Στόχος 3
Αντίστοιχα ταμεία	ΕΤΠΑ ΕΚΤ ΕΓΤΠΕ-Π ΧΜΠΑ	ΕΤΠΑ ΕΚΤ	ΕΚΤ

Όλοι οι στόχοι προτεραιότητας προγραμματίζονται για την επταετή περίοδο 2000-2006 και με δυνατότητα τροποποίησης στο μέσο της περιόδου ύστερα από την ενδιάμεση αξιολόγηση.

Ο στόχος 1 θα εφαρμοστεί υποχρεωτικά μέσω της διαδικασίας των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ) και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ), ενώ οι Στόχοι 2 και 3 θα χρησιμοποιήσουν τη διαδικασία των Ενιαίων Εγγράφων Προγραμματισμού (ΕΕΠ). Και στις δύο περιπτώσεις πρόκειται για προγράμματα εθνικής πρωτοβουλίας που συνοψίζουν εθνικές επιλογές και προτεραιότητες ανάπτυξης.

Στην περίπτωση της Ελλάδας, όλη η χώρα εντάσσεται στον Στόχο 1 και στις τρεις περιόδους προγραμματισμού, ενώ τα διαδοχικά ΚΠΣ περιλαμβάνουν σταθερά δύο σκέλη: το εθνικό σκέλος, που περιέχει μια σειρά από Ε.Π και μεγάλα έργα για το σύνολο της χώρας(τα οποία διαχειρίζονται οι αρμόδιοι κεντρικοί φορείς – υπουργεία) και το περιφερειακό σκέλος που περιέχει τα Ε.Π των 13 περιφερειών της χώρας(τα οποία διαχειρίζονται οι περιφερειακοί φορείς).

Ως συμπλήρωμα των στόχων προτεραιότητας, τα Διαρθρωτικά Ταμεία παρέχουν στήριξη επίσης σε όλα τα κράτη μέλη, στα προγράμματα, τις κοινοτικές πρωτοβουλίες που προορίζονται να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα προβλήματα που έχουν ιδιαίτερη επίπτωση στην Ένωση.

2.2.1 NUTS

Για να εξασφαλισθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο η καθιέρωση και η διάδοση συγκρίσιμων περιφερειακών στατιστικών, έχει θεσπιστεί ειδικός κανονισμός. Ο κανονισμός αυτός θεσπίζει μια κοινή στατιστική ονοματολογία των εδαφικών μονάδων (NUTS). Σε κάθε περιφέρεια (ή διοικητική ενότητα) αντιστοιχεί ένας κωδικός και μία ειδική ονομασία. Χρησιμοποιούνται 3 ιεραρχικά επίπεδα (NUTS) για την κατάταξη των περιφερειών βάσει των δημογραφικών ορίων στο εσωτερικό των οποίων τοποθετείται το μέσο μέγεθος των περιφερειών αυτών:

3 εκατομμύρια < NUTS 1 < 7 εκατομμύρια

800 000 < NUTS 2 < 3 εκατομμύρια

150 000 < NUTS 3 < 800 000

Η Επιτροπή καταρτίζει και ενημερώνει τα επεξηγηματικά σημειώματα σχετικά με τις NUTS και, σε συνεργασία με την επιτροπή του στατιστικού προγράμματος, μπορεί να τα τροποποιεί κάθε 3 έτη

2.3 ΤΡΟΠΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΔΙΟΧΕΤΕΥΟΝΤΑΙ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ- ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Οι τρόποι με τους οποίους διοχετεύονται τα χρήματα των Διαρθρωτικών Ταμείων είναι κατά βάση τρεις:

- I. Μέσω των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ)
- II. Μέσω των κοινοτικών πρωτοβουλιών και
- III. Μέσω των καινοτόμων δράσεων ή πλοτικών προγραμμάτων

Ο τελευταίος τρόπος παρέχει τη δυνατότητα της απευθείας επαφής των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης(ΟΤΑ) με τις κοινοτικές αρχές.

Στους δύο πρώτους τρόπους οι ΟΤΑ θα πρέπει να απευθύνονται είτε στις περιφερειακές αρχές για το (ΚΠΣ), είτε στις κεντρικές υπηρεσίες του κράτους – μέλους (για τις κοινοτικές πρωτοβουλίες) αφού εκείνες είναι αρμόδιες για την εφαρμογή και διαχείρισή τους.

Αναλυτικότερα:

2.3.1 ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΠΣ)

Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης είναι το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του κάθε κράτους μέλους. Το ΚΠΣ χωρίζεται σε εθνικό σκέλος που καλύπτει έργα εθνικής κλίμακας και το περιφερειακό που καλύπτει έργα περιφερειακά.

Το εθνικό σκέλος αφορά ταμειακά έργα που εντάσσονται στους 3 άξονες-στόχους προτεραιότητας.

Οι παρεμβάσεις του ΚΠΣ σε περιφερειακό επίπεδο στοχεύουν στην ενδυνάμωση της αποκέντρωσης και στην ανάπτυξη του επιτόπιου δυναμικού κάθε περιφέρειας του Ν. 1622/86 με την εφαρμογή ενός μοναδικού λειτουργικού πολυταμειακού προγράμματος που η διάρθρωσή του είναι η ακόλουθη:

- τα κύρια χαρακτηριστικά της περιφέρειας
- τη στρατηγική και τις προτεραιότητες ανάπτυξης
- τα εθνικά μέτρα για την περιφέρεια
- τη συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων στο λειτουργικό πρόγραμμα της περιφέρειας.

2.3.2 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Ένα μικρό μέρος των χρηματοδοτήσεων των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλύπτουν οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και οι καινοτόμες ενέργειες.

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες είναι ειδικές παρεμβάσεις για την υλοποίηση της Διαρθρωτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η έναρξη των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών ανάγεται στο έτος 1989. Προέκυψε από την αναγκαιότητα δημιουργίας ειδικών εργαλείων χρηματοδότησης της διαρθρωτικής πολιτικής τα οποία συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τα

κράτη μέλη προκειμένου να αντιμετωπισθούν προβλήματα με ιδιαίτερες επιπτώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα χρηματοδοτικά αυτά εργαλεία προτάθηκαν στα κράτη μέλη από την ίδια την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να αντιμετωπισθούν ειδικά προβλήματα που αφορούν το σύνολο του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες συμπληρώνουν τις δράσεις των ΚΠΣ (Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης) και των ΕΕΠ (Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού), χρηματοδοτικά εργαλεία τα οποία όπως είδαμε αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής βάσει περιφερειακών ή εθνικών σχεδίων ανάπτυξης.

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες συγκεντρώνουν τρία κύρια χαρακτηριστικά, τα οποία αποτελούν την "προστιθέμενη αξία" τους σε σχέση με τα άλλα εργαλεία οικονομικής και κοινωνικής συνοχής που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία:

- ενθάρρυνση της διασυννοριακής, υπερεθνικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας.
- Ενεργή εμπλοκή και δράση επί τόπου των φορέων που συμβάλλουν στην αναπτυξιακή διαδικασία
- Υποστήριξη μιας πραγματικής εταιρικής σχέσης μεταξύ των μερών που συμμετέχουν

Λόγω της φύσης τους (διαπιστώσεις, στόχος, επιλεξιμότητα, στρατηγική κλπ), είναι δυνατόν να δώσουν σημαντικές λύσεις σε περιοχές και προβλήματα, όπου οι άλλες παρεμβάσεις αδυνατούν. Χαρακτηριστικά, αναφέρεται το παράδειγμα της ολοκληρωμένης ανάπτυξης αγροτικών περιοχών, προσέγγιση η οποία δεν υπήρχε πριν από το LEADER I, εφαρμόστηκε από το LEADER II και στη συνέχεια με την μεταρρύθμιση των Ταμείων το 1993, προσδιορίζεται σαφώς από συγκεκριμένο Κοινοτικό Κανονισμό (τον Κανονισμό 2085/93).

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες δρουν συμπληρωματικά- υποβοηθητικά στην αναπτυξιακή πολιτική της Περιφέρειας και με τη δυναμική που δρουν μπορούν να αναπτύξουν, δίνουν νέα ώθηση στην πολιτική αυτή καλύπτοντας με τις δράσεις τους πεδία, όπου δεν μπορούν να παρέμβουν άλλα προγράμματα και ενέργειες. Η λογική της υλοποίησης των κοινοτικών πρωτοβουλιών είναι η εξής: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αφού διαπιστώσει την ύπαρξη προβλημάτων με ιδιαίτερες επιπτώσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και κρίνει σκόπιμη την παρέμβασή της σε κάποιον τομέα, συγκεντρώνει ιδιαίτερα μέσα χρηματοδότησης για την εκτέλεση ενεργειών που έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Κοινότητα, μέσω ακριβώς των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Κάθε κράτος μέλος ορίζει μια αρμόδια αρχή για την υλοποίηση κάθε κοινοτικής πρωτοβουλίας. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς ενημερώνονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές για την εξέλιξη και τις δυνατότητες των κοινοτικών πρωτοβουλιών προκειμένου να εντάξουν τις δράσεις που τους ενδιαφέρουν.

Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες εφαρμόστηκαν και στις τρεις περιόδους προγραμματισμού.

Για την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006, η Επιτροπή θέλησε να αυξήσει την ευρωπαϊκή διάσταση των κοινοτικών πρωτοβουλιών και να ενισχύσει την συμπληρωματικότητά τους σε σχέση με τους στόχους προτεραιότητας των διαρθρωτικών ταμείων 2000-2006 (Στόχοι 1, 2 & 3).

Οι πρώτες καινοτόμες ενέργειες της περιόδου 1989-1993 αφορούσαν τη χωροταξία, τη διασυνοριακή συνεργασία, τα δίκτυα συνεργασίας μεταξύ πόλεων και μεταξύ περιφερειών (Pacte, Recite, Ecos, Ouverture), καθώς και τα πρότυπα σχέδια σε αστικές συνοικίες.

Για την περίοδο 1994-1999 οι καινοτόμες ενέργειες αφορούν οκτώ περιοχές δράσης: νέες πηγές απασχόλησης, πολιτιστική κληρονομιά, προώθηση της τεχνολογικής καινοτομίας (RIS και RTT), κοινωνία των πληροφοριών (RISI 1 και RISI 2), περιφερειακά ή χωροταξικά σχέδια (TERRA) και πιλοτικές δράσεις, αστική ανάπτυξη (URBAN), εσωτερική διαπεριφερειακή συνεργασία (), εξωτερική διαπεριφερειακή συνεργασία (ECOS- Ouverture II)

Για την περίοδο 2000-2006, η Επιτροπή έχει καθορίσει τρία θέματα εργασίας για τις καινοτόμες δράσεις του ΕΤΠΑ:

- Η περιφερειακή οικονομία που βασίζεται στις γνώσεις και την τεχνολογική καινοτομία.
- EEurope-regio: η κοινωνία των πληροφοριών στην υπηρεσία της περιφερειακής ανάπτυξης.
- Η περιφερειακή ταυτότητα και η αειφόρος ανάπτυξη.

Προβλέπονται επίσης και άλλες καινοτόμες δράσεις για την απασχόληση και την κατάρτιση(χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ), καθώς επίσης και στον τομέα της αλιείας (χρηματοδοτούνται από το ΧΜΠΑ).

Με προϋπολογισμό ενός δισεκατομμυρίου ευρώ περίπου, (δηλ. 0,5% των πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων), τα προγράμματα καινοτόμων δράσεων χρηματοδοτούν τη διαμόρφωση νέων στρατηγικών καθώς και το πειραματικό στάδιο έργων. Σε περίπτωση που αυτό το πρώτο στάδιο αποδεικνύεται επιτυχές, τα έργα μπορούν εν συνεχεία να συμπεριληφθούν στις στρατηγικές των στόχων προτεραιότητας.

2.4 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Το ποσό της συνολικής επιδότησης των διαρθρωτικών Ταμείων ανέρχεται σε 195 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2000-2006 εκτός Ταμείου Συνοχής.

Αποβλέποντας στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αναλαμβανομένων πιστώσεων για τις αναπτυξιακά καθυστερημένες περιφέρειες, ο κανονισμός προβλέπει σημαντική συγκέντρωση των διατιθέμενων πόρων υπέρ του στόχου 1. Η κατανομή μεταξύ των τριών στόχων είναι η ακόλουθη:

- 69,7% της συνολικής δημοσιονομικής χορήγησης για το στόχο 1, ήτοι 135,9 δισ. ευρώ·
- 11,5% της συνολικής δημοσιονομικής χορήγησης για το στόχο 2, ήτοι 22,5 δισ. ευρώ·
- 12,3% της συνολικής δημοσιονομικής χορήγησης για το στόχο 3, ήτοι 24,05 δισ. ευρώ·
- 0,5% της συνολικής χορήγησης για το ΧΜΠΙΑ εκτός του στόχου 1, ήτοι 1,1 δισ. Ευρώ·
- 5,35% της συνολικής χορήγησης για τις κοινοτικές πρωτοβουλίες, ήτοι 10,43 δισ. Ευρώ
- 0,65% της συνολικής χορήγησης για τις καινοτόμες ενέργειες, καθώς και για τα μέτρα τεχνικής βοήθειας, ήτοι 1,27 δισ. Ευρώ·

Η συμμετοχή των διαρθρωτικών Ταμείων διαφέρει ανάλογα με τις παρεμβάσεις:

- το ΕΤΠΑ συμμετέχει στη χρηματοδότηση των στόχων 1, 2, των πρωτοβουλιών INTERREG III και URBAN II και των καινοτόμων ενεργειών, ανάλογα με την φύση τους.
- το ΕΚΤ συμμετέχει στη χρηματοδότηση των στόχων 1, 2 και 3, της πρωτοβουλίας EQUAL και των καινοτόμων ενεργειών, ανάλογα με την φύση τους.
- το ΕΓΤΠΕ τμήμα "προσανατολισμού" συμμετέχει στη χρηματοδότηση του στόχου 1 και της πρωτοβουλίας LEADER+.
- το ΧΜΠΙΑ συμμετέχει στη χρηματοδότηση του στόχου 1, των παρεμβάσεων υπέρ των περιφερειών εκτός στόχου 1, μέχρι ποσοστού 0,5% της συνολικής χορήγησης για τα διαρθρωτικά Ταμεία και των καινοτόμων ενεργειών, ανάλογα με την φύση τους.

Το αποθεματικό επίδοσης

Το αποθεματικό επιδόσεων αποτέλεσε ένα νέο στοιχείο που αποτελεί κίνητρο για τους τελικούς δικαιούχους. Σύμφωνα με αυτό ποσοστό 4% των πιστώσεων που παρέχονταν σε κάθε κράτος μέλος τοποθετούνταν σε αποθεματικό μέχρι το 2003, για να ανακατανεμηθεί στα πλέον αποδοτικά προγράμματα το αργότερο στις 31 Μαρτίου 2004. Το κράτος μέλος θα υπέβαλε τις προτάσεις του στην Επιτροπή βάσει δεικτών παρακολούθησης που είχε προσδιορίσει το ίδιο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ³⁰

3^Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2006

Βρισκόμαστε ήδη στην διάρκεια της τρίτης προγραμματικής περιόδου που υλοποιείται το Διαρθρωτικό Πρόγραμμα 2000-2006.

Το Διαρθρωτικό Πρόγραμμα 2000-2006 συγκροτείται-περιλαμβάνει, τις ακόλουθες συνιστώσες:

- Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Γ' Κ.Π.Σ.)
- Τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες
- Το Ταμείο Συνοχής

3.1 Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 αποτελεί ισχυρό εργαλείο και καθοριστικό μοχλό για την ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, τον εκσυγχρονισμό της χώρας. Σε μια κρίσιμη καμπή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και στις σημερινές ανταγωνιστικές συνθήκες, η Ελλάδα εξασφάλισε σημαντικούς πόρους, που θα της επιτρέψουν να προσεγγίσει τις οικονομίες και το βιοτικό επίπεδο των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αντιμετωπίσει μείζονα προβλήματα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 σχεδιάστηκε από την Ελλάδα και υλοποιείται με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι η σημαντικότερη (82% το συνολικού οικονομικού μεγέθους) συνιστώσα του όλου Διαρθρωτικού Προγράμματος 2000-2006.

Χρηματοδοτικοί Πόροι

Οι Δημόσιοι Πόροι που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση των έργων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης εξασφαλίζονται μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Για κάθε έργο στο ΠΔΕ εγγράφεται ο συνολικός προϋπολογισμός του, καθώς και οι ετήσιες πιστώσεις που προγραμματίζονται για την απρόσκοπτη εξέλιξη της υλοποίησης.

Στο τέλος κάθε έτους, οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση των έργων υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία μέσω των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων ενισχύει τη χρηματοδότηση κατά το ποσοστό συμμετοχής της (κοινοτική συμμετοχή)

Στα έργα με ιδιωτική συμμετοχή το χρηματοδοτικό σχήμα συμπληρώνεται με τους ιδιωτικούς πόρους κατά το ποσοστό συμμετοχής τους (ιδιωτική συμμετοχή)

Χρηματοοικονομικά στοιχεία προγράμματος.

Οι συνολικοί πόροι του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Ταμείου Συνοχής ανέρχονται σε 47,54 δις ευρώ (16,2 τρις δρχ.).

- Η δημόσια δαπάνη, εθνική και κοινοτική, ανέρχεται σε 36,68 δις ευρώ (12,5 τρις δρχ.).

- Η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε 10,86 δις ευρώ (3,7 τρις δρχ.).
- Παράλληλα σημαντικοί πόροι ύψους 1,2 περίπου δις ευρώ (400 δις. Δρχ) θα αντληθούν μέσω των τεσσάρων Κοινοτικών πρωτοβουλιών (INTERREG, LEADER, EQUAL και URBAN).

Επισημαίνεται ότι παρέμεναν ως αποθεματικά (επίδοσης και προγραμματισμού) ακατανέμητοι πόροι για το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ύψους 2,29 δις ευρώ (780 δις δρχ.) τα οποία κατανεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου με συγκεκριμένα κριτήρια επίδοσης και αποτελεσματικότητας (31 Μαρτίου 2004).

Η συνολική κοινοτική συμμετοχή τόσο για το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης όσο και για το Ταμείο Συνοχής και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες ανέρχεται σε 25 δις Ευρώ (σε τιμές '99).

Παρακάτω εμφανίζονται οι συνολικά κατανεμημένοι πόροι του νέου διαρθρωτικού προγράμματος στις επιμέρους προτεραιότητες που έχουν τεθεί (Γ' ΚΠΣ & Ταμείο Συνοχής)

Κατανεμημένοι Πόροι Γ' ΚΠΣ & Ταμείο Συνοχής	Σε ευρώ		
	Δημόσια Δαπάνη	Ιδιωτική Συμμετοχή	Συνολικό Κόστος
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	4.361 δις e	108,5 εκατ.e	4.475 δις e
Μεταφορές	11.339 δις e	4.367 δις e	15.707 δις e
Ανταγωνιστικότητα (Μεταποίηση, Τουρισμός, Ενέργεια, Έρευνα & Τεχνολογία)	3.287 δις e	2.811 δις e	6.098 δις e
Αγροτική Ανάπτυξη και Αλιεία	2.096 δις e	1.679 δις e	3.774 δις e
Βελτίωση Ποιότητας Ζωής (Περιβάλλον, Πολιτισμός, Υγεία-Πρόνοια)	3.962 δις e	14,7 εκατ e	3.976 δις e
Κοινωνία της Πληροφορίας	2.269 δις e	569,3 εκατ e	2.838 δις e
Περιφερειακή Ανάπτυξη	9.359 δις e	1.468 δις e	10.826 δις e
Σύνολο	36.672 δις e	11.017 δις e	47.689 δις e

Το Γ' ΚΠΣ εγκρίθηκε με την 3405/20.11.2000 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και περιλαμβάνει:

- 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.), ένα ανά Περιφέρεια της Ελλάδας.
- 11 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
- ως Τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης, πρέπει να θεωρηθεί και το Ε.Π. « Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης» μολονότι δεν ανήκει στο ΚΠΣ.

Το Γ΄ ΚΠΣ στοχεύει στην εξυπηρέτηση των παρακάτω προτεραιοτήτων που είναι:

- η σταθερή επιδίωξη για πραγματική σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας,
- η αντιμετώπιση του υψηλού επιπέδου ανεργίας και η βελτίωση των υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- η διασφάλιση της προόδου στον τομέα του περιβάλλοντος,
- η αντιμετώπιση των διοικητικών αδυναμιών και των προβλημάτων κυρίως διαχείρισης και υλοποίησης που απορρέουν από αυτές,
- η αντιμετώπιση του ελλείμματος βασικών υποδομών
- η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός των παραγωγικών τομέων της οικονομίας,
- Η άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων και η σύγκλιση των Ελληνικών Περιφερειών με τις άλλες Ευρωπαϊκές.

3.2 Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

3.2.1. Αναγκαιότητα νέου συστήματος

Η ανάγκη για τη βελτίωση της διαχειριστικής ικανότητας του συστήματος διοίκησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων κατέστησε αναγκαίο να γίνουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις ως προς αυτήν την κατεύθυνση για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο περισσότερο από κάθε άλλη φορά.

Το θέμα των νέων μηχανισμών εφαρμογής αποτέλεσε μείζον ζήτημα για τη νέα διαρθρωτική παρέμβαση του Γ' ΚΠΣ, κυρίως, λόγω:

- Τον αυξημένου μεγέθους και της φύσης της παρέμβασης
- Της πολύ μεγαλύτερης απαίτησης για ποιότητα και αποτελεσματικότητα
- Τον νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι γνωστό ότι οι νέοι κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων διαμορφώνουν ένα νέο πλαίσιο εταιρικής σχέσης. Στο πλαίσιο αυτό έχουμε:

- Αποστασιοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στο Β' ΚΠΣ) από τις διαδικασίες προγραμματισμού και επιλογής έργων.
- Ενίσχυση του ελεγκτικού ρόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δυνατότητα επιβολής αυστηρών ποινών. Ουσιαστικά Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιορίζεται στη διενέργεια του δημοσιονομικού ελέγχου.
- Μεταφορά της ευθύνης στο Κράτος – Μέλος και υποχρέωση του να τηρεί συγκεκριμένες διακριτές διαχειριστικές και ελεγκτικές διαδικασίες με θεσμοθετημένες ευθύνες των αρμοδίων αρχών.
- Υπαρκτό τον κίνδυνο οριστικής πλέον απώλειας πόρων σε περίπτωση καθυστερήσεων στη χρήση των πόρων. Ισχύει ο κανόνας $n+2$, δηλ. η απώλεια των πόρων, που δεν θα απορροφηθούν μετά την πάροδο 2 ετών από το έτος n .
- Τα ποσοστά χρηματοδότησης (Κοινοτική Συμμετοχή) ανέρχονται μέχρι το 75% της Δημόσιας Δαπάνης για τις περιοχές του στόχου 1.

Συμπερασματικά η ανάγκη βελτίωσης της αποτελεσματικότητας, της ποιότητας και της διαφάνειας στη νέα αναπτυξιακή παρέμβαση, άλλα και οι αυξημένες απαιτήσεις των νέων κανονισμών, επέβαλλαν την υιοθέτηση ενός συστήματος διοίκησης και διαχείρισης του Γ' ΚΠΣ, διαφοροποιημένου σε σχέση με αυτό του Β' ΚΠΣ. Η χώρα μας αναλαμβάνει πλέον σημαντικές ευθύνες για τη διασφάλιση της χρηστής και αποτελεσματικής χρήσης των πόρων.

3.3.2 Αρχές νέου συστήματος.

Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο εφαρμογής:

- Διαχωρίζονται σαφώς οι λειτουργίες, οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες των οργάνων που θα υποστηρίζουν το νέο σύστημα. Δεν μπορούν τα όργανα αυτά, παράλληλα με τις διαχειριστικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες που έχουν, να είναι και φορείς υλοποίησης των έργων και δράσεων.
- Τα όργανα που προβλέπονται εντάσσονται στη λειτουργίες του κράτους λόγω των σημαντικών ευθυνών που αναλαμβάνουν, άλλα και λόγω του ότι εξυπηρετούν ευρύτερους στόχους για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης. Θα είναι ειδικές υπηρεσίες κατάλληλα συγκροτημένες για την εξυπηρέτηση του στόχου της αποτελεσματικής εφαρμογής του ΚΠΣ.
- Καθιερώνονται ενιαίες και τυποποιημένες διαδικασίες για τη διαχείριση, τον έλεγχο, τις ροές χρηματοδοτήσεων.
- Μεταβάλλεται ουσιαστικά η φιλοσοφία και το πλαίσιο των χρηματοδοτήσεων. Με την κατάργηση των ετήσιων προκαταβολών από την Ε.Ε. (πλην μιας αρχικής προκαταβολής που δίδεται με την έγκριση του Προγράμματος), το Κράτος Μέλος (προ)χρηματοδοτεί τα έργα με δική του ευθύνη. Η χρηματοδότηση από πλευράς Ε.Ε. θα γίνεται απολογιστικά, βάσει δεδηλωμένων και πιστοποιημένων δαπανών, (που θα καταγράφονται στο ΟΠΣ “ΕΡΓΟΡΑΜΑ”) σε επίπεδο Νομικής Δέσμευσης (υποέργο). Αυτό οδηγεί στην ανάγκη διαμόρφωσης ενός εξορθολογισμένου συστήματος χρηματοδότησης των φορέων υλοποίησης, με την ευθύνη των Διαχειριστικών Αρχών.
- Υιοθετείται ένα πολυεπίπεδο σύστημα ελέγχων στο πλαίσιο λειτουργίας των Διαχειριστικών Αρχών (πρωτοβάθμιος έλεγχος), της Αρχής Πληρωμής (δευτεροβάθμιος έλεγχος) και του Εξωτερικού Δημοσιονομικού Ελέγχου (τριοβάθμιος έλεγχος). Το σύστημα ελέγχου πρέπει να διασφαλίζει στο 100% τη νομιμότητα και κανονικότητα της διαχείρισης. Οποιαδήποτε απόκλιση θα επιφέρει αντίστοιχη ποινή που θα καταλογίζεται στους υπεύθυνους.
- Καθιερώνεται ένα ενιαίο σύστημα αξιολόγησης, επιλογής και ένταξης έργων στα Προγράμματα. Στη διαδικασία αυτή μπαίνουν κανόνες συνεργασίας μεταξύ άμεσα εμπλεκόμενων φορέων.
- Καθίσταται υποχρεωτική η μηχανοργάνωση της διαδικασίας ένταξης, χρηματοδότησης, παρακολούθησης και ελέγχου των δράσεων. Η ηλεκτρονική ανταλλαγή στοιχείων με την Ε.Ε. καθίσταται ο μοναδικός τρόπος επικοινωνίας σε ότι αφορά τις παρεμβάσεις και τις πράξεις του ΚΠΣ.

3.3. ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Γ' ΚΗΣ

Με τα Επιχειρησιακά Προγράμμάτα του το 3^ο Κ.Π.Σ. επιδιώκει να ενισχύσει τους ακόλουθους Άξονες Προτεραιότητας:

Άξονας προτεραιότητας 1: Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και προώθηση της απασχόλησης

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση».
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».

Άξονας προτεραιότητας 2: Μεταφορές

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Οδικοί Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη».
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Σιδηρόδρομοι, Αερολιμένες και Αστικές Συγκοινωνίες»

Άξονας προτεραιότητας 3: Βελτίωση Ανταγωνιστικότητας

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Ανταγωνιστικότητα»

Άξονας προτεραιότητας 4: Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη & Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Αλιεία»
- « Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης».

Άξονας προτεραιότητας 5: Βελτίωση Ποιότητας Ζωής

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Περιβάλλον».
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Πολιτισμός»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Υγεία- Πρόνοια».

Άξονας προτεραιότητας 6: Κοινωνία της Πληροφορίας

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Κοινωνία της Πληροφορίας».

Άξονας προτεραιότητας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη

- 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π),
  - Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης
  - Αττικής
  - Βορείου Αιγαίου
  - Δυτικής Ελλάδας
  - Δυτικής Μακεδονίας
  - Ηπείρου
  - Θεσσαλίας
  - Ιονίων Νήσων
  - Κεντρικής Μακεδονίας
  - Κρήτης
  - Νοτίου Αιγαίου
  - Πελοποννήσου
  - Στερεάς Ελλάδας

Κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα έχει σκοπό την υλοποίηση κάποιων στόχων και χαρακτηριστικές κατευθύνσεις δράσεων για την επίτευξη των στόχων του.

Κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελείται από «Άξονες προτεραιότητας» (πρώτη βασική υποδιαίρεση του Προγράμματος) και «Μέτρα» (υποδιαίρεση Άξονα Προτεραιότητας). Το Πρόγραμμα περαιτέρω υποδιαιρούμενο, καταλήγει να περιλαμβάνει και να χρηματοδοτεί «Πράξεις», δηλαδή υλικά και άυλα συγκεκριμένα έργα.

Την ευθύνη του Σχεδιασμού, της Διεύθυνσης και της Διοίκησης των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων έχουν συγκεκριμένα Υπουργεία ενώ για τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π) την ευθύνη έχουν οι Γενικές Γραμματείες των Περιφερειών και τα Περιφερειακά Συμβούλια.

3.3.1 ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ε.Π «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ»

Οι βασικοί Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας ώστε να αντεπεξέρχεται στο ανταγωνιστικό περιβάλλον και να το αξιοποιεί για ενίσχυση των εξαγωγών.
- Η βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου ώστε να αποκατασταθεί η οικονομική και κοινωνική της λειτουργία, να αυξηθούν η ελκτικότητα και η ανταγωνιστικότητά της.
- Η διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων στην ύπαιθρο.

Το Ε.Π Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου έχει 7 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.
2. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ& ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ & ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ.
3. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.
4. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ& ΤΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ.
5. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ.
6. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.
7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ.
8. ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ.

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Γεωργίας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	3.009.525.270
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική& Εθνική)	1.750.085.244
Κοινοτική Συμμετοχή	1.208.436.530
Εθνική Συμμετοχή	532.016.935
Ιδιωτική Συμμετοχή	1.233.944.246
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν:	
ΕΓΤΠΕ	1.208.436.530

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ « ΑΛΙΕΙΑ»
--

Οι τρεις βασικοί , γενικοί στόχοι του Ε.Π ΑΛΙΕΙΑ είναι:

- Η εφαρμογή των αρχών υπεύθυνης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας ώστε να τηρείται η ισορροπία μεταξύ των αλιευτικών πόρων και της εκμετάλλευσής τους,
- Η ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικά επιχειρήσεων και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα αυτό, καθώς και
- Η συμβολή στην τοπική ανάπτυξη περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία,

Το Ε.Π ΑΛΙΕΙΑ έχει 6 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ
2. ΑΝΑΝΕΩΣΗ & ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ& ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ, ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ, ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΑΛΙΕΙΑΣ, ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ& ΕΜΠΟΡΙΑ, ΑΛΙΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
4. ΑΛΛΑ ΜΕΤΡΑ
5. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ
6. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Γεωργίας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	499.292.920
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική& Εθνική)	320.072.311
Κοινοτική Συμμετοχή	236.595.751
Εθνική Συμμετοχή	83.476.560
Ιδιωτική Συμμετοχή	179.220.609
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν:	25.495.752
ΕΤΠΑ	
ΧΜΠΑ	211.100.000

ΕΓΓΡΑΦΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
--

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Γεωργίας
- Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου και
- Η διατήρηση του περιβάλλοντος και της συνοχής για όλο τον αγροτικό πληθυσμό.

Το Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.Α.) έχει 4 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΛΞΙΟΔΟΤΗΣΗ
2. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
3. ΑΓΡΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ
4. ΔΑΣΩΣΕΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΓΑΙΩΝ

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Γεωργίας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	2.656.450.000
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική& Εθνική)	2.656.450.000
Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΓΤΠΕ)	986.100.000
Εθνική Συμμετοχή	1.670.350.000

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ»
--

Ο Στρατηγικός Στόχος του Ε.Π. «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στους βασικούς τομείς που καλύπτει το Πρόγραμμα (Μεταποίηση, Ενέργεια, Τουρισμός, Έρευνα) με έμφαση στην βελτίωση, στην ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών.

Η τόνωση της επιχειρηματικότητας, η απλοποίηση και ο εξορθολογισμός του επιχειρηματικού περιβάλλοντος αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες για την επίτευξη του στόχου αυτού.

Το Ε.Π. «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» έχει 9 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
2. ΣΤΗΡΙΞΗ & ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
3. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ
4. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ & ΕΡΕΥΝΑ
5. ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ – ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ
6. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ & ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
7. ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
8. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ
9. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	6.392.333.212
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική & Εθνική)	3.217.420.737
Κοινοτική Συμμετοχή	1.976.705.391
Εθνική Συμμετοχή	1.240.715.346
Ιδιωτική Συμμετοχή	3.174.912.475
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν:	1.826.705.391
ΕΤΠΑ	
ΕΚΤ	150.000.000

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ « ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ »

Το Ε.Π «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ» αποτελεί τον κύριο μοχλό υλοποίησης της συνολικής εθνικής στρατηγικής για την πορεία προς την Κοινωνία της Πληροφορίας.

Οι στρατηγικοί στόχοι του Προγράμματος είναι:

- I. Εξυπηρέτηση του Πολίτη- Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και
- II. Ανάπτυξη και Ανθρώπινο Δυναμικό

Μέσα από τις παρεμβάσεις και δράσεις του συγκεκριμένου προγράμματος και με τελικούς αποδέκτες τους πολίτες, οι προσφερόμενες υπηρεσίες σε κρίσιμους τομείς όπως : η Δημόσια Διοίκηση, η Υγεία , το Περιβάλλον, οι Μεταφορές βελτιώνονται με τη λειτουργική ένταξη ολοκληρωμένων συστημάτων Πληροφορικής. Επιπροσθέτως, ενισχύονται και προσαρμόζονται στις ανάγκες- ζητούμενα του 21^{ου} αιώνα , όλα εκείνα που σχετίζονται με το Ανθρώπινο Δυναμικό (εκπαίδευση, κατάρτιση, απασχόληση, παραγωγικότητα, ανταγωνιστικότητα, εισόδημα) και την Ανάπτυξη (αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιακών υποδομών, μετάβαση και ενίσχυση της «νέας οικονομίας»).

Το Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας έχει 5 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
2. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
3. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
4. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ
5. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	2.839.078.394
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική& Εθνική)	2.269.578.394
Κοινοτική Συμμετοχή	1.702.183.796
Εθνική Συμμετοχή	567.394.598
Ιδιωτική Συμμετοχή	569.500.000
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν:	1.266.000.000
ΕΤΠΑ	
ΕΓΤΠΕ	436.200.000

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ & ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ»**

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Σιδηρόδρομοι, Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες» στοχεύει στην αναβάθμιση και επέκταση του συστήματος μεταφορών της χώρας.

Το Ε.Π. θέτει τους παρακάτω γενικούς στρατηγικούς στόχους για τον τομέα των Μεταφορών:

- επέκταση και ποιοτική βελτίωση των υπηρεσιών μεταφορών.
- Ανάπτυξη των διεθνών διασυνδέσεων της χώρας για την εξυπηρέτηση της διαρκώς αυξανόμενης μεταφορικής ζήτησης (Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών κ.α).
- Ανάπτυξη εσωτερικών διασυνδέσεων της χώρας με στόχο την περιφερειακή ανάπτυξη και την οικονομική συνοχή.
- Βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας στις μεταφορές.
- Μείωση των δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον και εξοικονόμηση ενέργειας.
- Ανάδειξη της ταυτότητας των μεγάλων αστικών κέντρων, καθώς και ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των αστικών και προαστιακών μέσων μαζικής μεταφοράς.
- Ενοποίηση των διαφόρων μεταφορικών σε δίκτυα μεταφορών.

Με την υλοποίηση του Προγράμματος θα ενισχυθούν σημαντικά το μεταφορικό δίκτυο της χώρας και η σύνδεση της Ελλάδας με τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, θα διαμορφωθεί ολοκληρωμένη συνέργια μεταξύ των διαφόρων μεταφορικών μέσων. Οι θετικές συνέπειες στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ενίσχυση της διεθνούς οικονομικής και πολιτικής παρουσίας της χώρας, αναμένονται σοβαρότατες.

Το Ε.Π. «ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ» έχει 6 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΣΕ& ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ.
2. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΙΡΑΙΑ- ΑΘΗΝΑ- ΘΕΣ/ΝΙΚΗ ΕΙΔΟΜΕΝΗ.
3. ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ
4. ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ
5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ & ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΩΝ
6. ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ & ΟΔΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Την ευθύνη του Ε.Π. «ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ» έχει το Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	2.937.600.380
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική & Εθνική)	2.807.600.380
Κοινοτική Συμμετοχή	1.468.752.688
Εθνική Συμμετοχή	1.338.847.691
Ιδιωτική Συμμετοχή	130.000.000
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν: ΕΤΠΑ	1.468.752.690

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ & ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ**

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Σιδηρόδρομοι, Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες» στοχεύει στην αναβάθμιση και επέκταση του συστήματος μεταφορών της χώρας.

Το Ε.Π. θέτει τους παρακάτω γενικούς στρατηγικούς στόχους για τον τομέα των Μεταφορών:

- επέκταση και ποιοτική βελτίωση των υπηρεσιών μεταφορών.
- Ανάπτυξη των διεθνών διασυνδέσεων της χώρας για την εξυπηρέτηση της διαρκώς αυξανόμενης μεταφορικής ζήτησης (Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών κ.α).
- Ανάπτυξη εσωτερικών διασυνδέσεων της χώρας με στόχο την περιφερειακή ανάπτυξη και την οικονομική συνοχή.
- Βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας στις μεταφορές.
- Μείωση των δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον και εξοικονόμηση ενέργειας.
- Ανάδειξη της ταυτότητας των μεγάλων αστικών κέντρων, καθώς και ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των αστικών και προαστιακών μέσων μαζικής μεταφοράς.
- Ενοποίηση των διαφόρων μεταφορικών σε δίκτυα μεταφορών.

Με την υλοποίηση του Προγράμματος θα ενισχυθούν σημαντικά το μεταφορικό δίκτυο της χώρας και η σύνδεση της Ελλάδας με τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, θα διαμορφωθεί ολοκληρωμένη συνέργια μεταξύ των διαφόρων μεταφορικών μέσων. Οι θετικές συνέπειες στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ενίσχυση της διεθνούς οικονομικής και πολιτικής παρουσίας της χώρας, αναμένονται σοβαρότατες.

Το Ε.Π. «ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ» έχει 6 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΣΕ& ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ.
2. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΙΡΑΙΑ- ΑΘΗΝΑ- ΘΕΣ/ΝΙΚΗ ΕΙΔΟΜΕΝΗ.
3. ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ
4. ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ
5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ & ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΩΝ
6. ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ & ΟΔΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Την ευθύνη του Ε.Π. «ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ» έχει το Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	2.937.600.380
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική& Εθνική)	2.807.600.380
Κοινοτική Συμμετοχή	1.468.752.688
Εθνική Συμμετοχή	1.338.847.691
Ιδιωτική Συμμετοχή	130.000.000
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν: ΕΤΠΑ	1.468.752.690

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»**

Το Ε.Π. «ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» στοχεύει στην αναβάθμιση και επέκταση του συστήματος μεταφορών της χώρας. Με την υλοποίηση του Προγράμματος θα ενισχυθούν σημαντικά το μεταφορικό δίκτυο της χώρας και η σύνδεση της Ελλάδας με τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, θα διαμορφωθεί ολοκληρωμένη συνέργια μεταξύ των διαφόρων μεταφορικών μέσων. Οι θετικές συνέπειες στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ενίσχυση της διεθνούς οικονομικής και πολιτικής παρουσίας της χώρας μας αναμένονται σοβαρότατες.

Οι βασικές παρεμβάσεις του Ε.Π. αφορούν τους κύριους οδικούς άξονες ΠΑΘΕ και Εγνατία Οδό, των οποίων η ολοκλήρωση αποτελεί αντικείμενο των δύο πρώτων αξόνων προτεραιότητας.

Το Ε.Π. «ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» έχει 9 Άξονες Προτεραιότητας.

1. ΟΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΠΑΘΕ
2. ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ
3. ΛΟΙΠΟΙ ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ
4. ΚΥΡΙΟΙ ΑΣΤΙΚΟΙ ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ
5. ΜΕΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ
6. ΜΕΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
7. ΛΙΜΑΝΙΑ
8. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ, ΕΡΕΥΝΑ & ΔΙΑΣΩΣΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
9. ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ & ΛΟΙΠΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ.

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	9.317.357.643
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική & Εθνική)	5.883.977.981
Κοινοτική Συμμετοχή	3.033.003.071
Εθνική Συμμετοχή	2.850.974.910
Ιδιωτική Συμμετοχή	3.433.379.662
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν: ΕΤΠΑ	3.033.003.071
Ταμείο Συνοχής	821.600.000

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»**

Η προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, συγχρόνως με την ανάπτυξη του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού, είναι ο στρατηγικός στόχος του Ε.Π. Άρρηκτα συνδεδεμένη με το στόχο είναι η προσπάθεια επίτευξής του σε συνθήκες ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης, που λαμβάνει υπόψη της τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των προσφερόμενων- ζητούμενων , κατά περίπτωση, πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών.

Βασικά εργαλεία αλλά και ειδικότερους στόχους του προγράμματος, αποτελούν η εισαγωγή στον τομέα του πολιτισμού και η χρήση των προσφερόμενων από την Κοινωνία της Πληροφορίας δυνατοτήτων, που με τη σειρά της προϋποθέτει και συνεπάγεται την ενίσχυση και εξειδίκευση του Ανθρώπινου Δυναμικού.

Το Ε. Π. «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» έχει 3 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
3. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Την ευθύνη του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» έχει το Υπουργείο Πολιτισμού.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	604.900.000
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική& Εθνική)	590.400.000
Κοινοτική Συμμετοχή	414.300.000
Εθνική Συμμετοχή	176.099.998
Ιδιωτική Συμμετοχή	14.500.000
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν: ΕΤΠΑ	414.300.000

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
« ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ- ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ»**

Η βελτίωση της ποιότητας του ανθρώπινου δυναμικού, ως ο κύριος παράγων ανάπτυξης της οικονομίας, και η δημιουργία μιας ανοικτής και συνεκτικής κοινωνίας που θα εξασφαλίζει καθεστώς ίσων ευκαιριών στην αγορά εργασίας και θα διευκολύνει την πρόσβαση των πολιτών της στα συστήματα εκπαίδευσης, είναι η βασική κατεύθυνση των Μέτρων του Ε.Π « ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ- ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ»

Το Ε.Π έχει 6 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ& ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΙΑ ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ
2. ΠΡΩΘΗΣΗ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
3. ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ& ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
4. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
5. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ& ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΡΩΝ ΕΚΤ.
6. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Παιδείας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	2.484.599.224
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική& Εθνική)	2.484.599.224
Κοινοτική Συμμετοχή	1.863.449.418
Εθνική Συμμετοχή	621.149.806
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν:	382.436.259
ΕΤΠΑ	
ΕΚΤ	1.481.013.159

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
« ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ»**

Η Στρατηγική της Εθνικής Πολιτικής Απασχόλησης κατευθύνεται στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της ανεργίας και την δημιουργία του κατάλληλα εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, στο οποίο θα στηρίζεται η αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας.

Οι Στόχοι του Ε.Π. «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ» είναι:

- πρόληψη της ανεργίας και ιδιαίτερα της μακροχρόνιας
- προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.
- Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- Βελτίωση της ικανότητας ένταξης στην αγορά εργασίας.
- Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.
- Ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.

Το Ε.Π. «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ- ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ» συγκροτούν 7 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΝΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ & ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ & ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΩΝ.

2. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ & ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΙΑ ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.

3. ΠΡΟΩΘΗΣΗ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ & ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ.

4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ & ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ.

5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ & ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

6. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Την ευθύνη του Ε.Π. έχει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	1.998.859.185
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική & Εθνική)	1.888.895.185
Κοινοτική Συμμετοχή	1.416.671.389
Εθνική Συμμετοχή	472.223.796
Ιδιωτική Συμμετοχή	110.000.000
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν:	10.000.000
ΕΤΠΑ	
ΕΚΤ	1.406.671.389

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ»**

Οι τομείς της Υγείας, της Ψυχικής Υγείας, της Πρόνοιας και το Ανθρώπινο Δυναμικό που εργάζεται στους τομείς αυτούς είναι το τετράπτυχο γύρω από το οποίο διαρθρώνεται το Ε.Π «Υγεία- Πρόνοια».

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η στήριξη της περιφερειακής συγκρότησης του Εθνικού Συστήματος Υγείας, η οργανωτική και λειτουργική του αναδιάρθρωση.
- Η ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης. Η αποασυλοποίηση δηλαδή του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού χρονίως ψυχικά ασθενών, που ζουν έγκλειστοι, κάτω από κακές συνθήκες διαβίωσης, σε ψυχιατρικά ιδρύματα.
- Παροχή υπηρεσιών ανοιχτής (μη ιδρυματικής) φροντίδας και ενίσχυση μορφών αυτόνομης, ή ημιαυτόνομης διαβίωσης σε άτομα με ειδικές ανάγκες και γενικά σε όσους πλήττονται ή απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.
- Δια βίου κατάρτιση του Ανθρώπινου Δυναμικού που δραστηριοποιείται στην Υγεία και την Πρόνοια έτσι ώστε να βελτιώνει διαρκώς τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Το Ε.Π. «Υγεία – Πρόνοια» έχει 5 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΥΓΕΙΑ
2. ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ
3. ΠΡΟΝΟΙΑ
4. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ
5. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Υγείας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	513.300.000
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική & Εθνική)	513.300.000
Κοινοτική Συμμετοχή	384.970.000
Εθνική Συμμετοχή	128.330.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν:	164.700.000
ΕΤΠΑ	
ΕΚΤ	220.270.000

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ « ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»
--

Οι παρεμβάσεις που χρηματοδοτεί με τα μεγαλύτερα κονδύλια το ΕΠ.ΠΕΡ είναι αυτές που αφορούν την προστασία και διαχείριση των νερών, την προστασία και διαχείριση των βιοτόπων. Η χωροταξία, η πολεοδομία, οι αναπλάσεις, ακολουθούν ως άξονας προτεραιότητας με ιδιαίτερο βάρος.

Σημαντικές δράσεις του Ε.Π. ανήκουν στους τομείς της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στο σύνολο της χώρας, του περιορισμού της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της προστασίας των δασών. Ζητήματα των θεσμών (περιβαλλοντική νομοθεσία, πολεοδομία, έλεγχος τήρησης της νομοθεσίας, εφαρμογής των πολεοδομικών διατάξεων κ.α) και ευαισθητοποίησης στα αντικείμενα του Ε.Π. περιλαμβάνονται επίσης στις δραστηριότητες του ΕΠ.ΕΡ.

Το ΕΠ. ΠΕΡ. έχει 10 Άξονες Προτεραιότητας:

1. ΥΔΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
2. ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ
3. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΠΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
4. ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ –ΘΟΡΥΒΟΣ
- 5 ΘΕΣΜΟΙ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ
6. ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
- 7.ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ- ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ, ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
- 8.ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ- ΒΙΟΤΟΠΟΙ
- 9.ΕΡΓΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
- 10 ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Την ευθύνη του προγράμματος έχει το Υπουργείο Χωροταξίας& Δημοσίων Έργων(ΥΠΕΧΩΔΕ).

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Ε.Π. (σε ευρώ)

Συνολικό Ύψος Δαπάνης Ε.Π.	677.900.000
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική& Εθνική)	677.900.000
Κοινοτική Συμμετοχή	477.600.000
Εθνική Συμμετοχή	190.300.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	*
Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν: ΕΤΠΑ	477.600.000

* Αναμένεται να προσδιορισθεί κατά την α΄ φάση εφαρμογής του προγράμματος

3.3.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (Π.Ε.Π.)

Τα ΠΕΠ είναι πολυτομεακά προγράμματα, καλύπτουν δηλαδή όλους τους τομείς της οικονομίας και πολυταμειακά, χρηματοδοτούνται δηλαδή από τα τρία Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ).

Τα ΠΕΠ περιλαμβάνονται στον 7ο Άξονα Προτεραιότητας του Γ' ΚΠΣ με στόχο την Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας. Έτσι το Γ' ΚΠΣ περιλαμβάνει 13 ΠΕΠ, ένα ανά περιφέρεια της Ελλάδας.

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά τα 13 ΠΕΠ με τους Άξονες Προτεραιότητας ανά ΠΕΠ καθώς και τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τους.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ- ΘΡΑΚΗΣ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας 2000-2006, που εντάσσεται στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις του στόχου 1 στην Ελλάδα, εγκρίθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την Απόφαση Ε (2001) 566, στις 22 Μαρτίου 2001.

Οικονομικά Στοιχεία Προγράμματος:

Συνολικό κόστος:	1.115.648.896 € (100,00%)
Δημόσια Δαπάνη (% συνολικού κόστους):	977.799.896 € (87,64%)
Κοινοτική Χρηματοδότηση (%συνολικού κόστους):	733.349.922 € (65,73%)
Συμμετοχή ΕΤΠΑ	514.874.999 € .
Συμμετοχή ΕΚΤ	63.690.308 € .
Συμμετοχή ΕΓΤΠΕ-Π	154.784.615 € .
Ιδιωτική Συμμετοχή (% συνολικού κόστους):	137.849.000 € (12,35%)

Οι στρατηγικοί στόχοι του Προγράμματος αναλύονται σε έξι (6) Άξονες Προτεραιότητας :

Α/Α	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ
1	«ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.	401,174

2	«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ».	127,953
3	«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ».	520,696
4	«ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΟ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ».	239,828
5	«ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΣΤΗ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΛΕΞΙΟΤΗΤΕΣ».	75,715
6	«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΡΕΙΝΟΥ ΧΩΡΟΥ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΩΝ / ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ».	82,055

ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Το ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας 2000-2006 εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. Ε(2001)812/9-4-2001 Εγκριτική Απόφαση της Ε.Ε.

Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 580,514 εκ.€ Δημόσια Δαπάνη ανέρχεται σε 496,228 εκ.€ και η Ιδιωτική συμμετοχή σε 84,286 εκ.€.

Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλλει στη δημιουργία μιας δυναμικής Περιφέρειας, που θα αξιοποιεί τα φυσικά αποθέματα και τη θέση της στα Δυτικά Βαλκάνια, για να δημιουργήσει ένα ανταγωνιστικό παραγωγικό περιβάλλον και νέες ευκαιρίες απασχόλησης.

Περιλαμβάνει τους ακόλουθους Άξονες Προτεραιότητας:

Α/Α	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΚΑΤ. EURO
1	«ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ -ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ».	24.7
2	«ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ».	163.9
3	«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ».	118.822
4	«ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ».	61.922
5	«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ».	148.065
6	«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΡΕΙΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ».	52.824
7	«ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ»	10.271

ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Το ΠΕΠ Θεσσαλίας 2000 – 2006 εγκρίθηκε με την Ε (2001)/812 απόφαση της Ε.Ε. Έχει συνολικό κόστος 928.839 χιλ€ και δημόσια δαπάνη 751.179 χιλ€ εκ των οποίων η συνδρομή των διαρθρωτικών ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέρχεται σε 563.384 χιλ €.

Ο Γενικός Στόχος του Προγράμματος είναι: Να διαμορφώσει ένα νέο βιώσιμο τομεακό μίγμα ενσωματώνοντας τους σύγχρονους τομείς υψηλής τεχνολογίας και σύγχρονης οργάνωσης, να αξιοποιήσει την εξειδίκευση των περιοχών της, τις ικανότητες και την συσσωρευμένη τεχνογνωσία του ανθρώπινου δυναμικού της, να δημιουργήσει κρίσιμα μεγέθη κλίμακας και να αξιοποιήσει τις νέες αγορές που διανοίγονται στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης αλλά και της νέας ενδοχώρας που διαμορφώνεται στα βόρεια σύνορα της χώρας.

Ο Γενικός στόχος αναλύεται σε κύριους στόχους που πρόκειται να επιτευχθούν μέσα από ένα σύνολο δράσεων και μέτρων (40) που περιλαμβάνονται στους παρακάτω Άξονες:

Α/Α	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ ΧΙΛΙΑ EURO
1	«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»	65,730
2	«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ»	242,690
3	« ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ»	151,100
4	«ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΟ ΒΑΡΟΥΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΣΕ ΚΟΜΒΟ ΔΙΚΤΥΩΝ»	246,300
5	«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ»	36,420
6	ΕΦΑΡΜΟΓΗ»	8,939

ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Το ΠΕΠ Ιονίων Νήσων εγκρίθηκε από την Ευρ. Επιτροπή με την 805/09-04-2001 Απόφαση.

Το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού και τα Κριτήρια Αξιολόγησης για την ένταξη πράξεων εγκρίθηκαν στην 1^η Επ. Παρ. η οποία έγινε την 22-06-2001.

Ο Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων είναι «η ενίσχυση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας με έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και στη συνοχή του νησιωτικού χώρου».

Ο στόχος αυτός αναλύεται στους παρακάτω 6 κύριους στρατηγικούς στόχους που αποτελούν και τους 6 από τους 7 Άξονες Προτεραιότητας του προγράμματος και αναλύονται ως εξής:

Α/Α	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ΕΥΡΩ)	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΕΥΡΩ)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ (ΕΥΡΩ)
1	ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	84.580.000	25.540.003	110.120.003
2	ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	108.060.000	2.000.002	110.060.002
3	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΗΜΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	37.960.000	1.660.002	39.620.002
4	ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΧΑΙΘΡΟΥ	48.462.155	18.699.993	67.162.148
5	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	28.950.000	0	28.950.000
6	ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ	15.430.000	1.000.000	16.430.000
7	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2.804.407	0	2.804.407
	ΣΥΝΟΛΟ	326.246.562	48.900.000	375.146.562

ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εγκρίθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 9-4-2001.

Περιλαμβάνει επτά (7) άξονες προτεραιότητας συνολικού προϋπολογισμού 781,435 Μ€ από τα οποία τα 637,935 εκέταποτελούν Δημόσια Δαπάνη και τα 143,500 Μ€ Ιδιωτική Συμμετοχή.

Η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων ανέρχεται σε 478,451 εκατ.€ εκ των οποίων η συμμετοχή του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 370,600 εκατ€, του ΕΚΤ σε 31,851 εκατ€ και του ΕΓΤΠΕ-Π σε 76,000 εκατ.€. Η Εθνική Συμμετοχή ανέρχεται σε 159,484 εκατ.€.

Α/Α	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΕ ΕΚΑΤ. EURO
1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.	186.506
2	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004	97.180
3	ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	93.018
4	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ-ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	155.921
5	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	28.844
6	ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	214.448
7	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	5.518

ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Διαρθρωτικά Ταμεία Χρηματοδότησης του Ε.Π.: Ε.Τ.Π.Α., Ε.Κ.Τ., Ε.Γ.Τ.Π.Ε.

Προϋπολογισμός του Ε.Π.:
(σε εκατ. ευρώ)

Συνολικό Κόστος:	873,11 EURO
Δημόσια Δαπάνη:	708,82 EURO
Κοινοτική Συνδρομή Ε.Γ.Τ.Π.Ε., Ε.Τ.Π.Α. & Ε.Κ.Τ.:	531,61 EURO
Κοινοτική Συνδρομή Ε.Τ.Π.Α.:	405,31 EURO
Κοινοτική Συνδρομή Ε.Κ.Τ.:	42,6 EURO
Κοινοτική Συνδρομή Ε.Γ.Τ.Π.Ε.:	83,69 EURO
Εθνική Συμμετοχή:	177,2 EURO
Ιδιωτική Συμμετοχή	164,28 EURO

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας
δομείται σε έξι (6) Βασικούς Άξονες Προτεραιότητας, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

Α/Α	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΣΕ ΕΚΑΤ EURO
1	ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΥΪΣΜΟΥ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΟΡΕΙΝΕΣ – ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	208.215
2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ . ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ – ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	101.699
3	ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ.	295.095
4	ΕΝΙΣΧΥΣΗ – ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.	59.490
5	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	36.971
6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	7.35

ΑΤΤΙΚΗΣ

Το Επιχειρησιακό πρόγραμμα εγκρίθηκε με την Ε(2001)868 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής την 15-5-2001.

Ακολούθως κατά την 1^η Συνεδρίαση της Επ. Πα. εγκρίθηκε το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού (26-6-2001).

Το ΠΕΠ Αττικής αποτελείται από τους παρακάτω 6 Άξονες Προτεραιότητας με τα αντίστοιχα χρηματοοικονομικά τους στοιχεία:

A/A	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ(σε ευρώ)
1	ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ	407.543.001
2	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	389.607.344
3	ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ	89.280.409
4	ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΔΥΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ, ΣΤΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	104.853.888
5	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΤΗΝ 7-9-99	462.622.184
6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	8.531.196
ΣΥΝΟΛΟ		1.462.438.022

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2000-2006 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την αριθ. Ε(2001) 806/09-04-01 Απόφασή της και αποτελεί το πιο σημαντικό μέσο / εργαλείο για την επίτευξη της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2000-2006, ανέρχεται σε 698,69 εκατ. Ευρώ εκ των οποίων 609,60 εκατ. Ευρώ Δημόσια Δαπάνη.

Το ΠΕΠ Πελοποννήσου 2000 – 2006 διαρθρώνεται σε πέντε (5) βασικούς Άξονες Προτεραιότητας, πλέον εκείνου της Τεχνικής Βοήθειας για την εφαρμογή του Προγράμματος, οι οποίοι περιγράφονται αναλυτικότερα παρακάτω. Το συμπλήρωμα προγραμματισμού εγκρίθηκε στις 21-06-2001 από την 1^η Επιτροπή Παρακολούθησης.

A/A	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΚΑΤ EURO
1	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΓΕΙΤΝΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	251.57
2	ΑΞΙΟΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	237.82
3	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	96.63
4	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ & ΗΜΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ	86.70
5	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	17..3
6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	8.65

ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Το ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου εγκρίθηκε από την ΕΕ στις 09.04.2001

Το σύνολο των δεσμεύσεων (ΣΔ) είναι 547,9 εκατ. ΕΥΡΩ (186,7 δις δραχμές περίπου) για όλη τη περίοδο, εκ των οποίων τα 482,2 εκατ. ΕΥΡΩ (164,3 δις δραχμές περίπου) Δημόσια Δαπάνη (ΔΔ) και το υπόλοιπο 12% ιδιωτική συμμετοχή (65,7 εκατ.ΕΥΡΩ ή περίπου 22,4 δις δραχμές). Η κοινοτική συμμετοχή (ΚΣ) ανέρχεται στο 66% του Συνολικού Κόστους και στο 75% της Δημόσιας Δαπάνης.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΚΣ)			ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
		Ε Τ Π Α	Ε Κ Τ	Ε Γ Τ Π Ε		
547.904,762	482.122,569	283.200	33.992,308	44.399,616	120.530.645	65.782,193
	88% της ΣΔ	78% της ΚΣ	9% της ΚΣ	12% της ΚΣ	22% της ΣΚ	12% της ΣΚ

Κύριος στόχος του ΠΕΠ είναι η άρση της απομόνωσης και των μειονεκτημάτων που χαρακτηρίζουν το νησιωτικό χώρο. Ο κύριος αυτός στόχος αναλύεται σε 4 επιμέρους στρατηγικούς στόχους, οι οποίοι μαζί με την Τεχνική Βοήθεια απαρτίζουν τους άξονες προτεραιότητας του ΕΠ :

A/A	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ (χιλιάδες ΕΥΡΩ)	% του ΣΚ
1	ΑΝΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗΣ ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΗΣ με τη δημιουργία υποδομών (μεταφορές, πολιτισμός, περιβάλλον, απασχόληση)	212.590,785	39%
2	ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (διαχείριση στερεών & υγρών αποβλήτων, υγεία - πρόνοια, εκπαίδευση, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης)	101.364,204	19%
3	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ με την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας, την αξιοποίηση της έρευνας & τεχνολογίας, της ΚτΠ και της Καινοτομίας	128.056,100	23%
4	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	99.316,670	18%
5	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	6.577,004	1%

ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Το Π.Ε.Π. Νοτίου Αιγαίου 2000-2006 εγκρίθηκε με την Ε(2001)804 / 09.04.2001 απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Συνοπτικά τα χρηματοδοτικά στοιχεία του Προγράμματος είναι τα εξής:

Συνολικό Κόστος: 609,51 εκ.€ (207,7 δις δρχ.)
Δημόσια Δαπάνη: 496,29 εκ.€ (169,1 δις δρχ.)
Κοινοτική Συμμετοχή: 372,22 εκ.€ (126,8 δις δρχ.),
Εθνική Συμμετοχή: 124,07 εκ.€ (42,28 δις δρχ.),
Ιδιωτική Δαπάνη: 113,22 εκ.€ (38,6 δις δρχ.)

Α/Α	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ
1	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	172,0
2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.	66,1
3	ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ.	78,2
4	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΙΚΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.	79,8
5	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΧΑΜΗΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.	93
6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ.	7

ΚΡΗΤΗΣ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2000-2006 υποβλήθηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την 7η Μαρτίου του 2000 και εγκρίθηκε στις 9 Απριλίου 2001 με την Ε(2001)811 Απόφαση της Επιτροπής

Η στρατηγική της Περιφέρειας για το διάστημα 2000—2006, η οποία αντανακλάται στο Ε.Π., εστιάζεται σε έξι βασικούς τομείς παρέμβασης που είναι :

- + Η Καινοτομία και η Κοινωνία της Πληροφορίας
- - Ο Τουρισμός
- + Το Περιβάλλον
- + Η Αστική Ανάπτυξη
- + Η ανάπτυξη της Υπαιθρου και
- - Οι Επικοινωνίες—Μεταφορές

Το Συνολικό κόστος του Ε.Π. ανέρχεται σε 730.310.263 EURO με Δημόσια Δαπάνη 623.661.261 EURO και Ιδιωτική Συμμετοχή 106.649.002 EURO.

Η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΤΠΑ-ΕΚΤ-ΕΓΤΠΕ) ανέρχεται σε 467.745.949 EURO και αποτελεί το 75% της Δημόσιας Δαπάνης ή το 64% του συνολικού κόστους του προγράμματος

Α/Α	ΛΕΩΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΕ ΕΚΑΤ. EURO
1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΟΛΟΥ ΣΤΗ Ν.Α. ΜΕΣΟΓΕΙΟ, ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	97.662
2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ	208.603
3	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΩΣ ΚΟΜΒΟΥ ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΗΣ	42.492
4	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΣΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	109.675
5	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΡΕΙΝΩΝ, ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	221.551
6	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ—ΠΑΡΟΧΗ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΣΤΗ ΓΝΩΣΗ	41.667
7	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	8.660

3.3.3 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Ως «Κοινοτικές Πρωτοβουλίες» για την περίοδο 2000-2006 χαρακτηρίζονται τα ακόλουθα επιχειρησιακά προγράμματα:

LEADER+

Η Κ.Π. LEADER+ (συνέχεια των LEADER και LEADER II) εφαρμόζεται σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές της χώρας στις οποίες καταγράφεται σημαντική κοινωνική και οικονομική υστέρηση.

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Γεωργίας.

Στρατηγικοί Στόχοι της είναι:

- Η ολοκληρωμένη, βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου, με την προώθηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων με έντονα πιλοτικά χαρακτηριστικά, ώστε να αμβλύνονται τα μειονεκτήματά τους και να ενισχύεται η ανταγωνιστικότητά τους.
- Η άρση της απομόνωσης των περιοχών εφαρμογής σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Η υλοποίηση των στόχων αυτών προωθείται μέσα από τους 4 Άξονες Προτεραιότητας της πρωτοβουλίας LEADER+:

ΑΞΟΝΑΣ 1:Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικές ανάπτυξης

ΑΞΟΝΑΣ 2:Στήριξη της συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών

ΑΞΟΝΑΣ 3:Δικτύωση (των Ομάδων Τοπικής Δράσης)

ΑΞΟΝΑΣ 4:Διαχείριση, Παρακολούθηση, Αξιολόγηση του προγράμματος

Ο κορμός της πρωτοβουλίας είναι στον Άξονα 1 στη χρηματοδότηση του οποίου διατίθεται το 90%της κοινοτικής συμμετοχής.

Το Πρόγραμμα σε κάθε περιοχή υλοποιείται μέσα από την Ομάδα Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.) της συγκεκριμένης περιοχής. Πρόκειται για πολυμετοχικό Φορέα, στον οποίο μετέχουν η Αυτοδιοίκηση(Πρωτοβάθμια, Νομαρχιακή, Επιχειρήσεις) με ποσοστό 30% τουλάχιστον, καθώς και συλλογικοί φορείς του ιδιωτικού τομέα.

Το Πρόγραμμα που καταρτίζει η Ο.Τ.Δ. είναι ουσιαδές συστατικό της πρότασης υποψηφιότητας μιας συγκεκριμένης περιοχής. Η πρόταση θα αξιολογηθεί, σύμφωνα με τις διαδικασίες εφαρμογής των Ε.Π. της 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, και εφόσον επιλεγεί θα τεθεί προς υλοποίηση.

Το Πρόγραμμα πρέπει να έχει ως πυρήνα ένα σημαντικό θέμα , το «θέμα συσπείρωσης», στο οποίο εφαρμόζεται η αναπτυξιακή στρατηγική της περιοχής.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος είναι 392,6 εκ. €.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο που χρηματοδοτεί την LEADER+ είναι το ΕΓΤΠΕ (183 εκ. €).

INTERREG III

Με βάση την αποκτηθείσα πείρα στο πλαίσιο των δύο προηγούμενων σταδίων της πρωτοβουλίας INTERREG, Η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III χρηματοδοτεί δράσεις διασυνοριακής και διακρατικής συνεργασίας, που απευθύνονται σε υλικές (υποδομές κ.α), όπως επίσης και σε άυλες πράξεις.

Υπεύθυνο Υπουργείο για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα INTERREG III ΤΗΣ Ελλάδας είναι το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

Η Κ.Π. INTERREG III συγκροτείται από επιμέρους προγράμματα, καθένα από τα οποία έχει διακριτική δομή, προϋπολογισμό και συμπλήρωμα προγραμματισμού.

Το INTERREG III, σε καθένα από τα προγράμματά του, δομείται σε 4 άξονες προτεραιότητας:

ΑΞΟΝΑΣ 1: Διασυνοριακές Υποδομές

ΑΞΟΝΑΣ 2: Οικονομική Ανάπτυξη και Απασχόληση

ΑΞΟΝΑΣ 3: Ποιότητα Ζωής- Περιβάλλον- Πολιτισμός

ΑΞΟΝΑΣ 4: Τεχνική Βοήθεια.

Το συνολικό ύψος της κοινοτικής χρηματοδότησης της Πρωτοβουλίας είναι 604 εκ. ε.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο που χρηματοδοτεί την INTERREG III σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι το ΕΤΠΑ(380 εκ. ε) επίσης η πρωτοβουλία χρηματοδοτείται και από τα προγράμματα PHARE, ISPA, SAPARD, TACIS και MEDA στις τρίτες χώρες που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία.

EQUAL

Με βάση την αποκτηθείσα πείρα στο πλαίσιο των προηγούμενων πρωτοβουλιών EMPLOI και ADAPT, η Κ.Π. EQUAL σχεδιάστηκε για να ενισχύσει την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης και έχει ως κύριο στόχο την πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης.

Υπεύθυνο Υπουργείο για την εφαρμογή της είναι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ενώ την διαχείρισή της ασκεί η Διαχειριστική Αρχή της Κ.Π. EQUAL.

Η Κ.Π. EQUAL υλοποιείται από κοινοπραξίες ενδιαφερομένων που ονομάζονται Αναπτυξιακές Συμπράξεις (Α.Σ), στις οποίες μπορεί να συμμετέχει και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση. Κάθε Α.Σ υλοποιεί και διαχειρίζεται μια πρόταση, η οποία έχει εγκριθεί μετά από αξιολόγηση σύμφωνα με τις διαδικασίες των Ε.Π. της της περιόδου 2000-2006.

Η Κ.Π. EQUAL έχει 6 Άξονες Προτεραιότητας:

ΑΞΟΝΑΣ 1: Απασχολησιμότητα

ΑΞΟΝΑΣ 2: Ανάπτυξη Επιχειρησιακού Πνεύματος

ΑΞΟΝΑΣ 3: Προσαρμοστικότητα

ΑΞΟΝΑΣ 4: Ίσες ευκαιρίες για Άνδρες και Γυναίκες

ΑΞΟΝΑΣ 5: Οι Αιτούντες Άσυλο

ΑΞΟΝΑΣ 6: Τεχνική Βοήθεια

Η Κ.Π. EQUAL έχει ενδιαφέρον για την Αυτοδιοίκηση, καθώς παρεμβαίνει στα ζητήματα της ανεργίας, τομέα πρωτεύουσας σημασίας για τους δήμους.

Η EQUAL έχει συνολικό μέγεθος 138.8 εκ. € από τα οποία η κοινοτική χρηματοδότηση ανέρχεται σε 104 εκ. €.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο που χρηματοδοτεί την πρωτοβουλία είναι το ΕΚΤ.

URBAN

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN II αποτελεί ένα πρόγραμμα που αφορά στη διαμόρφωση και την εφαρμογή καινοτόμων στρατηγικών για την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση πόλεων και οικισμών που βρίσκονται σε κρίση. Οι αστικές περιοχές στις οποίες απευθύνεται η Κ.Π. URBAN II πρέπει να παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα εντός μιας συνεκτικής γεωγραφικής περιοχής, όπως υψηλό επίπεδο ανεργίας, χαμηλό επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας, ιδιαίτερα υποβαθμισμένο οικιστικό περιβάλλον, ειδικές ανάγκες ανασυγκρότησης κλπ.

Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο υλοποιούνται, στα πλαίσια της Κ.Π. URBAN II 3 επιχειρησιακά προγράμματα τα οποία αφορούν τους Δήμους Ηρακλείου Κρήτης, Κομοτηνής και Περάματος.

Αρμόδιο Υπουργείο για την Κ.Π. URBAN είναι το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Η Κ.Π. URBAN έχει συνολικό μέγεθος 37.4 € από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή ανέρχεται σε 25.5 εκ. €.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο που χρηματοδοτεί την Κ.Π. URBAN είναι το ΕΤΠΑ.

3.3.4 ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Το Ταμείο Συνοχής χρηματοδοτεί μελέτες, έργα ή και ομάδες έργων στους τομείς του Περιβάλλοντος και των Μεταφορών.

Τα έργα του Ταμείου Συνοχής επιδιώκεται να λειτουργούν προσθετικά και συμπληρωματικά με έργα στους προαναφερόμενους τομείς, τα οποία υλοποιούνται ενταγμένα στα Επιχειρησιακά Προγράμματα:

- Περιβάλλον
- Οδικοί Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη
- Σιδηρόδρομοι, Αερολιμένες και Αστικές Συγκοινωνίες και
- Στα Π.Ε.Π. του Γ΄ Κ.Π.Σ.

Για την Ελλάδα ο διατιθέμενος προϋπολογισμός του Ταμείου Συνοχής για την περίοδο 2000-2006 ανέρχεται σε 3.1 δις ευρώ τα οποία θα ισοκατανεμηθούν στους δύο τομείς παρέμβασης, Περιβάλλον και Μεταφορές.

ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Κατηγορίες Έργων:

- Μεγάλα έργα υπερτοπικής σημασίας
- Μικρότερα έργα τοπικής σημασίας

Τομείς Παρέμβασης

- Ύδρευση με πόσιμο νερό
- Αποχέτευση και καθαρισμός λυμάτων
- Διαχείριση των Στερεών αποβλήτων

Εκτός από τους κύριους τομείς παρέμβασης μπορούν να υπάρξουν και άλλου είδους παρεμβάσεις όπως:

- Αντιπλημμυρική προστασία
- Προστασία δασικών συστημάτων
- Περιβαλλοντική αναβάθμιση και
- Φυσική κληρονομιά

ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Στον τομέα των μεταφορών κονδύλια του Ταμείου Συνοχής ,ύψους 1.55 δις ευρώ, συγχρηματοδοτούν έργα ενταγμένα στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ΄ ΚΠΣ:

- Σιδηρόδρομοι , Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες και
- Οδικοί Άξονες, Λιμάνια, Αστική Ανάπτυξη

3.4 ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ.

Στο πλαίσιο των αρχών του Δημοκρατικού Προγραμματισμού, οργανώθηκε σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο η κατάρτιση του Σχεδίου Ανάπτυξης 2000-2006 με την συνεργασία των οργάνων προγραμματισμού, Υπουργείων, Περιφερειακών Αρχών και Συμβουλίων, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Α΄ βάρθμιας Αυτοδιοίκησης, με συμμετοχή των Κοινωνικών, Οικονομικών και Επιστημονικών Εταιρών.

Συντάχθηκε το “ Συνοπτικό Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000 – 2006”, τον Οκτώβριο του 1998, στο οποίο αποτυπώθηκαν οι κεντρικές στρατηγικές επιλογές ανάπτυξης της χώρας μας και οι κύριες τομεακές και περιφερειακές κατευθύνσεις.

Με επανάληψη των διαδικασιών προγραμματισμού σε πιο εξειδικευμένη μορφή, συντάχθηκε το αναλυτικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2000 – 2006 που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Σεπτέμβριο του 1999.

Το Μάρτιο του 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου ενέκρινε μετά από σημαντικές διαπραγματεύσεις αυξημένα κονδύλια για τη χώρα μας, που μαζί με την εθνική και την ιδιωτική συμμετοχή προσδιορίζουν ένα ύψος πόρων 17,5 τρις, που προβλέπεται να διατεθούν για την υλοποίηση της νέας παρέμβασης μέσω του Γ΄ ΚΠΣ, του Β΄ Ταμείου Συνοχής και των νέων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Τον Ιούλιο του 2000 εγκρίθηκε από το κολέγιο των Επιτρόπων το Γ΄ ΚΠΣ

Με βάση τις επιλογές του Σ.Α. 2000 –2006, οι προγραμματικές αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, κατήρτισαν τα Σχέδια Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΣΕΠ), τομεακά και περιφερειακά, σε συνάφεια μεταξύ τους ώστε συνολικά να συμβάλουν στην επίτευξη των γενικών στόχων του Προγράμματος.

Τα τομεακά και περιφερειακά ΣΕΠ 2000-2006 υποβλήθηκαν στην Ε. Επιτροπή μεταξύ Φεβρουαρίου και Απριλίου 2000. Η έγκαιρη υποβολή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στην Ε.Ε. μας επέτρεψε να εκμεταλλευτούμε την πρόβλεψη του Κανονισμού για δυνατότητα αναδρομικής επλεξιμότητας δαπανών από 1/1/2000.

Τον Ιούνιο του 1999 εγκρίθηκαν οι νέοι διαρθρωτικοί Κανονισμοί της Ε.Ε. και βάσει αυτών προσαρμόστηκαν οι διαδικασίες και το περιεχόμενο των υπό κατάρτιση προγραμμάτων.

Επίσης, το Ιούλιο του 1999 εγκρίθηκαν οι ενδεικτικές κατευθύνσεις της Ε.Ε., για τα προγράμματα της περιόδου 2000-2006, που αφορούν τις Περιφέρειες του στόχου 1 και λαμβάνονται υπόψη κατά την κατάρτιση των Προγραμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

4.1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

4.1.1 Γενικές Αρχές Διαρθρωτικών Ταμείων

Σύμφωνα με την μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων του 1999 οι αρχές λειτουργίας των διαρθρωτικών Ταμείων είναι:

- α) Συγκέντρωση
- β) Προγραμματισμός των ενισχύσεων,
- γ) Εταιρική σχέση μεταξύ μεγίστου αριθμού ενδιαφερομένων μερών ,
- δ) Προσθετικότητα της ευρωπαϊκής ενίσχυσης σε σχέση με τις εθνικές επιδοτήσεις,
- ε) Διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της χρησιμοποίησης των Ταμείων,
- στ) Πληρωμές και δημοσιονομικοί έλεγχοι.

Οι παραπάνω αρχές ενισχύονται ή εξειδικεύονται και με βάση αυτές γίνεται η διαχείριση- εφαρμογή των προγραμμάτων.

4.1.2 Η Εφαρμογή των Προγραμμάτων

Η εφαρμογή των προγραμμάτων ακολουθεί ορισμένα στάδια, τα οποία , αν και διακρίνονται εύκολα, μπορεί κάποιες φορές να επικαλύπτονται χρονικά.

1. κοινοτικός κανονισμός
2. ο σχεδιασμός- προγραμματισμός των προγραμμάτων από τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές σε εθνικό , περιφερειακό ή άλλο επίπεδο (σ' αυτά εκφράζονται οι ανάγκες)
3. η έγκριση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης από την Επιτροπή σε στενή συνεργασία με τα κράτη-μέλη και τις αρμόδιες Αρχές (περιλαμβάνουν τις προτεραιότητες της κοινοτικής δράσης).
4. η λειτουργική φάση που έχει στόχο την εφαρμογή των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες μορφές παρέμβασης (έγκριση και υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμογής)

5. η διαχείριση ,παρακολούθηση και αξιολόγηση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και των παρεμβάσεων που πραγματοποιούν από κοινού η Επιτροπή και τα κράτη- μέλη και τα οποία ενδεχομένως μπορούν να αναθεωρηθούν.
6. οι πληρωμές και δημοσιονομικοί έλεγχοι.

➤ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Οι Κανονισμοί, που δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφορούν είτε το σύνολο των διαρθρωτικών ταμείων, είτε τις επιμέρους χρηματοδοτήσεις τους (Κοινοτικές πρωτοβουλίες π.χ. INTERREG III, LEADER+ κλπ), δίνουν τις γενικές κατευθύνσεις που θα πρέπει να ακολουθήσουν οι φορείς σχεδιασμού (εθνικές και περιφερειακές αρχές), τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τις διαδικασίες εφαρμογής.

Οι Κανονισμοί, αποτελούν τη βάση προετοιμασίας αλλά και τα σημεία αναφοράς κατά την υλοποίηση.

α) Συγκέντρωση

Η συγκέντρωση σε λίγους στόχους προτεραιότητας, 3 την τρέχουσα προγραμματική περίοδο από 7 την προηγούμενη, θεωρήθηκε εξαρχής αναγκαία, ώστε η δράση της Κοινότητας να είναι περισσότερο αποτελεσματική με δεδομένο ιδίως το γεγονός ότι οι πόροι που διατίθενται είναι περιορισμένοι. Η προσπάθεια συγκέντρωσης για τους νέους Κανονισμούς επικεντρώνεται σε τέσσερα επίπεδα.

1. μείωση του αριθμού των στόχων και των κοινοτικών πρωτοβουλιών
2. συγκέντρωση των χρηματοδοτήσεων στις αναπτυξιακά καθυστερημένες περιφέρειες του Στόχου 1
3. γεωγραφική συγκέντρωση με στόχο το έτος 2006 ο πληθυσμός των Στόχων 1 και 2 να φτάσει στο 35-40% του συνολικού πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
4. τέλος, θεματική συγκέντρωση σε τομείς παρέμβασης που έχουν προτεραιότητα και όχι κατακερματισμός των ενεργειών μα βάση τις ανάγκες.

➤ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

β) Προγραμματισμός

Ο προγραμματισμός αποτελεί ένα από τα κύρια στοιχεία των μεταρρυθμίσεων των διαρθρωτικών Ταμείων των ετών 1988 και 1993, και παραμένει στο επίκεντρο της μεταρρύθμισης του 1999.

Συνίσταται στην κατάρτιση πολυετών αναπτυξιακών προγραμμάτων και υλοποιείται σύμφωνα με μία διαδικασία λήψης αποφάσεων βάσει εταιρικής σχέσης, σε περισσότερα στάδια, μέχρι την ανάληψη της ευθύνης των δράσεων από τους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς των έργων.

Στο πλαίσιο των διατάξεων του γενικού κανονισμού για τα διαρθρωτικά Ταμεία, η καλυπτόμενη περίοδος είναι επταετής για όλους τους στόχους (2000-2006), αλλά υπάρχει δυνατότητα προσαρμογών σε συνάρτηση με την ενδιάμεση αξιολόγηση (τέλος 2003).

Η πρώτη αυτή φάση ξεκινά με την επεξεργασία των προγραμμάτων από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, σε εταιρική σχέση με τις ενδιαφερόμενες περιφερειακές και τοπικές αρχές. Τα προγράμματα είναι δύο τύπων :

- περιφερειακά προγράμματα και
- εθνικά προγράμματα

Ο σχεδιασμός αναλαμβάνεται από τις περιφέρειες για τα περιφερειακά προγράμματα και από τα αρμόδια Υπουργεία για τα προγράμματα εθνικού σκέλους και τις κοινοτικές Πρωτοβουλίες κάτω από την επίβλεψη του δημιουργικού συντονιστικού οργάνου.

Συνεπώς οι Εθνικές πρωτοβουλίες ξεκινούν από το Εθνικό ή Περιφερειακό Αναπτυξιακό Σχέδιο ή Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Π.Α.) που συντάσσει το Κράτος –Μέλος σε συνεννόηση με τις περιφερειακές αρχές του.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό πλαίσιο της ΕΟΚ ένα Σ.Π.Α. περιλαμβάνει σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο:

- επακριβή περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης(ανισότητες, καθυστερήσεις, αναπτυξιακό δυναμικό), τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους.
- Περιγραφή της πλέον κατάλληλης στρατηγικής για την επίτευξη των τασσόμενων στόχων προτεραιότητας και των βασικών αξόνων που έχουν επιλεγεί, με ποσοτικό προσδιορισμό των προβλεπόμενων βελτιώσεων (ειδικοί στόχοι), εφόσον το επιτρέπει η φύση τους, καθώς και μία εκ των πρωτέρων εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων των σχετικών ενεργειών , ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα έχουν μεσοπρόθεσμα κοινωνικό- οικονομικά οφέλη ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους
- Στοιχεία ή ενδείξεις για τον τρόπο χρησιμοποίησης των ενισχύσεων των Ταμείων, της ΕΤΕ και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων για την υλοποίηση των προγραμμάτων.

Τα περιεχόμενα των Σχεδίων συμπληρώνονται με την προσθήκη και άλλων στοιχείων, τα οποία διαφοροποιούνται ανάλογα με τον στόχο στον οποίο εντάσσεται κάθε σχέδιο.

Τα ΣΠΑ του Στόχου 1 περιλαμβάνουν επίσης:

- Εκτίμηση της περιβαλλοντικής κατάστασης της σχετικής περιοχής και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της στρατηγικής και των ενεργειών που προβλέπονται παραπάνω, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και τις ισχύουσες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, καθώς και τα μέτρα που λαμβάνονται για τη συμμετοχή των αρμόδιων για το περιβάλλον αρχών(τις οποίες ορίζει το κράτος μέλος) και την τήρηση των κοινοτικών κανόνων στον τομέα του περιβάλλοντος.
- Τα μέτρα που λαμβάνονται για να συνεργαστούν οι αρμόδιες αρχές και οι αρμόδιοι οργανισμοί (που ορίζει το κράτος μέλος στα κατάλληλα επίπεδα) κατά την προετοιμασία και εφαρμογή των κατάλληλων ενεργειών που προβλέπονται στο σχέδιο.

➤ ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν στη συνέχεια στην Επιτροπή τα έγγραφα προγραμματισμού που περιλαμβάνουν τις γενικές κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής διοίκησης. Τα εν λόγω έγγραφα προγραμματισμού μπορούν να λάβουν τις παρακάτω μορφές :

- **Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΠΣ)** που αποτελούνται από επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ): είναι έγγραφα που εγκρίνονται από την Επιτροπή, σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, τα

οποία περιέχουν τη στρατηγική και τις προτεραιότητες δράσης των Ταμείων και του κράτους μέλους, τους ειδικούς στόχους τους, τη συμμετοχή των Ταμείων και τους λοιπούς χρηματοδοτικούς πόρους.

- **Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού (DOCUP/ΕΕΠ):** αποτελούνται από ένα μοναδικό έγγραφο, το οποίο εγκρίνεται από την Επιτροπή και στο οποίο συγκεντρώνονται τα στοιχεία που περιέχονται σε ένα κοινοτικό πλαίσιο στήριξης και σε ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα (ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανά περιφέρεια, που περιλαμβάνει τους άξονες προτεραιότητας του προγράμματος, συνοπτική περιγραφή των σχεδιαζόμενων μέτρων, ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης).

Τα έγγραφα προγραμματισμού που αφορούν τον στόχο 1 είναι κατά γενικό κανόνα ΚΠΣ που αποτελούνται από ΕΠ· ωστόσο, τα ΕΕΠ μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην περίπτωση προγραμματισμού ενός ποσού κατώτερου από 1 δισ. Ευρώ.

Για τον στόχο 2, τα έγγραφα αυτά είναι όλα ΕΕΠ. Αντίθετα, η φύση των εγγράφων προγραμματισμού σχετικά με τον στόχο 3 αφήνεται στην διάκριση των περιφερειών και των κρατών μελών.

Στη φάση αυτή λοιπόν εξετάζονται τα σχέδια που έχουν υποβάλλει τα κράτη μέλη και εγκρίνονται τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης.

Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης αποτελούν την απάντηση της επιτροπής στις ανάγκες που εκφράστηκαν μέσα από τα προηγούμενα προγράμματα. Τα ΚΠΣ είναι μια κοινή απόφαση, μια αμοιβαία ανάληψη υποχρεώσεων στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, στην οποία από το σημείο αυτό και έπειτα συμμετέχει και η επιτροπή ως ισότιμος εταίρος.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό –πλαίσιο, η Επιτροπή εξετάζει τα προτεινόμενα προγράμματα και τα άλλα προτεινόμενα στοιχεία που έχουν υποβάλλει τα κράτη μέλη, για να διαπιστώσει αν συμβιβάζονται με τους στόχους προτεραιότητας και τις διατάξεις και πολιτικές(έλεγχος συμβατότητας) σχετικά με την εκ των προτέρων εκτίμηση, παρακολούθηση και την εκ των υστέρων αξιολόγηση, καθώς και τον έλεγχο συμβατότητας. Στη συνέχεια, η Επιτροπή καθορίζει στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης και κατόπιν συμφωνίας με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις.

Συνοπτικά, στο στάδιο αυτό η Επιτροπή διαπραγματεύεται με τα κράτη μέλη βάσει των εν λόγω εγγράφων προγραμματισμού και πραγματοποιεί μία ενδεικτική κατανομή των ταμείων για κάθε παρέμβαση και για κάθε κράτος μέλος.

Το ΚΠΣ είναι δυνατόν να αναθεωρείται και να προσαρμόζεται με πρωτοβουλία είτε του κράτους μέλους είτε της επιτροπής σε συμφωνία με το κράτος μέλος ανάλογα με τα νέα στοιχεία και τα αποτελέσματα της εφαρμογής, περιλαμβανομένων ιδίως των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Όλα τα ΚΠΣ περιλαμβάνουν:

- Τους στόχους, προσδιορισμένους ποσοτικά εφόσον το επιτρέπει η φύση τους, την αναμενόμενη πρόοδο κατά τη σχετική περίοδο σε σχέση με την παρούσα κατάσταση και τους άξονες προτεραιότητας της κοινοτικής

παρέμβασης που έχουν επιλεγεί, καθώς και τις λεπτομέρειες της εκτίμησης της παρακολούθησης και της αξιολόγησης των προβλεπόμενων ενεργειών.

- Τις μορφές παρέμβασης.
- Το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης στο οποίο καθορίζονται το ύψος και οι πηγές των παρεμβάσεων
- Τη διάρκεια των παρεμβάσεων
- Πληροφορίες για τη διάθεση των μέσων για κάθε μελέτη ή τεχνική βοήθεια που απαιτείται για την προετοιμασία, την εφαρμογή ή την προσαρμογή των σχετικών ενεργειών.

Ένα ΚΠΣ μπορεί να καλύψει περίοδο τριών έως και έξι ετών.

γ) Εταιρική σχέση

Η εταιρική σχέση, όπως ορίστηκε από τους πρώτους Κανονισμούς της μεταρρύθμισης του 1988, συνεπάγεται τη στενότερη δυνατή συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των αρμοδίων αρχών των κρατών-μελών σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο και καλύπτει όλα τα στάδια του προγραμματισμού, από την παρασκευή των σχεδίων έως την υλοποίηση των δράσεων. Η νέα νομοθεσία συνεχίζει την προσέγγιση αυτή, επεκτείνοντας την εταιρική σχέση και επιχειρώντας μια ουσιαστική αναθεώρηση και διεύρυνση της εταιρικής σχέσης προς την κατεύθυνση της μεγαλύτερης εκπροσώπησης, της ανακατανομής αρμοδιοτήτων και της μεγαλύτερης αποκέντρωσης.

➤ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Στο τρίτο στάδιο αρχίζει η εφαρμογή των ΚΠΣ. Η συνδρομή μπορεί να γίνει με διάφορες μορφές παρέμβασης. Η συνδρομή της ΕΤΕ και των άλλων χρηματοδοτικών οργάνων παρέχεται με διάφορες μορφές χρηματοδότησης ανάλογα με τη φύση των ενεργειών. Συγκεκριμένα, η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών Ταμείων παρέχεται με μία από τις ακόλουθες μορφές:

- συγχρηματοδότηση λειτουργικών προγραμμάτων
- συγχρηματοδότηση εθνικών καθεστώτων ενισχύσεων.
- Χορήγηση συνολικών επιχορηγήσεων τις οποίες διαχειρίζεται ένας ενδιάμεσος φορέας (που ορίζεται από το κράτος-μέλος σε συμφωνία με την Επιτροπή), ο οποίος εξασφαλίζει την κατανομή την επιχορηγήσεων στους δικαιούχους,
- Συγχρηματοδότηση κατάλληλων σχεδίων
- Τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια (μεγάλα έργα)
- Η τεχνική βοήθεια, στην οποία συμπεριλαμβάνονται τα προπαρασκευαστικά μέτρα, τα μέτρα εκτίμησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των ενεργειών, καθώς και τα πρότυπα σχέδια και σχέδια επίτευξης.

δ) Προσθετικότητα

Σύμφωνα επίσης με την αρχή της προσθετικότητας, οι ευρωπαϊκές ενισχύσεις πρέπει να προστίθενται στις εθνικές ενισχύσεις και όχι να τις υποκαθιστούν. Τα κράτη οφείλουν

να διατηρούν, για κάθε στόχο, τις δημόσιες δαπάνες τους τουλάχιστον στο ίδιο επίπεδο με αυτό της προηγούμενης περιόδου.

Μεταξύ των ετών 2000 και 2006, το γεωγραφικό επίπεδο ελέγχου της προσθετικότητας απλουστεύεται.

Για το στόχο 1, πρόκειται για το σύνολο των επιλέξιμων περιφερειών και για τους στόχους 2 και 3 μαζί, το σύνολο της χώρας. Επιπλέον, τα κράτη θα υποβάλουν στην Επιτροπή τις αναγκαίες πληροφορίες κατά την έγκριση των προγραμμάτων, στο μεσοδιάστημα της εφαρμογής τους και στο τέλος.

➤ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ε) Διαχείριση, Παρακολούθηση και Αξιολόγηση

Ο Νόμος που καθορίζει όλες τις διαδικασίες διαχείρισης παρακολούθησης και ελέγχου των προγραμμάτων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης είναι ο Ν. 2860/00.

Ειδικότερα:

Διαχείριση

Στο πλαίσιο του νέου κανονισμού για τα διαρθρωτικά Ταμεία, ορίζεται από τα κράτη μέλη, για κάθε πρόγραμμα, μια διαχειριστική αρχή, της οποίας τα καθήκοντα καλύπτουν την υλοποίηση, την κανονικότητα της διαχείρισης και την αποτελεσματικότητα του προγράμματος (συγκέντρωση στατιστικών και χρηματοοικονομικών στοιχείων, κατάρτιση και αποστολή στην Επιτροπή των ετησίων εκθέσεων εκτέλεσης, διοργάνωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης κλπ.).

Παρακολούθηση

Η Επιτροπή και τα κράτη- μέλη εξασφαλίζουν την αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής της συνδρομής των Ταμείων σε επίπεδο ΚΠΣ και ειδικών ενεργειών (προγραμμάτων, κ.α.) η παρακολούθηση εξασφαλίζεται με:

- Εκθέσεις «προόδου»
- Δειγματοληπτικούς ελέγχους,

Επιπλέον, συγκροτούνται επιτροπές παρακολούθησης που υπάγονται πάντα στην αρμοδιότητα των κρατών μελών (Επιτροπή Παρακολούθησης ΚΠΣ, Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος). Οι επιτροπές αυτές, στις οποίες προεδρεύει ένας εκπρόσωπος της διαχειριστικής αρχής, διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα της υλοποίησης των διαρθρωτικών δράσεων.

Επίσης εκτός από τις Επιτροπές υπάρχουν και τα Δελτία Παρακολούθησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σε επίπεδο:

- Έργου / Υποέργου,
- Μέτρου / Υπομέτρου,
- Άξονα Προτεραιότητας,
- Επιχειρησιακού Προγράμματος,
- Κ.Π.Σ. / Κ.Π.

Τα πρωτογενή στοιχεία που απαιτούνται για την παρακολούθηση των Έργων και Υποέργων, είναι αυτά που αποτυπώνονται στα Δελτία Παρακολούθησης δηλαδή στο Μηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης Υποέργου (ΜΔΠ) και το Τριμηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης Έργου και Υποέργων (ΤΔΠ)

Η παρακολούθηση συνεπώς γίνεται με την χρήση φυσικών και οικονομικών δεικτών, οι οποίοι αναφέρονται

- Στον ειδικό χαρακτήρα της συγκεκριμένης ενέργειας
- Στους στόχους της και τη μορφή παρέμβασης και
- Στην κοινωνικό- οικονομική και διαρθρωτική κατάσταση της χώρας στην οποία εφαρμόζεται η συνδρομή. Οι δείκτες αυτοί δείχνουν την πρόοδο της δράσης , καθώς και την πρόοδο της διαχείρισης και τα ενδεχόμενα συναφή προβλήματα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Αξιολόγηση

Η εκτίμηση- αξιολόγηση αποτελεί ευθύνη των κρατών –μελών και της Επιτροπής και εντάσσονται στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, ενώ οι αρμόδιες αρχές των κρατών-μελών συμβάλλουν στην αποτελεσματική διεξαγωγή τους. Η εκτίμηση και αξιολόγηση στηρίζεται, όπως και προηγούμενα, στη χρήση διαφόρων στοιχείων που παρέχει το σύστημα παρακολούθησης με σκοπό να εκτιμηθούν οι κοινωνικό- οικονομικές επιπτώσεις των ενεργειών

Η εκτίμηση και αξιολόγηση στηρίζεται και τώρα στη χρήση των διαφόρων στοιχείων

Οι υφιστάμενοι τρεις τύποι αξιολόγησης διατηρούνται (εκ των προτέρων /ex ante, ενδιάμεση και εκ των υστέρων /ex post), αλλά με τη μεταρρύθμιση προσδιορίζεται επακριβώς ο υπεύθυνος φορέας.

Έτσι:

- Η εκ των προτέρων αξιολόγηση υπάγεται στην ευθύνη των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, Διεξάγεται στο επίπεδο του σχεδίου και των προγραμμάτων συμπεριλαμβανομένου του συμπληρώματος προγραμματισμού. Αφορά :
  - την ανάλυση των αποτελεσμάτων των προηγούμενων αξιολογήσεων
  - την ανάλυση των ισχυρών σημείων, των αδύνατων σημείων και του δυναμικού των περιφερειών ή/και των τομέων
  - την εκτίμηση του λόγου ύπαρξης και της συνοχής της προτεινόμενης στρατηγικής
  - την ποσοτικοποίηση των προτεραιοτήτων και των στόχων
  - την ανάλυση των αναμενόμενων επιπτώσεων και την αιτιολόγηση της πολιτικής
  - την ποιότητα των μηχανισμών εφαρμογής
- Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος πρέπει να πραγματοποιείται από την Αρχή που το διαχειρίζεται, σε συνεργασία με την Επιτροπή . Έχει ουσιαστικά ως στόχο να τροφοδοτήσει το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και τα προγράμματα στο μέσο της περιόδου υλοποίησής τους, με τις ενδεχόμενες απαραίτητες προσαρμογές και να προσφέρει στοιχεία για την εκτίμηση της απόδοσης των παρεμβάσεων.
- Η εκ των υστέρων αξιολόγηση υπάγεται στην ευθύνη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε συνεργασία με το κράτος μέλος και τη διαχειριστική αρχή. Έχει ως στόχο την ανάλυση σχετικά με τη χρήση των πόρων, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων και των επιπτώσεων τους καθώς και τη χρησιμότητα και διάρκεια αυτών.

Ο σκοπός των τριών φάσεων αξιολόγησης είναι η εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών παρεμβάσεων όσον αφορά τις διαρθρωτικές ενέργειες. Η αποτελεσματικότητα αυτή μετρείται, όπως και προηγούμενα, σε τρία επίπεδα:

- i. Ως προς τη γενική επίπτωση στην οικονομική και κοινωνική συνοχή της Κοινότητας
- ii. Ως προς την επίπτωση των ενεργειών σε κάθε ΚΠΣ και
- iii. Ως προς την επίπτωση των λειτουργικών παρεμβάσεων.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε σχέση με μακροοικονομικούς δείκτες που βασίζονται

- Σε περιφερειακά και εθνικά στατιστικά στοιχεία
- Σε δεδομένα που προκύπτουν από περιγραφικές αναλυτικές μελέτες, και
- Σε ποσοτικές αναλύσεις.

Οι τρόποι αξιολόγησης καθορίζονται στα ΚΠΣ.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης λαμβάνονται υπ' όψη από την Επιτροπή κατάρτισης των ΚΠΣ και την εξέταση των αιτήσεων για την χορήγηση συνδρομής και επίσης υποβάλλονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στα πλαίσια της ετήσιας έκθεσης της Επιτροπής.

Οι εκθέσεις αξιολόγησης πρέπει να τίθενται στη διάθεση του κοινού.

➤ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

στ) Πληρωμές και Δημοσιονομικοί έλεγχοι

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συνάπτουν σύμβαση χρηματοδότησης, στην οποία η Επιτροπή αναλαμβάνει τη δέσμευση να καταβάλει ετήσιες πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων βάσει των εγγράφων προγραμματισμού που έχουν εγκριθεί. Κάθε κράτος μέλος ορίζει τότε για κάθε πρόγραμμα μίαν αρχή πληρωμών που θα είναι ο ενδιάμεσος μεταξύ των τελικών δικαιούχων και της Επιτροπής. Η αρχή πληρωμών παρακολουθεί την εξέλιξη και τη συμβατότητα προς τους κοινοτικούς κανόνες των δαπανών των τελικών δικαιούχων σε συνεργασία με την αρχή διαχείρισης. Οι φυσικές κινήσεις των κεφαλαίων (ή πιστώσεων πληρωμών) της Ένωσης προς τα κράτη μέλη πραγματοποιούνται όταν η Επιτροπή αποδίδει τις πραγματικές δαπάνες των τελικών δικαιούχων, οι οποίες θεωρούνται και πιστοποιούνται από τις αρχές πληρωμών.

Η αυξανόμενη αποκέντρωση της διαχείρισης των προγραμμάτων συνεπάγεται τη βελτίωση των μηχανισμών ελέγχου, που υπάγονται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Η Επιτροπή εξασφαλίζει η ίδια την αποτελεσματικότητα των συστημάτων, η λειτουργία των οποίων εναπόκειται στις αρχές διαχείρισης και πληρωμών.

Ποσοστό 5% των δαπανών ενός προγράμματος πρέπει να αποτελούν αντικείμενο λεπτομερών ελέγχων μέσω π.χ. επιτόπιων και δημοσιονομικών ελέγχων.

Εφόσον διαπιστώνονται παρατυπίες, τα κράτη μέλη έχουν ευθύνη να προβούν σε δημοσιονομικές διορθώσεις μέσω της ακύρωσης του συνόλου ή μέρους της χρηματοδότησης των σχετικών ενεργειών. Τα χρηματοδοτικά μέσα που αποδεδμεύονται από τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκ νέου, ενώ αυτά που ανακτώνται από την Επιτροπή αφαιρούνται και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκ νέου.

➤ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Οι παρεμβάσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ-τμήμα προσανατολισμού και ΧΜΠΑ) πρέπει να συνοδεύονται από μέτρα δημοσιότητας που, για λόγους διαφάνειας, συμβάλλουν στην ενημέρωση των εν δυνάμει και τελικών δικαιούχων σχετικά με τις δυνατότητες που προσφέρονται από τα ταμεία, καθώς και της κοινής γνώμης για τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σ' αυτόν τον τομέα.

Έτσι, τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης (ΚΠΣ), τα επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ), τα ενιαία έγγραφα προγραμματισμού (ΕΕΠ) και τα προγράμματα κοινοτικών πρωτοβουλιών (ΠΚΠ) υποχρεούνται να προβλέψουν ένα πρόγραμμα κοινοποίησης αρθρώνοντας τις αναγκαίες ενέργειες ενημέρωσης και δημοσιότητας.

Η εκτέλεση αυτών των ενεργειών (π.χ.: πανό, αναμνηστικές στήλες, αφίσες, υλικό ενημέρωσης και ανακοινώσεων και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις) εξασφαλίζεται από την αρχή διαχείρισης του προγράμματος. Σε κοινοτικό επίπεδο, η Επιτροπή ενθαρρύνει τις ανταλλαγές εμπειριών και την ανάπτυξη των ανεπίσημων δικτύων των υπευθύνων της ενημέρωσης

4.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΩΝ/ ΠΡΑΞΕΩΝ ΣΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Γενικά Στοιχεία για τις Διαδικασίες Ένταξης, Υλοποίησης, Παρακολούθησης

Προκαταρκτικές διαδικασίες- Προϋποθέσεις για την ένταξη πράξεων στο Πρόγραμμα:

- 1.1. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. εγκρίνει το περιεχόμενο του Συμπληρώματος Προγραμματισμού του Ε.Π.
- 1.2. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. εγκρίνει τα κριτήρια επιλογής για την ένταξη έργων /δράσεων στο Ε.Π.(κριτήρια εξειδικευμένα κατά μέτρο του Προγράμματος). Η εισήγηση των κριτηρίων γίνεται από την αντίστοιχη Διαχειριστική Αρχή.
- 1.3. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. εγκρίνει την (πιθανή) μεθοδολογία συγκριτικής αξιολόγησης των προτάσεων για ένταξη/ δράσεων στο Ε.Π. και εγκρίνει το περιεχόμενο των αιτήσεων ένταξης. Η εισήγηση για τα παραπάνω γίνεται από την αντίστοιχη Διαχειριστική Αρχή.

Διαδικασίες έγκρισης ένταξης έργων/ πράξεων στο Ε.Π.

Σημειώνεται ότι έργο ή πράξη καλείται μια παρέμβαση με λειτουργική και διαχειριστική αυτοτέλεια, συγκεκριμένο αντικείμενο, φυσικούς στόχους και αναμενόμενα αποτελέσματα, η οποία εντάσσεται κατά κανόνα σε ένα Μέτρο ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Για να έχει πιθανότητες ένταξης μία προτεινόμενη πράξη πρέπει να έχει «ωριμάσει», δηλαδή να πληροί τους όρους ώστε, αν εγκριθεί, να υλοποιηθεί απρόσκοπτα. Ως φάση ωρίμανσης μιας Πράξης, θεωρείται όλη η περίοδος της προπαρασκευής αυτής, η οποία ξεκινώντας από το γενικό προγραμματισμό, καλύπτει χρονικά όλο το φάσμα του σχεδιασμού, μελετών, ερευνών, αδειοδοτήσεων κ.λ.π. για να καταλήξει στη διακήρυξη της δημοπρασίας και περιλαμβάνει όλες εκείνες τις δραστηριότητες που απαιτούνται για την πλήρη προπαρασκευή της Πράξης.

2.1 Η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. δημοσιοποιεί «Πρόσκληση» απευθυνόμενη προς τους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους για την κατάθεση αιτήσεων στην Δ.Α για την ένταξη συγκεκριμένων έργων /δράσεων και τη νομική προσωπικότητα των τελικών δικαιούχων (κατά περίπτωση Μέρου), η πρόσκληση θα γίνεται με εγκύκλιο προς τους δημόσιους φορείς ή / και με δημοσίευση στον Τύπο. Η πρόσκληση περιλαμβάνει και τα τυποποιημένα έντυπα (Τεχνικά Δελτία Έργου), Τρεις διαθέσιμοι τύποι Τεχνικών Δελτίων. α. Υποδομών β. Ενισχύσεων γ. Κατάρτισης) καθώς και τα υπόλοιπα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην αίτηση(π.χ. μελέτες σκοπιμότητας, επιχειρησιακά σχέδια κλπ).

2.2 Κάθε ενδιαφερόμενος Φορέας (Δημόσιος ή Ιδιωτικός, ανάλογα με την περίπτωση) και που συνήθως ταυτίζεται με τον μελλοντικό Φορέα Υλοποίησης του έργου, συμπληρώνει την αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την ένταξη συγκεκριμένου

έργου / πράξης στο Ε.Π. και την υποβάλλει στην Δ.Α. Η αίτηση περιλαμβάνει τουλάχιστον συμπληρωμένο το αντίστοιχο Τ.Δ.Ε.. Τα Τεχνικά Δελτία των Έργων/ Ενεργειών περιλαμβάνουν:

- Την ταυτότητα του έργου
- Το φυσικό αντικείμενο
- Την σκοπιμότητά του
- Τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης
- Την ωρίμανση του έργου
- Τον χρονικό και οικονομικό προγραμματισμό
- Το χρηματοδοτικό σχέδιο
- Τα στοιχεία επίβλεψης
- Διοικητικές καταστάσεις εξέλιξης και υλοποίησης του έργου
- Τα απαραίτητα επισυναπτόμενα έγγραφα και
- Την ανάλυση των υποέργων με τα οποία θα υλοποιηθεί το έργο

Η Συμπλήρωση Τεχνικών Δελτίων Έργων/Υποέργων απαιτεί:

- Σαφήνεια και αξιοπιστία
- Συμπλήρωση όλων των πεδίων (εκτός εκείνων που δεν αφορούν τη συγκεκριμένη κατηγορία πράξης)
- Συνοδευτικά έγγραφα

2.3 Η Διαχειριστική Αρχή εξετάζει/ αξιολογεί την αίτηση με βάση τα κριτήρια επιλογής και την μεθοδολογία συγκριτικής αξιολόγησης που έχουν αποφασισθεί για τα έργα της αντίστοιχης κατηγορίας από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

Όλη η διαδικασία αξιολόγησης αποτυπώνεται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα. Οι προτάσεις αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια που έχουν οριστεί κατά Μέτρο /ομαδοποιημένα σε πέντε κατηγορίες
Κατηγορίες κριτηρίων:

- Φύση και είδος της πράξης στο πλαίσιο του Μέτρου
- Σκοπιμότητα της πράξης
- Πληρότητα της πράξης
- Ωριμότητα της πράξης
- Συμβατότητα με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές

2.4 Εάν το προτεινόμενο έργο/ πράξη δεν πληρεί τα κριτήρια για την ένταξή του, η Δ.Α αποφασίζει την απόρριψή του και ενημερώνει σχετικά τον ενδιαφερόμενο Φορέα. Όπου κρίνεται αναγκαίο η Δ.Α προσκαλεί τον ενδιαφερόμενο Φορέα να υποβάλλει συμπληρωματικά στοιχεία

2.5 Εάν το προτεινόμενο έργο/ πράξη πληρεί τα κριτήρια για την ένταξή του, η Δ.Α αποφασίζει κατ' αρχήν την ένταξή του (μετά ενδεχομένως και από διαδικασία συγκριτικής αξιολόγησης των σχετικών αιτήσεων).

2.6 Η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. γνωστοποιεί τις προτάσεις ένταξης συγκεκριμένων έργων / πράξεων στον Ε.Π. , στην Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. και στα καθ'

ύλην αρμόδια Υπουργεία, προκειμένου να διατυπώσουν την γνώμη τους εντός εύλογης προθεσμίας.

Σκοπός των γνωμοδοτήσεων η διασφάλιση της συμβατότητας των πράξεων με τη στρατηγική και τις προτεραιότητες του Κ.Π.Σ.

Η διαδικασία γνωμοδοτήσεων ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας 15 εργάσιμων ημερών.

Η διαδικασία ολοκληρώνεται κατά κανόνα εντός τριών μηνών.

2.7 Μετά την προηγούμενη γνωμοδότηση, η ένταξη των έργων/ πράξεων στα μέτρα του Ε.Π. διενεργείται με απόφαση του Γενικού ή Ειδικού Γραμματέα στον οποίο υπάγεται η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. η οποία και ενημερώνει σχετικά τον ενδιαφερόμενο Φορέα.

Ενδεικτικό περιεχόμενο απόφασης ένταξης:

- Στοιχεία της πράξης (φυσικό αντικείμενο, τελικός δικαιούχος, προϋπολογισμός, φορέας χρηματοδότησης κ.ά.)
- Όροι ένταξης της πράξης και υποχρεώσεις τελικού δικαιούχου.
- Δήλωση αποδοχής από τον τελικό δικαιούχο.

Διαδικασίες υλοποίησης έργου/ ενέργειας

- Ο Φορέας Υλοποίησης(Φ.Υ) προχωρεί στην παραγωγή του έργου/πράξης με βάση τα στοιχεία της απόφασης ένταξης του έργου στο Ε.Π.
- Ο Φ.Υ. υποχρεούται να τηρεί φάκελο του έργου.
- Ο Φ.Υ. υποχρεούται να αποστέλλει στην Δ.Α. Μηνιαία Δελτία Δαπανών του έργου και τριμηνιαία Δελτία Προόδου υλοποίησης του έργου.
- Σε περίπτωση ανάγκης τροποποίησης των περιεχομένων του ΤΔΕ(ιδίως σε θέματα προϋπολογισμού, χρονικής κατανομής δαπανών και σημαντικών αλλαγών φυσικού αντικείμενου) ζητείται και πάλι έγκριση από την Δ.Α. όπως και στην αρχική διαδικασία.

Υποχρεώσεις των Τελικών Δικαιούχων:

- Συστηματική ενημέρωση της Δ. Α.
- Τήρηση εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας
- Τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας
- Προεγκρίσεις του Ν.1418/84
- Ανταπόκριση σε όλους τους ελεγκτικούς μηχανισμούς
- Εξασφάλιση λειτουργίας του έργου

4.3. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ, ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ, ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Στα Τεχνικά Δελτία Μέτρων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής ορίζονται οι φορείς και οι επιχειρήσεις του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που είναι αρμόδιοι/ες για την εκτέλεση των πράξεων μιας πράξης.

Ως Τελικοί Δικαιούχοι, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 β, ορίζονται οι φορείς και οι επιχειρήσεις του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που είναι αρμόδιοι/ες για την εκτέλεση των πράξεων.

Κατηγοριοποίηση των Τελικών Δικαιούχων

- Κατηγορία 1: Ελληνικό Δημόσιο (Υπουργεία - Περιφέρειες)
- Κατηγορία 2: Ν.Π.Δ.Δ. που ανήκουν στα Υπουργεία και τις Περιφέρειες
- Κατηγορία 3: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού
- Κατηγορία 4: Ν.Π.Ι.Δ. που εποπτεύονται από το Δημόσιο, δημοτικές επιχειρήσεις, ιδρύματα, αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, ΜΚΟ κ.α. που λαμβάνουν κρατική επιχορήγηση/αρεμβάσεων).

Ειδικότερα οι Τελικοί Δικαιούχοι μπορεί να είναι Περιφέρειες, ΟΤΑ (α και β βαθμού), ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ. Τη διαχείριση συγκεκριμένων προγραμμάτων έργων/δράσεων που εντάσσονται σε συγκεκριμένα Ε.Π. του Γ' ΚΠΣ αναλαμβάνουν Ενδιάμεσοι Φορείς (ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Τα έργα αυτά αφορούν κυρίως εκείνα που χρηματοδοτούνται από ιδιωτικά κεφάλαια.

Ο Ενδιάμεσος Φορέας διαχειρίζεται τους αντίστοιχους πόρους και χρηματοδοτεί συγκεκριμένους Φορείς (Δημόσιους ή Ιδιωτικούς) για την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων/δράσεων. Ως Ενδιάμεσος Φορέας έχουμε συνήθως τις αναπτυξιακές εταιρείες σε διάφορα σχήματα. Έτσι συναντάμε τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.) στην Κ.Π. LEADER+, τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης Δράσεων (Ε.Φ.Δ.) ανά Περιφέρεια ή Ομάδες Περιφερειών στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα», τις Δομές Στήριξης στο Μέτρο 7.14 του Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου» σε όλα τα Π.Ε.Π. και συγκεκριμένα στα Μέτρα που υπάρχει Ιδιωτική συμμετοχή.

Ως Άμεσα – Έμμεσα Ωφελούμενοι μιας πράξης (έργο ή δράση που εκτελείται από τους τελικούς δικαιούχους των παρεμβάσεων) ορίζονται οι συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, τις ανάγκες των οποίων σκοπεύει να αντιμετωπίσει με την υλοποίηση των προτάσεων που θα ενταχθούν στα πλαίσια αυτής κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Στην περίπτωση καθεστώτων ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 87 της Συνθήκης της Ε.Κ. και στην περίπτωση χορήγησης ενισχύσεων από φορείς που έχουν οριστεί από τα κράτη – μέλη, οι τελικοί δικαιούχοι είναι οι φορείς που χορηγούν τις ενισχύσεις.

Ως Τελικοί Αποδέκτες ορίζονται οι επιχειρήσεις ή τα Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα στα οποία εκχωρούνται οι ενισχύσεις.

Η αναζήτηση των φορέων ή/ και των επιχειρήσεων του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα καθώς και των ιδιωτών που δικαιούνται να υποβάλλουν πρόταση για ένταξη στις πράξεις των Μέτρων γίνεται είτε με βάση το πρόγραμμα είτε με βάση την ιδιότητα του υποβάλλοντος την πρόταση.

4.4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Όπως είδαμε και παραπάνω την ευθύνη υλοποίησης για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έχει συγκεκριμένο Υπουργείο. Κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελείται από «Άξονες Προτεραιότητας» (πρώτη βασική υποδιαίρεση του Προγράμματος) και «Μέτρα» (υποδιαίρεση Άξονα Προτεραιότητας). Το πρόγραμμα περαιτέρω υποδιαιρούμενο, καταλήγει να περιλαμβάνει και να χρηματοδοτεί «Πράξεις», δηλαδή υλικά και άυλα συγκεκριμένα έργα.

Διαδικασία προκηρύξεων /προσκλήσεων*

Η Διαχειριστική Αρχή κάθε Υπουργείου προβαίνει στην προκήρυξη ενός Μέτρου ή επιμέρους δράσεων ενός Μέτρου του Επιχειρησιακού Προγράμματος του οποίου το συγκεκριμένο υπουργείο έχει την ευθύνη και πληροφορεί τους δυνητικούς δημόσιους και ιδιωτικούς τελικούς δικαιούχους για τις δυνατότητες συγχρηματοδότησης σε κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Βάσει των μέτρων του συμπληρώματος προγραμματισμού, η Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος καλεί τους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους για εκδήλωση ενδιαφέροντος και κατάθεση αιτήσεων.

Ανάλογα με τη φύση των έργων/ ενεργειών και τη νομική προσωπικότητα των τελικών δικαιούχων (νπδδ/ νπιδ) αυτή η πρόσκληση γίνεται είτε με εγκύκλιο προς όλους τους δημόσιους φορείς είτε/ και με δημοσίευση στον τύπο.

Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων των τομεακών και των περιφερειακών Ε.Π. γίνονται από τις Διαχειριστικές Αρχές σε επίπεδο Μέτρου Επιχειρησιακού Προγράμματος. Η προκήρυξη αναφέρει ρητά:

- Τους Τελικούς Δικαιούχους για το προκηρυχθέν Μέτρο ή Δράση. Χρηματοοικονομικά στοιχεία του Μέτρου. Τον προϋπολογισμό του Μέτρου, την Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική και Εθνική Συμμετοχή), την Ιδιωτική Συμμετοχή (όπου αυτή υπάρχει).
- Πληροφορίες για το Ε.Π., για τους σκοπούς και τους στόχους του προγράμματος, τις Ομάδες-Στόχους που αναμένεται να επωφεληθούν με την υλοποίησή του, τις περιοχές εφαρμογής του προγράμματος κ.λ.π.
- Τις διαδικασίες αξιολόγησης των υποβληθέντων προτάσεων.
- Την ημερομηνία και τον τόπο υποβολής των προτάσεων από τους ενδιαφερόμενους.

Στη συνέχεια οι ενδιαφερόμενοι φορείς υλοποίησης του προγράμματος ακολουθούν της εξής διαδικασία:

1. Ενημέρωση για την προκήρυξη του Υπουργείου από τα ΜΜΕ ή με επίσκεψη του δικτυακού τόπου του Υπουργείου και της Διαχειριστικής Αρχής. Σε ορισμένες περιπτώσεις η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος μπορεί να αποσταλεί απ' ευθείας απ' τη Διαχειριστική Αρχή του Υπουργείου στους Φορείς Υλοποίησης του προγράμματος.
2. Εκδήλωση ενδιαφέροντος προς την Διαχειριστική Αρχή του Υπουργείου και υπεύθυνη δήλωση.
3. Προώθηση των διαδικασιών ωρίμανσης, ήτοι εξασφάλιση , παραγωγή, συγκέντρωση του αναγκαίου υποστηρικτικού υλικού.

4. Δημιουργία του φακέλου υποψηφιότητας. Ο φάκελος θα περιλαμβάνει:
  - ✓ Αίτηση εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και υπεύθυνη δήλωση.
  - ✓ Στοιχεία της πρότασης.
  - ✓ Τεχνική περιγραφή της πρότασης.
  - ✓ Μελέτη βιωσιμότητας-σκοπιμότητας (όπου απαιτείται)
5. Συμπλήρωση δηλαδή των Τεχνικών Δελτίων των Έργων/ Ενεργειών, τα οποία θα περιλαμβάνουν:
  - Την ταυτότητα του έργου
  - Το φυσικό αντικείμενο
  - Την σκοπιμότητά του
  - Τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης
  - Την ωρίμανση του έργου
  - Τον χρονικό και οικονομικό προγραμματισμό
  - Το χρηματοδοτικό σχέδιο
  - Τα στοιχεία επίβλεψης
  - Διοικητικές καταστάσεις εξέλιξης και υλοποίησης του έργου
  - Τα απαραίτητα επισυναπτόμενα έγγραφα και
  - Την ανάλυση των υποέργων με τα οποία θα υλοποιηθεί το έργο

Τα Τεχνικά Δελτία πρέπει να βασίζονται και να συνοδεύονται από Μελέτη (ή προμελέτη αρχικά, με δέσμευση πλήρους μελέτης στη συνέχεια) υλοποίηση συγκεκριμένης παρέμβασης και έκθεση βιωσιμότητας- σκοπιμότητας.

Αξιολόγηση

Η Διαχειριστική Αρχή(Δ.Α) του Επιχειρησιακού Προγράμματος εξετάζει τις προτάσεις βάσει κριτηρίων που εξειδικεύονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού από την Επιτροπή Παρακολούθησης κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στα πλαίσια των κατευθύνσεων της Διαχειριστικής Αρχής (ο τρόπος αξιολόγησης διευκρινίζεται στο ΚΠΣ και στις παρεμβάσεις) όπου χρειαστεί η Διαχειριστική Αρχή ενημερώνει τον Φορέα για την υποβολή επιπλέον στοιχείων.

Τέλος η Διαχειριστική Αρχή ενημερώνει ανάλογα τους ενδιαφερόμενους Φορείς(Τελικούς Δικαιούχους) που υπέβαλαν προτάσεις για το αν εγκρίνονται οι προτάσεις τους ή όχι. Αν η αξιολόγηση αποβεί αρνητική ενημερώνεται ο Τελικός Δικαιούχος με σχετική αιτιολόγηση. Αν η αξιολόγηση αποβεί θετική η διαδικασία συνεχίζεται στα επόμενα στάδια με υπογραφή σύμβασης μεταξύ της Διαχειριστική Αρχή και του Φορέα για την υλοποίηση του έργου.

Η παραπάνω διαδικασία προκήρυξης Μέτρων και Δράσεων ισχύει και για τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα με την διαφορά ότι τις παραπάνω ενέργειες προκηρύξεων /προσκήσεων Μέτρων ή Δράσεων Μέτρου εκτελεί η Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας.

Στις περισσότερες των περιπτώσεων (ιδιαίτερα στα Τομεακά Ε.Π.) προβλέπονται ως Τελικοί Δικαιούχοι Μέτρων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης(Ο.Τ.Α). Λόγω αδυναμίας όμως υλοποίησης /διαχείρισης αυτών από τους ΟΤΑ , κυρίως λόγω έλλειψης του απαραίτητου εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού σε αυτούς, την υλοποίησή τους αναλαμβάνουν για λογαριασμό τους , με την διαδικασία των προγραμματικών συμβάσεων, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες στις οποίες μέτοχοι είναι οι ΟΤΑ. Έτσι, γίνεται η εκδήλωση ενδιαφέροντος στην αρμόδια

Διαχειριστική Αρχή(Υπουργείου ή Περιφέρειας) από κάποιον ΟΤΑ αλλά την διαδικασία υλοποίησης του προγράμματος αναλαμβάνει η Αναπτυξιακή Εταιρία της αντίστοιχης περιοχής του Ο.Τ.Α.

Συνεπώς οι Αναπτυξιακές Εταιρίες μπορούν να υλοποιήσουν ένα έργο είτε υποβάλλοντας πρόταση στην υλοποίηση ενός Μέτρου ή Δράσεων ενός Μέτρου ενός Ε.Π. όταν στην προκήρυξη της Διαχειριστική Αρχή αναφέρονται ως Τελικοί Δικαιούχοι είτε ακόμη και με υπογραφή προγραμματικής σύμβασης με τους ΟΤΑ.

---

* Το παρόν κεφάλαιο συντάχθηκε κατά το μεγαλύτερο μέρος του από προσωπικές εμπειρίες που αποκόμισα σχετικά με την διαχείριση των ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων κατά την βμηνη πρακτική μου άσκηση στα γραφεία της ETANAM Α.Ε

4.5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ LEADER+ ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ (ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ)

Η Κ.Π. Leader+ είναι η πρωτοβουλία που διαχειρίζονται σήμερα 40 αναπτυξιακές εταιρίες. Παράλληλα πρόκειται για το πιο δημοφιλές πρόγραμμα μέσω του οποίου αρκετές άγνωστες μέχρι χθες περιοχές της χώρας μας μπήκαν σε αναπτυξιακή τροχιά ενσωματώνοντας καινοτόμες επιχειρηματικές πρακτικές (όπως ο αγροτουρισμός, η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων, η αξιοποίηση των τοπικών πρώτων υλών) επιτυγχάνοντας να τοποθετήσουν στον Ελληνικό ή ακόμη και (σε μερικές περιπτώσεις) στον Ευρωπαϊκό χάρτη. Όπως αναφέρθηκε η Κ.Π. LEADER αποτέλεσε εκτός των άλλων και το μοχλό ανάδειξης και καταξίωσης των αναπτυξιακών εταιριών. Συνεπώς ο τρόπος διαχείρισής της παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Διαδικασία προγράμματος :

Η Διαχειριστική Αρχή του Υπουργείου Γεωργίας(το οποίο είναι υπεύθυνο για την διαχείριση της κοινοτικής πρωτοβουλίας) καλεί τους ενδιαφερόμενους (αναπτυξιακές εταιρίες) για την υποβολή Σχεδίων Τοπικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων στο πλαίσιο της Κ.Π. Leader+ προκειμένου να καταθέσουν τις προτάσεις τους εντός συγκεκριμένης ημερομηνίας.

Η προκήρυξη αναφέρει:

- το συνολικό προϋπολογισμό της πρωτοβουλίας, με την αντίστοιχη Δημόσια Δαπάνη και την Κοινοτική Συμμετοχή.
- Τον μέγιστο αριθμό φορέων που θα αναλάβουν την κατάρτιση και παρακολούθηση των αντίστοιχων προγραμμάτων ανά περιοχή.
- Την τελική προθεσμία υλοποίησης των επιμέρους επενδυτικών σχεδίων.
- Τους φορείς που έχουν δικαίωμα υποβολής πρότασης υλοποίησης των τοπικών προγραμμάτων (στο συγκεκριμένο πρόγραμμα Ομάδες Τοπικής Δράσης).
- Απαιτούμενη εγγύηση για τη συμμετοχή αναπτυξιακών εταιριών(ΟΤΔ) είναι η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής ύψους ίσου με το 1% του συνολικού κόστους του σχεδίου του τοπικού προγράμματος.
- Τις περιοχές που θα εφαρμοστεί το πρόγραμμα.
- Ποιοι θα είναι οι ωφελοούμενοι του προγράμματος.
- Οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι επενδυτές θα μπορούν να υποβάλλουν τις προτάσεις τους στο φορέα (ΟΤΔ) που θα υλοποιήσει το πρόγραμμα της περιοχής.

Αρμόδια Αρχή στο Υπουργείο είναι η Ειδική Γραμματεία Γ' ΚΠΣ-Υπηρεσία Διαχείρισης Κ.Π. Leader+ η οποία είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση των υποβαλλόμενων σχεδίων τοπικών προγραμμάτων.

Από τις 52 προτάσεις που υποβλήθηκαν από αντίστοιχες Ο.Τ.Δ. επιλέχθηκαν 40.

Αναλυκότερα για την Κ.Π. LEADER+

Φορείς υλοποίησης του προγράμματος

Η Κ.Π LEADER+ σχεδιάζεται και υλοποιείται από Ομάδες Τοπικής Δράσης. Πρόκειται για ανώνυμες αναπτυξιακές εταιρίες, οι οποίες αποτελούνται από συλλογικούς φορείς του ευρύτερου δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, όπως: η τοπική Αυτοδιοίκηση (α΄ και β΄ βαθμού), Σύλλογοι, Παραγωγικά και Επιστημονικά Επιμελητήρια, Συνεταιρισμοί και Ε.Α.Σ, επιστημονικοί φορείς, περιβαλλοντικές και λοιπές οργανώσεις, εκπρόσωποι εργαζομένων, ιδιώτες (ΝΠΙΔ, φυσικά πρόσωπα)και άλλοι.

Τα βασικά χαρακτηριστικά των Ο.Τ.Δ είναι:

- η μορφή Ανώνυμης Εταιρίας
- η ευρύτερη συμμετοχή τοπικών φορέων
- η εγκατάσταση στις συγκεκριμένες περιοχές
- η ύπαρξη ικανής οικονομικής ευρωστίας
- η στελέχωση με εξειδικευμένο και επαρκές ανθρώπινο δυναμικό

Οι στόχοι του προγράμματος επιτυγχάνονται τοπικά με την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής , η οποία διαρθρώνεται γύρω από ένα σημαντικό θέμα , που χαρακτηρίζει την ταυτότητα της περιοχής, το «Θέμα Συσπείρωσης». Τα «θέματα συσπείρωσης» των τοπικών προγραμμάτων της χώρας μας είναι:

- η βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιοχές εφαρμογής
- η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας και τεχνογνωσίας για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας προϊόντων και υπηρεσιών
- η αξιοποίηση των τοπικών προϊόντων και η διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές με την ενδυνάμωση διακλαδικών και διατομεακών σχέσεων, κυρίως για μικρές παραγωγικές μονάδες.
- Η αξιοποίηση , προστασία και ανάδειξη φυσικών και πολιτιστικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της αξιοποίησης των περιοχών κοινοτικού ενδιαφέροντος NATOURA 2000

Ποιοι μπορούν να υποβάλλουν επενδυτική πρόταση στα πλαίσια ενός τοπικού προγράμματος.

Η υποβολή επενδυτικών προτάσεων μπορεί να πραγματοποιηθεί από φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ιδιώτες, Οργανισμούς τοπικής Αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις Ο.Τ.Α , Συνεταιρισμοί, Σύλλογοι κ.λ.π).

Οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την υποβολή προτάσεων είναι:

- να υπάρχει εγκεκριμένο αντίστοιχο πρόγραμμα στην συγκεκριμένη περιοχή
- η επενδυτική πρόταση να εντάσσεται στη φιλοσοφία και το περιεχόμενο του τοπικού προγράμματος
- ο ενδιαφερόμενος να διαθέτει τους απαιτούμενους οικονομικούς πόρους (ίδια συμμετοχή).

Διαδικασία υλοποίησης των (τοπικών) προγραμμάτων και ένταξη των έργων/ επενδύσεων

Μετά την αξιολόγηση και την επιλογή των (τοπικών) προγραμμάτων (και των αντίστοιχων Ο.Τ.Δ που τα διαχειρίζονται), ακολουθούν οι παρακάτω ενέργειες.

- Ευρεία ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού.

- Προκήρυξη του (τοπικού) προγράμματος, με σκοπό την υποβολή προτάσεων για έργα/ επενδύσεις από τους ενδιαφερόμενους (υποψήφιοι τελικοί αποδέκτες). Οι επενδυτικές προτάσεις πρέπει να συναχθούν σύμφωνα με πρότυπο που χορηγείται από τις Ο.Τ.Δ.
- Αξιολόγηση των προτάσεων που υποβάλλονται, σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια και επιλογή αυτών που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του (τοπικού) προγράμματος. Οι φάκελοι εξετάζονται και εγκρίνονται από την διεύθυνση της εταιρίας με την συμμετοχή εκπροσώπων και τοπικών φορέων. Στη φάση αυτή υπάρχει πάντα έλεγχος για την αποφυγή χαρισματικών εγκρίσεων.
- Υπογραφή σύμβασης μεταξύ ης Ο.Τ.Δ. και του επενδυτή, του οποίου η επενδυτική πρόταση εγκρίθηκε.

Στη συνέχεια για να γίνει η εκταμίευση των χρημάτων η ΟΤΔ (ΑΝ.ΕΤ.) ενημερώνει σταδιακά το αντίστοιχο Υπουργείο για την πορεία ολοκλήρωσης των έργων που έχουν εγκριθεί. Τα χρήματα καταβάλλονται τμηματικά.

4.6. ΟΡΓΑΝΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Τα όργανα που συγκροτούνται για την Διαχείριση, Παρακολούθηση και Έλεγχο του ΚΠΣ είναι:

1. Διαχειριστική Αρχή ΚΠΣ
2. Διαχειριστικές Αρχές Επιχειρησιακών Προγραμμάτων
3. Αρχή Πληρωμής
4. Επιτροπή Εξωτερικού Δημοσιονομικού Ελέγχου
5. Επιτροπή Παρακολούθησης

4.6.1 Σύστημα Προγραμματισμού, Εφαρμογής , Παρακολούθησης για τα ΤΟΜΕΑΚΑ Επιχειρησιακά Προγράμματα

Οι φορείς και τα όργανα που περιλαμβάνονται στο Σύστημα Προγραμματισμού, Διαχείρισης, Υλοποίησης των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ

1. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Το Υπουργείο Οικονομίας διατηρεί και στο Γ' ΚΠΣ το ρόλο ως Κεντρικού Φορέα Σχεδιασμού και Χρηματοδότησης του ΚΠΣ

2. Επιτροπή Παρακολούθησης Γ' Κ.Π.Σ. (Κεντρική)

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Γ' ΚΠΣ έχει ως Αποστολή την παρακολούθηση της αποτελεσματικής και ορθής εφαρμογής του ΚΠΣ

3. Κεντρική Διαχειριστική Αρχή του Γ' Κ.Π.Σ

Η Διαχειριστική Αρχή του Γ' ΚΠΣ έχει τη συνολική ευθύνη της εφαρμογής του ΚΠΣ .Ιδίως έχει σκοπό την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της νομιμότητας της διαχείρισης και της εφαρμογής του ΚΠΣ , καθώς και τον συντονισμό του προγραμματισμού και της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων και το συντονισμό των Διαχειριστικών Αρχών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Η Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ εκπροσωπεί τη χώρα έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα θέματα του ΚΠΣ.

4. Τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα/ Φορέας Σχεδιασμού και Προγραμματισμού (αρμόδιο Υπουργείο)

Για τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο είναι ο Φορέας Σχεδιασμού του Ε.Π. Προγραμματισμού (ένταξη) και Χρηματοδότησης των έργων/ ενεργειών που θα συμπεριληφθούν στο Πρόγραμμα. ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ Προγράμματος είναι ο Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας του Υπουργείου.

5. Επιτροπή Παρακολούθησης Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος έχει ως αποστολή την παρακολούθηση της αποτελεσματικής και ορθής εφαρμογής του. Αποφασίζει για την τροποποίηση του Συμπληρώματος Προγραμματισμού και για τα κριτήρια ένταξης έργων στο Ε.Π.

6. Διαχειριστική Αρχή Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Η Διαχειριστική Αρχή του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι Ειδική Υπηρεσία του Υπουργείου το οποίο έχει την ευθύνη του Ε.Π, υπαγόμενη στον Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα του Υπουργείου. Είναι αρμόδια να εξασφαλίσει την αποτελεσματικότητα και την κανονικότητα της διαχείρισης και της εφαρμογής του Προγράμματος. Εφαρμόζει το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού του Ε.Π, παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης του Ε.Π. και εισηγείται τροποποιήσεις στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού. Προσκαλεί για ένταξη πράξεων. Εξετάζει, αξιολογεί και εισηγείται

και εισηγείται την αποδοχή ή μη της αίτησης ένταξης έργων. Εκδίδει τις αποφάσεις ένταξης.

Οργανώνει τις αξιολογήσεις, διενεργεί τους προβλεπόμενους στα έργα ελέγχους, εφαρμόζει την δημοσιότητα για το Ε.Π. Εποπτεύεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. εφαρμόζει τις αποφάσεις Επιτροπής Παρακολούθησης του ΚΠΣ. Ελέγχεται από την Αρχή Πληρωμής και την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου. Είναι συγκροτημένη σε 4 τμήματα («Μονάδες»): Προγραμματισμού και Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Παρακολούθησης, Ελέγχου, Οργάνωσης και Υποστήριξης.

7. Αρχή Πληρωμής.

Η Αρχή Πληρωμής συστήνεται στο Υπουργείο Οικονομίας ως Ειδική Υπηρεσία, η οποία έχει ως σκοπό την εξασφάλιση των απρόσκοπτων Χρηματοδοτικών Ροών από τα Διαρθρωτικά Ταμεία για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΚΠΣ.

8. Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου

Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου συστήθηκε στο Υπουργείο Οικονομίας και έχει ως αποστολή την εξασφάλιση της τήρησης των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Ελέγχει τις Διαχειριστικές Αρχές, την Αρχή Πληρωμής, τους Τελικούς Δικαιούχους και τις υλοποιούμενες πράξεις.

9. Τελικός Δικαιούχος [Φορέας Υλοποίησης Έργου /Ενέργειας (Φ.Υ)]

Είναι οι φορείς και οι επιχειρήσεις του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα που έχουν την ευθύνη για την εκτέλεση των πράξεων. Ο Τελικός Δικαιούχος δεν ταυτίζεται υποχρεωτικά και πάντοτε με τον τελικά άμεσα επωφελούμενο από την υλοποίηση του έργου(Τελικός Αποδέκτης της κοινοτικής επιχορήγησης.)

Στις περιπτώσεις ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ο «Τελικός Δικαιούχος» είναι δημόσιος φορέας ή Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης Προγραμμάτων, οι οποίοι χορηγού τις ενισχύσεις στους άμεσα επωφελούμενους, όπως π.χ. ιδιώτες επενδυτές) ή Διεύθυνση Υπουργείου. Ο Τελικός Δικαιούχος αυτού του τύπου χορηγεί τις ενισχύσεις στους τελικά ωφελούμενους, στους «τελικούς αποδέκτες».

Ο Τελικός Δικαιούχος έχει την υποχρέωση της καταβολής προς τους συντελεστές του έργου(π.χ. μελετητές, κατασκευαστές, προμηθευτές κ.λ.π.) του συνόλου της δημόσιας δαπάνης που αντιστοιχεί στο έργο.

10. Φορέας Επίβλεψης της εκτέλεσης έργου / ενέργειας

Ως φορέας επίβλεψης της εκτέλεσης συγκεκριμένου έργου/ δράσης που έχει συνταχθεί σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΚΠΣ, χαρακτηρίζεται εκείνος που αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες της Διευθύνουσας Υπηρεσίας του έργου.

11. Φορέας Λειτουργίας έργου/ ενέργειας

Ως Φορέας Λειτουργίας συγκεκριμένου έργου /δράσης που έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, χαρακτηρίζεται εκείνος ο οποίος αναλαμβάνει την υποχρέωση να αξιοποιήσει/ λειτουργήσει το έργο που παράγεται από τον αντίστοιχο Φορέα Υλοποίησης (Τελικό Δικαιούχο).

12. Ενδιάμεσος Φορέας.

Ως Ενδιάμεσος Φορέας χαρακτηρίζεται ένα Νομικό Πρόσωπο του Δημόσιου ή Ιδιωτικού Τομέα (μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα) που αναλαμβάνει την εφαρμογή και διαχείριση συγκεκριμένων προγραμμάτων έργων/ δράσεων που εντάσσονται σε συγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Γ' ΚΠΣ. τα έργα αυτά κυρίως αφορούν εκείνα που χρηματοδοτούνται από ιδιωτικά κεφάλαια.

Ο Ενδιάμεσος Φορέας διαχειρίζεται τους αντίστοιχους πόρους και χρηματοδοτεί συγκεκριμένους Φορείς (Δημόσιους ή Ιδιωτικούς) για την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων /δράσεων.

Ως Ενδιάμεσους Φορείς συναντάμε τις Ομάδες Τοπικής Δράσης(Ο.Τ.Δ) στην Κ.Π. LEADER+, τους Ενδιάμεσους φορείς Διαχείρισης Δράσεων (Ε.Φ.Δ.) ανά

Περιφέρεια ή Ομάδες Περιφερειών στο Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα», τις Δομές Στήριξης στο Μέτρο 7.14 του Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαιθρου» σε όλα τα Π.Ε.Π. και συγκεκριμένα στα Μέτρα που υπάρχει Ιδιωτική συμμετοχή.

4.6.2 Σύστημα Προγραμματισμού, Εφαρμογής , Παρακολούθησης για τα ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Οι Φορείς και τα Όργανα που περιλαμβάνονται στο Σύστημα Προγραμματισμού / Διαχείρισης / Υλοποίησης των Π.Ε.Π. του Γ' Κ.Π.Σ. είναι:

- 1. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών**
- 2. Επιτροπή Παρακολούθησης του Γ' ΚΠΣ**
- 3. Διαχειριστική Αρχή του Γ' ΚΠΣ**
- 4. Κεντρικοί Φορείς (Υπουργεία)**

Για τα ΠΕΠ οι Κεντρικοί Φορείς (Υπουργεία) ενεργούν ως Φορείς Χρηματοδότησης συγκεκριμένων έργων/ δράσεων που θα περιληφθούν στα Προγράμματα. Συγχρόνως, γνωμοδοτούν επί των προτάσεων των Διαχειριστικών Αρχών των Π.Ε.Π. για την ένταξη έργων / δράσεων στα προγράμματα εφ' όσον τους αφορούν καθ' ύλην.

5. Γενική Γραμματεία Περιφέρειας

Η Περιφέρεια αποτελεί τον Φορέα Σχεδιασμού του αντίστοιχου Π.Ε.Π, καθώς και ορισμένων έργων δράσεων του Προγράμματος (στο βαθμό που η λειτουργία αυτή θα επικεντρωθεί). Συγχρόνως, στην ουσία, αποτελεί και Φορέα Προγραμματισμού για τα έργα τα οποία πρόκειται να ενταχθούν στο αντίστοιχο Π.Ε.Π. απαιτείται προηγουμένως η συναίνεση από τα Δημοτικά , Νομαρχιακά και Περιφερειακά Συμβούλια.

6. ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.- Ο.Τ.Α.

Το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. καθορίζει μια σειρά πολιτικών που έχουν σχέση με την συμμετοχή των Ο.Τ.Α. στα Π.Ε.Π. Συγχρόνως το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. αποτελεί το Φορέα Χρηματοδότησης των έργων/ δράσεων που θα ενταχθούν στα Π.Ε.Π. και υλοποιηθούν με την ευθύνη των Ο.Τ.Α..

(Τα παρακάτω όργανα έχουν τις ίδιες αρμοδιότητες με τα αντίστοιχα όργανα των επιχειρησιακών προγραμμάτων με την διαφορά ότι εδώ οι αρμοδιότητες είναι σε περιφερειακό επίπεδο)

- 7. Επιτροπή Παρακολούθησης Π.Ε.Π**
- 8. Διαχειριστική Αρχή Π.Ε.Π.**
- 9. Αρχή Πληρωμής**
- 10. Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου**
- 11. Φορέας Υλοποίησης έργου / δράσης (ή Τελικός Δικαιούχος)**
- 12. Φορέας Επίβλεψης της εκτέλεσης έργου / δράσης**
- 13. Φορέας Λειτουργίας έργου/ δράσης**
- 14. Ενδιάμεσος Φορέας**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

5.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

5.1.1 Οι βασικοί περιφερειακοί δείκτες: Συγκρίσεις με μέσο όρο χώρας και Ε.Ε. Διαχρονική εξέλιξη.

➤ Γεωγραφικά- μορφολογικά στοιχεία

Η Περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει το Βορειοδυτικό τμήμα της χώρας. Δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος, ενώ ανατολικά συνορεύει με την Μακεδονία και τη Θεσσαλία. Νότια εκτείνεται μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο και το νομό Αιτωλοακαρνανίας. Τέλος, στα Βόρεια συνορεύει με την Αλβανία.

Αποτελείται από τους νομούς Άρτας, Πρεβέζης, Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας, με έδρα τα Ιωάννινα, πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού. Έχει συνολική έκταση 9.203 χμ² και καλύπτει το 6,7% της συνολικής έκτασης της χώρας.

Από γεωμορφολογική άποψη, οι ορεινές περιοχές καλύπτουν το 74,2% της συνολικής έκτασης. Οι μόνες πεδινές εκτάσεις είναι των νομών Άρτας και Πρεβέζης, καθώς και οι κοιλάδες των ποταμών Αχέροντα και Καλαμά. Τα όρη της αποτελούν συνέχεια των Αλβανικών Άλπεων και φέρουν το όνομα Πίνδος. Η βόρεια Πίνδος χωρίζει την Ήπειρο από την Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας, ενώ η νότια Πίνδος από την Περιφέρεια της Θεσσαλίας και αποτελεί φυσικό εμπόδιο και βασικό παράγοντα της απομόνωσης της Περιφέρειας από την υπόλοιπη ηπειρωτική χώρα. Οι κυριότεροι ποταμοί της Περιφέρειας είναι ο Αώς, ο Καλαμάς, ο Αχέρωντας, ο Λούρος και ο Αραχθος, ενώ η σημαντικότερη λίμνη είναι αυτή των Ιωαννίνων.

➤ Πληθυσμός

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Ηπείρου ανέρχεται σε 371.690 κατοίκους σύμφωνα με την εκτίμηση της ΕΣΥΕ για το 1998 και αντιστοιχεί στο 3,54% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Αριθμός Δήμων: 57

Αριθμός Κοινοτήτων: 19

Η Περιφέρεια είναι από τις πλέον αραιοκατοικημένες, μες πυκνότητα πληθυσμού 40,5 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, έναντι 79,7 της χώρας.

➤ Περιφερειακό ΑΕΠ

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου βρίσκεται σε χαμηλότερη θέση από το αντίστοιχο μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας. Συγκεκριμένα ανέρχεται στο 64,3% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας για το έτος 1994 και καταλαμβάνει την τελευταία θέση στις 13 Περιφέρειες της χώρας.

Με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας, να φτάνει το 43.8% της Ε.Ε. (1996) η Ήπειρος είναι η φτωχότερη περιφέρεια της Ε.Ε. μετά τις υπερπόντιες περιοχές της Γαλλίας, ενώ το 1986 κάλυπτε το 47,4% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ε.Ε.

Η Περιφέρεια παράγει το 2.3% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας.

Η παραγωγικότητα της Ηπείρου υστερεί σε σχέση με την παραγωγικότητα τόσο της Ελλάδας όσο και της Ε.Ε. Συγκεκριμένα το 1996 η παραγωγικότητα της Ηπείρου κάλυπτε το 65% του μ.ο της Ε.Ε.(ενώ το αντίστοιχο ποσοστό της χώρας είναι 72%).

➤ Απασχόληση

Ο ενεργός πληθυσμός της Ηπείρου ανέρχεται σε 110.100 άτομα , ενώ οι απασχολούμενοι είναι 97.800 (1997). Η διαχρονική εξέλιξη του ενεργού πληθυσμού της απασχόλησης τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει μικρή κάμψη, παρά τη συνολική αύξηση του πληθυσμού της Περιφέρειας.

- Το 30.3% των απασχολούμενων εργάζεται στον πρωτογενή τομέα
- Το 20.1% στον δευτερογενή τομέα και
- Το 49.6 % στον τριτογενή τομέα.

Τα αντίστοιχα εθνικά ποσοστά είναι 19.8% , 22.5% και 57.7%

➤ Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια φτάνει το 11.2% , ποσοστό υψηλότερο από το αντίστοιχο εθνικό που ανέρχεται στο 10.25% (1997).

Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας παρουσιάζει αυξητικές τάσεις.

➤ Επίπεδο εκπαίδευσης

Το εργατικό δυναμικό με εκπαίδευση μέχρι και το Δημοτικό υπερτερεί έναντι των υπόλοιπων κατηγοριών καλύπτοντας το 51.9% του συνόλου και είναι σημαντικά ανώτερο από το αντίστοιχο ποσοστό της χώρας που φτάνει το 38.1%. Το εργατικό δυναμικό Γυμνασιακής εκπαίδευσης αποτελεί το 9.2% , ενώ το εργατικό δυναμικό Λυκειακής εκπαίδευσης καλύπτει το 21.2% του συνόλου. Πολύ μικρό μέρος του συνολικού εργατικού δυναμικού καλύπτουν οι πτυχιούχοι Ανωτέρας και Ανωτάτης εκπαίδευσης που αποτελούν το 5.6% και το 12.1 % του συνόλου αντίστοιχα. Η κατάσταση είναι σαφώς δυσμενέστερη από το μέσο επίπεδο της χώρας (αντίστοιχα ποσοστά 10.4% ,28.6% , 8.7% και 14.2%).

➤ Φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον

Η Περιφέρεια Ηπείρου διαθέτει εξαιρετικά συγκριτικά πλεονεκτήματα όσον αφορά το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον, όπως καθαρές ακτές, θαυμάσια τοπογραφία, αρχαιολογικά μνημεία, εθνικούς δρυμούς, τοπική πολιτιστική παράδοση, παραδοσιακούς οικισμούς(Μέτσοβο, Ζαγοροχώρια), ιστορική παράδοση κλπ.

Στην Περιφέρεια υπάρχει σημαντικός αριθμός ευαίσθητων ή και προστατευόμενων περιοχών με κύριο κριτήριο την οικολογική και αισθητική τους αξία. Στις περιοχές αυτές περιλαμβάνονται δύο εθνικοί δρυμοί, μια περιοχή RAMSAR (Αμβρακικός κόλπος) 22 περιοχές στο Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών NATURA 2000, ένα μνημείο φύσης, 2 προστατευόμενα τοπία- αισθητικά δάση και 30 περιοχές CORINE

Προβλήματα στο περιβάλλον προκύπτουν από την έλλειψη υποδομών που αφορούν χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων , βιολογικούς καθαρισμούς, καθώς επίσης στην αποχέτευση οικισμών και στην διαχείριση υπόγειων επιφανειακών και υπόγειων υδάτων. Επίσης , η εντατικά καλλιέργεια έχει ως αποτέλεσμα την επιβάρυνση των

υδάτινων αποδεκτών της περιοχής του ποταμού Καλαμά και του Αμβρακικού κόλπου, με υπολείμματα λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.

5.1.2. Ενδοπεριφερειακές ανισότητες: Διαγρονική εξέλιξη, εκτίμηση τάσεων

➤ Διανομαρχιακές ανισότητες

Οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες της Περιφέρειας χαρακτηρίζονται από την κυριαρχία των Ιωαννίνων, που είναι ο κύριος πόλος ανάπτυξης στην Ήπειρο. Στο νομό Ιωαννίνων συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού και του αστικού πληθυσμού, καθώς και της απασχόλησης του δευτερογενή του τριτογενή τομέα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι κατά τη δεκαετία 81-91 η Περιφέρεια χειροτερεύει τη θέση της ως προς τη χώρα όσον αφορά το κ.κ ΑΕΠ.

Πέρα από τις διανομαρχιακές ανισότητες, υφίστανται έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες με κύριο χαρακτηριστικό την υποβάθμιση των ορεινών και των εσωτερικών ζωνών. Σημαντικές δυσκολίες επίσης υπάρχουν στην ανάδειξη του αναπτυξιακού ρόλου και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των αστικών κέντρων της Περιφέρειας.

➤ Ορεινός χώρος / Εσωτερικές ζώνες

Η Περιφέρεια Ηπείρου έχει μεγάλο ποσοστό ορεινών εκτάσεων που καλύπτουν το 74.2% της συνολικής έκτασης και οφείλεται κύρια στην οροσειρά της Πίνδου. Από το σύνολο των δήμων και κοινοτήτων της Περιφέρειας το 66.6% ανήκει σε ορεινές περιοχές, ενώ το 33.4% του πληθυσμού κατοικεί στον ορεινό χώρο.

Υπάρχουν 4 βασικές ζώνες στην Περιφέρεια:

1. η παράκτια ζώνη των νομών Πρέβεζας και Θεσπρωτίας, η οποία χαρακτηρίζεται από την τουριστική ανάπτυξη, τις θαλάσσιες μεταφορές και την αλιεία και σημειώνει σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες
2. η ζώνη των ορεινών όγκων που εκτείνεται ανατολικά κατά μήκος του ανατολικού ορίου της Περιφέρειας στους νομούς Ιωαννίνων και Άρτας και παρουσιάζει δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης βάσει των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει (παραδοσιακοί οικισμοί, περιοχές φυσικού κάλους κλπ)
3. η ζώνη γεωργικής γης με δυνατότητα υψηλής απόδοσης που περιλαμβάνει το ΝΔ τμήμα της περιφέρειας και στην οποία συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των αρδευτικών έργων και
4. η ευρύτερη ζώνη των ορεινών και ημιορεινών περιοχών.

Η τελευταία αυτή ζώνη που είναι και η πιο εκτεταμένη παρουσιάζει περιορισμένες αναπτυξιακές δραστηριότητες, λόγω της ορεινότητας του εδάφους και της γεωργικής απομόνωσης

➤ Αστικά Κέντρα

Η Περιφέρεια Ηπείρου συγκεντρώνει το 31% του πληθυσμού της σε Αστικά Κέντρα με κυρίαρχο αυτό των Ιωαννίνων. Ο πληθυσμός του Δήμου Ιωαννίνων ανέρχεται σε 70.000 κατοίκους. Άλλα αστικά κέντρα της Περιφέρειας είναι η Άρτα με πληθυσμό 25.000 κατοίκους και η Πρέβεζα με πληθυσμό 20.000 κατοίκους, ενώ η Ηγουμενίτσα συγκεντρώνει 10.000 κατοίκους.

Για την αξιοποίηση των αστικών κέντρων στην αναπτυξιακή διαδικασία απαιτείται ο προσδιορισμός του αναπτυξιακού ρόλου των Αστικών Κέντρων, η ενίσχυση των επιχειρηματικών και αναπτυξιακών υποδομών τους, καθώς και η ενίσχυση των αστικών υπερδομών και υποδομών. Επίσης, πρέπει να αναδειχθούν και να ενισχυθούν οι

«Προωθητικές Δραστηριότητες» που δημιουργούν σημαντική αναπτυξιακή δυναμική στην πόλη προσελκύουν και συντηρούν συμπληρωματικές δραστηριότητες και αναβαθμίζουν το αναπτυξιακό περιβάλλον.

Αστικά Κέντρα	Αναπτυξιακός Ρόλος	Επιχειρηματικές & Αναπτυξιακές Υποδομές	Προωθητικές Δραστηριότητες
Ιωάννινα	Περιφερειακός- Διακρατικός Πόλος Ανάπτυξης. Βαλκανικό Κέντρο Διοικητικό & Πολιτιστικό Κέντρο	Αεροδρόμιο. Εγνατία Οδός «Δυτικός Άξονας» Βιομηχανική Περιοχή	Ανώτατη Εκπαίδευση Τεχνολογική Έρευνα & Ανάπτυξη Βιομηχανία- Βιοτεχνία Υπηρεσίες Υγείας Πολιτισμός Ειδικές Μορφές Τουρισμού
Άρτα	Νομαρχιακός Πόλος Ανάπτυξης	«Δυτικός Άξονας» «Σύνδεση με Θεσσαλία», «Βιομηχανική Περιοχή»	Κέντρο Αγροτικής Ανάπτυξης ΜΜΕ Ανώτερη εκπαίδευση
Πρέβεζα	Νομαρχιακός Πόλος Ανάπτυξης	Ζεύξη Ακτίου- Πρέβεζας «Δυτικός Άξονας» Λιμένας Βιομηχανική Περιοχή	Τριτογενής τομέας- εμπόριο- μεταφορές Τουρισμός Αλιεία Ανώτερη εκπαίδευση
Ηγουμενίτσα	Βόρεια πόλη Διασύνδεσης με τη Δυτική Ευρώπη Νομαρχιακό Αναπτυξιακό Κέντρο	Λιμένας Δυτικός Άξονας Εγνατία Οδός	Μεταφορές Τουρισμός Αλιεία Ανώτερη εκπαίδευση

5.2. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2006

5.2.1. Συγκριτικά πλεονεκτήματα- Προβλήματα και περιορισμοί

Όπως αναφέρεται και στο Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006, τα κυριότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας Ηπείρου, που διαμορφώνουν και τις βασικές κατευθύνσεις της αναπτυξιακής της στρατηγικής για τη νέα προγραμματική περίοδο είναι:

- ✓ Η γεωγραφική θέση της Περιφέρειας και οι δυνητικές δυνατότητες ανάπτυξης (πύλη διασύνδεσης με τη Δυτική Ευρώπη, κυρίως μέσω του λιμένα της Ηγουμενίτσας στον οποίο απολήγει η Εγνατία Οδός)
- ✓ Η παρουσία των Ιωαννίνων και των λοιπών αστικών σχηματισμών στο ευρύτερο χώρο (διοικητικά, εμπορικά κέντρα- κέντρα εκπαίδευσης-περίθαλψης) και οι δυνατότητες ανάπτυξης τους (Περιφερειακός, Διακρατικός Πόλος Ανάπτυξης).
- ✓ Η λειτουργία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του ΤΕΙ Ηπείρου που μπορούν να αποτελέσουν βασικούς φορείς Έρευνας και Τεχνολογίας και διάχυσης καινοτομικών δραστηριοτήτων στο Περιφερειακό παραγωγικό κύκλωμα.
- ✓ Το πλούσιο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

Παράλληλα υπάρχουν και ορισμένα σημαντικά μειονεκτήματα τα οποία αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες στην αναπτυξιακή διαδικασία και τα οποία έχουν ληφθεί υπόψη κατά την διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας. Αυτά είναι:

- ✓ Η γεωγραφική απομόνωση από την υπόλοιπη χώρα (κυρίως λόγω του ορεινού όγκου της Πίνδου).
- ✓ Ο βαθμός ορεινότητας.
- ✓ Το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης (το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας).
- ✓ Οι έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες και η απομόνωση των ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών.
- ✓ Η ανεπάρκεια των διαπεριφερειακών και ενδοπεριφερειακών συνδέσεων.

5.2.2. Στρατηγικοί στόχοι

Όπως αναφέρθηκε και στο Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006, γενικός αναπτυξιακός στόχος της Περιφέρειας είναι:

Η ευρύτερη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η θέση της Περιφέρειας, αλλά και ο πολιτιστικός και φυσικός πλούτος της για έξοδο από την απομόνωση

5.3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ

Το ΠΕΠ Ηπείρου που εγκρίθηκε την 9η Απριλίου 2001 με τον αρ. Ε(2001)810 έχει σαν γενικό αναπτυξιακό στόχο την ευρύτερη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η θέση της Περιφέρειας, αλλά και ο πολιτιστικός και φυσικός πλούτος της για έξοδο από την απομόνωση.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία προγράμματος

Συνολικό ύψος Δαπάνης Ε.Π.	680.013.237
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική & Εθνική)	581.313.237
Κοινοτική Συμμετοχή	435.984.928
Εθνική Συμμετοχή	145.328.309
Ιδιωτική Συμμετοχή	98.700.000
Ευρωπαϊκά Ταμεία:	
ΕΤΠΑ	432.933.336
ΕΓΤΠΕ	105.846.158
ΕΚΤ	42.533.745

5.3.1. Βασικοί Στόχοι και Περιεχόμενα του Προγράμματος

Στο θεμελιώδη αναπτυξιακό στόχο, την έξοδο από την απομόνωση, επιδιώκει να οδηγήσει την Ήπειρο, το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π) του 3^{ου} ΚΠΣ, αξιοποιώντας τα μεγάλα έργα που την καθιστούν Δυτική Πύλη προς την Ευρώπη, αλλά και τον φυσικό και πολιτιστικό της πλούτο.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, η προσέλκυση επενδύσεων στον τομέα των Μ.Μ.Ε και η παροχή υπηρεσιών, κυρίως στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και του τουρισμού, αποτελούν το τρίπτυχο των κρίσιμων παρεμβάσεων με τις οποίες το Πρόγραμμα επιχειρεί να δώσει στην Περιφέρεια άλλη εικόνα.

Η ανάπτυξη της υπαίθρου λαμβάνει άλλωστε τη μερίδα του λέοντος των προβλεπόμενων για την Ήπειρο πόρων και είναι εκείνη που μπορεί να συγκρατήσει τον πληθυσμό στην Περιφέρεια.

Το Π.Ε.Π. Ηπείρου συγκροτούν 6 Άξονες Προτεραιότητας:

Άξονας Προτεραιότητας 1 : ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑΠΤΥΣΙΑΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ & ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ.

Προϋπολογισμός : 218.688.336 ευρώ (32,16% του ΠΕΠ)

Μέτρο 1.1 : Υποδομές μεταφορών

Μέτρο 1.2 : Επέκταση των υποδομών & εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων- Ενίσχυση των δράσεων της Καινοτομίας.

Μέτρο 1.3 : Ανάπτυξη και προώθηση της Καινοτομίας

Άξονας Προτεραιότητας 2 : ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.

Προϋπολογισμός : 88.985.000 ευρώ (13,09% του ΠΕΠ)

Μέτρο 2.1 : Αστικές υποδομές – Περιβάλλον

Μέτρο 2.2 : Υποδομές Υγείας Πρόνοιας – Εκπαίδευσης

Μέτρο 2.3 : Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας- ΕΚΤ

Άξονας Προτεραιότητας 3:ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ &ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.

Προϋπολογισμός : 91.385.000 ευρώ (13,45% του ΠΕΠ)

Μέτρο 3.1 : Προστασία& ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος(Διαχείριση στερεών αποβλήτων κλπ)

Μέτρο 3.2 : Ενίσχυση των υποδομών & της επιχειρηματικότητας – ανταγωνιστικότητας στον τριτογενή τομέα, αξιοποίηση των φυσικών πόρων, Καινοτομικές δράσεις.

Μέτρο 3.3 : Ανάδειξη πολιτισμικών στοιχείων

Μέτρο 3.4 : Μηχανισμοί υποστήριξης & προβολής του τουριστικού προϊόντος.

Άξονας Προτεραιότητας 4: ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Προϋπολογισμός : 238.038.156 ευρώ (35% του ΠΕΠ)

Μέτρο 4.1 : Διαχείριση υδατικών πόρων, Έργα βελτιώσεις

Μέτρο 4.2 : Ανάπτυξη της δασοπονίας & αειφόρος διαχείριση δασικών οικοσυστημάτων.

- Μέτρο 4.3 : Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
 Μέτρο 4.4 : Προστασία του περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την γεωργία, την δασοκομία, την διατήρηση του τοπίου & τις συνθήκες εκτροφής ζώων.
 Μέτρο 4.5 : Παρεμβάσεις σε επίπεδο αγροτικής γης.
 Μέτρο 4.6 : Ανακαίνιση & ανάπτυξη των οικισμών, προστασία & διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς.
 Μέτρο 4.7 : Στήριξη της επιχειρηματικότητας στις ορεινές περιοχές , καινοτομικές δράσεις.
 Μέτρο 4.8 : Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπτυξης περιοχών στην ύπαιθρο με συγκροτημένες & συνεκτικές δράσεις.
 Μέτρο 4.9 : Παρεμβάσεις στην αλιεία.
 Μέτρο 4.10 : Υποδομές μεταφορών στην ύπαιθρο.
 Μέτρο 4.11 : Ενίσχυση των υποδομών Υγείας Πρόνοιας Εκπαίδευσης στην ύπαιθρο.
 Μέτρο 4.12 : Ανάδειξη του φυσικού & δομημένου περιβάλλοντος.
 Μέτρο 4.13 : Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας- ΕΚΤ, σε τοπικές ζώνες του αγροτικού χώρου.

Άξονας Προτεραιότητας 5 : ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ.
--

Προϋπολογισμός: 37.109.000 ευρώ (5,46% του ΠΕΠ)

- Μέτρο 5.1 : Προώθηση της απασχόλησης, ανάπτυξη & ενδυνάμωση των κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης.
 Μέτρο 5.2 : Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
 Μέτρο 5.3 : Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης

Άξονας Προτεραιότητας 6 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ
--

Προϋπολογισμός: 5.807.745 ευρώ (0,85% του ΠΕΠ)

- Μέτρο 6.1 : Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ
 Μέτρο 6.2 : Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ
 Μέτρο 6.3 : Τεχνική Βοήθεια ΕΓΤΠΕ- Ε

Προκηρύξεις Μέτρων

Στο πλαίσιο υλοποίησης του 3^{ου} Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ η Διαχειριστική Αρχή έχει προκηρύξει συνολικά 14 από τα 30 Μέτρα του προγράμματος, τα οποία αντιστοιχούν σε συνολικό κόστος 134,521 εκ ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 19,78% του συνολικού προγράμματος.

5.4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στο ΠΕΠ Ηπείρου η μερίδα του λέοντος των προβλεπόμενων για την Ήπειρο πόρων έχει διατεθεί, όπως είναι αναμενόμενο, στον Άξονα 4 «Αειφόρος Ανάπτυξη της Υπαίθρου» 238.038.156 ευρώ (35% του ΠΕΠ) καθώς είναι εκείνη που μπορεί να συγκρατήσει τον πληθυσμό στην Περιφέρεια.

Ωστόσο στο ΠΕΠ Ηπείρου σημειώνονται μεγάλες καθυστερήσεις στην απορρόφηση των κονδυλίων, μόλις 8,21% και δυσκολία στο να επιτευχθεί ο στόχος του v+2 του 2003, ενώ γίνεται αγώνας δρόμου για το 2004.

Σύμφωνα με τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Ηπείρου κ. Πανοζάχο η βασική αιτία της συγκεκριμένης κατάστασης είναι το γεγονός ότι μέχρι τώρα το ΠΕΠ Ηπείρου «λειτουργούσε στα τυφλά, χωρίς σωστό σχεδιασμό και ενημέρωση των φορέων απ' την έναρξη υλοποίησης του προγράμματος».

Ο λάθος σχεδιασμός έγκειται κατά τον κ. Πανοζάχο στο στοιχείο ότι είχαν ενταχθεί δραστηριότητες και γενικά δράσεις οι οποίες δεν ήταν ώριμες (αυτό είχε ίσως να κάνει και με στοιχεία μικροπολιτικής). Δεύτερο στοιχείο ήταν ο υποβαθμισμένος ιδιωτικός τομέας. «Οι υποδομές, , ποτέ δεν αποτελούν αυτοχρηματοδοτούμενη ανάπτυξη, οι υποδομές προσελκύουν επενδύσεις οι οποίες μπορούν να προκαλέσουν αυτοχρηματοδοτούμενη ανάπτυξη» σημειώνει ο κ. Πανοζάχος και εξηγεί ότι αυτή είναι η βασική παρατήρηση που εξηγεί γιατί υπάρχει μικρή απορροφητικότητα.

Πως θα αλλάξει η κατάσταση

Ο κ. Γενικός εξήγησε με ποιο τρόπο θα επιδιωχθεί η αναστροφή της κακής πορείας του ΠΕΠ και συνολικά του Γ' ΚΠΣ λέγοντας ότι θα πρέπει να γίνουν εντάξεις ώριμων έργων και απεντάξεις όσων δεν προχώρησαν αλλά κυρίως η προσπάθεια επικεντρώνεται στο να γίνει πιο ευέλικτο το ΠΕΠ.

« Στα πλαίσια αυτά της ευελιξίας όπως είπε ο κ Πανοζάχος απ' ότι φαίνεται το πρώτο μέτρο το οποίο θα ληφθεί υπ' όψη είναι η συνένωση αξόνων- δεν μιλάμε για απώλεια χρημάτων, αλλά για συνένωση- προκειμένου να έχουμε μεγαλύτερη δυνατότητα ευελιξίας και μεταφοράς κονδυλίων από μέτρο σε μέτρο, όποιο δεν πάει καλά στην απορροφητικότητα και δεν ανταποκρίνονται κατάλληλα οι φορείς.»

Ένα άλλο θέμα το οποίο θα κριθεί αν υλοποιηθεί από την πορεία των απορροφήσεων για τον στόχο v+2 είναι να εξεταστεί, τυχόν έργα τα οποία έχουν γίνει στην περιοχή, έχουν πάει καλά και δεν ήταν ενταγμένα να ενταχθούν στο ΠΕΠ. Πρόκειται για έργα τα οποία έχουν χρηματοδοτηθεί είτε απ' το Εθνικό σκέλος και για διάφορους λόγους, κυρίως τεχνικούς, δεν είχαν ενταχθεί στο ΠΕΠ.

« Υπάρχει είτε ο κ. Γενικός ένα σενάριο το οποίο συζητείται και προβλέπει ότι αν υπάρξει κίνδυνος απώλειας για το v+2, φέτος να ενταχθούν έργα τέτοια τα οποία είναι στην Ήπειρο τα οποία μέχρι σήμερα χρηματοδοτούνται κυρίως από εθνικούς πόρους και να επανεξεταστεί η τυχόν αναδιανομή των πόρων το 2006»

Τι δείχνουν οι αριθμοί

Σύμφωνα με τον Γ.Γ.Π.Η και την Ειδική Διαχειριστική Αρχή του προγράμματος τα στοιχεία για την έως τώρα πορεία υλοποίησης του ΠΕΠ έχουν ως εξής:

- Επίπεδο ενεργοποίησης 100%
- Απορροφήσεις μόλις 8,21%
- Νομικές δεσμεύσεις 20,46%

Ειδικότερα τα στοιχεία είναι τα ακόλουθα:

- Από την έναρξη υλοποίησης του προγράμματος έως 31/3/2004, ο αριθμός των μέτρων που έχει ενεργοποιηθεί είναι 30 από το σύνολο των 30, ποσοστό 100%.
- Ο αριθμός των προκηρύξεων που έχουν εκδοθεί, ανέρχεται σε 106.
- Ο συνολικός προϋπολογισμός των προκηρύξεων ανέρχεται σε 716.159.122 ευρώ.
- Αν αφαιρέσουμε τις επαναπροκηρύξεις, περιορίζεται σε 517.273.237 ευρώ.
- Η δημόσια δαπάνη του προϋπολογισμού των προκηρύξεων ανέρχεται σε 617.028.992 ευρώ.
- Έχουν υποβληθεί 1.472 προτάσεις και εντάχθηκαν 329 έργα:

Πίνακας 1

ΕΤΟΣ-ΜΗΝΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΥΡΩ
2000	1	2.197.456,84
2001	9	16.378.962,83
2002	143	91.231.886,47
2003	98	106.942.193,99
1/2004	8	23.738.936,17
2/2004	12	101.922.220,00
3/2004	9	3.542.580,00

- Η προϋπολογισθείσα Δημόσια Δαπάνη των παραπάνω ενταγμένων έργων είναι 352.801.326,12 ευρώ, ποσοστό 60,7% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του προγράμματος(έχει ενταχθεί και το έργο της Εγνατίας οδού με επιπλέον εθνική συμμετοχή 47.000.000 ευρώ).
- Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 118.925.615,69 ευρώ (ποσοστό 20,46% της Δημόσιας Δαπάνης του ΠΕΠ).
- Οι πληρωμές του προγράμματος ανέρχονται σε 47.725.964,28 ευρώ (ποσοστό 8,21% της Δημόσιας Δαπάνης).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

6.1 Το ελληνικό πλαίσιο για την τοπική ανάπτυξη

Η πλήρης ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε το αναπτυξιακό ζήτημα σε νέες βάσεις με όρους διεθνοποίησης. Μια από τις νέες παραμέτρους είναι και η τοπική ανάπτυξη όχι μόνο σαν πολιτική εξισορρόπησης των χωρικών ανισοτήτων αλλά και σαν αναγκαία και ουσιαστική παράμετρος της νέας τάξης πραγμάτων.

Η περιφερειακή πολιτική και η πολιτική για την τοπική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης οδήγησε τη χώρα μας στη διοικητική και αναπτυξιακή προσαρμογή σύμφωνα με τους κανονισμούς που έθετε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Έτσι ξεκίνησε μια διαδικασία αποκέντρωσης εξουσιών στην αυτοδιοίκηση παράλληλα με την προσπάθεια για περιφερειακή διοικητική και αναπτυξιακή οργάνωση της χώρας μας.

Στη διαδικασία μετάβασης από ένα διοικητικό σύστημα υπερσυγκεντρωτικό σε ένα σχετικά πιο αποκεντρωμένο σύστημα, το τοπικό στοιχείο ενεργοποιήθηκε και έκανε προσπάθειες προσαρμογής στα νέα δεδομένα. Αυτή η προσαρμογή δεν μπορούσε να γίνει μόνο με την υπάρχουσα οργανωτική δομή των τοπικών φορέων. Νέες οργανωτικές μορφές, νέοι θεσμοί άρχισαν να αναπτύσσονται με στόχο την τεχνική υποστήριξη για την προσαρμογή του τοπικού επιπέδου στις νέες συνθήκες.

Κατά την περίοδο εκείνη αποκέντρωσης παρατηρούμε:

- Η έμφαση νέων πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο τοπικό επίπεδο και στην ολοκληρωμένη ενδογενή τοπική ανάπτυξη έθεσε το ζήτημα της αποτελεσματικής υλοποίησης αυτών των πολιτικών. Η υλοποίηση των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτές εκφράζονταν από τα προγράμματα της τοπικής ανάπτυξης που χρηματοδοτεί έθεταν το ζήτημα της δυσλειτουργίας των Ο.Τ.Α. και των τοπικών φορέων (Δημόσιο λογιστικό, δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία κ.λ.π.). Η υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων ήταν αρκετά δύσκολη με την ισχύουσα δομή των Ο.Τ.Α. και των τοπικών φορέων. Η ευελιξία, νέα εκπαιδευμένα στελέχη, συστήματα πληροφόρησης και ενημέρωσης, ανταλλαγές εμπειριών και ταξίδια, ευκολία στη σύναψη συμφωνιών και συνεργασιών, δίκτυα συνεργασίας θεωρούνταν αναγκαία στοιχεία για την αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών.
- Ο ιδιωτικός τομέας αναπτύσσονταν προσπαθώντας να αντεπεξέλθει στη νέα αγορά των Κοινοτικών προγραμμάτων και των υπηρεσιών. Η ανάπτυξη αυτή παρατηρήθηκε στα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη) και όχι στις Περιφέρειες και τους Νομούς. Ο λόγος ήταν προφανής από τη στιγμή που η επένδυση σε μια Περιφέρεια στον τομέα παροχής συμβουλών δεν είναι άμεσα βιώσιμη. Οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε θέματα περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης όπως και σε θέματα υλοποίησης Κοινοτικών προγραμμάτων ήταν αναγκαίες κυρίως στις περιφέρειες και στους νομούς, εκεί δηλαδή που υλοποιούνται τα προγράμματα.
- Τέλος η προσαρμογή της τοπικής αυτοδιοίκησης στα νέα δεδομένα από την πλευρά του Εθνικού επιπέδου δεν πραγματοποιούνταν με ένα θεσμικό πλαίσιο δεσμευτικό αλλά αντιθέτως με ένα θεσμικό πλαίσιο πρωτοβουλιστικό. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπήρχε μια ενιαία κατεύθυνση για τη συγκρότηση μηχανισμών

υποστήριξης της τοπικής ανάπτυξης με αποτέλεσμα να εμφανίζονται διάφορες μορφές επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. που η κάθε μια είχε ένα ειδικό αντικείμενο δραστηριότητας. Η αναγκαιότητα σύνθεσης και ολοκληρωμένης αντιμετώπισης των προβλημάτων της τοπικής ανάπτυξης στο επίπεδο της τεχνικής υποστήριξης κρίθηκε όσο ποτέ άλλοτε αναγκαία.

Όλα τα παραπάνω έθεταν αφενός το ζήτημα του οργανωτικού εκσυγχρονισμού των φορέων της αυτοδιοίκησης και αφετέρου της δημιουργίας νέων θεσμών που από τη μια θα υποστήριζαν το νέο αναπτυξιακό ρόλο της αυτοδιοίκησης και από την άλλη θα προετοίμαζαν τη διεκδίκηση, υλοποίηση και απορροφητικότητα των Κοινοτικών κονδυλίων. Οι αναπτυξιακές εταιρίες ήταν μια έκφραση των πρωτοβουλιών της αυτοδιοίκησης και των τοπικών φορέων στο νέο πλαίσιο που είχε διαμορφωθεί.

Οι αναπτυξιακές εταιρίες είναι μια ειδική μορφή επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης. Οι εταιρίες αυτές συστήνονται με πρωτοβουλία της αυτοδιοίκησης και συμμετέχουν σ' αυτές συνεταιρισμοί, επιμελητήρια και άλλοι τοπικοί φορείς. Υλοποιούν αναπτυξιακά προγράμματα, αξιοποιούν τις κοινοτικές πηγές χρηματοδότησης, υποστηρίζουν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις και ενθαρρύνουν τις τοπικές πρωτοβουλίες ανάπτυξης και απασχόλησης.

6.1.1 Νομικό πλαίσιο επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης

Σύμφωνα με το άρθρο 277(άρθρο 260 Π.Δ. 323/89) Παρ. 1 :Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν:

- α) για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού καθώς και για την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών,
- β) για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού,
- γ) για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

Με το νόμο 1416/1984 τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν οι διατάξεις του νόμου 1064/1980 για τις επιχειρήσεις των ΟΤΑ. Ειδικότερα προβλέπονται οι παρακάτω μορφές επιχειρήσεων:

1. Αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές ή διαδημοτικές ή διακοινοτικές επιχειρήσεις που συστήνονται και ελέγχονται αποκλειστικά από δήμους και κοινότητες.

Η σύσταση αμιγούς δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης ή η συμμετοχή σε τέτοια επιχείρηση γίνεται, μετά πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, και πράξη του περιφερειακού διευθυντή που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξη του περιφερειακού διευθυντή περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης.

2. **Δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα**(*Άρθρο 271 Π.Δ. 323/1989*). Οι δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα συνιστώνται από έναν οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης και φυσικά πρόσωπα σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 277 και τη νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά για τους συνεταιρισμούς(άρθρο 43, Ν. 1416/1984). Οι δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα έχουν τις φορολογικές απαλλαγές των συνεταιρισμών. Επίσης, για την πρώτη πενταετία της λειτουργίας τους, έχουν τις πρόσθετες φορολογικές απαλλαγές των αμιγών δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων που προβλέπονται από το άρθρο αυτό. Με την επιχείρηση της μορφής αυτής επιδιώκεται ουσιαστικά η ισότιμη συνεργασία του κοινωνικού κεφαλαίου με την εργασία των παραγωγών, για αμοιβαίο όφελος.
3. **Ανώνυμες εταιρίες με συνεταιρισμούς**(*Άρθρο 272 Π.Δ. 323/1989*). Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων μπορούν να συνιστούν ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς,(σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 277)και τη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες. Οι ΟΤΑ και οι ΤΕΔΚ διατηρούν πάντοτε κοινές (μη προνομιούχες) μετοχές, που αντιπροσωπεύουν ποσοστό 35% έως 65%, του μετοχικού κεφαλαίου των κοινών μετοχών. Κατά το υπόλοιπο συμμετέχουν αποκλειστικά συνεταιρισμοί Στις εταιρίες αυτές μπορούν να συμμετέχουν και φορείς του δημόσιου τομέα με ποσοστό συμμετοχής μέχρι 20% (άρθρο 44, Ν. 1416/1984). Επίσης καθορίζεται ελάχιστο και μέγιστο ποσοστό συμμετοχής των ΟΤΑ και ΤΕΔΚ και εξασφαλίζεται συμμετοχή τόσο των ΟΤΑ και ΤΕΔΚ στα κέρδη της εταιρίας(Από τα καθαρά κέρδη, μετά τη δημιουργία του τακτικού αποθεματικού και την καταβολή του πρώτου μερίσματος, διατίθεται ποσοστό έως 25% στους ΟΤΑ και τις ΤΕΔΚ που συμμετέχουν και ποσοστό έως 25% στους εργαζόμενους στην εταιρεία) και θεσμοθετείται εποπτικό συμβούλιο και εκπρόσωποι των εργαζομένων. Παράλληλα θεσμοθετείται εποπτικό συμβούλιο, για την εξασφάλιση του ευρύτερου κοινωνικού ελέγχου των δραστηριοτήτων της.
4. **Δημοτικές ή κοινοτικές εταιρίες λαϊκής βάσης**(*Άρθρο 273 Π.Δ. 323/1989*). Οι Δημοτικές ή Κοινοτικές Εταιρείες λαϊκής βάσης συνιστώνται από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν πάντοτε κοινές (μη προνομιούχες) μετοχές που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά τα 35%τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου και μαζί με τους συνεταιρισμούς διατηρούν πάντοτε την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου, ενώ καθένας από τους λοιπούς εταίρους έχει κοινές μετοχές που αντιπροσωπεύουν το πολύ το 2% του μετοχικού κεφαλαίου και λειτουργούν σαν ανώνυμες εταιρίες (άρθρο 45, Ν. 1416/1984).
Σε κάθε δημοτική ή κοινοτική εταιρεία λαϊκής βάσης, συνιστάται εποπτικό συμβούλιο. Με τη θεσμοθέτηση αυτών των επιχειρήσεων παρέχεται η δυνατότητα στους ΟΤΑ να αξιοποιήσουν λαϊκές αποταμιεύσεις, τόσο προς όφελος των αποταμιευτών όσο και για την ευρύτερη ανάπτυξη της περιοχής τους.
5. **Ανώνυμες εταιρίες που συστήνονται μόνο από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν και φορείς του δημόσιου τομέα με ποσοστό συμμετοχής έως 20%** (άρθρο 46 παρ.1^α, Ν. 1416/1984).

6. **Ανώνυμες εταιρίες** στις οποίες την πλειοψηφία των μετοχών έχουν φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν και άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (άρθρο 46, παρ.1β, Ν.1416/1984.

Νομικό πλαίσιο αναπτυξιακών εταιριών

Οι αναπτυξιακές εταιρίες αποτελούν μία από τις παραπάνω μορφές επιχειρήσεων της Αυτοδιοίκησης(Ν. 1416/84) αλλά διέπονται από το Νόμο 2190/20 για τις Ανώνυμες Εταιρίες.

Ειδικότερα σύμφωνα με το Ν. 2190/20:

Για την ίδρυση ανώνυμης εταιρείας πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον μέρη ή κατά την έκφραση του νόμου το κεφάλαιο αυτής πρέπει να αναληφθεί από δύο τουλάχιστον ιδρυτές (άρθρο 8, Κ.Ν. 2190/20). Η αναλογία συμμετοχής των ιδρυτών δεν ορίζεται.

Η Ανώνυμη Εταιρία είναι νομικό πρόσωπο, ιδρυόμενο με συμβολαιογραφική ιδιωτική πράξη, που καθορίζει:

Επωνυμία ,Έδρα, Κεφάλαιο, Μετοχές, Σκοπό ,Διάρκεια, Διοικητικό Συμβούλιο. σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 ή ειδικότερες διατάξεις.

Στις Ανώνυμες Εταιρείες που είναι μετοχικές, κάθε εταίρος (μέτοχος) είναι υπεύθυνος μόνο για το ποσοστό συμμετοχής του, δηλαδή για τον αριθμό των μετοχών τις οποίες διαθέτει. Ο μέτοχος συμμετέχει στην εκλογή της διοίκησης της εταιρείας, στη διαμόρφωση των γενικών αρχών της πολιτικής και στα κέρδη, ανάλογα με τον αριθμό των μετοχών που διαθέτει. Στη γενική συνέλευση των μετόχων κάθε μέτοχος διαθέτει τόσους ψήφους όσες είναι οι μετοχές που κατέχει. Σε περίπτωση ζημιών ή πτωχεύσεως είναι υπεύθυνος μέχρι του ποσού που έχει καταβάλει για τις μετοχές του, δηλαδή, στη χειρότερη περίπτωση, οι μετοχές του χάνουν τελείως την αξία τους.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της ανώνυμης εταιρείας είναι τα ακόλουθα:

1. Το μεγάλο σχετικά κεφάλαιο που απαιτείται για την ίδρυσή της
2. Η διαίρεση του κεφαλαίου σε ίσα μερίδια, που ενσωματώνονται σε έγγραφα, τις μετοχές
3. Οι αυστηροί όροι δημοσιότητας κατά την ίδρυσή της αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής της
4. Η μακρά διάρκειά της (συνήθως 50 ετών)
5. Η περιορισμένη ευθύνη των μετόχων
6. Η λήψη αποφάσεων κατά πλειοψηφία
7. Η ύπαρξη δύο οργάνων, ήτοι της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων και του Διοικητικού Συμβουλίου.

Για την ίδρυση ανώνυμης εταιρείας πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον μέρη ή κατά την έκφραση του νόμου το κεφάλαιο αυτής πρέπει να αναληφθεί από δύο τουλάχιστον ιδρυτές (άρθρο 8, Κ.Ν. 2190/20). Η αναλογία συμμετοχής των ιδρυτών δεν ορίζεται. Τα ιδρυτικά μέλη της ανώνυμης εταιρείας μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Κατώτερο όριο γενικώς για την ίδρυση Ανώνυμης Εταιρείας είναι τα είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) δρχ. (άρθρο 8, παρ.2 Κ.Ν. 2190/20, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 11 παρ.1 του Ν.2579/98), ενώ υπάρχουν περιπτώσεις που ο νόμος απαιτεί πολύ μεγαλύτερο ποσό κεφαλαίου. Σύμφωνα με το Ν.2842/2000, το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο για την ίδρυση Α.Ε. από 1/1/2002 ορίζεται στα 60.000 Euro (20.445.000 δρχ). Για τις ήδη υπάρχουσες εταιρείες προβλέπεται η δυνατότητα να συνεχίσουν να λειτουργούν με 2.5% χαμηλότερο κεφάλαιο (δηλ. 58.500 Euro).

Η διαδικασία σύστασης Ανώνυμης Εταιρείας απαρτίζεται από τις παρακάτω ενέργειες:

Σύνταξη σχεδίου καταστατικού, Προέγκριση επωνυμίας & διακριτικού τίτλου (προαιρετικά), Καταβολή γραμματίου προείσπραξης για παράσταση δικηγόρου, Σύνταξη και υπογραφή καταστατικού, Έλεγχος επωνυμίας και διακριτικού τίτλου, Υποβολή δήλωσης καταβολής Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (ΦΣΚ), Πληρωμή παραβόλου δημοσίου & ΤΑΠΕΤ, Άδεια σύστασης & έγκριση καταστατικού, Τροποποίηση καταστατικού σύμφωνα με υποδείξεις διοικητικής αρχής, Άδεια σύστασης & έγκριση καταστατικού μετά από τροποποιήσεις, Δημοσίευση Ανακοίνωσης Σύστασης στο ΦΕΚ ΑΕ/ΕΠΕ, Έναρξη εργασιών (λογιστική), Θεώρηση βιβλίων και στοιχείων, Εγγραφή ως μέλος στο Επιμελητήριο, Εθνικό Τυπογραφείο & ΜΑΕ,

Η ίδρυση της Ανώνυμης Εταιρείας εγκρίνεται από το Νομάρχη και δημοσιεύεται στο Μητρώο Ανωμόνων Εταιριών.

6.1.2 Ο ρόλος των Αναπτυξιακών Εταιριών στην τοπική ανάπτυξης στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ.

Βρισκόμαστε ήδη στην περίοδο του Γ' Κ.Π.Σ., ο σχεδιασμός του οποίου έγινε με βάση τις ανάγκες της Ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας για την επόμενη δεκαετία. Το προγραμματικό αυτό Σχέδιο, κατά συνέπεια, λαμβάνει υπ' όψει του αφ' ενός τις νέες πραγματικότητες που έχουν διαμορφωθεί, την ανάγκη ολοκλήρωσης των στόχων που προωθήθηκαν από το Β' Κ.Π.Σ. καθώς, όμως, πρέπει να συνεκτιμηθούν στην πορεία υλοποίησης και οι αναγκαίες ισορροπίες στις οικονομικές και κοινωνικές επιλογές για να υπάρξει πεδίο και περίοδος ηρεμίας και να επιδιωχθεί, η, κατά το δυνατόν, μεγαλύτερη αντιστοιχία των δράσεων του νέου προγράμματος με τις καταγεγραμμένες προτεραιότητες της Ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας.

Στην πορεία προς το μέλλον η χώρα μας θα αντιμετωπίσει, κατά τα επόμενα χρόνια πραγματικές προκλήσεις και από την αποτελεσματικότητά της θα κριθεί και η θέση της στον Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο αναπτυξιακό καταμερισμό.

Στην προσπάθεια αυτή η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι σημαντική. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση καλείται να επιβεβαιώσει το ρόλο της ως κατεξοχήν φορέας σχεδιασμού και υλοποίησης της ανάπτυξης.

Με δεδομένο τον αναπτυξιακό πλέον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έχει διαμορφωθεί ήδη ένα συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο το οποίο συνεχώς βελτιώνεται, με στόχο την ενίσχυση των προσπαθειών για αποκεντρωμένο και ολοκληρωμένο σχεδιασμό. Αυτή η πολιτική αναβαθμίζει το ρόλο που καλείται να παίξει η Αυτοδιοίκηση στα πλαίσια λειτουργίας της και ως φορέας δημοκρατικού

προγραμματισμού, ενώ συγχρόνως καθιστά αναγκαία την ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών (φορείς και απλούς πολίτες) προκειμένου να υπάρξει μια «τοπική συμφωνία για το είδος και τρόπο υλοποίησης της ζητούμενης ανάπτυξης» μέσα από συγκεκριμένους ρόλους των τοπικών εταιρών. Παράλληλα, το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον μεταβάλλεται με ταχείς ρυθμούς.

Η έννοια του ανταγωνισμού έχει υπερτοπικό χαρακτήρα και επηρεάζει σημαντικά την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο.

Τα προβλήματα από την αποβιομηχάνιση πολλών περιοχών είναι έντονα και αντανακλούν στην υψηλή ανεργία.

Προηγούμενα «μοντέλα ανάπτυξης» θεωρούνται ξεπερασμένα.

Η γνώση και η εξειδίκευση αποτελούν βασικές προϋποθέσεις βιώσιμων προσπαθειών ανάπτυξης.

Η σύγχρονη τεχνολογία άλλαξε τους όρους παραγωγής.

Η στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με στόχο την ανάπτυξη, τόσο στη χώρα μας όσο και στην υπόλοιπη Ευρώπη, αποτελεί συστατικό στοιχείο μιας ολοκληρωμένης Εθνικής στρατηγικής για την κοινωνική συνοχή και την ανάπτυξη. Προς την κατεύθυνση αυτή σημαντικό ρόλο καλείται να παίξει τόσο ο δημόσιος τομέας με την ευρεία έννοια όσο και ο ιδιωτικός τομέας.

Αξιολογώντας την μέχρι τώρα θετική σε γενικές γραμμές συνεισφορά τους στην πρόωση της αναπτυξιακής διαδικασίας, διαπιστώνουμε:

- Την δυσκαμψία του δημόσιου τομέα και την αδυναμία του να ακολουθήσει τους ρυθμούς που απαιτούνται από τις ανάγκες των καιρών και
- Την εξ' ορισμού μονοσήμαντα κερδοσκοπική δράση του ιδιωτικού τομέα.

Έτσι λοιπόν διαπιστώθηκε και ισχύει διαχρονικά, η ανάγκη ενός νέου επιπέδου που θα υποβοηθά τα δύο προηγούμενα αξιοποιώντας τα θετικά και απαλλαγμένο από τα αρνητικά τους στοιχεία. Μέσα από αυτόν το προβληματισμό προέκυψε η έννοια «του κοινωνικού τομέα της οικονομίας» ή διαφορετικά «του ιδιωτικού τομέα με δράση δημόσιου ενδιαφέροντος».

Έκφραση αυτού αποτελούν οι Αναπτυξιακές Εταιρείες (ΑΝ.ΕΤ) που δρώντας συνεργατικά με την πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, την περιφερειακή Διοίκηση και όλους τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους μιας περιοχής, αποτελούν τους υποστηρικτικούς εκείνους μηχανισμούς που τροφοδοτούν τους έχοντες την ευθύνη της πολιτικής απόφασης, με όλα εκείνα τα στοιχεία που βοηθούν στην ορθότερη επιλογή των στόχων, των μεθόδων και του τρόπου πρόωξης της ανάπτυξης.

Ήδη σε περιοχές όπου συλλειτούργησαν οι Αναπτυξιακές Εταιρείες (ΑΝ.ΕΤ) με τους τοπικούς φορείς, τα αποτελέσματα είναι μετρήσιμα και αξιολογούνται θετικά, αφού ο κοινός στόχος και ο καταμερισμός των ευθυνών διαδικασία της ανάπτυξης, θεμελιώνουν σχέση αλληλεξάρτησης και αμοιβαίου οφέλους.

6.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

6.2.1 Μια απόπειρα ορισμού

Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες είναι ένα εταιρικό σχήμα που:

- Έχει επιχειρησιακή λειτουργία και δομή Ανώνυμης Εταιρίας. Έχει ως περιοχή αναφοράς τουλάχιστον ένα Νομό.
- Συμμετέχουν και συμβάλλονται οι περισσότεροι τοπικοί φορείς: Δήμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, ΤΕΔΚ, Επιμελητήρια και Συνεταιρισμοί, δίνοντας τη δυνατότητα συνεργασίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το συνεταιριστικό κίνημα και τη λαϊκή αποταμίευση.
- Στοχεύει στην εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης τοπικής στρατηγικής ανάπτυξης χωρίς να υποκαθιστά τους συμβαλλομένους.

Συνεπώς οι αναπτυξιακές εταιρίες αποτελούν μια ιδιαίτερη κατηγορία των επιχειρήσεων της Αυτοδιοίκησης γιατί οι δραστηριότητές τους καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα ενεργειών και δράσεων που έχουν σκοπό την υποστήριξη της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και την προώθηση της απασχόλησης.

Βασικό αντικείμενό τους είναι η υλοποίηση προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και Εθνικών με στόχο την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής όπου αυτές δραστηριοποιούνται.

6.2.2 Ιστορική διαδρομή

Οι Αναπτυξιακές Εταιρείες εμφανίστηκαν στον Ελλαδικό χώρο πριν την ψήφιση του νόμου 1416/84 με πρωτοβουλία της Αγροτικής Τράπεζας, είναι γέννημα της περιόδου της δεκαετίας του 1980. Τότε ιδρύθηκαν οι Αναπτυξιακές Μεσσηνίας, Ηλείου και Ευρυτανίας με μορφή Ανώνυμης Εταιρίας, ενώ άλλες που σχεδιάστηκαν δεν λειτούργησαν στην πράξη. Την ίδια χρονική περίοδο ιδρύθηκε ο ΟΑΔΥΚ (Οργανισμός Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης) με την ισόποση συμμετοχή του Υπουργείου Συντονισμού (όπως λεγόταν τότε το σημερινό ΥΠΕΘΟ), των Ενώσεων Συνεταιρισμών και των ΤΕΔΚ των Νομών της Δυτικής Κρήτης.

Πρόθεση της πολιτείας ήταν τότε να δοθεί μια νέα διάσταση στις πρωτοβουλίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πέρα από το στενό διοικητικό χαρακτήρα εξυπηρέτησης των πολιτών. Προέκυπτε πλέον η ανάγκη παρέμβασης και στήριξης των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών της περιφέρειας. Έτσι, το 1984 ψηφίστηκε ο Νόμος 1416, βάσει του οποίου, το 1985 και με ειδικό νόμο, δημιουργήθηκε η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ανάπτυξης, η γνωστή ΕΕΤΑΑ, με μέτοχο το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και συμμετέχοντες την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και ορισμένους δήμους. Σκοπός της ήταν η μελέτη των αλλαγών που θα έπρεπε να συντελεστούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Έπρεπε να προετοιμάσει στελέχη που θα ήταν προσανατολισμένα στις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες της Αυτοδιοίκησης. Ήταν μια καινούρια πρόκληση για την Αυτοδιοίκηση. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση για πρώτη φορά ΑΝ.ΕΤ. που ιδρύθηκαν με πρωτοβουλία αποκλειστικά των τοπικών φορέων όπως η Αναπτυξιακή Κοζάνης (ΑΝΚΟ), το 1986 ο Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας και το Αναπτυξιακό Κέντρο Μυλοποτάμου-Μαλεβυζίου, το 1988 η Αναπτυξιακή Δήμων Πειραιά (ΑΝΔΗΠ), η Αναπτυξιακή Καϊμάκτσαλαν- Βεγορίτιδας ΑΕ(που μετονομάστηκε σε αναπτυξιακή Πέλλας), και η Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝΚΑ).

Δυστυχώς, η ιστορία αυτή δεν προχώρησε πολύ τότε, παρ' ότι ξεκίνησαν και κάποιες άλλες μεμονωμένες πρωτοβουλίες κάποιων ανθρώπων που είχαν ανησυχίες και ευρύτερους προβληματισμούς. Η πρωτοβουλία αυτή ήταν ένα πολύ δύσκολο εγχείρημα γιατί και το νομικό πλαίσιο, παρ' ότι ήταν δεδομένο, ήταν λίγο ασαφές, αλλά και γιατί αυτές οι εταιρείες στηρίζονται πολύ στις προγραμματικές συμβάσεις του Ν. 1416/84, οι οποίες δεν στοιχειοθετήθηκαν νομικά και διοικητικά και υπήρχε έτσι ένα κενό στο νόμο, αλλά υπήρχε και μια μεγάλη επιφυλακτικότητα για τέτοιου είδους πρωτοβουλίες, ο φόβος για το καινούριο.

Έτσι ο θεσμός των αναπτυξιακών εταιρειών άνθησε ουσιαστικά στις αρχές της δεκαετίας του 1990, με την υλοποίηση της Κ.Π LEADER κι αυτό διότι έπρεπε να υπάρξει ένας ενδιάμεσος φορέας διαχείρισής τους.

Ιδρύθηκαν δηλαδή προκειμένου να υπάρξει προσαρμογή στα δεδομένα που δημιουργούσαν τα νέα προγράμματα, οι κοινοτικές πρωτοβουλίες, όπως ήταν και το LEADER. Εκ των πραγμάτων προέκυπτε η ανάγκη δημιουργίας ενός υποστηρικτικού ή διαχειριστικού μηχανισμού για να μπορεί το Leader να υλοποιηθεί. Εξάλλου, η επαρχία ακόμα και σήμερα στερείται εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, με λίγες εξαιρέσεις.

Δημιουργήθηκαν έτσι σε όλη την Ελλάδα αυτοί οι υποστηρικτικοί ή διαχειριστικοί μηχανισμοί (Αναπτυξιακές Εταιρείες) ώστε να πάρει το πρόγραμμα σάρκα και οστά με την εμφάνιση Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) που πήραν τη μορφή ΑΝ.ΕΤ με τη μορφή δημοσυνεταιριστικών ανωνύμων εταιριών.

Σε πρώτη φάση δημιουργήθηκαν γύρω στις 28 με 32 και αργότερα περισσότερες εταιρείες. Όσες από αυτές είχαν ένα περιορισμένο αντικείμενο δράσης και δεν στελεχώθηκαν με επιστημονικό προσωπικό, δεν μετεξελίχθηκαν σε δυναμικές εταιρείες ανάπτυξης της περιοχής τους. Αυτό που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι γίνεται προσπάθεια και σχεδόν έχει επιτευχθεί να δημιουργηθεί τουλάχιστον μία Αναπτυξιακή Εταιρεία σε κάθε Νομό έτσι ώστε να καθιερωθεί ο θεσμός των Αναπτυξιακών Εταιριών.

6.2.3 Λειτουργία Αναπτυξιακών Εταιριών

Η λειτουργία των αναπτυξιακών εταιριών (και σαν τέτοιες εννοούμε τις περιφερειακές και τοπικές αναπτυξιακές εταιρίες) στηρίζεται:

- στην ευέλικτη οργάνωσή τους
- στη συνεχή εκπαίδευση των στελεχών
- στη συνεργασία με εξειδικευμένους επιστήμονες κατά περίπτωση
- στη διαρκή ενημέρωση και πληροφόρηση των στελεχών για τις εξελίξεις και τις πολιτικές τόσο της αυτοδιοίκησης και του κράτους όσο και της Ε.Ε
- στη συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς και τη δημιουργία Ευρωπαϊκών και Διεθνών δικτύων συνεργασίας

Ωστόσο η λειτουργία των Αναπτυξιακών Εταιριών χαρακτηρίζεται και από το γεγονός ότι: η πολυπλοκότητα των προβλημάτων της αυτοδιοίκησης και ο δαίδαλος των κοινοτικών προγραμμάτων με τα οποία ασχολούνται σε συνδυασμό με την αντιμετώπιση (και δικαίως) των προβλημάτων της τοπικής ανάπτυξης σε επίπεδο πλαισίων ειδικών και γενικών κατευθύνσεων, τους αφαιρεί τη δυνατότητα να ασχοληθούν με το τοπικό συγκεκριμένα.

Το καθεστώς οργάνωσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων της αυτοδιοίκησης και ως εκ τούτου και των αναπτυξιακών εταιριών έχει αλλάξει ριζικά τα τελευταία χρόνια. Με μια σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων και διοικητικών παρεμβάσεων, καταργήθηκαν τα επενδυτικά και φορολογικά τους προνόμια (Ν. 1892/1990 και Ν. 2456/1997), η

οικονομική τους δραστηριότητα ακολουθεί πλέον τις διατάξεις που αφορούν τους ΟΤΑ(Ν. 2229/1994 και Π.Δ. 375/ 1995). Τέλος με το Ν. 2527/1997 υπάγονται στις διατάξεις πρόσληψης προσωπικού που ισχύουν για τη δημόσια διοίκηση (ΑΣΕΠ).

Τομείς Παρέμβασης

Οι τομείς που παρεμβαίνουν και παρέχουν υπηρεσίες οι αναπτυξιακές εταιρίες είναι:

- Τεχνική υποστήριξη στον προγραμματισμό των έργων και ενεργειών των τοπικών φορέων
- Μελέτες και έρευνες προγραμματισμού
- Παροχή υπηρεσιών στις Μ.Μ.Ε
- Συγκρότηση και συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά και Διεθνή δίκτυα συνεργασίας
- Σχεδιασμός και υλοποίηση ολοκληρωμένων τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων.

6.2.4 Μοντέλα Οργάνωσης Αναπτυξιακών εταιριών

Η εμφάνιση των Αναπτυξιακών Εταιριών στην Ελλάδα στηρίχτηκε στην αρχή σε τοπικές πρωτοβουλίες και στην ανάπτυξη μιας τοπικής δυναμικής. Ανάλογα των συνθηκών και των ιδιομορφιών η κάθε εταιρία προσπαθούσε να προσδιορίσει τον ζωνικό της χώρο. Σε αυτήν την διαδικασία έγιναν λάθη, παρατηρήθηκαν τοπικές αντιθέσεις για την λειτουργία των Εταιριών αλλά σε κάθε περίπτωση οι εταιρίες καταξιώθηκαν με το έργο τους και τη συμβολή τους στην τοπική ανάπτυξη. Παρουσιάστηκαν τρία μοντέλα οργάνωσης και ανάπτυξης Αναπτυξιακών Εταιριών:

- Το πρώτο μοντέλο που χαρακτηρίστηκε από μια κάθετη οργάνωση είχε περισσότερο χαρακτήρα κλασσικού γραφείου μελετών και συμβουλών και δημιούργησε μια σειρά αντιδράσεων από τη στιγμή που από τα πράγματα ανταγωνιζόταν την τοπική αγορά των τεχνικών.
- Το δεύτερο μοντέλο που χαρακτηρίστηκε από μια οριζόντια και ευέλικτη οργάνωση εντόπισε τη δραστηριότητά του αφενός στην υποστήριξη της τοπικής αγοράς και αφετέρου στη δραστηριοποίηση σε εκείνους τους τομείς που η τοπική αγορά των επιστημόνων δεν είχε αναπτυχθεί. Το δεύτερο μοντέλο δεν παρουσίασε τοπικές αντιθέσεις και συγκρούσεις ακριβώς γιατί δεν ερχόταν να αντιπαρατεθεί με κανένα συμφέρον.
- Ένα τρίτο μοντέλο παρουσιάστηκε με αφορμή την κοινοτική πρωτοβουλία LEADER. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι:

Ενώ στα δύο πρώτα μοντέλα χαρακτηριστικό στοιχείο είναι η τοπική δυναμική και πρωτοβουλία, στις εταιρίες LEADER παρατηρούμε μια αναγκαστική ίδρυση και λειτουργία Αναπτυξιακών Εταιριών από τη στιγμή που έπρεπε με βάση τις προδιαγραφές του προγράμματος η διαχείριση να γίνεται από αυτές. Σε αυτές τις εταιρίες παρατηρούμε δύο τάσεις:

A) Εταιρίες που η οργάνωσή τους στηρίχτηκε στο πρόγραμμα LEADER αλλά και η δραστηριότητά τους περιορίστηκε στην διαχείριση του προγράμματος και

B) Εταιρίες που με αφορμή τη διαχείριση του προγράμματος LEADER οργανώθηκαν και επέκτειναν τη δραστηριότητά τους και σε άλλους τομείς και προγράμματα.

Οι διαφορετικές προσεγγίσεις για τον τρόπο οργάνωσης και τις δραστηριότητες των εταιριών ανά την Ελλάδα δημιούργησαν συγκεχυμένες απόψεις στην κοινή γνώμη για τη χρησιμότητά τους και για το ρόλο τους.

Η περίοδος 94-95 που χαρακτηρίστηκε αφενός με την λήξη του Α' ΚΠΣ και με τη θεωρητικά τουλάχιστον έναρξη του Β' ΚΠΣ που πρακτικά σήμαινε τραγικές καθυστερήσεις στις εκταμιεύσεις αλλά και στην προκήρυξη των κοινοτικών πρωτοβουλιών, οδήγησε την αγορά του κλάδου των υπηρεσιών να αντιμετωπίζει οξυμένα προβλήματα εκτεταμένης έλλειψης ρευστότητας. Αυτό σαν στοιχείο σε συνδυασμό με τις προδιαγραφές της διαχείρισης των νέων προγραμμάτων (LEADER, URBAN, INTERREG κλπ.) όπου πλέον και στην αμοιβή της διαχείρισης υπάρχει συμμετοχή των Εταιριών οδήγησαν στην επανεξέταση της οργάνωσης των Εταιριών με γνώμονα την οικονομική βιωσιμότητά τους.

Στην πορεία στο χρόνο οι αναπτυξιακές εταιρίες οι οποίες με αφορμή το πρόγραμμα LEADER οργανώθηκαν και επέκτειναν τη δραστηριότητά τους και σε άλλα προγράμματα και τομείς είχαν και έχουν την μεγαλύτερη συνέχεια καθώς η οικονομική τους επιβίωση περνά μέσα από την ανάπτυξη και άλλων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων πλην των προγραμμάτων με επιτυχημένη πρωτοπόρο στον τομέα αυτό την αναπτυξιακή εταιρία Δυτικής Μακεδονίας (ANKO).

6.2.5 Φορείς που μπορούν να ιδρύσουν μία αναπτυξιακή εταιρία

Πριν την εφαρμογή του νόμου Καποδίστρια η Τοπική Αυτοδιοίκηση (η κατακερματισμένη εκείνη την περίοδο) ήταν εκείνη η οποία μπορούσε να ιδρύσει μια Αναπτυξιακή Εταιρία και που συνήθως εκφραζόταν μέσα από τη συλλογική της υπόσταση, την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων, ή οι μεγαλύτεροι δήμοι σε κάθε νομό· μια μορφή δηλαδή διαδημοτικής συνεργασίας με τη συμμετοχή συνεταιριστικών οργανώσεων, οπότε ήταν "δημοσυνεταιριστική".

Μετά το 1994 συμμετέχουν ή πήραν πρωτοβουλία ίδρυσης αναπτυξιακών εταιριών οι περισσότερες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις. Ταυτόχρονα, όμως, αποτελούσε συνεχή επιδίωξη η συμμετοχή των επιμελητηρίων, και ιδιαίτερα του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου. Γιατί εκτός από τον κοινωνικό τομέα και ο παραγωγικός ιστός έχει ανάγκη επιστημονικής στήριξης, επομένως ήταν και είναι θετικό να συμμετέχουν και τα επιμελητήρια, και ιδιαίτερα το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της κάθε περιοχής.

Πάντα όμως η παρουσία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι απαραίτητη, ουσιαστικά κυρίαρχη αλλά και της Δημοτικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Αναπτυξιακή Εταιρία μπορεί επίσης να ιδρύσει και μία ομάδα συνεταιριστικών οργανώσεων και επιμελητηρίων κάνοντας τη δική τους αναπτυξιακή ή συμμετέχοντας ισότιμα και ενεργά σε μια κοινή προσπάθεια όλων των φορέων.

6.2.6 Έλεγχος των αναπτυξιακών εταιριών

Οι περισσότερες αναπτυξιακές εταιρίες είναι ανώνυμες εταιρίες και λειτουργούν σύμφωνα με το Νόμο 2190. Επομένως ελέγχονται από ορκωτούς λογιστές. Βέβαια, οι κύριοι ουσιαστικοί ελεγκτές είναι οι μέτοχοι των εταιριών, δηλαδή η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ο δήμος, άρα ο νομάρχης, ο δήμαρχος κ.λπ. οι οποίοι συμμετέχουν με τους εκπροσώπους τους στα Διοικητικά Συμβούλια.

Οι αναπτυξιακές εταιρίες εάν επέζησαν -με κάποια δυσκολία ίσως- ή αν θα επιζήσουν εξαρτάται από το βαθμό της ανεξαρτησίας που έχουν, χωρίς την πίεση του κράτους. Βέβαια, το κράτος θα πρέπει να διαμορφώνει τους ελεγκτικούς μηχανισμούς,

όπως πρέπει να το κάνει και στην καθημερινή λειτουργία των ΟΤΑ ή άλλων οργανισμών που εποπτεύει. Η αυτονομία όμως και η αυτενέργεια είναι αναγκαία στοιχεία για τους οργανισμούς αυτούς.

Τέλος δεν πρέπει να παραλείψουμε τον μεγαλύτερο ίσως "ελεγκτή" των αναπτυξιακών εταιριών, την κοινωνία, η οποία κρίνει κάθε φορά εάν αυτό που στήθηκε από τους φορείς αποδίδει ή όχι, λειτουργεί με διαφάνεια ή όχι κ.λ.π. Στα προγράμματα LEADER, για παράδειγμα, δεν κινήθηκαν όλα με τον καλύτερο τρόπο. Αυτό όμως δεν αναιρεί την αναγκαιότητα ύπαρξής τους.

6.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (ΑΝ. ΕΤ)

1. Αποτελούν την σύγκλιση των κοινωνικών και οικονομικών φορέων μιας περιοχής.
2. Λειτουργούν με καθαρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και διέπονται από τον Νόμο περί Ανωνύμων Εταιρειών (Ν. 2190/20).
3. Έπαιξαν με μεγάλη επιτυχία τον ρόλο των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης σε συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας, προωθώντας προγράμματα ολοκληρωμένης τοπικής ανάπτυξης. Η συμβολή τους ήταν θετική και σαν συνέπεια αυτής, η Ε.Ε. ενισχύει την ανωτέρω διαδικασία στα πλαίσια της τρίτης προγραμματικής περιόδου (Καν. 1260/99, Άρθρο 27 : Συνολική επιχορήγηση).
4. Συμβάλλουν στην αξιοποίηση τοπικών πλουτοπαραγωγικών πόρων.
5. Κινητοποιούν το ανθρώπινο δυναμικό.
6. Παρέχουν τεχνική υποστήριξη στην τοπική αυτοδιοίκηση προκειμένου να αυξήσει την αποτελεσματικότητά της και να βελτιώσει την παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες. Οι ανωτέρω υπηρεσίες ήταν πολύ σημαντικές, παίρνοντας υπόψη την διοικητική μεταρρύθμιση στη χώρα μας (Ν. 2218, Ν. 2539 κ.λ.π.)
7. Εφαρμόζουν τις συμβατικές πολιτικές του Υπουργείου Εσωτερικών προς όφελος της Τοπικής Ανάπτυξης.
8. Είναι διοικητικά και οικονομικά αυτοτελείς μηχανισμοί και επιστημονικά εξειδικευμένοι.
9. Συμβάλλουν στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη μέσα από πολυδιάστατη δράση και επομένως στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στη χώρα μας π.χ. στην ανάπτυξη της υπαίθρου. Αυτό οφείλεται στην διεπιστημονική αντιμετώπιση των ζητημάτων της ανάπτυξης, με τεκμηρίωση και ορθολογικό σχεδιασμό.
10. Καλύπτουν την ανάγκη για θεσμικό και διοικητικό ισοζύγιο της προωθούμενης αναπτυξιακής διαδικασίας στη χώρα μας.
11. Η Δραστηριοποίησή τους σε σχέση με τα Εθνικά και Κοινοτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες, που συμβάλλουν ουσιαστικά στην τοπική ανάπτυξη, επιβάλει να έχουν ευελιξία στις ρυθμίσεις κύρια του προσωπικού τους, πράγμα που έχει ζητήσει η Ένωση Αναπτυξιακών Εταιρειών από το ΥΠΕΣΔΔΑ
12. Δεν επιχορηγούνται από το κράτος για κάλυψη λειτουργικών δαπανών τους, δεν έχουν φορολογικές απαλλαγές και επομένως διαχειριστικά αντιμετωπίζονται σαν κοινές Α.Ε.
13. Οι προσλήψεις προσωπικού γίνονται με απόφαση του Δ.Σ. τους, σύμφωνα με τις υπάρχουσες ανάγκες και το έργο που αναλαμβάνουν να εκτελέσουν, αφού η υποχρέωση αυτοδύναμης και βιώσιμης λειτουργίας δεν επιτρέπει διαφορετικό τρόπο δράσης.
14. Δεν επιχορηγούνται από τους Ο.Τ.Α. μετόχους (Π.Δ. 410/95, Άρθρο 277, παράγραφος 8).
15. Δεν υπάγονται στους φορείς του Δημόσιου Τομέα της παραγράφου 6 του Άρθρου 1 του Ν. 1256/1982.
16. Δεν περιλαμβάνονται στους φορείς του Δημόσιου Τομέα του Νόμου για τον «περιορισμό και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών» του Υπουργείου Οικονομικών.

6.4 ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Οι αναπτυξιακές εταιρείες δεν είναι όλες ίδιες και δεν έχουν πάντα το ίδιο αντικείμενο δράσης. Υπάρχουν διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις αναπτυξιακές εταιρείες σχετικά με τις δραστηριότητες και αυτό είναι συνάρτηση των ιδιαιτεροτήτων κάθε περιοχής καθώς και των προβλημάτων της. Έτσι υπάρχουν εταιρείες που ασχολούνται:

- Με την αγροτική ανάπτυξη
- Εταιρείες που λειτουργούν σαν ενδιάμεσοι φορείς για την υλοποίηση του προγράμματος LEADER.
- Με την αστική ανάπτυξη
- Με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις
- Με το σύνολο των τομέων της τοπικής οικονομίας.

Μπορούμε λοιπόν να υποστηρίξουμε πως οι αναπτυξιακές εταιρείες συνολικά έχουν υλοποιήσει προγράμματα που αναφέρονται σε όλη την γκάμα των πολιτικών της Ε.Ε για την τοπική ανάπτυξη και μάλιστα με μεγάλη επιτυχία.

Με βάση τα παραπάνω μπορούμε να προσδιορίσουμε το ρόλο των αναπτυξιακών εταιρειών:

- Στην υλοποίηση κοινοτικών και εθνικών προγραμμάτων
- Στο συντονισμό των διάσπαρτων αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και την ένταξή τους σε ένα επεξεργασμένο και σχεδιασμένο στρατηγικό σχέδιο τοπικής ανάπτυξης
- Στην τεχνική υποστήριξη των τοπικών φορέων και επιχειρήσεων για την προώθηση του στρατηγικού σχεδίου
- Στην υλοποίηση ολοκληρωμένων αναπτυξιακών προγραμμάτων.
- Στην αξιοποίηση των τοπικών φυσικών πόρων και των οικονομικών πόρων των κατοίκων μιας περιοχής, με στόχο την καθολική ανάπτυξή της, άρα και τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι ο ρόλος τους είναι καθαρά τεχνικός και αναφέρεται στην υποστήριξη των τοπικών πολιτικών φορέων. Η ανάληψη από αυτές του έργου της διοίκησης – διαχείρισης των προγραμμάτων (στρατηγικών σχεδίων) αποσκοπούσε ακριβώς στη διασφάλιση της αναγκαίας αποτελεσματικότητας και τεχνικής υποστήριξης των φορέων υλοποίησης των έργων που είναι φορείς της αυτοδιοίκησης. Για το σκοπό αυτό ανατίθεται στις εταιρείες αυτές με πολιτική απόφαση η υλοποίησή αυτών των προγραμμάτων. Επιπλέον οι αναπτυξιακές εταιρείες αποτελούν και το συνδετικό κρίκο μεταξύ των τοπικών προγραμμάτων και των Γραμματειών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Στις αναπτυξιακές εταιρείες ανατέθηκε, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ευθύνη της υλοποίησης των δράσεων ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης για ορισμένα προγράμματα (π.χ LEADER, ΟΠΑΑΧ κλπ), λόγω ακριβώς της ιδιαίτερης σχέσης τους με τους τοπικούς φορείς.

Η τοπική κοινωνία έχει ανάγκη από τον σχεδιασμό στρατηγικών σχεδίων ανάπτυξης τα οποία θα στηρίζονται στην συναίνεση όλων των τοπικών φορέων για την προώθηση και υλοποίηση αυτών. Σ' αυτό ακριβώς το σημείο ο ρόλος των αναπτυξιακών εταιρειών είναι καθοριστικός καθώς, είναι εκείνες οι οποίες θα διαχειριστούν και θα υλοποιήσουν τα σχέδια αυτά αλλά και τα ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα καλύπτοντας έτσι κενά εξουσίας που παρατηρούνται σε τοπικό επίπεδο αλλά και τα προγράμματα που οι πολιτικοί θεσμοί πιθανότατα δεν έχουν την οργανωτική υποδομή για να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις αυτών.

6.5. ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Για την βιώσιμη και αποδοτική συνέχεια μιας αναπτυξιακής εταιρείας θα πρέπει να προσδιοριστούν από την αρχή της σύστασής της το αντικείμενό της, τα όρια δράσης της και οι στόχοι της.

Οι στόχοι που θα προσδιοριστούν θα πρέπει να είναι: σαφείς, συγκεκριμένοι και κυρίως να συναρτώνται με κάποιο αντίστοιχο οικονομικό αντικείμενο. Οι γενικοί και ασαφείς στόχοι δεν εκφράζουν τις ανάγκες της τοπικής πραγματικότητας αλλά αντίθετα κρύβουν μη προσδιορισμένο οικονομικό αντικείμενο.

Η αποστολή, οι σκοποί και οι στόχοι μιας αναπτυξιακής εταιρείας εξαρτώνται από:

- την στρατηγική,
- τις Ευρωπαϊκές, εθνικές, περιφερειακές πολιτικές
- τις δυνατότητες του χρηματοπιστωτικού – χρηματοοικονομικού συστήματος κάθε χώρας, από το θεσμικό πλαίσιο αλλά και σε τοπικό επίπεδο από
- τις ανάγκες και το είδος των προβλημάτων της περιοχής που δραστηριοποιείται.

Οι γενικοί και ειδικοί στόχοι που αναφέρονται, αποτελούν και τους καταστατικούς σκοπούς της εταιρείας τους οποίους με την κατάλληλη οργανωτική δομή και το ανάλογο στελεχιακό δυναμικό θα πρέπει να υλοποιήσει:

- Ο συντονισμός των διάσπαρτων αναπτυξιακών πρωτοβουλιών,
- Μελέτη, συντονισμός, παρακολούθηση και υλοποίηση που της αναθέτονται με ειδικές και άλλες προγραμματικές συμβάσεις από Υπουργεία, Ε.Ε, ευρύτερο δημόσιο τομέα κ.λ.π.
- Έρευνα, καταγραφή, μελέτη, και αξιολόγηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης του νομού.
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παραγωγικών μονάδων της περιοχής
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μη άμεσα παραγωγικών φορέων.
- Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος
- Ανάπτυξη δραστηριοτήτων επιχειρηματικού χαρακτήρα.
- Αφύπνιση του ενδογενούς δυναμικού και προώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης.
- Ανάπτυξη εταιρικών σχημάτων συνεργασιών με άλλους τοπικούς, εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς και επιχειρήσεις.
- Προώθηση των υπηρεσιών της και επιχειρηματικές πρωτοβουλίες- αξιοποίηση της περιουσίας της και ενασχόληση και με άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες εκτός των προγραμμάτων.
- Οικονομική και κοινωνική περιφερειακή ανάπτυξη.
- Η τροφοδότηση με τις απαραίτητες έρευνες και μελέτες προγραμματισμού των φορέων του Νομού ώστε να αποκτήσουν ενιαία στρατηγική ολοκληρωμένης ανάπτυξης,
- Η δημιουργία όρων και δυνατοτήτων συγκλίσεων και συνεργασιών του δημοσίου, κοινωνικού και ιδιωτικού τομέα,
- Η συμβολή στο μακροχρόνιο προγραμματισμό των επενδύσεων και στο συντονισμό των επιμέρους προγραμμάτων ανάπτυξης,

- Η προώθηση-υποστήριξη της δημιουργίας νέων και του εκσυγχρονισμού των θεσμών, φορέων και σχημάτων της τοπικής κοινωνίας,
- Η εισαγωγή καινοτομίας στο παραγωγικό, κοινωνικό και πολιτιστικό σύστημα της περιοχής
- Ο συνδυασμός των κοινοτικών χρηματοδοτήσεων με πολιτικές που οδηγούν σε βιώσιμες και αποτελεσματικές επενδύσεις,
- Εκπαίδευση, κατάρτιση και βελτίωση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
- Η ανάδειξη της τοπικής κουλτούρας και των ιδιαίτερων πολιτισμικών χαρακτηριστικών,
- Η συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη
- Η μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας από και προς το Ευρωπαϊκό επίπεδο
- Η υποστήριξη της διασύνδεσης με εθνικά ή διεθνικά δίκτυα τοπικών φορέων

Οι αναπτυξιακές εταιρείες θα προσεγγίσουν τους στόχους τους, αν καταφέρουν:

- Να χρησιμοποιήσουν τα κοινοτικά προγράμματα προς όφελος των περιφερειών και των ΜΜΕ.
- Να προσφέρουν εξειδικευμένα εργαλεία και άλλους μηχανισμούς.
- Να στηρίζονται και να συνεργάζονται με διάφορα δίκτυα πληροφοριών – πληροφόρησης.
- Να εντοπίζουν τις προτεραιότητες κάθε περιφέρειας και να προσδιορίζουν τον βέλτιστο τρόπο χρησιμοποίησης των πόρων της.
- Να επιδιώκουν τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μιας περιφέρειας(με ενδογενείς ή εξωγενείς επενδύσεις, με χρηματοδότηση των ΜΜΕ κλπ) και με κριτήριο πάντα την άψογη συνεργασία μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.
- Να συνεργάζονται με άλλες αναπτυξιακές εταιρείες τόσο στις χώρες που λειτουργούν όσο και σε άλλες χώρες της Ε.Ε και σε διεθνές επίπεδο.
- Να αναζητήσουν καινοτομία και να προσπαθήσουν να αναπτύξουν το ανθρώπινο δυναμικό, γιατί το υποκείμενο και αντικείμενο της ανάπτυξης είναι ο άνθρωπος και όχι οι αριθμοί.
- Να στηρίζονται στην συλλογικότητα, στη δημιουργία νέων συλλογικοτήτων.
- Να εντοπίζουν τις ανάγκες και τα προβλήματα των ΜΜΕ, να διαχέουν την πληροφόρηση άμεσα και έγκαιρα σ' αυτές και να υποστηρίζουν τις ΜΜΕ στην υλοποίηση των επενδυτικών τους σχεδίων.
- Να παρέχουν υποστήριξη και τεχνική βοήθεια στις ΜΜΕ.

6.6 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σήμερα υπάρχουν περίπου 90 με 100 αναπτυξιακές εταιρίες, όμως οι καθαυτό αναπτυξιακές εταιρίες είναι γύρω στις 70. Αυτό συμβαίνει γιατί πολλές φορές ένας δήμος εκπονεί ένα αναπτυξιακό σχέδιο, δημιουργεί ένα φορέα και το ονομάζει "αναπτυξιακή εταιρία", ενώ στην ουσία δεν είναι. Η πρωτοβουλία είναι μεν αναπτυξιακή, αλλά ο φορέας δεν είναι αναπτυξιακή εταιρία.

Οι αναπτυξιακές Εταιρίες οι οποίες είναι μέλη της ελληνικής ένωσης αναπτυξιακών εταιριών(HELADA) είναι περίπου 70 και είναι οι παρακάτω:

A/A	ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
1	ΑΚΟΜΜ-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΡΕΙΝΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ & ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ *
2	ΑΝΒΕ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ Α.Ε
3	ΑΝΔΗΠ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ Α.Ε
4	ΑΝ. ΔΩ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ *
5	ΑΝΕΤΧΑ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ *
6	ΑΝΘΕ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ *
7	ΑΝΚΑ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ *
8	ΑΝΚΟ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ *
9	ΑΝ.ΕΛ.ΚΙΣ Α.Ε	ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ ΠΕΡ. ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ- ΚΙΣΑΒΟΥ *
10		ΔΗΜΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΒΡΟΣ Α.Ε *
11	ΑΝ.ΠΕ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΕΛΛΑΣ Α.Ε *
12	ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ. Α.Ε	ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ- ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ *
13	ΑΝ. ΛΑΚ. Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΚΩΝΙΑΣ Α.Ε.
14	ΚΕΝ.Α.ΚΑ.Π.	ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ-ΠΥΛΗΣ *
15	Ο.Α.Δ.Υ.Κ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε*
16	Ο.Α.ΤΕ.Π. Α.Ε	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΕΜΕΝΟΥΣ ΠΕΔΙΑΔΑΣ
17	Ο.Α.Σ. Α.Ε	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ
18		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΜΠΟΥ ΚΡΥΑΣ ΒΡΥΣΗΣ Ν. ΠΕΛΛΗΣ
19	ΠΕΤΑ Α.Ε	ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Α.Ε.
20	ΑΕΔΑ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
21		ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΗΛΙΟΥ Α.Ε. *
22	ΑΝ.ΒΟ.Π Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΡΕΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ Α.Ε *
23	ΑΝ.Ε.Δ.Κ.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
24	ΑΝ.ΗΜΑ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΜΑΘΙΑΣ Α.Ε. *
25		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΝΩΝΑΣ Α.Ε. *
26		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΝΩΝΑ ΤΑΪΤΕΤΟΥ

		Α.Ε
27		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ Α.Ε. *
28	ΑΝ.Ε.ΣΕΡ. Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΕΡΡΩΝ Α.Ε. *
29		ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ – ΟΙΤΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.
30		ΑΜΙΓΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Ν.Α. ΛΕΣΒΟΥ *
31		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ & ΙΘΑΚΗΣ*
32	Ελικώνας Α.Ε.	ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΛΙΚΩΝΑ Α.Ε. *
33		ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΙΝΔΟΣ Α.Ε.
34	ΑΝ.ΞΑ. Α.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΞΑΝΘΗΣ Α.Ε. *
35	Ε.Τ.Α.Χ. Α.Ε.	ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΧΙΟΥ Α.Ε.
36	ΜΕΛΕΤΤΕΔΚ Α.Ε	
37	ΑΝ.ΦΩ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΩΚΙΚΗ Α.Ε. *
38		ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. *
39		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΡΑΜΑΣ Α.Ε. *
40	ΑΝ.Ε.Μ. Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ Α.Ε.
41	ΑΝ.Ε.Λ. Α.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΗΜΝΟΥ Α.Ε. *
42		ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΤΡΙΧΩΝΙΔΑΣ Α.Ε.*
43		ΟΔΥΣΣΕΙΑ Νέος Περίπλους
44	ΑΡΙΑΔΝΗ Α.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΝΑΞΟΥ Α.Ε.
45	ΚΤΑΔΑ	ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ Α.Ε. *
46		ΑΧΑΪΑ Α.Ε.
47	ΑΝ.ΕΤ. ΑΠ.Ο. Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ ΟΦΙΟΝΕΙΑΣ Α.Ε.
48		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΡΟΔΟΠΗΣ Α.Ε. *
49		ΠΕΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. *
50		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΒΑΛΑΣ Α.Ε. *
51		ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε.
52	ΑΝ.ΜΕΣ. Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ Α.Ε.
53		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ Α.Ε.
54		ΑΡΚΑΔΙΑ Α.Ε.
55	ΑΝ. ΑΙΤ. Α.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ Α.Ε.
56		ΦΘΙΩΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.
57		ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
58	ΑΝ.ΕΤ.Ν.Τ. Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΝΟΜΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ Α.Ε.
59	ΔΕΑΛ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΛΑΥΡΙΟΥ
60		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΑΝΗΣ Α.Ε.
61		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΥΚΛΑΔΩΝ Α.Ε. *
62		ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ Α.Ε.
63	ΑΝ.ΚΙ Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΙΑΚΙΣ *
64	ΑΝ. ΚΑΣ. Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ *

65	ΑΝ. ΦΛΩ. Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ *
66	ΑΓΡΟΚ Α.Ε	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ *
67	ΣΑΖ Α.Ε	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ *
68	ΑΙΤΩΛΙΑ Α.Ε	ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ *
69		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΣ *
70	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε
71	ΑΝ.Η Α.Ε	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ *

Με * σημειώνονται οι αναπτυξιακές εταιρείες οι οποίες διαχειρίζονται το πρόγραμμα LEADER και είναι συνολικά 40.

6.7 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ- HELADA

Η εμφάνιση των Αναπτυξιακών Εταιριών στην Ελλάδα στηρίχθηκε στην αρχή σε τοπικές πρωτοβουλίες και στην ανάπτυξη μιας τοπικής δυναμικής. Ανάλογα των συνθηκών και των ιδιαιτεροτήτων η κάθε εταιρία προσπαθούσε να προσδιορίσει το ζωτικό χώρο της. Σε αυτήν την διαδικασία έγιναν λάθη, παρατηρήθηκαν τοπικές αντιθέσεις για την λειτουργία των Εταιριών αλλά σε κάθε περίπτωση οι εταιρίες καταξιώθηκαν με το έργο τους και τη συμβολή τους στην τοπική ανάπτυξη.

Σημαντική συμβολή στην επιτυχία των Αναπτυξιακών Εταιριών αποτελεί η γρήγορη συνειδητοποίηση για την αναγκαιότητα της συνεργασίας ανάμεσά τους. Έτσι ιδρύθηκε η Ελληνική Ένωση των Αναπτυξιακών Εταιριών- HELADA και η Ευρωπαϊκή Ένωση των Αναπτυξιακών Εταιριών-EURADA.

Η τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί στις Αναπτυξιακές Εταιρίες είναι πολυποικίλη και πλούσια και είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν οι όροι μεταφοράς τεχνογνωσίας ανάμεσα στις αναπτυξιακές εταιρίες μέσα από την ανταλλαγή εμπειριών και της τεχνογνωσίας.

Η υλοποίηση από κοινού αναπτυξιακών προγραμμάτων μέσω της συγκρότησης δικτύων συνεργασίας και κοινοπρακτικών σχημάτων μεγιστοποιεί τα οφέλη και δίνει τη δυνατότητα στις Αναπτυξιακές Εταιρίες να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο όχι μόνο στο τοπικό επίπεδο αλλά να προωθήσουν τα τοπικά αλλά και Εθνικά συμφέροντα.

Η δημιουργία ενός ενιαίου συστήματος επεξεργασίας των πληροφοριών και ταχείας ενημέρωσης των Αναπτυξιακών Εταιριών αφενός δημιουργεί οικονομίες κλίμακας και αφετέρου ανεβάζει ποιοτικά τον ανταγωνισμό ανάμεσα στις περιοχές.

Η ύπαρξη συνελώς της HELADA είναι καθοριστική διότι υπάρχει:

- Εκπροσώπηση των συμφερόντων των Αναπτυξιακών Εταιριών στις Ελληνικές Αρχές και την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Συντονισμός της δράσης των αναπτυξιακών εταιριών
- Οργάνωση και επεξεργασία συστήματος ηλεκτρονικής ενημέρωσης, πληροφόρησης και επικοινωνίας των αναπτυξιακών εταιριών.
- Συγκρότηση δικτύων ανταλλαγής εμπειριών και τεχνογνωσίας ανά πρόγραμμα.
- Οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τα στελέχη των εταιριών

6.8 ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ, Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΟ Γ΄ ΚΠΣ

Ένας βασικός άξονας της ολοκληρωμένης τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής δεν μπορεί παρά να είναι η υποστήριξη και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Μέσω αυτής παράγεται ο τοπικός πλούτος, αυξάνεται η προστιθέμενη αξία, δημιουργούνται θέσεις εργασίας και διαχέονται τα θετικά αποτελέσματα της ανάπτυξης στον κοινωνικό ιστό.

Γι' αυτό αρκετές από τις αναπτυξιακές εταιρίες της χώρας οργάνωσαν τμήματα υποστήριξης των επιχειρήσεων της περιοχής τους, κυρίως μέσα από τη δημιουργία Γραφείου Βιομηχανικής Αλλαγής που χρηματοδότησε το Υπουργείο Ανάπτυξης σε 22 περιοχές της χώρας εφαρμόζοντας το Β΄ ΚΠΣ.

Άλλες δημιούργησαν μηχανισμούς υποστήριξης ΜΜΕ αξιοποιώντας προγράμματα και κοινοτικές πρωτοβουλίες, όπως το ADAPT, INTERREG κ.α.

Όντας στο Γ΄ ΚΠΣ και αξιοποιώντας την εμπειρία των προηγούμενων ΚΠΣ, οι περισσότερες αναπτυξιακές εταιρίες έχουν ενταχθεί σε σχήματα συνεργασίας με Περιφερειακή εμβέλεια και στόχο την υποστήριξη της Επιχειρηματικότητας. Ενδεικτικά αναφέρονται:

Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) του υπουργείου Ανάπτυξης. Όσες Αναπτυξιακές Εταιρίες συμμετέχουν στις προτάσεις που υποβλήθηκαν θα παίζουν το ρόλο της αντένας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του επιχειρηματικού κόσμου στα προγράμματα που θα διαχειρίζεται ο Ε.Φ.Δ.

Κέντρα Υποδοχής Επενδύσεων (ΚΥΕ). Πρόκειται για one stop shop υπηρεσίες που θα διευκολύνουν τη διαδικασία αδειοδότησης των επιχειρήσεων, παρέχοντας υπηρεσίες τόσο στους επιχειρηματίες όσο και προς τις αδειοδοτούσες αρχές, οι υπηρεσίες παρέχονται από τις Αναπτυξιακές Εταιρίες, σε επίπεδο Νομού.

Κέντρα Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΚΕΤΑ). Σε αρκετές Περιφέρειες της χώρας έχουν υποβληθεί προτάσεις στο υπουργείου Ανάπτυξης από συνεργαζόμενους φορείς (Επιμελητήρια, Σύνδεσμοι Βιομηχανιών, Πανεπιστήμια, Αναπτυξιακές Εταιρίες,) με στόχο την παροχή υπηρεσιών στους εξής άξονες:

- Ενημέρωση, Πληροφόρηση, Καλλιέργεια επιχειρηματικού πνεύματος
- Παρακολούθηση Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ
- Εξατομικευμένη Υποστήριξη. Δημιουργία πυρήνων Επιχειρηματικών Συμβούλων
- Οργάνωση διαμεσολάβησης και αξιοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων
- Υποστήριξη στη διεθνοποίηση και τον εξαγωγικό προσανατολισμό.

Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+ . Αποτελεί τη συνέχεια της Κ.Π. LEADER και LEADER II . Πρόκειται για το πιο δημοφιλές πρόγραμμα μέσω του οποίου αρκετές άγνωστες μέχρι χθες περιοχές της χώρας μας μπήκαν σε αναπτυξιακή τροχιά ενσωματώνοντας καινοτόμες επιχειρηματικές πρακτικές (όπως ο αγροτουρισμός, η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων, η αξιοποίηση των τοπικών πρώτων υλών) επιτυγχάνοντας να τοποθετήσουν στον Ελληνικό ή ακόμη και (σε μερικές περιπτώσεις) στον Ευρωπαϊκό χάρτη. Όπως αναφέρθηκε η Κ.Π. LEADER αποτέλεσε εκτός των άλλων και το μοχλό ανάδειξης και καταξίωσης των Αναπτυξιακών Εταιριών.

Δομή Στήριξης του Αγροτικού Χώρου. Πρόκειται για επιχειρησιακούς μηχανισμούς σε επίπεδο Περιφέρειας μέσω των οποίων υποστηρίζεται η εφαρμογή των ολοκληρωμένων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης σε πάνω από 40 περιοχές της χώρας και ίσως γίνουν οι μοχλοί εισαγωγής επιχειρηματικών, σύγχρονων τεχνολογικών καινοτομικών πρακτικών τον αγροτικό χώρο εν γένει. Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των εν λόγω Δομών.

6.9 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Η εμφάνιση των αναπτυξιακών εταιρειών και η ως τώρα λειτουργία τους ταυτίστηκε με μια περίοδο σταδιακής προσπάθειας αποκέντρωσης εξουσιών από το Κέντρο στην Περιφέρεια. Σε αυτήν την περίοδο οι αναπτυξιακές εταιρείες αντιμετώπισαν μια σειρά προβλήματα από τα οποία άλλα αντιμετωπίστηκαν με συνολικές ρυθμίσεις και άλλα όχι.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες μπορούμε να πούμε ότι στο μεγαλύτερο τους βαθμό είναι θεσμικά, που προκύπτουν από το νομικό πλαίσιο για τις εταιρείες αυτές και γενικότερα για την νοοτροπία που τις ακολουθεί και επίσης προβλήματα οικονομικής φύσεως αλλά και τοπικά προβλήματα που σχετίζονται με τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής

Ειδικότερα:

- Κατ' αρχήν, δεν έχει γίνει αποδεκτή από την κεντρική πολιτική σκηνή και το διοικητικό σύστημα η αναγκαιότητα αυτών των εταιρειών και υπάρχει μία αποσπασματική προσέγγιση.
- Η νοοτροπία της αυτοδιοίκησης θεωρεί τις αναπτυξιακές εταιρείες ως μηχανισμούς υποστήριξης της και όχι μηχανισμούς στήριξης της τοπικής κοινωνίας.
- Σύμφωνα με το νόμο στις αναπτυξιακές εταιρείες που είναι Ανώνυμες Εταιρείες(Α.Ε) την πλειοψηφία των μετοχών τις έχουν φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτό σημαίνει ότι οι Αναπτυξιακές Εταιρείες-με μια ερμηνεία- ανήκουν στις επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Η νομική μορφή της Α.Ε. και οι ανάγκες ευελιξίας οδηγούν σε οργανωτικό επίπεδο τις Αναπτυξιακές Εταιρείες να λειτουργούν σαν επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα. Εδώ παρατηρείται μια αντίφαση και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι σε θεσμικό επίπεδο ο κοινωνικός τομέας της τοπικής οικονομίας(ο τομέας εκείνος της οικονομίας σε τοπικό επίπεδο που συγκροτείται από την αυτοδιοίκηση, τους συνεταιρισμούς κ.λ.π.) που ασχολείται με τα ζητήματα της τοπικής ανάπτυξης απουσία του ιδιωτικού, λόγω μη απόδοσης κεφαλαίων, δεν καθορίζεται από μια σειρά νόμους και διατάξεις που να διευκολύνει την ανάπτυξή του. Έτσι λοιπόν οι αναπτυξιακές εταιρείες, για το κράτος και για τον ιδιωτικό τομέα, άλλοτε ανήκαν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και άλλοτε ανήκαν στον ιδιωτικό τομέα, ανάλογα των συγκυριών και των συμφερόντων.
- Δυστυχώς δεν έχει γίνει πραγματικά αντιληπτό από την κεντρική πολιτική σκηνή ότι οι αναπτυξιακές εταιρείες που λειτουργούν σωστά ανταποκρινόμενες στους σκοπούς της σύστασής τους μπορούν να μεταμορφωθούν σε ουσιαστικούς μοχλούς ανάπτυξης των περιοχών που δραστηριοποιούνται. Οι δήμοι, για να διεκδικήσουν ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα είτε από το Κοινοτικό Πλαίσιο είτε από το εθνικό, πρέπει να έχουν ένα οργανωμένο διαχειριστικό σχέδιο, ένα αναπτυξιακό μοντέλο. Αυτό όμως δεν είναι εφικτό πάντα. Στους μικρούς δήμους υπάρχει ένας μόνο τεχνικός υπάλληλος.

- Ισχύουν οι ίδιοι όροι φορολογικής αντιμετώπισης με κάθε άλλη επιχείρηση του κλάδου και δεν ισχύει κανενός είδους προστατευτισμός από την πλευρά του κράτους ή των φορέων που τη συνέστησαν. Με άλλα λόγια ισχύουν οι συνθήκες του ελεύθερου ανταγωνισμού.
- Οικονομικής κάλυψης λειτουργία των αναπτυξιακών εταιρειών που είναι υποχρεωμένες να αναζητούν ευρωπαϊκά και άλλα προγράμματα προκειμένου να βρουν τους πόρους που απαιτούνται για τη λειτουργία τους.
- Δεν είναι κατοχυρωμένες όσον αφορά τη συνέχεια της λειτουργίας τους γιατί η δράση τους εξαρτάται από την ανάληψη ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων.
- Ο Φ.Π.Α δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα ταμειακής ροής. Όταν υπάρχει καθυστέρηση στις εργοδοτικές εισφορές η οικονομική κατάσταση της εταιρείας επιβαρύνεται από την πληρωμή φόρων.
- Σε ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος της ιστορικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς ,στην περιοχή παρέμβασής τους,δεν υπάρχει νομική κατοχύρωση για την παρέμβασή τους και την επιβολή κυρώσεων στις περιπτώσεις που υπάρχουν παραβιάσεις .
- Προβλήματα οργανωτικής φύσεως.
- Επικοινωνίας και συνεργασίας με τους τοπικούς φορείς και τους φορείς της ευρύτερης περιοχής που κινούνται στην ίδια περιοχή ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που οι αναπτυξιακές εταιρίες αναλαμβάνουν επιχειρηματικές δράσεις παρόμοιες με τοπικών φορέων. Αλλά και ορισμένες φορές δυσπιστία πολιτών της τοπικής κοινωνίας για το έργο των εταιρειών αυτών.
- Το Μετοχικό κεφάλαιο, το οποίο αποτελεί βασικό μοχλό για τη λειτουργία και την βιωσιμότητα της εταιρείας. Το μικρό μετοχικό κεφάλαιο εμποδίζει μια εταιρεία στην πρόσληψη εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού, στην κάλυψη των πάγιων λειτουργικών εξόδων της, στην απόκτηση άρτιας και εξειδικευμένης υλικοτεχνικής υποδομής και γενικότερα στην οικονομική ευελιξία της εταιρίας.
- Προβλήματα απορρόφησης πόρων από τα προγράμματα(ευρωπαϊκά και εθνικά).
- Η αδυναμία των αιρετών για σύλληψη των όρων κοινωνικού και ιδιωτικού οφέλους και ένταξή τους στην επιχείρηση ώστε αυτή να λειτουργεί με όρους ανταγωνιστικότητας.
- Το ποσοστό συμμετοχής των εταιρών αρκετές φορές αποτελεί ζήτημα αντεκδίκησης ελέγχου της εταιρείας. Αυτό δημιουργεί εσωτερικά προβλήματα στην λειτουργία της εταιρείας.

- Οι αλλαγές των διοικήσεων των τοπικών φορέων που συμμετέχουν στις αναπτυξιακές εταιρίες.
- Ένα από τα βασικότερα προβλήματα πολλών αναπτυξιακών εταιρειών είναι ότι τα χρήματα έρχονται αρκετές φορές με χρονικές καθυστερήσεις από την Ε.Ε με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα ταμειακής ροής.
- Προβλήματα ευελιξίας και προσαρμοστικότητας σε δύσκολες καταστάσεις που ανακύπτουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^Ο

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ (ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΡΑΣΗΣ ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.)

7.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Ο Αμβρακικός κόλπος αποτελεί τον βορειότερο μεγάλο κόλπο της Δ. Ελλάδος. Η γεωγραφική του θέση περιλαμβάνεται μεταξύ συντεταγμένων:

Βόρειο γεωγραφικό πλάτος: 30° 50' - 39° 10'

Ανατολικό γεωγραφικό μήκος 20° 40' - 21° 101'

Η περιοχή του Αμβρακικού κόλπου είναι μία σχεδόν κλειστή και κατά συνέπεια προστατευόμενη θαλάσσια έκταση, που επικοινωνεί με λιμνοθάλασσες μέσω ελεγχόμενων στομιών. Στον κόλπο εκβάλουν δύο σημαντικοί ποταμοί ο Λούρος και ο Αραχθός. Οι χαμηλές εκτάσεις που περιβάλλουν τον κόλπο και τις λιμνοθάλασσες στα βόρεια, συνίσταται από αλατούχα εδάφη πέρα από τα οποία εκτείνονται γεωργικές εκτάσεις εντατικά καλλιεργούμενες με βαμβάκι και εσπεριδοειδή.

Η οικονομική δραστηριότητα στο μη γεωργικό μέρος της περιοχής βασίζεται στην αλιεία στον κόλπο και ιχθυοκαλλιέργεια στις λιμνοθάλασσες. Η γεωργία μαζί με την αλιεία και ιχθυοτροφία εξασφαλίζουν το μεγαλύτερο μέρος της απασχόλησης στην περιοχή, ενώ το υπόλοιπο εξασφαλίζεται από τη βιομηχανία την παροχή υπηρεσιών και το εμπόριο. Οι περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης στο γεωργικό τομέα και η πτώση παραγωγής της αλιείας έχουν δημιουργήσει σχετικά υψηλό βαθμό υποαπασχόλησης και μετανάστευσης οικονομικά ενεργού πληθυσμού, ιδιαίτερα νέων ατόμων, προς αστικά κέντρα έξω από την περιοχή. Ο Αμβρακικός κόλπος προσφέρει μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης ιχθυοοικονομικής εκμετάλλευσης λόγω των ιδιαίτερων φυσικοχημικών συνθηκών που επικρατούν.

7.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

7.2.1 Κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες

Η περιοχή υπάγεται διοικητικά σε τρεις νομούς: Πρέβεζας, Άρτας και Αιτωλοακαρνανίας. Εμπορικά και διοικητικά κέντρα της περιοχής είναι η Άρτα και η Πρέβεζα και σε μικρότερο βαθμό η Αμφιλοχία και η Βόνιτσα. Ο πληθυσμός που κατοικεί στην συνολική λεκάνη απορροής Αμβρακικού είναι 177.000 άτομα. Ο άμεσα ενδιαφερόμενος πληθυσμός είναι 79.000 άτομα περίπου.

Νομός Άρτας: (Επαρχία Άρτας): 35.117 άτομα.

Νομός Πρέβεζας: (Επαρχίες Νικοπόλεως και Πρέβεζας): 20.627 άτομα.

Νομός Αιτωλοακαρνανίας: (Επαρχίες Βάλτου και Βόνιτσας): 23.638 άτομα.

Ο πληθυσμός της υπαίθρου και ιδιαίτερα των πεδινών περιοχών έχει μειωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια λόγω μετανάστευσης, ενώ έχει παρατηρηθεί μικρή αύξηση του πληθυσμού στα 4 αστικά κέντρα της περιοχής. Η μέση σύνθεση των οικογενειών είναι 3,3 άτομα και η πυραμίδα ηλικιών εμφανίζει μια σχετική διεύρυνση στα μεσαία κλιμάκια(30-50 χρόνων). Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός υπολογίζεται στο 40% του συνολικού πληθυσμού. Η κύρια απασχόληση των κατοίκων της περιοχής είναι στον πρωτογενή τομέα παραγωγής (γεωργία- κτηνοτροφία- αλιεία- δάση) μ' ένα ποσοστό περίπου 72 %. Ο βαθμός ετήσιας απασχόλησης στον τομέα αυτό είναι εξαιρετικά χαμηλός, της τάξης των 160 ημερομισθίων το έτος κατ' άτομο ενεργού πληθυσμού. Στην οικονομία της ευρύτερης περιοχής επικρατεί το εισόδημα από την πρωτογενή παραγωγή σε ποσοστό 65% του συνόλου.

7.2.2 Μορφολογικά χαρακτηριστικά

Ο Αμβρακικός κόλπος αποτελεί μια βαθιά διείσδυση του Ιονίου Πελάγους στην Ηπειρωτική Ελλάδα και είναι ο βορειότερος Ελληνικός κόλπος στο Ιόνιο Πέλαγος.

Το κυριότερο χαρακτηριστικό του είναι ότι αποτελεί μια σχεδόν κλειστή θάλασσα γιατί η επικοινωνία του με το Ιόνιο Πέλαγος, στο Ακρωτήριο Άκτιο, δεν ξεπερνά σε πλάτος τα 600μ. Το μήκος του φτάνει τα 18,5 μίλια, το πλάτος τα 10 μίλια, ενώ το μεγαλύτερο βάθος του είναι 60 μέτρα.

7.2.3 Ακτές

Το συνολικό μήκος των ακτών είναι 256χλμ. Οι βόρειες ακτές είναι πολυσχιδείς, γεγονός που οφείλεται στις προσχώσεις που δημιουργούν οι φερτές ύλες των ποταμών Αράχθου και Λούρου. Στην περιοχή αυτή ξεχωρίζουν οι όρμοι Σαλαώρας, το ακρωτήριο Σαλαώρα, και οι λιμνοθάλασσες Λογαρού και Τσουκαλιού.

7.3 ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ

<i>a/a</i>	<i>Όνομασία Περιοχής</i>	<i>Έκταση σε ha*</i>
1.	Τσουκαλιό-Αυλερή – Ροδιά Άρτα	32.00
2.	Λογαρού Άρτα	28.00
3.	Κόφτρα- Παλιομπούκα- Σακκουλέτσι Άρτα	2.00
4.	Αγρίλος Άρτα	3.00
5.	Βαθύ Πρέβεζα	80
6.	Πογωνίτσα Πρέβεζα	60
7.	Μάζωμα Πρέβεζα	3.00
8.	Τσοπέλι Πρέβεζα	1.20
9.	Κατάφουρκο	50
10.	Ρούγα Βόνιτσα	50
11.	Μορτάρι Βόνιτσα	70
12.	Κοκκάλα Βόνιτσα	20

ΣΥΝΟΛΟ 7200(* 1ha= 10στρέμματα)

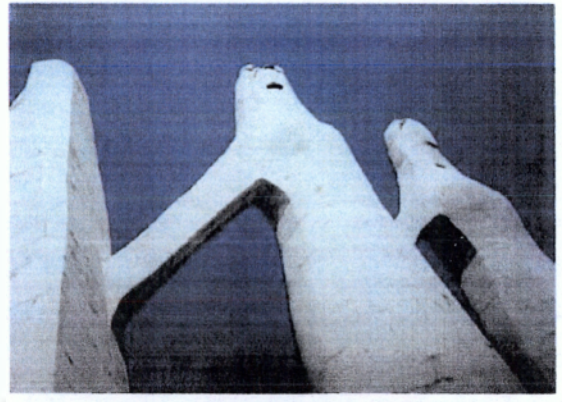
Πρέβεζα

Αρχαία Νικόπολη

Νεκρομαντείο
Αχέροντα

Ζάλογγο

Κάστρο Παντοκράτορα

Κάστρο Πάργας

**ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
- ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ. Α.Ε

8.1 ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ- ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε

8.1.1 Προφίλ της Εταιρίας

- ▶ **Επωνυμία:** Εταιρία Ανάπτυξης Νότιας Ηπείρου- Αμβρακικού Α.Ε.
- ▶ **Διακριτικός τίτλος :** ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.
- ▶ **Νομική Μορφή :** Δημοτικό-συνεταιριστική επιχείρηση με μορφή Α.Ε.
- ▶ **Έτος σύστασης :** 1988
- ▶ **Έδρα :** Η έδρα της Εταιρίας βρίσκεται στον δήμο Πρέβεζας, πρωτεύουσα του νομού Πρέβεζας, που διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια Ηπείρου.
Ταυτόχρονα η εταιρεία διαθέτει γραφείο και στην Άρτα.

Παρότι τόσο η έδρα της Εταιρίας στην Πρέβεζα, όσο και το γραφείο της στην Άρτα, δεν βρίσκεται εντός της περιοχής παρέμβασης, όμως αποτελούν τα διοικητικά κέντρα της εν λόγω περιοχής και αποτελούν τα πλέον ενδεδειγμένα σημεία για την εγκατάσταση του υπηρεσιακού και διοικητικού μηχανισμού της Ομάδας Τοπικής Δράσης για την περιοχή παρέμβασης, αφού τόσο οι οδικοί άξονες όσο και οι τοπικές συγκοινωνίες εξασφαλίζουν σε καθημερινή βάση ευχερή πρόσβαση σε όλη την περιοχή παρέμβασης(αυτό προκύπτει από την ανάλυση του οδικού δικτύου των δύο νομών).

Ήδη από την εφαρμογή του LEADER II και με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση και καθημερινή πρόσβαση από και προς την περιοχή παρέμβασης του νομού Άρτας, κρίθηκε σκόπιμο να δημιουργηθεί το γραφείο της Άρτας, το οποίο αυτοτελώς σχεδόν να μπορεί να εξυπηρετήσει τους δικαιούχους του νομού και η ανάγκη μεταβίβασής τους στην έδρα (Πρέβεζα) να περιορισθεί σε 1-2 φορές ανά εξάμηνο (υπογραφή συμβάσεων και πιθανών τροποποιήσεων- παραλαβή επιταγών).

8.1.2 Η ΕΤΑΙΡΙΑ

Ιστορικό

Η ΕΤΑΝΑΜ ιδρύθηκε το 1988 όπως προβλεπόταν από την προγραμματική σύμβαση του Αμβρακικού. Μια σύμβαση με κύριο στόχο την αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων ολόκληρης της περιοχής του Αμβρακικού, η οποία παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης καθώς και την ορθολογική διαχείριση και προστασία του κόλπου που αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους βιότοπους στην Ελλάδα.

Η προγραμματική σύμβαση που υπογράφηκε το Μάρτιο του 1988 από 28 φορείς (Υπουργεία, Τράπεζες, Συνεταιρισμούς, επιμελητήρια, ΟΤΑ) αποτελεί το σπουδαιότερο δείγμα εφαρμογής του θεσμού των προγραμματικών συμβάσεων στη χώρα μας.

Στην τελευταία Γενική Συνέλευση του 2000 τροποποιήθηκε το καταστατικό, ο τίτλος της Εταιρίας και η περιοχή δράσης της. Έτσι περιοχή δράσης της ορίζεται το σύνολο των νομών Πρέβεζας και Αρτας (Νοτια Ηπειρος) και το τμήμα της Αιτωλοακαρνανίας που εφάπτεται του Αμβρακικού. Ο νέος τίτλος είναι Εταιρία Ανάπτυξης νότιας Ηπείρου - Αμβρακικού και ο διακριτικός τίτλος παραμένει ΕΤΑΝΑΜ ΑΕ.

Νομική Μορφή

Η Εταιρεία διέπεται νομικά από τον νόμο για τις Ανώνυμες Εταιρίες αλλά αποτελεί μορφή Δημοτικό-συνεταιριστικής Επιχείρησης σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 1416). Με βάση τις διατάξεις του Κ.Ν.2190/20 και του Π.Δ.409/86 έχει καταχωρηθεί στο Μητρώο Ανώνυμων Εταιριών με αριθμό Μητρώου 17519/43/Β/88/004 και επίσης με την αριθ. Ε.Μ 1245/5.7.88 απόφαση του Νομάρχη Πρέβεζας.

Σκοπός

Σκοπός της εταιρίας σήμερα είναι η υποβοήθηση με κάθε τρόπο της περιοχής της νότιας Ηπείρου και κυρίως με την προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, την προώθηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Στόχοι

Οι Στόχοι της ΕΤΑΝΑΜ που προκύπτουν από το καταστατικό της είναι:

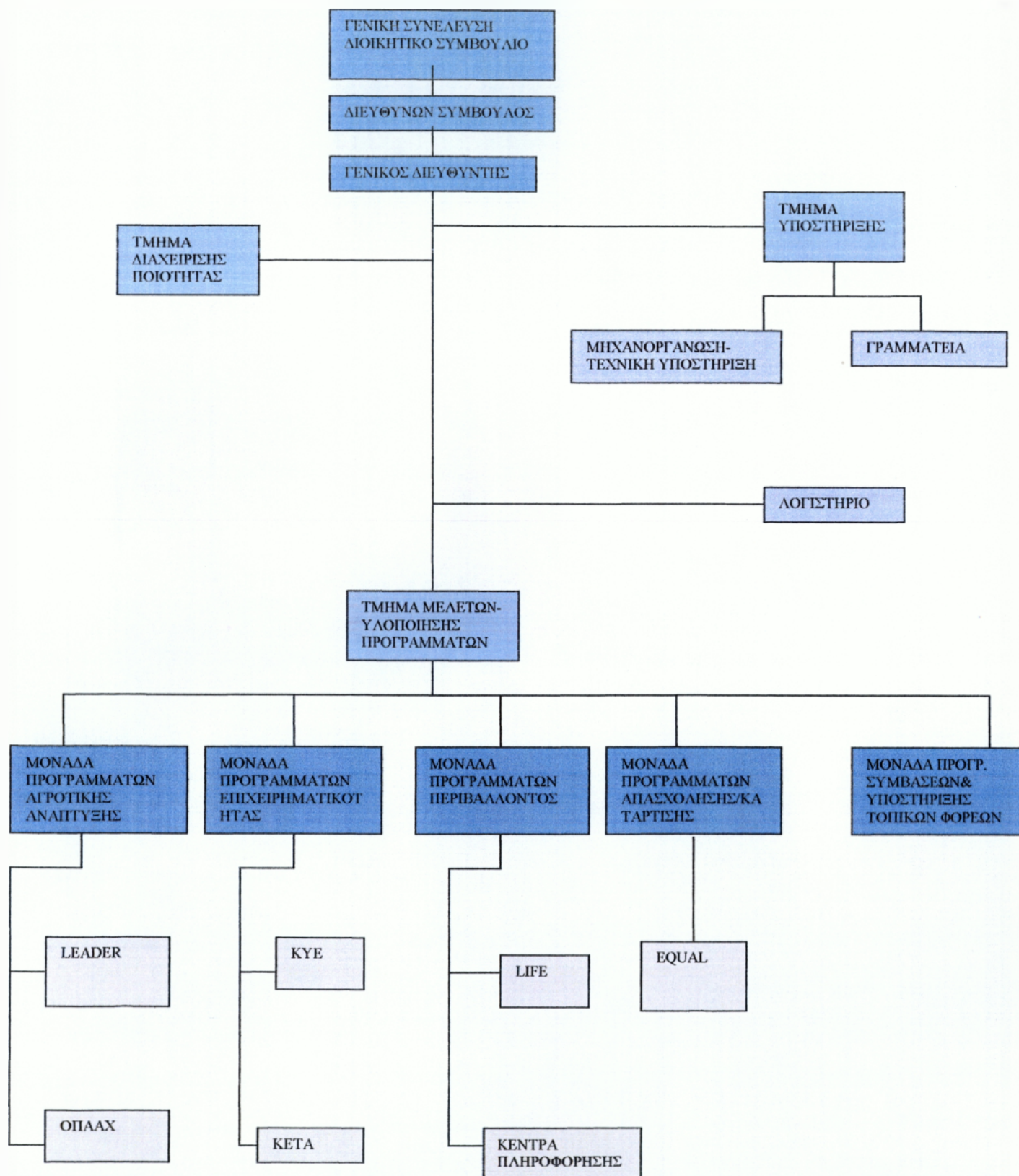
- ▶ Η μέριμνα για την εκπόνηση τεχνικοοικονομικών μελετών για τοπικές παραγωγικές επενδύσεις
- ▶ Η τεχνική και επιστημονική υποστήριξη των παραγωγικών μονάδων της περιοχής, η υποβοήθηση της οργάνωσής τους, η επιμόρφωση του προσωπικού τους, ο εντοπισμός και η προμήθεια πρώτων υλών και η εξεύρεση αγορών για τα προϊόντα τους.
- ▶ Η δημιουργία προϋποθέσεων για ανάληψη νέων ορθολογικών παραγωγικών πρωτοβουλιών.
- ▶ Η ορθολογική υλοποίηση νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- ▶ Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παραγωγικών μονάδων.
- ▶ Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μη άμεσα παραγωγικών τοπικών φορέων.
- ▶ Η βελτίωση-επέκταση της τεχνικής και κοινωνικοπολιτικής υποδομής.
- ▶ Η δημιουργία προϋποθέσεων για αυτοδύναμη ανάπτυξη.
- ▶ Η υποστήριξη της αγροτικής ανάπτυξης της περιοχής.
- ▶ Η προώθηση της τοπικής ανάπτυξης με ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος

8.1.3 Υπηρεσίες της Εταιρίας

Η ETANAM σύμφωνα με τους προαναφερθέντες στόχους προσφέρει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Σχεδιασμός και σύνταξη - υποβολή ειδικών προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης για την ευρύτερη περιοχή δράσης της.
- Σχεδιασμός και υποβολή προγραμμάτων βελτίωσης – προστασίας του περιβάλλοντος της περιοχής.
- Διαχείριση προγραμμάτων ανάπτυξης της περιοχής, που ανατίθενται από την Ε.Ε. , το Ελληνικό Δημόσιο ή και από άλλους φορείς.
- Διαχείριση προγραμμάτων προστασίας – διαχείρισης περιβάλλοντος.
- Παρακολούθηση, συντονισμός και υλοποίηση των τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και προγραμμάτων, που αναθέτονται σ' αυτήν από τους ΟΤΑ, τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, τις Συνεταιριστικές οργανώσεις και τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.
- Μελέτη, συντονισμός παρακολούθηση και υλοποίηση έργων που της αναθέτονται με ειδικές και άλλες προγραμματικές συμβάσεις από τα Υπουργεία, τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, την Ε.Ε., από Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς και από τις αναγνωρισμένες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο εταιρίες – οργανισμούς προστασίας περιβάλλοντος, υδροτόπων και γενικότερα της πανίδας και της χλωρίδας.
- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων σε συνεργασία με άλλους τοπικούς, εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς και επιχειρήσεις ή με την δημιουργία δικών της επιχειρήσεων καινοτόμου χαρακτήρα, που θα αποσκοπούν στην προστασία και ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής Αμβρακικού.
- Εκπόνηση τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τους ΟΤΑ της περιοχής.
- Εκπόνηση τεχνικών μελετών για έργα και δράσεις τοπικών φορέων.
- Εκπόνηση ειδικών περιβαλλοντικών μελετών και μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- Υποστήριξη των τοπικών φορέων της αυτοδιοίκησης στην οργάνωση τους και την αξιοποίηση των τοπικών πόρων.
- Υποστήριξη στους παραγωγικούς φορείς για την οργάνωση τους και την βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους
- Λειτουργία των κέντρων πληροφόρησης για το φυσικό περιβάλλον της περιοχής
- Υποστήριξη στην δημιουργία νέων σχημάτων και φορέων(συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, clusters

8.1.4 Οργανόγραμμα/ Δομή της ΕΤΑΝΑΜ ΑΕ

8.1.5 Διοίκηση της Εταιρίας

Σύμφωνα με το καταστατικό της εταιρίας πρόεδρος της ETANAM Α.Ε ορίζεται κατ' έθιμο ο εκάστοτε Νομάρχης Πρέβεζας και Αντιπρόεδρος ο εκάστοτε Νομάρχης Άρτας.

Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου ETANAM ΑΕ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ETANAM Α.Ε είναι 10μελές.

ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΦΟΡΕΑΣ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΕΙ/ ΙΔΙΟΤΗΤΑ
Πρόεδρος Δ.Σ	Πρόεδρος Νομ.Συμβουλίου Πρέβεζας
Αντιπρόεδρος Δ.Σ	Νομάρχης Άρτας
Διευθύνων Σύμβουλος	Εκλεγμένος από την γενική Συνέλευση
Μέλος	Δήμαρχος Πρέβεζας
Μέλος	Δήμαρχος Άρτας
Μέλος	Πρόεδρος ΕΑΣ Πρέβεζας
Μέλος	Πρόεδρος ΕΑΣ Άρτας-Φιλ/δας
Μέλος	Δήμαρχος Φιλιπιάδας
Μέλος	Εκπρόσωπος ΕΒΕ Άρτας
Μέλος	Εκπρόσωπος ΕΑΣ Αγρινίου

Σύμφωνα με το καταστατικό της εταιρίας προβλέπεται και εκπρόσωπος των εργαζομένων αν ο αριθμός των μόνιμων υπαλλήλων ξεπερνάει τους 20(πράγμα που δεν συμβαίνει σήμερα).

8.2. Οικονομικά στοιχεία της Εταιρίας

8.2.1 Μέτοχοι της Εταιρίας

Οι μέτοχοι της ETANAM A.E είναι όλοι κοινωνικοοικονομικοί φορείς των νομών Πρέβεζας και Άρτας, καθώς και κάποιοι μέτοχοι από το τμήμα της Αιτ/νίας, που γειτονεύει με τον Αμβρακικό κόλπο. Πιο αναλυτικά η διάρθρωση του μετοχικού κεφαλαίου είναι η ακόλουθη:

- Δήμος Πρέβεζας
- Δήμος Άρτας
- Δήμος Βόνιτσας
- Δήμος Φιλιππιάδας
- Δήμος Αμφιλοχίας
- Δήμος Πέτα
- Δήμος Θεσπρωτικού
- Δήμος Λούρου
- Δήμος Αράχθου
- Δήμος Ξηροβουνίου
- Δήμος Ζαλόγγου
- Δήμος Γ. Καραϊσκάκη
- Δήμος Αθαμανίας
- Δήμος Αμβρακικού
- Κοινότητα Θεοδωριανών
- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πρέβεζας
- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Άρτας
- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλ/νίας
- Ε.Α.Σ. Πρέβεζας
- Ε.Α.Σ. Άρτας- Φιλιππιάδας
- Ε.Α.Σ. Αγρινίου
- Ε.Α.Σ. Βόνιτσας
- Εν.Αλ. κ Ιχθ. Συν/σμών Ελλάδας
- Ε.Β.Ε. Άρτας
- Ο.Β.Ε Αγρινίου
- Κηπευτικός Συνεταιρισμός
- Α.Τ.Ε
- Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων
- Ε.Τ.Β.Α.
- Τ.Ε.Δ.Κ. Πρέβεζας
- Τ.Ε.Δ.Κ. Άρτας
- Τ.Ε.Δ.Κ. Αιτωλοακαρνανίας

8.2.2 Διάρθρωση Μετοχικού Κεφαλαίου

Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ Η ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΦΟΡΕΑ	ΚΟΙΝΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ	ΠΡΟΝΟΜΙ-ΟΥΧΕΣ	ΠΟΣΟΣΤ Ο ΣΥΜΜ. ΜΕΤΟΧ. ΚΕΦ	ΑΡΙΘΜ ΟΣ ΜΕΤΟΧ ΩΝ
1	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	9.200		8,04	9.200
2	ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΣ	4.600		4,02	4,600
3	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	2.800		2,45	2,800
4	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ	1.000		0,87	1.000
5	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	350		0,31	350
6	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΑ	615		0,54	615
7	ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	500		0,44	500
8	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΡΟΥ	500		0,44	500
9	ΝΟΜ.ΑΥΤ/ΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4.552		3,98	4.552
10	ΝΟΜ.ΑΥΤ/ΣΗ ΑΡΤΑΣ	8.923		7,79	8.923
11	ΝΟΜ.ΑΥΤ/ΣΗ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	2.349		2,05	2.349
12	Ε.Α.Σ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	9.457		8,26	9.457
13	Ε.Α.Σ. ΑΡΤΑΣ-ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ	2.500		2,18	2.500
14	Ε.Α.Σ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	500		0,44	500
15	Ε.Α.Σ ΒΟΝΙΤΣΑΣ	300		0,26	300
16	ΕΝ.ΑΛ.&ΙΧΘ.ΣΥΝ/ΣΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ	450		0,39	450
17	Ε.Β.Ε. ΑΡΤΑΣ	3.375		2,95	3.375
18	Ε.Β.Ε. ΑΙΤΩΛΩΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	1.000		0,87	1.000
19	ΑΤΕ	125	3.400	3,08	3.525
20	ΤΠΔ	8.800	3.400	10,66	12.200
21	Ε.Τ.Β.Α.	125	3.400	3,08	3.525
22	ΤΕΔΚ Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1.000	10.000	9,61	11.000
23	ΤΕΔΚ Ν. ΑΡΤΑΣ	0	10.000	8,73	10.000
24	ΤΕΔΚ Ν ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	0	9.800	8,56	9.800
25	ΔΗΜΟΣ ΑΡΑΧΘΟΥ	4.890		4,27	4.890
26	ΔΗΜΟΣ ΒΗΡΟΒΟΥ ΚΟΥ	195		0,17	195
27	ΔΗΜΟΣ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ	1.956		1,71	1.956
28	ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΓΓΟΥ	978		0,85	978
29	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	978		0,85	978
30	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΩΝ	500		0,44	500
31	ΔΗΜΟΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ	978		0,85	978
32	ΚΗΠΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝ/ΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1.000		0,87	1.000
	ΣΥΝΟΛΟ	74.496	40.000	100,01	114.496

8.2.3 Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις

Το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας ανέρχεται σήμερα στα 343.488,00€(μετά από την 25/04/02 αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου).

Σύμφωνα με τους ισολογισμούς των τελευταίων δετών στον ακόλουθο πίνακα καταγράφονται τα βασικά οικονομικά μεγέθη της Εταιρίας

Σε EURO

ΕΤΟΣ	Κύκλος Εργασιών	Εξοδα Διοικητικής λειτουργίας	Καταβλημένο Κεφάλαιο	Καθαρά Αποτελέσματα χρήσεως
1999	585.312	277.731	343.488,00	69.450
2000	1.037.452	520.120	343.488,00	7.686
2001	810.336	507.712	343.488,00	77.021
2002	1.028.850	465.944	343.488,00	-125.639
2003	1.322.967	468.749	343.488,00	- 23.440

Από τον παραπάνω πίνακα είναι εμφανές ότι η Εταιρία την τελευταία 2ετία εμφανίζει αρνητικά αποτελέσματα (ζημίες) χρήσεως με μέγιστο το έτος 2003 (-23.440) ευρώ.

Παράλληλα είναι πρόδηλο ότι ανά έτος υπάρχει μια αυξητική τάση τόσο του κύκλου εργασιών όσο και των εξόδων διοικητικής λειτουργίας με μέγιστο το έτος 2003 και ακολουθεί το 2002. Αυτό δηλώνει την συνεχή αύξηση των δραστηριοτήτων της ETANAM στην περιοχή παρέμβασής της.

Ωστόσο, είναι γεγονός ότι παρόλο που η εταιρία αναλαμβάνει και υλοποιεί σημαντικά Ευρωπαϊκά και Εθνικά έργα αρκετών εκατ. Ευρώ δεν μπορεί να υπερκαλύψει τα λειτουργικά της έξοδα με αποτέλεσμα να εμφανίζει αρνητικά καθαρά αποτελέσματα χρήσεως.

Αυτό συνίσταται στην αυστηρότητα του Υπουργείου Γεωργίας όσον αφορά την κάλυψη των λειτουργικών και άλλων δαπανών της εταιρίας τόσο στο πρόγραμμα LEADER όσο και στο ΟΠΑΑΧ αλλά και πολλές φορές εξαιτίας των καθυστερήσεων ανάληψης(εκταμίευση) χρημάτων με αποτέλεσμα η εταιρία να επιβαρύνεται με επιπρόσθετα έξοδα και δαπάνες στις εργοδοτικές εισφορές, στα ασφαλιστικά ταμεία και στους φόρους του Δημοσίου.

Φωτοαντίγραφα των ισολογισμών των τριών τελευταίων ετών παρουσιάζονται στο παράρτημα.

8.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΕΙ ΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΠΕΡΙΟΔΟ Η ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε

8.3.1 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

8.3.1.1 **LEADER +**

Ταυτότητα Προγράμματος

Το τοπικό πρόγραμμα LEADER + για την νότια Ήπειρο, αποτελεί ένα πιλοτικό πρόγραμμα ανάπτυξης του αγροτικού χώρου, που αφορά στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας και συγχρηματοδοτεί μικρά επενδυτικά σχέδια στους τομείς του αγροτουρισμού και των μικρών επιχειρήσεων, αναλαμβάνοντας παράλληλα συλλογικές δράσεις για την οργάνωση και προώθηση καινοτόμων πρωτοβουλιών στους τομείς αυτούς. Το πρόγραμμα εντάσσεται στην κοινοτική πρωτοβουλία για την αγροτική ανάπτυξη LEADER + με βάση την σχετική ανακοίνωση της Ε.Ε. (Γ.Δ. Γεωργίας) και σε Εθνικό επίπεδο συντονίζεται και παρακολουθείται από την αρμόδια διαχειριστική αρχή του Υπ. Γεωργίας. Τοπικά υλοποιείται με ευθύνη της Εταιρίας Ανάπτυξης Νότιας Ηπείρου – Αμβρακικού ΕΤΑΝΑΜ ΑΕ, η οποία λειτουργεί σαν Ομάδα Τοπικής Δράσης για το πρόγραμμα και η οποία είχε και την ευθύνη της σύνταξης και υποβολής του μετά από ευρεία συνεργασία με τους τοπικούς φορείς της περιοχής παρέμβασης.

ΘΕΜΑ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗΣ (ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ) ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.

Επειδή το Leader + είναι ιδιαίτερα απαιτητικό πρόγραμμα σε ό,τι αφορά στον σχεδιασμό του με την έννοια ότι θα πρέπει να αποδεικνύει την «πιλοτική του εφαρμογή», να δίνει νέες διεξόδους ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές μέσα από ολοκληρωμένες αλλά συνεκτικές παρεμβάσεις, σύμφωνα και με την ανακοίνωση της Ε.Ε αλλά και το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο, είναι απολύτως απαραίτητο, όπως αναφέρθηκε, για τον καθορισμό της στρατηγικής του προγράμματος να υιοθετηθεί ένα θέμα συσπείρωσης που να χαρακτηρίζει την περιοχή.

Σαν θέμα συσπείρωσης έχει υιοθετηθεί:

Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στον αγροτικό χώρο της περιοχής, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση τοπικών προϊόντων και πόρων, που θα συνδυάζονται με το αγροτουριστικό κύκλωμα, με έμφαση στην ποιότητα.

Για την τεκμηρίωση της κεντρικής ιδέας του προγράμματος – θέματος συσπείρωσης υιοθετήθηκε το σλόγκαν :

νότια Ήπειρος .

η γη των ορεινών οικοσυστημάτων,

των ποταμών,

των λιμνών και

των υγροτόπων.

ΣΤΟΧΟΙ.

Η πρωτοβουλία αυτή αποβλέπει στην προώθηση της εφαρμογής ολοκληρωμένων, πρωτότυπων στρατηγικών αιεφόρου ανάπτυξης, υψηλής ποιότητας, στόχος των οποίων θα είναι η πειραματική εφαρμογή νέων μορφών :

- Αξιοποίησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ενίσχυσης του οικονομικού πλαισίου προκειμένου να συμβάλει στην δημιουργία θέσεων απασχόλησης
- Βελτίωση της οργανωτικής ικανότητας της περιοχής.

Με το αιτιολογικό αυτό έχουν επιλεγεί οι ακόλουθοι γενικοί και ειδικοί στόχοι :

I. Η ολοκληρωμένη αιεφόρος ανάπτυξη της ορεινής – μειονεκτικής περιοχής της νότιας Ηπείρου, μέσω πιλοτικών εφαρμογών με έμφαση στην ποιότητα

- Ενίσχυση της τοπικής εταιρικής σχέσης και της οργανωτικής ικανότητας της περιοχής
- Διασύνδεση με την τοπική παραγωγή
- Καθιέρωση της ποιότητας σαν βασικό χαρακτηριστικό όλων των παρεμβάσεων
- Βελτίωση και διαφοροποίηση του προσφερόμενου προϊόντος

II. Η συμβολή στην άρση της απομόνωσης της περιοχής με την συνεργασία τόσο με όμορες περιοχές όσο και με αντίστοιχες περιοχές του Εθνικού χώρου αλλά και σε διακρατικό επίπεδο

- Συνεργασία της ETANAM και των τοπικών φορέων σε επίπεδο ευρύτερης περιοχής, σε επίπεδο χώρας και σε διακρατικό επίπεδο

Περιοχή παρέμβασης.

Με βάση τις προϋποθέσεις της ανακοίνωσης της Ε.Ε. καθώς και την εξειδίκευση για τη χώρα, που προκύπτει από το εγκεκριμένο Εθνικό Πρόγραμμα, σαν περιοχή παρέμβασης του προγράμματος Leader + έχει καθορισθεί η ορεινή νότια Ήπειρος (ο συνεχής και ομοιογενής ορεινός – ημιορεινός όγκος των νομών Άρτας και Πρέβεζας) μαζί με τμήμα των μειονεκτικών οικισμών του Ν. Πρέβεζας, που αποτελούν ενιαία γεωγραφική και κοινωνικοοικονομική ενότητα. Ταυτόχρονα η περιοχή επεκτείνεται στις όμορες περιοχές του δικτύου NATURA 2000 Αμβρακικού και Αχέροντα.

Με βάση τα ανωτέρω η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης του τοπικού προγράμματος αφορά συνολική έκταση 2.427,5 τετρ. χλμ. και 73.987 κατοίκους (απογραφή ΕΣΥΕ 2001). Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της είναι ότι τις τελευταίες δεκαετίες έχει υποστεί έντονη πληθυσμιακή συρρίκνωση και αποδυνάμωση, όμως τα τελευταία χρόνια έχει δείξει σημάδια επιστροφής και ταυτόχρονα προσέλκυσης ενός εντεινόμενου αριθμού επισκεπτών.

Αναπτυξιακή στρατηγική

Η αναπτυξιακή στρατηγική, που έχει καθορισθεί για το τοπικό πρόγραμμα, σύμφωνα και με την ανακοίνωση της Ε.Ε. :

Είναι ολοκληρωμένη (με την έννοια της σφαιρικής προσέγγισης), συντονισμένη σε ότι αφορά στις αλληλεπιδράσεις φορέων και σχεδίων και διαρθρωμένη γύρω από ένα σημαντικό θέμα, χαρακτηριστικό για την ταυτότητα και τις δυνατότητες της περιοχής, που μπορεί να συσπειρώσει το σύνολο των φορέων και τομέων της περιοχής.

Η ισότητα ευκαιριών σε νέους και γυναίκες και οι στρατηγικές, που βελτιώνουν την απασχόληση για αυτές τις ομάδες στόχους αποτελούν προτεραιότητα και κριτήριο αξιολόγησης των προτάσεων.

Τόσο στην φάση καθορισμού των δράσεων όσο και κυρίως στην διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης των έργων πρέπει να αποδεικνύεται ο πιλοτικός χαρακτήρας της αναπτυξιακής στρατηγικής, που θα προταθεί. Η έννοια «πιλοτικός» μπορεί να αφορά :

1. Την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, που να ενσωματώνουν τις τοπικές ιδιομορφίες
2. Νέες μεθόδους, που να επιτρέπουν τον συνδυασμό ανθρώπινου δυναμικού και τοπικών πόρων
3. Τον συσχετισμό μεταξύ τομέων της τοπικής οικονομίας που μέχρι τότε ήταν ανεξάρτητοι.
4. Πρωτότυπες μορφές οργάνωσης και συμμετοχής του τοπικού πληθυσμού στην διαδικασία λήψης αποφάσεων και υλοποίησης του προγράμματος.

Η αναπτυξιακή στρατηγική θα αποδεικνύει την επιδεικτικότητα (πιλοτικός χαρακτήρας) και την συμπληρωματικότητα με άλλα προγράμματα που εφαρμόζονται στην περιοχή.

Όσο αναφορά το Μέτρο 1.2. «Ενισχύσεις σε επενδύσεις – Στήριξη στην επιχειρηματικότητα» του τοπικού προγράμματος LEADER+ της Ο.Τ.Δ. ETANAM ΑΕ υποβλήθηκαν 40 προτάσεις.

Από τις προτάσεις:

- 23 αφορούν την κατηγορία πράξεων 1.2.1.: ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ,
- 16 την κατηγορία πράξεων 1.2.2.: ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ και
- 1 την κατηγορία πράξεων 1.2.3.: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ, ΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΗ ΔΡΑΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ.

Αναφορικά με τις περιοχές 18 προτάσεις προέρχονται από το Νομό Άρτας και 22 από το Νομό Πρέβεζας. Από τις 40 υποβληθείσες προτάσεις εκείνες που τελικώς εγκρίθηκαν αφού πληρούσαν τις απαιτήσεις της Ε.Δ.Π. (Επιτροπή Διαχείρισης Προτάσεων Κ.Π. LEADER+) αλλά και κατόπιν ανταποκρίθηκαν στον έλεγχο της Επιτροπή αξιολόγησης των προτάσεων ήταν συνολικά 21.

Στην δεύτερη προκήρυξη του προγράμματος για τα μικρά δημόσια έργα υποβλήθηκαν 29 προτάσεις οι οποίες είναι στην φάση της αξιολόγησης

Χρηματοδοτικά στοιχεία του προγράμματος

(σε ευρώ)

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	9.289.276
Δημόσια Δαπάνη	6.400.000
Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΓΤΠΕ - Π)	4.534.031
Εθνική Συμμετοχή (Υπ. Γεωργίας)	1.865.969
Ίδια Συμμετοχή	2.889.276

8.3.1.2 **EQUAL**

Κύριος στόχος της Κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας ειδικών κοινωνικών ομάδων της Περιφέρειας Ηπείρου. Υπό τον όρο «προώθηση της επιχειρηματικότητας» εννοούμε το σύνολο των διαδικασιών εκείνων που θα επιτρέψουν στους πληθυσμούς που ανήκουν στις ομάδες στόχους να πραγματοποιήσουν μία καλή επιχειρηματική ιδέα. Η βασική ιδέα του προγράμματος είναι η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας σε επιλεγμένους τομείς- κλάδους οικονομικής δράσης της Ηπείρου που προσιδιάζουν με τα χαρακτηριστικά της περιοχής. Σε αντίθεση με όλες τις άλλες κοινοτικές πρωτοβουλίες η EQUAL δεν χρηματοδοτεί επενδύσεις, πληροφορεί όμως για επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα και όχι μόνο. Στηρίζει τους υποψήφιους επενδυτές:

- ο με πληροφόρηση για τις δυνατότητες επιχορήγησης ενός επενδυτικού σχεδίου
- ο στην υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.
- ο στην ίδρυση και λειτουργία της επιχείρησης κατά τον πρώτο χρόνο ζωής της.

Ένας επιμέρους στόχος του Έργου είναι η δημιουργία μόνιμων Δομών Στήριξης της επιχειρηματικότητας και η διάδοση καλών πρακτικών οι οποίες θα συνεχίσουν να λειτουργούν και να χρησιμοποιούνται και μετά τη λήξη του προγράμματος.

Ομάδες Στόχοι

Οι ομάδες- στόχοι στις οποίες απευθύνεται το Έργο και οι οποίες αποτελούν τις ομάδες του πληθυσμού που αντιμετωπίζουν τις σημαντικότερες δυσκολίες ένταξης στην αγορά εργασίας είναι:

- Νέοι, ηλικίας 18-35 ετών
- Κάτοικοι αγροτικών και μειονεκτικών περιοχών, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα σε νέους.
- Γυναίκες, έως 45 ετών, κάτοικοι της Περιφέρειας.

Οι μορφές επιχειρηματικότητας που θα προωθηθούν θα σχετίζονται:

- Με μικρές καινοτόμες μεταποιητικές επιχειρήσεις
- Με τον εναλλακτικό τουρισμό
- Με τον αγροτικό τομέα.

Στόχος του προγράμματος είναι να αναπτυχθούν 100 νέες επιχειρήσεις στην Περιφέρεια Ηπείρου στα προαναφερόμενα θεματικά πεδία, κατά τη διάρκεια της διετούς εφαρμογής του.

Μέσω του προτεινόμενου έργου πρόκειται να δημιουργηθούν 3 κεντρικές Δομές Διάχυσης της Επιχειρηματικής Γνώσης σε κάθε ένα από τα επιλεγμένα θεματικά πεδία. Η έδρα τους είναι τα Ιωάννινα, με ταυτόχρονα εστιακά σημεία- αντένες στους λοιπούς νόμους της περιφέρειας. Ειδικότερα:

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΟΜΗ-ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ	ΑΝΤΕΝΕΣ
ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ (BIC ΗΠΕΙΡΟΥ) Και ANTENA	ΑΡΤΑ ΕΤΑΝΑΜ ΠΡΕΒΕΖΑ ΕΤΑΝΑΜ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ ΑΝΕΘ
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ (ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε) Και ANTENA	ΑΡΤΑ ΕΤΑΝΑΜ ΠΡΕΒΕΖΑ ΕΤΑΝΑΜ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ ΑΝΕΘ
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ (ΑΣΗΚ Α.Ε) Και ANTENA	ΑΡΤΑ ΕΤΑΝΑΜ ΠΡΕΒΕΖΑ ΕΤΑΝΑΜ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ ΑΝΕΘ

8.3.1.3 INTERREG

Για λογαριασμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας η ETANAM έχει αναλάβει την προετοιμασία- σύνταξη προγράμματος έργων και παρεμβάσεων για το INTERREG III Ελλάδας – Ιταλίας, Δέση Α.

Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι τρεις άξονες με τα αντίστοιχα μέτρα:

Άξονας 1- ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Μέτρο 1.1. Υποδομές θαλάσσιων μεταφορών και επικοινωνιών

Μέτρο 1.2. Ανάπτυξη και ενίσχυση των συστημάτων επίβλεψης, ασφάλειας και ελέγχου.

Άξονας 2 – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μέτρο 2.1. Συνεργασία για την Έρευνα, την ανάπτυξη και την μεταφορά τεχνογνωσίας.

Μέτρο 2.2. Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.

Άξονας 3- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Μέτρο 3.1. Αναβάθμιση και διαχείριση κοινών οικοσυστημάτων.

Μέτρο 3.2. Προώθηση, αναπαλαίωση και αξιοποίηση της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς κοινού ενδιαφέροντος.

Ο συνολικός προϋπολογισμός εκπόνησης /προετοιμασίας των προτάσεων ορίζεται σε 23.000 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ). Οι πόροι αυτοί θα προέρχονται από το πρόγραμμα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) της Ν.Α Πρέβεζας.

Οι εταίροι από την ιταλική πλευρά προέρχονται από την περιφέρεια της Απουλίας.

8.3.2 ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

8.3.2.1

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (ΟΠΑΑΧ)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ & ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Τα ΟΠΑΑΧ (Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου) ανήκουν στον Άξονα 7 του Ε.Π. "Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 - 2006" και αποτελούν μια καινοτόμο ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αγροτική ανάπτυξη. Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων, τα περισσότερα των οποίων βασίζονται στο Άρθρο 33 του Καν. ΕΚ.1257/99, τα οποία εφαρμόζονται σε επιλεγμένες ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας.

Κύριοι στόχοι του προγράμματος είναι:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής παραγωγής.
- Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου.
- Η διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων της υπαίθρου.
- Η αναδιάρθρωση της τοπικής αγροτικής οικονομίας.
- Η οικονομική και πολιτιστική αναβάθμιση της υπαίθρου.
- Η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής για όλο τον αγροτικό πληθυσμό.
- Η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας Ηπείρου.

Η Δομή Στήριξης για την υλοποίηση και παρακολούθηση των προγραμμάτων στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΑΣΗΚ Α.Ε. με οργανωμένο δίκτυο τριών Αναπτυξιακών Εταιριών (ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε, ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε, ΑΝΕΘ Α.Ε) για τους τέσσερις Νομούς που λειτουργούν ως αντένες για την ενημέρωση του πληθυσμού κάθε επιλεγμένης περιοχής. Κάθε ενδιαφερόμενοι επενδυτές (Φυσικά, Νομικά πρόσωπα, συλλογικοί φορείς, ΟΤΑ) μπορούν να απευθύνονται στη Δομή Στήριξης και τις Αντένες για να παίρνουν πληροφορίες για τις δραστηριότητες και τα έργα που επιδοτεί το πρόγραμμα καθώς επίσης οδηγούς εφαρμογής και φακέλους υποψηφιότητας.

Συνεπώς στο ΟΠΑΑΧ η ΕΤΑΝΑΜ λειτουργεί ως Αντένα για τους νομούς Πρέβεζας και Άρτας.

Από το πρόγραμμα Ο.Π.Α.Α.Χ της Περιφέρειας η ΕΤΑΝΑΜ διαχειρίζεται όλα τα μέτρα του Άξονα 4: ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ.

Ενώ από το ΟΠΑΑΧ του Υπουργείου Γεωργίας διαχειρίζεται όλα τα μέτρα του Άξονα 7: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

8.3.2.2 **ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ**

Το έργο «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ των Γυναικών» το οποίο διαχειρίζεται η ETANAM εντάσσεται στο Μέτρο 5.3 του Άξονα 5 του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και συγχρηματοδοτείται κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο ΕΚΤ στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ.

Οι «ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών» είναι αλληλοσυμπληρούμενες ενέργειες οι οποίες εξασφαλίζουν την προώθηση των γυναικών στην απασχόληση μέσα από την παροχή εξειδικευμένης πληροφόρησης, συμβουλευτικής και κοινωνικής στήριξης, σε συνδυασμό και με άλλες δράσεις, όπως κατάρτιση, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, κ.α.

Οι «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υλοποιούνται με την μορφή Περιφερειακών Σχεδίων Δράσης και στοχεύουν, μέσα από την βελτίωση των δεξιοτήτων και την απόκτηση γνώσεων των ωφελούμενων γυναικών, στην ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ:

Από φορείς που δραστηριοποιούνται σε θέματα συμβουλευτικής για την απασχόληση, την αυταπασχόληση και κοινωνική ένταξη των γυναικών σε συνεργασία με τις Περιφερειακές Επιτροπές Ισότητας, την Τ.Α., επαγγελματικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις κ.α. Τα Σχέδια Δράσης, από τα οποία αναμένεται να ωφεληθούν 7.000 γυναίκες, θα υλοποιηθούν τη χρονική περίοδο 2003-2006.

ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΧΕΥΟΥΝ:

- Στη διευκόλυνση της ένταξης και επανένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας
- Στην ενεργοποίηση των ωφελούμενων γυναικών για αποτελεσματική διεκδίκηση των επαγγελματικών τους στόχων.
- Στην προώθηση της επιχειρηματικής δράσης των γυναικών.
- Στην ανάπτυξη συνεργασιών με όλους τους τοπικούς φορείς που δραστηριοποιούνται σε θέματα απασχόλησης και επιχειρηματικότητας γυναικών.
- Στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και την κινητοποίηση των τοπικών φορέων για την άμβλυνση της περιθωριοποίησης των γυναικών σε σχέση με την αγορά εργασίας και την κοινωνική ένταξη.

Η ETANAM είναι ένας από τους φορείς οι οποίοι υλοποιούν το πρόγραμμα και διαθέτει και προηγούμενη εμπειρία σε θέματα στήριξης των γυναικών στην αγορά εργασίας και γενικότερα στην προώθηση στην προώθηση της επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια Ηπείρου από την Κ.Π EQUAL. Οι ενδιαφερόμενες γυναίκες μπορούν να ενημερωθούν για το έργο και να συμβουλευτούν τους εξειδικευμένους επιστήμονες της ETANAM και στα δύο γραφεία της. Επίσης για την ευρεία ενημέρωση σχετικά με το έργο η ETANAM σε συνεργασία με την Περιφέρεια διοργανώνει ημερίδες και συνέδρια ενημερώνοντας και τον τοπικό τύπο.

8.3.2.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

Για λογαριασμό των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Πρέβεζας και Άρτας η ETANAM στα πλαίσια του προγράμματος που χρηματοδοτείται από το Χρηματοδοτικό Μέσο του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (πρώην Ταμείο ΕΖΕΣ) υπέβαλε συγκεκριμένη πρόταση, η οποία εγκρίθηκε, για συγκεκριμένο πρόγραμμα έργων- παρεμβάσεων για την περιοχή του Αμβρακικού με τίτλο «Διαχείριση, αποκατάσταση και βελτίωση του διεθνούς σημασίας υδροτόπου Αμβρακικού». Με βάση τις υποδείξεις τόσο του ΥΠΕΘΟ (που υποβλήθηκε αρχικά η πρόταση, το Μάιο 2003) όσο και του ΧΜ του ΕΟΧ και της ΕΤΕ και του τρόπου λειτουργίας του Ταμείου αυτού, οι συμβαλλόμενοι φορείς (Ν.Α Πρέβεζας- Άρτας, ETANAM) συνεργάζονται και με άλλους επιστημονικούς και επιχειρηματικούς φορείς της περιοχής (Φορέα Διαχείρισης Αμβρακικού, τοπικές υπηρεσίες, αλιευτικούς συνεταιρισμούς κ.α) αλλά και με την Περιφέρεια Ηπείρου. Συνεπώς η ETANAM έχει αναλάβει την τεχνική στήριξη και το συντονισμό υλοποίησης του έργου.

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής του έργου.

Η εκτέλεση του έργου αφορά την περιοχή του Αμβρακικού και ειδικότερα στα διοικητικά όρια των Νομών Άρτας και Πρέβεζας και το θαλάσσιο χώρο του Κόλπου.

Πόροι –χρηματοδότηση - Διαχείριση

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ορίζεται σε 6,75 εκ. ευρώ. Οι πόροι αυτοί προέρχονται από το Χ.Μ του ΕΟΧ κατά 75% και από το Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών κατά 25% (Εθνική συμμετοχή).

Φορείς δικαιούχοι του Προγράμματος ορίζονται οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Πρέβεζας και Άρτας. Πιο συγκεκριμένα η Ν.Α Πρέβεζας ορίζεται φορέας διαχείρισης για το υπόεργο 1 «Master Plan των υδάτων των λεκανών απορροής Λούρου- Αράχθου και του Αμβρακικού Κόλπου» και 5 «Συμπληρωματικές εκβανθύνσεις στο λιμάνι – δίαυλο Πρέβεζας» και η Ν.Α για όλα τα υπόλοιπα υπόεργα 2,3,4,6,&7. Με βάση την προγραμματική σύμβαση η ETANAM θα έχει το συντονισμό του προγράμματος και αγγλαμβάγει έναντι αμοιβής 6% του συνολικού project , την προετοιμασία των προκηρύξεων των διαγωνισμών, το συντονισμό των εργασιών καθώς και την ευθύνη σύνταξης και υποβολής των εκθέσεων φυσικού και οικονομικού αντικείμενου. Επίσης θα έχει την ευθύνη της πιλοτικής λειτουργίας των υποέργων/ δράσεων 3 «Σχεδιασμός και εφαρμογή ορθολογικής διαχείρισης και αξιοποίησης υδάτων στο δίκτυο τάφρων μεταξύ Φιδοκάστρου και Σαλαώρας», 2 «Παρακολούθηση- διαχείριση της οικολογικής ποιότητας στο δελταϊκό σύστημα Λούρου- Αράχθου- Τηλεμετρικό σύστημα αυτόματων σταθμών μέτρησης παραμέτρων νερού στον Αμβρακικό»

Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου ορίζεται αρχικά μέχρι τον Απρίλιο του 2007 και σε κάθε περίπτωση θα μπορεί να αναμορφωθεί για να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των διαδικασιών υλοποίησης και ταμειακής εξυπηρέτησης του προγράμματος.

8.3.2.4

Κ.Υ.Ε.- Κ.Ε.Τ.Α.

Για λογαριασμό των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Άρτας και Πρέβεζας έχει υπογράψει Προγραμματικές Συμβάσεις με το Υπουργείο Ανάπτυξης για την υλοποίηση των έργων «Κέντρο Υποδοχής Επενδυτών (ΚΥΕ) νομού Άρτας», προϋπολογισμού 88.041 ε (30 εκ. δρχ.) και «Κέντρο Υποδοχής Επενδυτών (ΚΥΕ) νομού Πρέβεζας», με προϋπολογισμό 88.041 ε.

Τα Κέντρα Υποδοχής Επενδυτών εντάσσονται στο Μέτρο 1.3 του Άξονα 1: Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος, του Ε.Π. "ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ" του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Επίσης η ETANAM έχει δημιουργήσει Κοινοπραξία Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΚΕΤΑ). Τα ΚΕΤΑ εντάσσονται στο Μέτρο 4.5 του Άξονα 4: Τεχνολογική Καινοτομία και Έρευνα του Ε.Π. "ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ".

8.3.2.5

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΤΑΞΕΙΣ

Οι Πράσινες Τάξεις είναι μια εναλλακτική μορφή σχολικής εκδρομής. Ολόκληρες τάξεις σχολείων μεταφέρονται για μία εβδομάδα σε οικισμούς της υπαίθρου με ιδιαίτερο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον, όπου το πρωί ασχολούνται και εξοικειώνονται με περιηγήσεις και άλλες σχετικές με το περιβάλλον δραστηριότητες αντίστοιχα ενώ το απόγευμα συνεχίζουν κανονικά το σχολικό τους πρόγραμμα. Παράλληλα παρακολουθούν διαλέξεις που αφορούν την πολιτιστική ιστορία της περιοχής και επισκέπτονται τους χώρους που παρουσιάζουν πολιτιστικό και ιστορικό ενδιαφέρον.

Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε για πρώτη φορά φέτος με την προοπτική να γίνεται κάθε χρόνο. Το πρόγραμμα διοργανώνεται με πρωτοβουλία των Υπουργείων Παιδείας και Ανάπτυξης, ενώ κεντρικός φορέας υπεύθυνος για την οργάνωση, διαχείριση και εποπτεία του προγράμματος είναι η Αγροτουριστική Α.Ε. που συνεργάζεται για το σκοπό αυτό με τις κατά τόπους Αναπτυξιακές Εταιρίες.

Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού έγινε η πρώτη επίσκεψη στον Αχέροντα από μαθητές του 7^{ου} Γυμνασίου Καλαμάτας. Ο χώρος διαμονής και εστίασης, το πρόγραμμα οικοξεναγήσεων, επισκέψεων (Νεκρομαντείο- Σούλι κ.λ.π) καθώς και εναλλακτικών δραστηριοτήτων (Ράφτιν, ποδήλατα, πεζοπορία κ.α) προετοιμάστηκε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο από την ETANAM Α.Ε η οποία είχε την ευθύνη συντονισμού του προγράμματος. Το πρόγραμμα θα συνεχιστεί με την έλευση και άλλων μαθητών που θα επισκεφθούν την περιοχή κατά ομάδες έως τις 30 Απριλίου 2004.

8.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΓΚΡΙΘΕΙ ΜΕ ΦΟΡΕΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΝ ΕΤΑΝΑΜ.Α.Ε

ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

- Το 1991-1992 διαχειρίστηκε ένα πρόγραμμα ανταλλαγής εμπειριών για την προστασία των υδροτόπων της Μεσογείου για λογαριασμό φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης(άρθρο 10 του ΕΤΠΑ)με προϋπολογισμό 105.649 ε.Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν πάνω από 10 φορείς από την Ελλάδα(κυρίως ΤΕΔΚ νομών που έχουν υδροτόπους), δύο φορείς από την Ιταλία, ένας από την Ισπανία και ένας από τη Γαλλία στα πλαίσια του προγράμματος αυτού διοργανώθηκαν δύο συνέδρια(στην Πρέβεζα και στη Θεσσαλονίκη)και τρεις επισκέψεις σε υδροτόπους του εξωτερικού(Ιταλία, Γαλλία και Ισπανία). Την ευθύνη της οργάνωσης και την χρηματοοικονομική είχε η ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε(Leader partner).
- Από το 1992 (και ουσιαστικά από το Μάρτιο του 1993) αποτελεί για την περιοχή του Αμβρακικού, τον φορέα εφαρμογής (Ομάδα Τοπικής Δράσης) του προγράμματος **Leader Αμβρακικού** που είχε εισηγηθεί στην ΕΟΚ (πρόκειται για ένα πρόγραμμα αρχικού προϋπολογισμού 2.582 εκ. ε. με τελικό ποσό υλοποίησης 3.806 εκ. ε.). Το πρόγραμμα αφορούσε στην ανάπτυξη δράσεων αγροτουρισμού-οικολογικού τουρισμού στην περιοχή γύρω από τον Αμβρακικό των νομών Πρέβεζας και Άρτας, καθώς και δράσεων προώθησης των τοπικών αγροτικών προϊόντων.
- Την περίοδο 1996-2001 υλοποίησε το πρόγραμμα **Leader II για τη νότια Ήπειρο**(το σύνολο των νομών Πρέβεζας και Άρτας πλην Πάργας)συνολικού προϋπολογισμού 13.059 εκ. ε. με ολοκλήρωση του προγράμματος τον Οκτώβριο του 2001 και ποσοστό υλοποίησης άνω του97%. Το πρόγραμμα αφορούσε δράσεις αγροτουρισμού, μικρών επιχειρήσεων, επεξεργασίας και προώθησης αγροτικών προϊόντων, κατάρτισης και ανάδειξης περιβάλλοντος χώρου.
- Την περίοδο 1999-2003 η ΕΤΑΝΑΜ σαν φορέας υλοποίησης εφαρμόσε στην περιοχή Αμβρακικού πρόγραμμα διαχείρισης του υδροβιότοπου του **Αμβρακικού στα πλαίσια του προγράμματος LIFE- ΦΥΣΗ** με προϋπολογισμό 2.136 εκ. ε. Το πρόγραμμα περιλάμβανε δράσεις παρακολούθησης και ελέγχου των συνθηκών και παραμέτρων του οικοσυστήματος, επόπτευσης και φύλαξης της περιοχής, δράσεις αναδασώσεων σε παραποτάμιες και λοφώδεις εκτάσεις, διαχείρισης των καλαμιώνων με επανεισαγωγή νεροβούβαλων, οργάνωσης και λειτουργίας τηλεμετρικού δικτύου αυτόματων σταθμών μέτρησης στις λιμνοθάλασσες, πρότυπης υδρολογικής διαχείρισης των λιμνοθαλασσών και των υδροτόπων, ενίσχυσης νησίδων πελεκάνων, λειτουργίας των κέντρων πληροφόρησης επι κελυτών, ευαισθητοποίησης πληθυσμού κ.α.
- Την περίοδο 2002-2008 η ΕΤΑΝΑΜ έχει αναλάβει ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης του τοπικού προγράμματος της κοινοτικής πρωτοβουλίας **LEADER +**, με συνολικό προϋπολογισμό 8,9 Τεκ. πρόγραμμα

χρηματοδοτεί μικρές ιδιωτικές επενδύσεις στους τομείς του αγροτουρισμού, των τοπικών προϊόντων και μικρά δημόσια έργα για ανάδειξη οικισμών, μνημείων, χώρων καθώς και βελτίωση του περιβάλλοντος.

- Από το 1989 μέχρι το 1993 υλοποιούσε προγράμματα κατάρτισης του ΕΚΤ(σεμινάρια) με υποδειγματικό για την περιοχή τρόπο και μάλιστα τα τελευταία χρόνια αναλαμβάνει την υλοποίηση προγραμμάτων του ΕΚΤ και για άλλους φορείς της περιοχής(κοινότητες, δήμους, Συνδέσμους κ.λ.π.). Επίσης συμμετείχε στην κατάρτιση και υποβολή προς την Περιφέρεια για τις ενιαίες προτάσεις επιμόρφωσης συντονίζοντας τις προτάσεις των φορέων της περιοχής. Από το 1996 την δράση αυτή ανέλαβε το ΚΕΚ Θετικό (πιστοποιημένο ΚΕΚ με έδρα την Πρέβεζα και συμμετοχή 45% της ΕΤΑΝΑΜ στο μετοχικό κεφάλαιο).

8.5 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ Η ΕΤΑΝΑΜ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ Η΄ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ:

- Στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον» του ΥΠΕΧΩΔΕ, η ΕΤΑΝΑΜ συμμετείχε αναλαμβάνοντας την τεχνική υποστήριξη και τον συντονισμό μέσω Προγραμματικής Σύμβασης με τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τις ΤΕΔΚ της περιοχής στη υλοποίηση των ακόλουθων προγραμμάτων στην περιοχή:
  - **Ανάδειξης και προστασίας του υγροτόπου Αμβρακικού, τελικού προϋπολογισμού 1.218 εκ. ε.** Το πρόγραμμα, το οποίο ολοκληρώθηκε με επιτυχία περιλάμβανε δράσεις ολοκλήρωσης και οργάνωσης των κέντρων πληροφόρησης και έρευνας στην Σαλαώρα Άρτας και του Κέντρου Περιβάλλοντος στην Κόπραινα Άρτας, την ανάδειξη χώρων και βελτίωση προσβάσεων, την οργάνωση και λειτουργία εργαστηρίου μέτρησης παραμέτρων του κόλπου, την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού-έκδοση εντύπων, την εγκατάσταση κάμερας για απ΄ ευθείας μετάδοση εικόνας-ήχου από τις φωλιές των αργυροπελεκάνων στο κέντρο της Σαλαώρας κ.α.
  - **Ανάδειξης και προστασίας περιοχής δέλτα και στενών Αχέροντα, τελικού προϋπολογισμού 1.056 εκ. ε.** Το πρόγραμμα αυτό ολοκληρώθηκε πρόσφατα και περιλάμβανε δράσεις εκπόνησης Ε.Π.Μ.για την προστατευόμενη περιοχή, δημιουργίας και οργάνωσης κέντρου πληροφόρησης και περαιτέρω ενημέρωσης στην περιοχή του δέλτα και των στενών του Αχέροντα, δημιουργίας και σήμανσης μονοπατιών, χώρων θέας και αναψυχής, αναβάθμισης περιβάλλοντος και ευαισθητοποίησης πληθυσμού- παραγωγής εντύπων και ηλεκτρονικών μέσων προβολής.
- Για λογαριασμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας και μέσω Προγραμματικής Σύμβασης με την συμμετοχή της Περιφέρειας Ηπείρου, υλοποίησε το έργο « **Τουριστική προβολή νομού Πρέβεζας**» με προϋπολογισμό **105.649 στα πλαίσια του ΠΕΠ Ηπείρου την περίοδο 1996-1997**. Το έργο αφορούσε στη παραγωγή εντύπων και ηλεκτρονικών μέσων για την τουριστική προβολή του νομού και την συμμετοχή σε εκθέσεις και ολοκληρώθηκε επιτυχώς.
- Για λογαριασμό τα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Άρτας συμμετείχε σε Προγραμματική Σύμβαση με την συμμετοχή και του Παν/μίου Αιγαίου για την υλοποίηση του έργου «**Ίδρυση μουσείου αλιείας και αλιευτικών εργαλείων στην Κόπραινα**» στα πλαίσια του προγράμματος PESCO με προϋπολογισμό **431.401 ε** . Στα πλαίσια αυτά η ΕΤΑΝΑΜ είχε αναλάβει την τεχνική στήριξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και την υλοποίηση της οργάνωσης του μουσείου και των εκθεμάτων . Το έργο ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2001.
- Για λογαριασμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας και μέσω Προγραμματικής Σύμβασης η ΕΤΑΝΑΜ ανέλαβε την τεχνική στήριξη και οικονομική διαχείριση του προγράμματος **Ε.Δ.Ε.Ν. (Ανταλλαγή εμπειριών γι τον σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης με σεβασμό στο περιβάλλον)**, με Προϋπολογισμό **352.164 ε στα πλαίσια του προγράμματος Ecos Ouverture**. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε στο τέλος του 2002.

- Για λογαριασμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας ανέλαβε την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών για την υλοποίηση του έργου «Συμπλήρωση υποδομών στο λιμάνι Πρέβεζας (εξοπλισμοί εκβαθύνσεις)» στα πλαίσια του προγράμματος INTERREG II Ελλάδας- Ιταλίας. Ο προϋπολογισμός των μελετών ανήλθε στα 190.755 €.
- Για λογαριασμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας μέσω Προγραμματικής Σύμβασης με την συμμετοχή της Περιφέρειας Ηπείρου η ETANAM ανέλαβε την τεχνική στήριξη για την υλοποίηση του έργου «Διακρατική συνεργασία για την ανάδειξη της κοινής ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς Ελλάδας- Ιταλίας» με προϋπολογισμό 117.388 €
- Για λογαριασμό των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Άρτας και Πρέβεζας έχει υπογράψει Προγραμματικές Συμβάσεις με το Υπουργείο Ανάπτυξης για την υλοποίηση των έργων «Κέντρο Υποδοχής Επενδυτών (ΚΥΕ) νομού Άρτας», προϋπολογισμού 88.041 € και «Κέντρο Υποδοχής Επενδυτών (ΚΥΕ) νομού Πρέβεζας», με προϋπολογισμό 88.041 €.
- Σε συνεργασία με άλλους αναπτυξιακούς φορείς της Περιφέρειας Ηπείρου, η ETANAM συμμετέχει στην Αναπτυξιακή σύμπραξη για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στην Ήπειρο, λειτουργώντας σαν αντένα για τους νομούς Πρέβεζας και Άρτας στα πλαίσια της κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL για την περίοδο 2002-2004.
- Η ETANAM λειτουργεί σαν τοπική αναπτυξιακή Εταιρία, τις αντένες της Δομής Στήριξης Ηπείρου, εξυπηρετώντας τους νομούς Άρτας και Πρέβεζας, στα πλαίσια υλοποίησης των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης του Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ), που χρηματοδοτούνται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΑΥ του Υπ. Γεωργίας και από το ΠΕΠ Ηπείρου, ενισχύοντας μικρές επιχειρήσεις αλλά και χρηματοδοτώντας μικρά δημόσια έργα με στόχο την ολοκληρωμένη ανάπτυξη περιοχών ορεινών και μειονεκτικών.

8.6. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Προγράμματα που υλοποίησε / υλοποιεί η ETANAM και αφορούν το περιβάλλον:

- Το 1991-1992 διαχειρίστηκε ένα πρόγραμμα ανταλλαγής εμπειριών για την προστασία των υδροτόπων της Μεσογείου για λογαριασμό φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης(άρθρο 10 του ΕΤΠΑ)με προϋπολογισμό 105.649 ε..Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν πάνω από 10 φορείς από την Ελλάδα(κυρίως ΤΕΔΚ νομών που έχουν υδροτόπους), δύο φορείς από την Ιταλία, ένας από την Ισπανία και ένας από τη Γαλλία στα πλαίσια του προγράμματος αυτού διοργανώθηκαν δύο συνέδρια(στην Πρέβεζα και στη Θεσσαλονίκη)και τρεις επισκέψεις σε υδροτόπους του εξωτερικού(Ιταλία, Γαλλία και Ισπανία). Την ευθύνη της οργάνωσης και την χρηματοοικονομική είχε η ETANAM Α.Ε(Leader partner).
- Την περίοδο 1999-2003 η ETANAM σαν φορέα υλοποίησης εφάρμοσε στην περιοχή Αμβρακικού πρόγραμμα διαχείρισης του υδροβιότοπου του Αμβρακικού στα πλαίσια του προγράμματος LIFE-ΦΥΣΗ με προϋπολογισμό 2.136 εκ. ε. Το πρόγραμμα περιλάμβανε δράσεις παρακολούθησης και ελέγχου των συνθηκών και παραμέτρων του οικοσυστήματος, επόπτευσης και φύλαξης της περιοχής, δράσεις αναδάσωσης σε παραποτάμιες και λοφώδεις εκτάσεις, διαχείρισης των καλαμιώνων με επανεισαγωγή νεροβούβαλων, οργάνωσης και λειτουργίας τηλεμετρικού δικτύου αυτόματων σταθμών μέτρησης στις λιμνοθάλασσες, πρότυπης υδρολογικής διαχείρισης των λιμνοθαλασσών και των υδροτόπων, ενίσχυσης νησιδων πελεκάνων, λειτουργίας των κέντρων πληροφόρησης επισκεπτών, ευαισθητοποίησης πληθυσμού κ.α. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε με σημαντική επιτυχία (ποσοστό απορρόφησης πόρων 100%).
- Στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον» του ΥΠΕΧΩΔΕ, η ETANAM συμμετείχε αναλαμβάνοντας την τεχνική υποστήριξη και τον συντονισμό μέσω Προγραμματικής Σύμβασης με τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τις ΤΕΔΚ της περιοχής στην υλοποίηση των ακόλουθων προγραμμάτων στην περιοχή:
  - Ανάδειξης και προστασίας του υδροτόπου Αμβρακικού, τελικού προϋπολογισμού 1.218 εκ. ε. Το πρόγραμμα, το οποίο ολοκληρώθηκε με επιτυχία περιλάμβανε δράσεις ολοκλήρωσης και οργάνωσης των κέντρων πληροφόρησης και έρευνας στην Σαλαώρα Άρτας και του Κέντρου Περιβάλλοντος στη Κόπρανα Άρτας, την ανάδειξη χώρων και βελτίωση προσβάσεων, την οργάνωση και λειτουργία εργαστηρίου μέτρησης παραμέτρων του κόλλου, την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού- έκδοση εντύπων, την εγκατάσταση κάμερας για απ' ευθείας μετάδοση εικόνας-ήχου από φωλιές των αργυροπελεκάνων στο κέντρο της Σαλαώρας κ.α.

- Ανάδειξης και προστασίας περιοχής δέλτα και στενών Αχέροντα, τελικού προϋπολογισμού 1.056 εκατ. ε. Το πρόγραμμα αυτό ολοκληρώθηκε πρόσφατα και περιλαμβάνει δράσεις εκπόνησης Ε.Π.Μ. για την προστατευόμενη περιοχή, δημιουργίας και οργάνωσης κέντρου πληροφόρησης και περιπτερού ενημέρωσης στην περιοχή του δέλτα και των στενών του Αχέροντα, δημιουργίας και σήμανσης μονοπατιών, χώρων θέας και αναψυχής, αναβάθμισης περιβάλλοντος και ευαισθητοποίησης πληθυσμού- παραγωγής εντύπων και ηλεκτρονικών μέσων προβολής.
- Για λογαριασμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας και μέσω Προγραμματικής Σύμβασης η ΕΤΑΝΑΜ είχε αναλάβει την τεχνική στήριξη και οικονομική διαχείριση του προγράμματος Ε.Δ.Ε.Ν (Ανταλλαγή εμπειριών για τον σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης με σεβασμό στο περιβάλλον, με προϋπολογισμό 352.164 ε στα πλαίσια του προγράμματος *Ecow Overture*. Το πρόγραμμα είχε χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης το τέλος του 2002.

8.6.1 Δράσεις Παρακολούθησης της Ρύπανσης

Παρότι δεν έχει αρμοδιότητες ελέγχου της ρύπανσης σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ και τις Νομαρχίες η ΕΤΑΝΑΜ έχει δραστηριοποιηθεί (εξασφαλίζοντας και ειδικευμένο προσωπικό και τον απαιτούμενο εργαστηριακό εξοπλισμό) στην κατεύθυνση της παρακολούθησης της ρύπανσης και ειδικότερα:

- Από το 1989 μέχρι το 1991 και σε συνεργασία με το τμήμα νερών του ΥΠΕΧΩΔΕ προέβη σε συστηματική παρακολούθηση της ποιότητας των νερών των ποταμών της περιοχής. Δυστυχώς όμως από το 1992 διεκόπη η συνεργασία και το πρόγραμμα παρακολούθησης.
- Από το 1990 και με τον δικό της εξοπλισμό και προσωπικό εκτελεί ακόμη και σήμερα συστηματικές μετρήσεις (περίπου ανά τρίμηνο) στον Αμβρακικό Κόλπο και ειδικότερα σε επιλεγμένες θέσεις κοντά στις εκβολές ποταμών, τάφρων κ.λ.π. για παρακολούθηση της διαχρονικής εξέλιξης της ρύπανσης.
- Από το 1991 συμμετέχει στο Κλιμάκιο Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος που ορίστηκε με Νομαρχιακή απόφαση για τον νομό Πρέβεζας μετά από ενέργειες της ΕΤΑΝΑΜ και διενεργεί ελέγχους κυρίως στα χοιροστάσια της περιοχής χωρίς όμως να έχει δυνατότητες επιβολής προστίμων παρά μόνο να εισηγείται προς τον Νομάρχη.
- Στα πλαίσια του προγράμματος LIFE – ΦΥΣΗ για τον Αμβρακικό υλοποίησε τριετές πρόγραμμα (1999- 2001) παρακολούθησης της ποιότητας των νερών των μεγάλων λιμνοθαλασσών του Αμβρακικού καθώς και στοιχείων του οικοσυστήματος της προστατευόμενης περιοχής.

- Με χρηματοδότηση από την ΔΕΥΑ Πρέβεζας εκπονεί σε συνεργασία με το Παν/μιο Θεσσαλονίκης – Τμήμα Βιολογίας μετρήσεις παραμέτρων του νερού στην περιοχή που θα εκβάλει η έξοδος του βιολογικού καθαρισμού της Πρέβεζας στο Ιόνιο.
- Με τη χρήση 3 τζιπ και 6 εποπτών – φυλάκων ήλεγχε τις παράνομες δραστηριότητες στην περιοχή του Αμβρακικού όσο διάστημα διαρκούσε το πρόγραμμα LIFE.

Η ETANAM πλην της πλήρους μηχανοργάνωσής της, έχει αναπτύξει σύγχρονα μεθοδολογικά εργαλεία τόσο για την ενίσχυση της αναπτυξιακής διαδικασίας της περιοχής, όσο και της περιβαλλοντικής παρακολούθησης αλλά και της ανάδειξης της περιοχής.

Ειδικότερα αναφέρονται:

- Έχει αναπτύξει ή έχει προμηθευτεί εξειδικευμένο software στην παρακολούθηση υλοποίησης προγραμμάτων (Mars, software λογιστικής παρακολούθησης προγράμματος LIFE κ.α.).
- Επίσης έχει αναπτύξει για το σύνολο των νομών Πρέβεζας και Άρτας πρόσφατα ενημερωμένο Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών με αναπτυξιακά δεδομένα για την περιοχή.
- Για την παρακολούθηση των συνθηκών στις λιμνοθάλασσες της περιοχής έχει δημιουργήσει ένα τηλεμετρικό σύστημα αυτόματων σταθμών μέτρησης των βασικότερων παραμέτρων του οικοσυστήματος, που αποτελείται από ένα δίκτυο 6 αυτόματων σταθμών και ενός κεντρικού σταθμού, όπου καταγράφονται σε πραγματικό χρόνο οι μετρήσεις σε ειδικό software.
- Έχει εγκαταστήσει στο Κέντρο Έρευνας και Πληροφόρησης στη Σαλαώρα (το οποίο λειτουργεί η ETANAM με συνεργάτες της), σύστημα απ' ευθείας μετάδοσης εικόνας – ήχου από τις φωλιές των αργυροπελεκάνων (με τηλεχειριζόμενη κάμερα και βιντεοπροβολέα).

8.7 ΥΠΟΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ – ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

8.7.1 Σε Προγραμματικό Επίπεδο

- Είχε ουσιαστική συμμετοχή στις ομάδες εργασίας για την εκπόνηση των Περιφερειακών Προγραμμάτων για την Ήπειρο (περισσότερο ενεργά στον προγραμματισμό του 1^{ου} ΣΠΑ Ηπείρου).
- Εκτόνησε και υπέβαλε για λογαριασμό της περιοχής συγκεκριμένα σχέδια – προτάσεις σε διάφορα Κοινοτικά Προγράμματα της πρώτης προγραμματικής περιόδου και πιο συγκεκριμένα στο Enpireg, στο LIFE, στο Medspa και στο Leader. Από αυτά εγκρίθηκε η πρότασή της για την κοινοτική πρωτοβουλία Leader I, με αποτέλεσμα η περιοχή Αμβρακικού να είναι μια από τις 26 περιοχές εφαρμογής του Leader I στην Ελλάδα, πράγμα που της δίνει την δυνατότητα χρησιμοποίησης των κοινοτικών πόρων για την ανάπτυξή της σύμφωνα και με τους άξονες που είχαν προκύψει από την Προγραμματική Σύμβαση Αμβρακικού.
- Συμμετείχε αποφασιστικά στον σχεδιασμό και ανέλαβε την εκπόνηση πρότασης για την προστασία του Αμβρακικού (εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο) για το Ταμείο Συνοχής με προϋπολογισμό 4,5 δις και η οποία αξιοποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό με ένταξη έργων αποχέτευσης/βιολογικών καθαρισμών και ΧΥΤΑ, καθώς και αναδείξεις χώρων και μνημείων.
- Συμμετέχει στις διαδικασίες οριστικοποίησης του διαχειριστικού σχεδίου για την Περιοχή του Αμβρακικού συνεργαζόμενη με το ΥΠΕΧΩΔΕ που είναι και ο επισπεύδων φορέας και στον οποίο έχει υποβάλλει πρόταση να αναλάβει διαχειριστικός φορέας για την εφαρμογή του διαχειριστικού σχεδίου στην περιοχή.
- Εκτόνησε για λογαριασμό της Νομαρχίας Αιτ/νίας πρόταση ένταξης της περιοχής αυτής στο Leader II.
- Εκτόνησε για λογαριασμό των Νομαρχιών μελέτη διερεύνησης των κατάλληλων θέσεων για υδατοκαλλιέργειες στον Αμβρακικό μετά από ολοκλήρωση ενός ετήσιου κύκλου μετρήσεων των παραμέτρων των νερών.
- Εκτόνησε μέσω Προγραμματικής Σύμβασης με τις τρεις Νομαρχίες Άρτας, Αιτ/νίας και Πρέβεζας «Ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάδειξης, διαχείρισης του οικοσυστήματος του Αμβρακικού Κόλπου» με στόχο την διεκδίκηση χρηματοδοτήσεων από τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα του Γ' Κ.Π.Σ.

8.7.2 Σε επίπεδο συντονισμού και ενημέρωσης - τεκμηρίωσης

- Η ETANAM από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα οργάνωσε για τον Αμβρακικό σειρά επιστημονικών συνεδρίων σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και συμμετείχε με εισηγήσεις σε όλα τα συνέδρια που διοργανώθηκαν γύρω από τα ζητήματα ενδιαφέροντός της, είτε στην περιοχή δράσης της, είτε στην Αθήνα ή τα Γιάννενα. Τα συνέδρια αυτά έχουν πρόσθετη επιστημονική γνώση για την διαχείριση της περιοχής και ταυτόχρονα έχουν ευαισθητοποιήσει τόσο τον πληθυσμό όσο και τις υπηρεσίες και τους φορείς για τα ζητήματα που απασχολούν την περιοχή του Αμβρακικού.
- Διαδραμάτισε συντονιστικό ρόλο προσκαλώντας ή συμμετέχοντας σε συσκέψεις για κάθε θέμα που αφορά την προστασία αλλά και την ανάπτυξη της περιοχής.
- Έχει οργανώσει πλήρη βιβλιοθήκη που περιέχει όλες τις μελέτες που εκπονήθηκαν για τον Αμβρακικό από την ίδρυσή της αλλά και προηγούμενες και έχει η ίδια εκπονήσει σειρά μελετών για ειδικότερα θέματα.
- Έχει οργανώσει πρόσφατα ένα πρωτοποριακό σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS) για την περιοχή των δύο νομών Πρέβεζας και Άρτας, όπου υπάρχει πλήρης τράπεζα δεδομένων για την περιοχή καθώς και σειρά χαρτογραφικών υπόβαθρων που συνδυάζονται με τα δεδομένα. Το πρόγραμμα αυτό μπορεί να αποτελέσει ουσιαστικό εργαλείο για την διαχείριση της περιοχής.
- Έχει παίξει συντονιστικό ρόλο για την κατασκευή και λειτουργία ελεγχόμενου θυροφραγμού για την τροφοδοσία του υδροβιότοπου με γλυκά νερά, προκαλώντας σειρά συσκέψεων και αναλαμβάνοντας επικεφαλής σχετικής Επιτροπής για την διαχείριση του θυροφραγμού. Τέλος έχει συνεργαστεί με τους υπεύθυνους περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στους νομούς Πρέβεζας και Άρτας παρέχοντάς τους τόσο έντυπο υλικό όσο και κάνοντας ενημερωτικές εισηγήσεις.
- Έχει εκδώσει με αποκλειστική της ευθύνη σειρά έντυπων φυλλαδίων για την προβολή των ενδιαφερόντων της περιοχής και για τα εκτελούμενα προγράμματα και επίσης έχει παράγει βιντεοταινίες για την περιοχή.
- Τέλος η ETANAM συμμετέχει με εκπρόσωπό της στο Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου, με σχετική απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ, και ήδη το Δ.Σ του φορέα αυτού έχει αποφασίσει η ETANAM να αποτελεί τον Τεχνικό Σύμβουλο του Φορέα.

8.8 ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΗΣ ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.

Σε επίπεδο εκπόνησης μελετών είτε αυτοχρηματοδοτούμενων είτε χρηματοδοτούμενων από φορείς της περιοχής παρουσιάζονται οι σημαντικότερες εξ αυτών:

- Μελέτη Ειδικού Αναπτυξιακού προγράμματος για την περιοχή της Λάκκας Σουλίου νομού Πρέβεζας (σήμερα δήμος Θεσπρωτικού).
- Μελέτη Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος για την περιοχή Φαναρίου.
- Μελέτη Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος για την περιοχή της Κοπραϊνα
- Μελέτη – πρόγραμμα παρακολούθησης επιφανειακών νερών Λούρου-Αράχθου- Αχέροντα.
- Μελέτη διερεύνησης θέσεων για υδατοκαλλιέργειες στον Αμβρακικό.
- Πρότυπες μελέτες υδατοκαλλιέργειών για χέλια και τσιπούρα- λαβράκι.
- Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη περιοχή λίμνης Ζηρού.
- Προκαταρκτική μελέτη ήπιας τουριστικής αξιοποίησης λίμνης Ζηρού.
- Μελέτη περιβάλλοντος για την εκβάθυνση του διαύλου και του στενού Πρέβεζας.
- Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων για εγχειροβελτιωτικά έργα της περιοχής.
- Μελέτη δημιουργίας ζωνών κτηνοτροφικής ανάπτυξης για τον νομό Άρτας σε συνεργασία με το γραφείο ΒΑΚΑΚΗΣ και Συνεργάτες.
- Μελέτη οροσήμανσης ζωνών προστασίας Αμβρακικού σε συνεργασία με το γραφείο Βαβίζος & συνεργάτες.
- Μελέτη αγροτικής ανάπτυξης για την υποβολή πρότασης στο πρόγραμμα LEADER I για την περιοχή Αμβρακικού.
- Μελέτη αγροτικής ανάπτυξης για την υποβολή πρότασης στο πρόγραμμα LEADER II για την περιοχή της νότιας Ηπείρου.
- Μελέτες αγροτικής ανάπτυξης για την υποβολή πρότασης στο πρόγραμμα LEADER II για την Αιτωλοακαρνανία και την περιοχή Αποδοτίας – Οφιονείας.
- Μελέτη επισήμανσης προϊόντων ποιότητας για τη νότια Ήπειρο.
- Προμελέτη τουριστικής ανάπτυξης ακτών Ιονίου.
- Μελέτη κοινών ιστορικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών Πρέβεζας και κάτω Ιταλίας.

8.9 ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε

Ήδη η ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε έχει αποκτήσει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία στην 12ετή διάρκεια λειτουργίας της σε θέματα:

- Εκπόνησης διαγνωστικών – αναπτυξιακών μελετών.
- Εκπόνησης τεχνοοικονομικών μελετών.
- Εκπόνησης περιβαλλοντικών μελετών.
- Παροχής συμβουλών και υποστηρικτικών δράσεων σε παραγωγικές επιχειρήσεις και τοπικούς αναπτυξιακούς φορείς.
- Σχεδιασμό και υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων από Εθνικούς ή Κοινοτικούς πόρους.
- Χρηματοδότηση επιχειρήσεων μέσω συγχρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
- Διοργάνωση συνεδρίων – ημερίδων- συσκέψεων

Για το σκοπό αυτό η Εταιρία έχει αναπτύξει έναν σημαντικό αριθμό στελεχών και εξωτερικών συνεργατών με αξιόλογη εμπειρία στα παραπάνω θέματα.

8.10 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ [ISO 9001]

Η καταλληλότητα της Πολιτικής αποτελεί αντικείμενο Ανασκόπησης από τη Διοίκηση.

Η Εταιρεία αναγνωρίζει ότι η επίτευξη της Ποιότητας και η συνεχής βελτίωση σε όλες τις τις δραστηριότητες, θα αποτελέσουν το σημαντικότερο της πλεονέκτημα στο διεθνή πλέον ανταγωνισμό. Για το σκοπό αυτό, η Ανώτατη Διοίκηση τεκμηριώνει τη δέσμευσή της και την αδιάκοπη πορεία για βελτίωση και επίτευξη της Ποιότητας μέσω της Πολιτικής για την Ποιότητα, που ακολουθεί.

Η ETANAM A.E ειδικεύεται στην σύνταξη/ υλοποίηση προγραμμάτων και την υλοποίηση μελετών έργων για την περιοχή Νότιας Ηπείρου- Αμβρακικού. Βασική αρχή και δέσμευση της ETANAM A.E, αλλά και φιλοσοφία όλου του προσωπικού της, είναι να παρέχει στους πελάτες της προϊόντα και υπηρεσίες που συμμορφώνονται πλήρως με τις δεδηλωμένες απαιτήσεις τους, με τις προδιαγραφές που έχει ορίσει η ίδια η εταιρεία καθώς και με τις κανονιστικές και νομικές απαιτήσεις.

Η συνεχής βελτίωση της ποιότητας σε όλες τις δραστηριότητες και από όλους τους εργαζόμενους θεωρείται αδιάσπαστο μέρος του επιχειρηματικού σχεδιασμού της Εταιρίας και των στόχων της.

Για να επιτύχει τα ανωτέρω, η Διοίκηση της ETANAM A.E:

- Έχει υιοθετήσει Σύστημα Διαχείρισης της Ποιότητας(Σ.Δ.Π.) σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο ISO 9001:2000, το οποίο και εφαρμόζει σε όλες τις δραστηριότητες της εταιρίας, οι οποίες έχουν επίπτωση στην ποιότητα των προϊόντων της και την ικανοποίηση των πελατών της.
- Παρακολουθεί και αξιολογεί συστηματικά την κατάσταση λειτουργίας του εξοπλισμού της.
- Επανεξετάζει και βελτιώνει συνεχώς τα χαρακτηριστικά των προϊόντων της, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, καθώς και την αποτελεσματικότητα των Διεργασιών της και κατ' επέκταση ολόκληρου του Σ.Δ.Π.
- Θέτει μετρήσιμους αντικειμενικούς στόχους για την ποιότητα σε εταιρικό επίπεδο, σε λειτουργικό επίπεδο τμημάτων ή/ και Διεργασιών. Οι στόχοι αυτοί καθιερώνονται και αξιολογούνται ως προς το βαθμό επίτευξής τους στα πλαίσια της Ανασκόπησης του Σ.Δ.Π. από την Ανώτατη Διοίκηση της εταιρίας.
- Επενδύει στη συνεχή κατάρτιση, ενημέρωση και εκπαίδευση των στελεχών της, ώστε να προάγουν την Ποιότητα σε κάθε δραστηριότητά τους.
- Παρέχει τους απαραίτητους πόρους για την απρόσκοπτη, αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία κάθε Τμήματος της εταιρίας.

- Παρακολουθεί, μετράει και αξιολογεί τις κρίσιμες παραμέτρους και Διεργασίες ώστε να εξασφαλίζεται η Ποιότητα.

Υιοθετώντας την αρχή της συνεχούς βελτίωσης, η ETANAM Α.Ε. αναγνωρίζει και ανταμείβει την ομαδική εργασία καθώς και την ατομική προσπάθεια, επενδύει στον άνθρωπο, σέβεται τον πελάτη και το κοινωνικό σύνολο.

Τα κριτήρια και οι μέθοδοι που εφαρμόζονται για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας και του ελέγχου των παραπάνω διεργασιών, όπου κρίνεται ότι απαιτείται, καθώς και οι σχετικές υπευθυνότητες, παρουσιάζονται στις τεκμηριωμένες Διαδικασίες του Συστήματος.

Κάθε εργαζόμενος, μέσω εκπαίδευσης, συσκέψεων, εσωτερικών εγκυκλίων διατηρείται ενήμερος για τις δικές του επιμέρους δραστηριότητες και καθήκοντα και αναγνωρίζει πλήρως τη συμβολή του στη διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών που προσφέρει η εταιρία, αλλά και στην ομαλή λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας.

Η ETANAM Α.Ε έχει τεκμηριώσει, εφαρμόζει και διατηρεί Σύστημα Διαχείρισης της Ποιότητας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Διεθνούς Προτύπου ISO 9001:2000, με σκοπό να βελτιώνει διαρκώς την αποτελεσματικότητα όλων των διεργασιών της.

Το Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας περιλαμβάνει την οργανωτική δομή, τις Διαδικασίες, τις Διεργασίες και τα μέσα που απαιτούνται για την υλοποίηση της Διαχείρισης της Ποιότητας.

Αναλυτικότερα, η ETANAM Α.Ε:

- i. Καθορίζει τις Διεργασίες που συμπεριλαμβάνονται και εφαρμόζονται στα πλαίσια του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας.
- ii. Έχει καθορίσει κριτήρια και μεθόδους που χρειάζονται ώστε να εξασφαλίζει ότι τόσο η λειτουργία όσο και ο έλεγχος των Διεργασιών αυτών είναι αποτελεσματικά.
- iii. Εξασφαλίζει τη διαθεσιμότητα των πόρων και των πληροφοριών που απαιτούνται για την υποστήριξη, τη λειτουργία και την παρακολούθηση των Διεργασιών της μέσω της εφαρμογής ειδικής Διεργασίας Διαχείρισης Πόρων
- iv. Παρακολουθεί, μετρά και αναλύει τις Διεργασίες της κατά τις προγραμματισμένες Ανασκοπήσεις Διοίκησης.
- v. Θέτει σε εφαρμογή ενέργειες, που είναι απαραίτητες για την επίτευξη των Αντικειμενικών Σκοπών για την Ποιότητα και για τη διαρκή βελτίωση των Διεργασιών της, μέσω της συλλογής καθορισμένων πληροφοριών και δεδομένων και της ανάλυσης και αξιολόγησής τους κατά τις προγραμματισμένες Ανασκοπήσεις Διοίκησης.

8.11 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΕ ΑΛΛΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Η ΕΤΑΝΑΜ αποτελεί ιδρυτικό μέλος στα ακόλουθα νομικά πρόσωπα, που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της :

- Κέντρο Στρατηγικού Σχεδιασμού ΠΠΝΔΟΣ, με την μορφή αστικής εταιρίας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπου συμμετέχουν σήμερα 13 Αναπτυξιακές Εταιρίες στην οροσειρά της Πίνδου(με ποσό 2.934070 €)
- ΟΔΥΣΣΕΙΑ –Πολιτιστικός περίπλους, με την μορφή αστικής εταιρίας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπου συμμετέχουν 10 Αναπτυξιακές εταιρίες και δήμοι αποτελώντας ένα δίκτυο των περιοχών, που σχετίζονται με την διαδρομή της Οδύσσειας,(με ποσό 880,4€ 30εταιρικά μερίδια σε σύνολο 1.000).
- Κ.Ε.Κ. "ΝΕΟ ΘΕΤΙΚΟ Computers", με έδρα την Πρέβεζα, πιστοποιημένο για υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης,(με ποσό 29.347,8€ με ποσοστό συμμετοχής 45%).
- Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας για την ορεινή Άρτα, με την μορφή αστικής εταιρίας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα
- Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας περιοχής Αχέροντα, με την μορφή αστικής εταιρίας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- Αγροτουριστική ΑΕ (με ποσό 1.467,35€)

8.12 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ETANAM Α.Ε ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Η ETANAM σαν πρωτοπόρος Αναπτυξιακή Εταιρία στην περιοχή της Ηλείου ανοίγει το δρόμο και οδηγεί και τις άλλες Αναπτυξιακές Εταιρείες της περιοχής. Η Αναπτυξιακή Εταιρία Θεσπρωτίας(ΑΝ.Ε.Θ Α.Ε), η Αναπτυξιακή Εταιρία ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε αλλά και η Αγροτική Συνεταιριστική Ηλείου- Κέρκυρας(Α.Σ.Η.Κ Α.Ε) συνεργάζονται μαζί της και ανταλλάσσουν εμπειρίες στα πλαίσια των προγραμμάτων της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα στα προγράμματα ΟΠΑΑΧ και EQUAL ως Αντένες της Περιφέρειας και με Δομές Στήριξης την Α.Σ.Η.Κ Α.Ε και την ΒΙC ΗΠΕΙΡΟΥ αντίστοιχα.

Επίσης συνεργάζεται σε επίπεδο ανταλλαγής εμπειριών στα πλαίσια των προγραμμάτων με τις περισσότερες Αναπτυξιακές Εταιρίες της χώρας που διαχειρίζονται και υλοποιούν αντίστοιχα με αυτή προγράμματα.

Τέλος στα πλαίσια της κοινοτικής πρωτοβουλίας INTERREG Ελλάδας- Ιταλίας συνεργάζεται με την αντίστοιχη αναπτυξιακή εταιρία της Ιταλίας.

8.13 ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η επικοινωνιακή πολιτική αναπτύσσεται για να γίνει γνώστη η ίδια(σε όσους δεν γνωρίζουν την ύπαρξή της ή δεν γνωρίζουν αρκετά γι' αυτή) και οι ενέργειες της και να μπορεί να τις στηρίξει, έχοντας τη συμπαράσταση και την συνεργασία όλων των τοπικών φορέων.

Η επικοινωνιακή πολιτική πραγματοποιείται με την αποστολή επιστολών και ενημερωτικών φυλλαδίων και με προσκλήσεις σε συναντήσεις και ημερίδες σε τοπικούς φορείς προκειμένου να τους ενημερώσει για τις λειτουργίες, τις προοπτικές και τα χαρακτηριστικά των προγραμμάτων που θέλει να υλοποιήσει, τα θετικά και τις συνέπειες που θα έχει η εφαρμογή αυτών στους κατοίκους και τους καλεί να υποβάλλουν προτάσεις σε κάποιο πρόγραμμα που ενδιαφέρει την περιοχή τους.

Έτσι, προτρέπει τους τοπικούς φορείς να συνεργαστούν με αυτή για την υλοποίηση ενός προγράμματος, με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται καλύτερη και ταχύτερη υλοποίηση και ανάπτυξη της περιοχής.

Το είδος της ενημέρωσης- πληροφόρησης χωρίζεται σε τρία διακριτά τμήματα(για τα προγράμματα επενδύσεων) τα οποία είναι:

1. Γενική Πληροφόρηση
2. Ειδική Πληροφόρηση
3. Ενημέρωση

Η γενική πληροφόρηση και ευαισθητοποίησης καλύπτει το σύνολο του ευρύτερου κοινού της περιοχής παρέμβασης αλλά με ιδιαίτερη έμφαση στα μέλη της Εταιρικής Σχέσης και στους εν δυνάμει τελικούς δικαιούχους.

Η διαδικασία ενημέρωσης πρέπει να δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στη ευαισθητοποίηση και ειδικότερα στην «εμφύχωση» του τοπικού πληθυσμού και των φορέων του, για το λόγο αυτό επιλέχθηκε από την ETANAM να γίνονται ημερίδες στην έδρα όλων των δήμων της περιοχής, με την συμμετοχή όχι μόνο των δημοτικών και τοπικών

συμβουλιών αλλά και όλων των λοιπών φορέων (συνεταιρισμών, συλλόγων, σωματείων κ.α) αλλά και του ευρύτερου κοινού.

Η συμμετοχή στελεχών της εταιρίας σε υψηλό διοικητικό επίπεδο(Δ/νων Σύμβουλος, Γενικός Διευθυντής, Συντονιστής προγράμματος) στις ημερίδες αυτές έχει ως στόχο να παίξουν τον ρόλο του εμψυχωτή του τοπικού πληθυσμού με κύρια κατεύθυνση την αύξηση της αυτοεκτίμησης και της πίστης στις τοπικές δυνάμεις για να ξεπερασθεί το μεγάλο εμπόδιο της αδιαφορίας και της απογοήτευσης που σε μεγάλο βαθμό επικρατεί στις πλέον υποβαθμισμένες περιοχές, όπως αυτές της περιοχής παρέμβασης. Με αυτό τον τρόπο καταγράφονται και οι ανάγκες των μελλοντικών ενδιαφερόμενων επενδυτών καθώς και το αντικείμενο των επενδύσεων.

Η όλη αυτή διαδικασία η οποία πραγματοποιείται πριν την υποβολή των τοπικών προγραμμάτων, και η μέχρι τώρα εμπειρία έχει επιφέρει πολύ θετικά αποτελέσματα στα προγράμματα που επιδέχονται ιδιωτικές επενδύσεις (Lrader, ΟΠΑΑΧ).

Η Ειδική πληροφόρηση απευθύνεται σε επιλεγμένες ομάδες στόχους που αποτελούν τους άμεσα ενδιαφερόμενους δηλαδή τους «εν δυνάμει» υποψηφίους προς ένταξη πρόγραμμα(ιδιώτες, συλλογικοί φορείς). Η υλοποίηση των δράσεων της ειδικής πληροφόρησης απαιτεί καλή γνώση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κάθε «ομάδας» και εύρεση της κατάλληλης δυναμικής που θα αναπτύξουν οι πιθανοί «πολλαπλασιαστές» της πληροφορίας (επιμελητήρια, μελετητές της περιοχής, επαγγελματικοί φορείς κ.α) . Τα μέσα πληροφόρησης αυτής της κατηγορίας είναι: ηλεκτρονική έκδοση τοπικού προγράμματος της ETANAM (στην ιστοσελίδα της), έκδοση οδηγών/ φακέλων υποψηφιότητας, διαδίκτυο- ιστοσελίδα της ETANAM, τοπικά ΜΜΕ, συνεντεύξεις τύπου, δελτία τύπου.

Ενημέρωση. Στην ενότητα αυτή εντάσσονται ενέργειες που αφορούν: την πρόοδο των προγραμμάτων και τα αποτελέσματα- επιπτώσεις από την εφαρμογή του προγράμματος(δημόσια αξιολόγηση). Η ενημέρωση απευθύνεται στο ευρύ κοινό, στους αποδέκτες της «ειδικής ενημέρωσης», στους τελικούς αποδέκτες και στους φορείς υλοποίησης. Τα μέσα ενημέρωσης είναι και εδώ: ο δικτυακός τόπος της εταιρίας, δελτία τύπου, διοργάνωση ημερίδων για την παρουσίαση στον τοπικό πληθυσμό της πορείας και των αποτελεσμάτων του προγράμματος- δημόσια αξιολόγηση.

8.14 ΣΤΕΛΕΧΙΑΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε

8.14.1 Συνολικό προσωπικό φορέα

Ακολουθεί περιγραφή του απασχολούμενου προσωπικού της ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε (κατηγορίες προσωπικού, αριθμός απασχολούμενων ανά κατηγορία, χρονική εξέλιξη κ.λ.π) και των εξωτερικών συνεργατών που χρησιμοποιεί.

Πίνακας 1: Μόνιμα Απασχολούμενο Προσωπικό

	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΧΡΟΝΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
1	Γεωπόνος-γεωργοοικονομολόγος	Πτυχίο ΑΕΙ-μεταπτυχιακός τίτλος	Δ/νων Σύμβουλος	25
2	Χημικός Μηχανικός	Πτυχίο ΑΕΙ-μεταπτυχιακός τίτλος	Γεν. Δ/ντής	15
3	Χημικός Μηχανικός	Πτυχίο ΑΕΙ	Υπεύθυνος προγραμμάτων	13
4	Μηχανολόγος Μηχανικός	Πτυχίο ΑΕΙ	Υπεύθυνη Προγραμμάτων(γραφείου Άρτας)	11
5	Βιολόγος-Ιχθυολόγος	Πτυχίο ΑΕΙ	Υπεύθυνος εργαστηρίου-προγραμμάτων	8
6	Οικονομολόγος-λογίστρια	Πτυχίο ΑΕΙ	Υπεύθυνος λογιστηρίου	8
7	Τεχνολόγος μηχανολόγος	Πτυχίο ΤΕΙ	Υπεύθυνος μηχανοργάνωσης	10
8	Τεχνολόγος διοίκησης επιχειρήσεων	Πτυχίο ΤΕΙ	Υπεύθυνος γραμματείας(Άρτα)	5
9	Διοικητικός	Αποφ. Λυκείου	Γραμματέας	13
10	Διοικητικός	Πτυχίο ΤΕΙ	Γραμματέας	1

8.14.2 Εξωτερικοί Συνεργάτες

	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΧΡΟΝΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
1	Βιολόγος	Πτυχίο ΑΕΙ	Υπεύθυνος πεδίου Προγράμματος Life	8
2	Περιβαλλοντολόγος	Πτυχίο ΑΕΙ	Υπεύθυνη ενημέρωσης προγρ. Life	2
3	Τεχν.Φυτικής Παραγωγής	Πτυχίο ΤΕΙ	Υπεύθυνος κέντρου πληροφόρησης Σαλαώρας	4
4	Τεχν.Φυτικής Παραγωγής	Πτυχίο ΤΕΙ	Υπεύθυνος κέντρου πληροφόρησης Κόπρανας	4
5	Πολιτικός Μηχανικός	Πτυχίο ΑΕΙ	Ομάδα Τοπικής Δράσης LEADER	2
6	Πολιτικός Μηχανικός	Πτυχίο ΑΕΙ	Ομάδα έργου ΟΠΑΑΧ Άρτας	1
7	Γεωπόνος	Πτυχίο ΑΕΙ-Μεταπτυχιακός τίτλος	Ομάδα Τοπικής Δράσης LEADER	2
8	Γεωπόνος	Πτυχίο ΑΕΙ-μεταπτυχιακός τίτλος	Ομάδα Τοπικής Δράσης LEADER	8
9	Γεωπόνος	Πτυχίο ΑΕΙ	Ομάδα έργου ΟΠΑΑΧ	4
10	Τεχνολόγος Γεωπόνος	Πτυχίο ΤΕΙ	Βοηθός λογιστηρίου	1
11	Προγραμματιστής-Χειριστής Η/Υ	ΙΕΚ Πληροφορικής	Απόκτηση εργασιακής εμπειρίας Stage	1
12	Οικονομολόγος	Πτυχίο ΑΕΙ	Ομάδα έργου EQUAL	18

8.14.3 Διαχρονική Εξέλιξη Προσωπικού

Η διαχρονική εξέλιξη του ανθρώπινου δυναμικού και των συνεργατών της ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε από το 1988 που συστήθηκε μέχρι σήμερα, κατά κατηγορία ειδίκευσης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Α / Α	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΟΝΙΜΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	
		1988	2004
1	Διοικητικοί(απόφοιτοι λυκείου)	2	2
2	Ξεναγοί κέντρων πληροφόρησης		3
3	Πτυχιούχοι ΤΕΙ	1	5
4	Πτυχιούχοι ΑΕΙ	2	17
5	Πτυχιούχοι ΑΕΙ-μεταπτυχιακό	3	3
	ΣΥΝΟΛΟ	8	30

8.15 ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Η εταιρία λειτουργεί με δικούς της συνεργάτες τους χώρους:

- Του κέντρου πληροφόρησης και έρευνας στην Σαλαώρα*, όπου σε επιφάνεια 200 τ.μ. υπάρχει χώρος γραφείων, χώρος φιλοξενίας επιστημόνων-ερευνητών, χώρος ερμηνείας περιβάλλοντος, χώρος παρουσιάσεων-προβολών, εργαστηριακοί χώροι. Στο χώρο αυτό υπάρχει βιντεοπροβολέας με τον οποίο είναι συνδεδεμένο κύκλωμα απ' ευθείας μετάδοσης εικόνας – ήχου από τις φωλιές των αργυροπελεκάνων, που βρίσκονται στην γειτονική λιμνοθάλασσα.

- Του Κέντρου Περιβάλλοντος Κόπρανας*, όπου σε τρία συνεχόμενα αναπαλαιωμένα κτίρια συνολικής επιφάνειας 500 τ.μ. στεγάζεται κέντρο ενημέρωσης επισκεπτών για τον Αμβρακικό, αίθουσα παρουσιάσεων-προβολών, χώρος περιβαλλοντικών παιχνιδιών- σπουδαστήριο, αποθήκη-εργαστήριο και γραφεία.

- Του Κέντρου Πληροφόρησης Αχέροντα στην Αμμουδιά, συνολικής επιφάνειας 160 τ.μ. όπου υπάρχει κέντρο ενημέρωσης επισκεπτών, χώρος παρουσιάσεων- προβολών, γραφεία.

Επιπλέον:

- Παρατηρητήριο Στρογγυλής

- Οικοτουριστικό Κέντρο Ροδιάς(Στρογγυλή
- Παιδικό Εργαστήριο για τη Φύση (Νεοχώρι Πρέβεζας)
- Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Πρέβεζας (Νεοχώρι Πρέβεζας)
- Μουσείο Φάρου

Η είσοδος είναι ελεύθερη σε όλους τους χώρους. Ορισμένοι (*), λειτουργούν καθημερινά και οι υπόλοιποι κατόπιν συνεννόησης.

8.16 ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Η εταιρία διαθέτει πλέον (ύστερα από πρόσφατη μεταστέγαση για να εξυπηρετούνται καλύτερα οι ανάγκες της) χώρο 300 τ.μ στην Πρέβεζα όπου στεγάζονται τα γραφεία της Έδρας.

Τα γραφεία της είναι εξοπλισμένα με τα πλέον απαραίτητα σύγχρονα τεχνικά μέσα, που επιτρέπουν στην εταιρία να λειτουργήσει, να διεκπεραιώσει εργασίες της και να επικοινωνεί γρήγορα και αποτελεσματικά. Ειδικότερα:

- P.C, συνδεδεμένα σε εσωτερικό δίκτυο εφοδιασμένα με όλο το απαραίτητο λογισμικό για εφαρμογές γραφείου
- οργανωμένο λογιστήριο με PC και απαραίτητο λογισμικό
- οργανωμένο εργαστήριο ποιότητας νερών για την μέτρηση των φυσικοχημικών ιδιοτήτων αλλά και μικροβιολογικών παραμέτρων ώστε να ελέγχεται η ποιότητα των επιφανειακών νερών της περιοχής Αμβρακικού. Περιλαμβάνει φορητά όργανα και δειγματολήπτες καθώς και εργαστηριακά όργανα. Επίσης διαθέτει ειδικό σκάφος με εξοπλισμό δειγματοληψιών.
- PC με τα απαραίτητα παρελκόμενα, όπου είναι εγκατεστημένο πλήρες σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών (G.I.S.) για τους 2 νομούς Πρέβεζας και Άρτας.
- Σύνδεση με internet και δική της ιστοσελίδα.
- intranet

Επίσης παραχωρημένο χώρο (από το δήμο Άρτας , που είναι μέτοχος της εταιρίας) 150τ.μ με κατάλληλο λογισμικό και λοιπό εξοπλισμό γραφείου.

8.17 ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T ΤΗΣ ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ Α.Ε

S ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Η πολυετή εμπειρία στην διαχείριση προγραμμάτων (Έτος σύστασης 1988)
- Διαχειρίζεται αρκετά προγράμματα (Ευρωπαϊκά και Εθνικά)
- Έχει πολύ καλή απορροφητικότητα πόρων στα προγράμματα που διαχειρίζεται. Ειδικότερα στο LEADER η απορροφητικότητα των πόρων έφτασε το 100%.
- Η ύπαρξη δύο γραφείων (Άρτα και Πρέβεζα) για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ενδιαφερόμενων επενδυτών και η καλή τοποθεσία αυτών.
- Η ύπαρξη ικανοποιητικού αριθμού υπαλλήλων στην εταιρία(10 μόνιμοι, 20 εξωτερικοί), το οποίο είναι εξειδικευμένο και διαθέτει στην πλειοψηφία του πολυετή εμπειρία στη διαχείριση προγραμμάτων.
- Το προσωπικό της Εταιρίας προέρχεται από την ευρύτερη περιοχή δράσης της και συνεπώς είναι γνώστες της περιοχής, των αναγκών και των προβλημάτων της και το ωράριο λειτουργίας της είναι 7:30 π.μ- 15:00μ.μ.
- Η Εταιρία διαθέτει πλούσια και σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή και υπάρχει μηχανοργάνωση(μηχανογραφημένες υπηρεσίες: οργάνωση γραφείου, εξυπηρέτηση λογιστηρίου, διαχείριση προσωπικού (άδειες)).
- Έχει πιστοποιηθεί με ISO 9001:2000 συνεπώς υψηλής ποιότητας παρεχόμενες υπηρεσίες .
- Στα πλαίσια του ISO υπάρχει καθορισμένη εσωτερική επιθεώρηση τρεις φορές το χρόνο.
- Προτάθηκε για το βραβείο «International Platinum Star Quality Commitment» από τον Οργανισμό BID Ισπανίας, όπως επίσης και για το βραβείο «International Grand Prix Leader in Prestige and Quality» από τον οργανισμό Actualidad Ισπανίας. Η επισφράγιση δε της Εταιρείας στον Ευρωπαϊκό χώρο έχει επισφραγισθεί με την απονομή του βραβείου «**Actualidad International Gold Star for Quality**». Και του ασημένιου βραβείου στον διαγωνισμό «**SAPRINTRI EUROPE PER OF THE YEAR '96**»
- Έχει ελεγχθεί για το LEADER+ δύο φορές. Το 2003 από το Υπουργείο Γεωργίας και στις 6/2/2004 από την Ευρωπαϊκή Ένωση με θετικές τελικές εκθέσεις επί του ελέγχου και από τους δύο.
- Διαθέτει εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας στον οποίο καθορίζονται σαφώς οι θέσεις και τα απαιτούμενα προσόντα των υπαλλήλων για κάθε θέση και έτσι δεν υπάρχει σύγχυση θέσεων και αρμοδιοτήτων.
- Έχει δικό της site στο internet (www.etanam.gr) όπου όσοι επιθυμούν μπορούν να ενημερωθούν ηλεκτρονικά και γρήγορα για την εταιρία γενικά καθώς επίσης και για προγράμματά της. Επίσης διαθέτει e-mail (etanam@etanam.gr) για την άμεση και ηλεκτρονική επικοινωνία των ενδιαφερομένων αλλά και όσων συνεργάζονται μαζί της στα προγράμματα.
- Η Εταιρία διαθέτει intranet.
- Είναι μέλος της HELLADA, της Ελληνικής Ένωσης Αναπτυξιακών Εταιριών
- Διοργανώνει σεμινάρια.
- Έχει καθιερώσει Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας

- Συνεργάζεται με τις άλλες αναπτυξιακές της Περιφέρειας, ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε, ΑΣΗΚ Α.Ε, ΑΝΕΘ Α.Ε, σε επίπεδο προγραμμάτων.
- Συνεργάζεται σχεδόν με το σύνολο των Αναπτυξιακών Εταιρειών της χώρας αλλά και με Αναπτυξιακές εταιρείες του εξωτερικού, ειδικότερα της Ιταλίας στα πλαίσια της Κ.Π. INTERREG.
- Αποτέλεσμα της καλής επικοινωνιακής πολιτικής είναι γνωστή σε ποσοστό 90% του ενεργού πληθυσμού της περιοχής που δραστηριοποιείται και είναι αναγνωρίσιμη η σημασία και η συμβολή της στην ανάπτυξη της περιοχής.
- Στην περιοχή δράσης της δεν υπάρχουν άλλες ανταγωνίστριες εταιρίες.
- Καλή φήμη, δυνατό όνομα και κύρος αναγνωρίσιμο από όλες της Αναπτυξιακές Εταιρίες της χώρας.

W ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Προβλήματα κάλυψης των λειτουργικών εξόδων της και γενικότερα προβλήματα στην ταμειακή ροή που προκύπτουν από καθυστερήσεις ανάληψης χρημάτων καθώς σε αρκετές των περιπτώσεων τα χρήματα έρχονται σχετικά αργά από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Το μετοχικό κεφάλαιο είναι μικρό, ανέρχεται στα 344.455,00€ (μετά από την 25/04/02 αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου).
- Η συμμετοχή πολλών μετόχων δημιουργεί κάποιες φορές προβλήματα στο να λαμβάνονται γρήγορα αποφάσεις.
- Οι αλλαγές των διοικήσεων των τοπικών φορέων που συμμετέχουν στην εταιρία

O ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Η ενασχόληση και με άλλες δραστηριότητες πέραν των προγραμμάτων.
- Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας.
- Θεσμικές ή νομοθετικές αλλαγές προς όφελος των αναπτυξιακών εταιριών.

T ΑΠΕΙΛΕΣ

- Η σύσταση από τους μετόχους της ανταγωνιστριών εταιριών στην ίδια περιοχή.
- Η μη σωστή διαχείριση κάποιου ή κάποιων προγραμμάτων η οποία θα έχει σαν αποτέλεσμα το να χαθούν πόροι αλλά και να χαλάσει η καλή εικόνα της εταιρίας.
- Η έλλειψη ικανοποιητικού αριθμού επενδυτών στα προγράμματα.
- Θεσμικές ή νομοθετικές αλλαγές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

9.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες αποτελούν αναμφισβήτητα έναν από τους βασικούς μηχανισμούς στήριξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο δύσκολο έργο της αναπτυξιακής διαδικασίας στην ελληνική περιφέρεια, συμμετέχοντας ενεργά και αποτελεσματικά στην οικονομική και κοινωνική ζωή της περιοχής δράσης τους.

Η θετική παρέμβαση των Αναπτυξιακών Εταιριών είναι πλέον αποδεδειγμένη και αυτό επιβεβαιώνεται από την συνεχώς αυξανόμενη εμπιστοσύνη στο έργο τους και την συνεργασία που έχουν με όλα τα παραγωγικά Υπουργεία και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η αποτελεσματική διαχρονική εξέλιξη και λειτουργία των Αναπτυξιακών Εταιριών στηρίχθηκε στην ευέλικτη οργάνωσή τους, στην προσέλκυση υψηλού επιπέδου στελεχών, στη συνεργασία με εξειδικευμένους επιστήμονες και στην ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας με τοπικούς, εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς για την ανταλλαγή εμπειριών και την ενημέρωση γύρω από τις τρέχουσες εξελίξεις, αλλά και στην αποκτηθείσα εμπειρία τους από την συμμετοχή τους στην υλοποίηση των δύο προηγούμενων Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης .

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Αναπτυξιακές Εταιρίες λόγω ακριβώς του τρόπου λειτουργίας τους και της επιτυχημένης συμβολής τους στην υλοποίηση ευρωπαϊκών (αλλά και εθνικών) προγραμμάτων τις δυο προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού, διαχειρίζονται ή συμμετέχουν την περίοδο αυτή σε Κοινοτικά προγράμματα προϋπολογισμού περίπου 440 εκατ. ευρώ τα οποία αποτελούν προωθητική δύναμη για τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Είδαμε βέβαια από την μέχρι τώρα ανάλυση ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Αναπτυξιακές Εταιρίες είναι αρκετά, όπως αρκετές είναι και οι Αναπτυξιακές Εταιρίες οι οποίες δεν λειτουργούν σωστά αντιμετωπίζοντας οξυμένα προβλήματα επιβίωσης. Το γεγονός αυτό όμως δεν αναιρεί την αναγκαιότητα της ύπαρξής τους. Καθώς οι Αναπτυξιακές Εταιρίες όπου λειτούργησαν σωστά έχοντας σαφείς στόχους και οργάνωση είχαν συνέχεια αλλά και ανέδειξαν ανθρώπινο δυναμικό, έκαναν συνολικές πολιτικές και έφεραν τα πράγματα πιο μπροστά για τους κατοίκους των περιοχών δράσης τους.

Η ανάγκη στήριξης της Αυτοδιοίκησης, η ανάγκη ευέλικτης δράσης έξω από τους παραδοσιακούς κρατικούς μηχανισμούς, η ανάγκη έτσι ώστε οι κοινοτικοί και εθνικοί οργανισμοί να βρουν σε τοπικό επίπεδο ικανούς φορείς (συνομιλητές), η ανάγκη να βρεθούν στην περιφέρεια ικανοί φορείς διαχείρισης σφαιρικών χρηματοδοτήσεων για την προώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης η υποστήριξη της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και η προώθηση της απασχόλησης, η αξιοποίηση των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους –η υλοποίηση προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής όπου αυτές δραστηριοποιούνται, η προώθηση της οικονομίας, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, η υποβοήθηση της δραστηριότητας των τοπικών φορέων, των παραγωγικών τάξεων, των ΟΤΑ, των συνεταιρισμών, των φυσικών

προσώπων, στην ανάληψη πρωτοβουλιών και επενδυτικών δράσεων που θα στοχεύουν :Στην αξιοποίηση των οικονομικών πόρων, στην εξασφάλιση των οικονομικών μέσων, στην δημιουργία θέσεων απασχόλησης και στη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών και προϊόντων καθώς επίσης και στην ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων σε τοπικό επίπεδο είναι μερικοί λόγοι που συνηγορούν υπέρ της αναγκαιότητας ίδρυσης μιας αναπτυξιακής εταιρίας για την ελληνική οικονομία και ιδιαίτερα για την ελληνική περιφέρεια.

Η πορεία δημιουργίας, στήριξης και εκσυγχρονισμού των Αναπτυξιακών Εταιριών είναι μονόδρομος για την χώρα για δύο λόγους:

- Για την συμβολή στην ανάπτυξη κυρίως μέσω της καλύτερης αξιοποίηση των ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων προς το σκοπό αυτό αλλά
- Για την αναβάθμιση του επιστημονικού δυναμικού που στηρίζει πρωτοβουλίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, της ίδιας της περιφέρειας και του παραγωγικού δυναμικού της κάθε περιοχής.

Καταλήγοντας θα λέγαμε όπου δεν έχουν γίνει Αναπτυξιακές Εταιρίες πρέπει να γίνουν, μια μεγάλη ρωμαλέα εταιρία σε κάθε Νομό η οποία θα συγκεντρώνει αξιόλογο επιστημονικό δυναμικό. Έτσι τα κονδύλια θα αξιοποιούνται με σωστή υποστήριξη και τεκμηρίωση προκειμένου να μην χάνονται πόροι από τα προγράμματα, όπως έχει γίνει σε ορισμένες περιπτώσεις στο παρελθόν, λόγω έλλειψης τεκμηρίωσης και ανθρώπινου δυναμικού. Ορατός βέβαια είναι ο κίνδυνος κάτι αντίστοιχο να γίνει και την τρέχουσα περίοδο σε ορισμένα περιφερειακά κυρίως επιχειρησιακά προγράμματα, αλλά και τομεακά αν δεν επεδείχθη η δέουσα προσοχή και δεν υπάρξει επιτάχυνση, συνεχής εγρήγορση και προσπάθεια από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στην διαχείριση των προγραμμάτων αυτών. Ιδιαίτερα δε τώρα που οι νέες ρυθμίσεις για το τρέχον διαρθρωτικό πρόγραμμα 2000-2006 το καταστούν ιδιαίτερα απαιτητικό και δύσκολο, σε σχέση με τα δύο προηγούμενα προγράμματα.

9.1.1 Συμπεράσματα για την οργάνωση και το στελεχιακό δυναμικό των Ομάδων Τοπικής Δράσης

Στις 3/2/04 η ερευνητική ομάδα της Μονάδας Εμφύχωσης LEADER+ (ΜΕΔ) σε συμφωνία με την Επιτροπή Παρακολούθησης του LEADER+ πραγματοποίησε έρευνα για τον προσδιορισμό και την καταγραφή των αναγκών των Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), με την αποστολή ερωτηματολογίων σε 40 ΟΤΔ. Τα συμπεράσματα βασίστηκαν πάνω στην επεξεργασία των 30 τελικώς συμπληρωμένων ερωτηματολογίων ήτοι ποσοστού 75% του συνόλου των ΟΤΔ.

Η έρευνα στόχευε στο να διερευνηθούν τρεις βασικοί τομείς δεδομένων:

1. Ο πρώτος τομέας αφορούσε- Γενικά στοιχεία Φορέα- επιχειρούσε να κάνει μια καταγραφή της σημερινής πραγματικότητας σχετικά με την λειτουργία των ΟΤΔ όσον αφορά στην Οργάνωση και το Στελεχιακό Δυναμικό τους.

2. Ο δεύτερος τομέας, αφορούσε στη διαπίστωση και διοργάνωση των αναγκών Τεχνικής Στήριξης των Ομάδων, σε τομείς δραστηριότητας που θεωρούν ότι χρειάζονται στήριξη και στη μορφή που επιθυμούν να τους παρέχεται.
3. Ο τρίτος τομέας- Αναμενόμενες Δράσεις της ΜΕΔ LEADER+ είχε σαν στόχο να αναδείξει τις επιθυμίες και τις προτάσεις των ΟΤΔ, σχετικά με τις συγκεκριμένες ενέργειες που θα επιθυμούσαν από τη ΜΕΔ για τη βέλτιστη ικανοποίηση των αναγκών τους.

Θεωρούμε ότι τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα της ΜΕΔ leader+ για τις Ο.Τ.Δ. είναι ιδιαίτερα σημαντικά και αντιπροσωπευτικά για το μεγαλύτερο μέρος των αναπτυξιακών εταιριών και παρουσιάζουμε συνοπτικά τα σημαντικότερα από αυτά.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

➤ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 1^{ΟΥ} ΤΟΜΕΑ ΕΡΕΥΝΑΣ :

Οργάνωση –Στελέχωση Ο.Τ.Δ.

Από την ανάλυση προκύπτει ότι η στελέχωση των ΟΤΔ στηρίζετε κυρίως σε στελέχη Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (70%) και ότι απασχολούν μέσο όρο 12 άτομα. Η δε επάρκεια του στελεχειακού δυναμικού χαρακτηρίζετε ικανοποιητική (80%) με μέση ανάγκη επιπλέον στελέχωσης τα 2 άτομα. Τέλος από τα ερωτηματολόγια αποτυπώθηκε ξεκάθαρα και σε υψηλό ποσοστό (80%) ότι στις ΟΤΔ υπάρχει σαφής περιγραφή θέσεων εργασίας παρόλο την μη ύπαρξη εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας σε ποσοστό 53%.

➤ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 2^{ΟΥ} ΤΟΜΕΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Διάγνωση Αναγκών Τεχνικής Στήριξης

Από την ανάλυση του ερωτηματολογίου συνοπτικά προκύπτουν τα ακόλουθα:

Οι κύριες μορφές τεχνικής στήριξης αφορούν:

ΤΟΜΕΙΣ	ΧΡΕΙΑΖΕΣΤΕ ΣΤΗΡΙΞΗ		Συνολικό Ποσοστό Βαρύτητας
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Διακρατική, Διαπεριφερειακή, Διατοπική συνεργασία	90,00%	10,00%	68,67%
Αξιολόγηση των παρεμβάσεων του τοπικού προγράμματος στην τοπική κοινωνία	70,00%	30,00%	42,00%
Διαχείριση του LEADER+	43,33%	56,67%	28,67%

Οι κύριες μορφές στήριξης επικεντρώνονται στις:

ΜΟΡΦΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	ΧΡΕΙΑΖΕΣΤΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΟΡΦΗ		Συνολικό Ποσοστό Βαρύτητας
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Μεταφορά τεχνογνωσίας (ομάδες ειδικών, συμβουλευτικές υπηρεσίες)	86,67%	13,33%	63,33%
Σεμινάρια	86,67%	13,33%	62,00%
Πρότυπα και Προδιαγραφές	80,00%	20,00%	56,67%

Και τέλος τα κυριότερα θεματικά αντικείμενα τεχνικής στήριξης είναι τα:

ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	ΕΠΙΘΥΜΗΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ		Συνολικό Ποσοστό Βαρύτητας
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Δικτύωση	83,33%	16,67%	60,67%
Συνεργασίες	83,33%	16,67%	55,33%
Επιχειρηματικότητα (μάρκετινγκ, επιχειρηματικά σχέδια, προώθηση και προβολή προϊόντων)	80,00%	20,00%	52,67%

➤ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 3^{ΟΥ} ΜΕΡΟΥΣ

Αναμενόμενες Δράσεις της Μ.Ε.Δ. LEADER+

Το τρίτο και τελευταίο μέρος του ερωτηματολογίου, οι εκπρόσωποι των ΟΤΔ ανέφεραν συγκεκριμένες ενέργειες που επιθυμούν να υλοποιηθούν από τη Μονάδα Εμφύχωσης Δικτύου LEADER+, όσον αφορά στη διεξαγωγή Συνεδρίων, Ημερίδων, Σεμιναρίων, στην επιτόπια στήριξη κλπ.

Αναλυτικότερα:

Διεξαγωγή Ημερίδων

Αρκετά σημαντικά συμπεράσματα εξάγονται και από τα αποτελέσματα της ανάλυσης των συλλεχθέντων στοιχείων, σχετικά με την επιθυμία των ΟΤΔ για τη διεξαγωγή και οργάνωση Ημερίδων.

Μια πρώτη διαπίστωση αποτελεί ότι από τις 30 ΟΤΔ που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, οι είκοσι από αυτές, πρότειναν τουλάχιστον μία Ημερίδα, ποσοστό περίπου 67%, ενώ υψηλό ήταν και το ποσοστό αυτών που προτείνανε δύο ή και περισσότερες Ημερίδες. Αυτό συνάδει και με το μεγάλο ποσοστό που

καταλαμβάνουν οι Ημερίδες ως επιθυμητή μορφή στήριξης (70%), στην ανάλυση που προηγήθηκε.

Τα θέματα των ημερίδων που έρχονται πρώτα στις προτιμήσεις των ΟΤΔ είναι τα εξής:

1. Ανάπτυξη Διατοπικών – Διαπεριφερειακών συνεργασιών και την ενημέρωση για τα διαθέσιμα προγράμματα διατοπικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας.
2. Διεξαγωγή Ημερίδων για την Οργάνωση, Διαχείριση, Προβολή του Ποιοτικού Αγροτικού, Εναλλακτικού Τουρισμού και την αποτελεσματική τουριστική αξιοποίηση των πολιτιστικών και φυσικών πόρων.
3. Η Δικτύωση, με στόχο την τόνωση του ενδιαφέροντος και την πληροφόρηση για τα οφέλη της Δικτύωσης, έτσι ώστε να επισημανθούν τα οφέλη και οι προδιαγραφές μιας επιτυχημένης δικτύωσης.
4. Η λειτουργία των Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας και η πιστοποίηση της ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών,

Ενδιαφέρουσες Ημερίδες προτείνονται από μεμονωμένες ΟΤΔ, οι οποίες αξίζει να αναφερθούν, όπως είναι :

- ✓ η Προώθηση – Προβολή Τοπικών Προϊόντων Ποιότητας με την παρουσίαση ειδικών τεχνικών προβολής και προώθησης
- ✓ ο ρόλος των ΟΤΔ μετά το 2008
- ✓ το Management – Marketing με απλά λόγια

Διοργάνωση Συνεδρίων

Η Διοργάνωση Συνεδρίων, θεωρείται ιδιαίτερη σημαντική ενέργεια από τους εκπροσώπους των ΟΤΔ. Το 64% έχει να προτείνει τουλάχιστον ένα Συνέδριο, ενώ το 24% από αυτούς προτείνει και δεύτερο.

Τα θέματα που φάνηκε να αποτελέσαν σε υψηλότερο ποσοστό, λόγο για τη διεξαγωγή κάποιου συνεδρίου είναι και εδώ παρόμοια με αυτά που προτάθηκαν ως θεματικά αντικείμενα των Ημερίδων.

Τα προτεινόμενα θέματα είναι τα εξής:

- Διακρατική Συνεργασία με ποσοστό 15% με στόχο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας για ανάπτυξη συνεργασιών εντός Ε.Ε.

- Αγροτουρισμό- Οικοτουρισμό, την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού με ποσοστό 22%
- Παρεμβάσεις σε Προστατευόμενες και Ευαίσθητες Περιοχές με ποσοστό 10%
- Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας με ποσοστό 10%.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθούν και εδώ συνέδρια τα οποία προτείνονται από μεμονωμένες ΟΤΔ. Ενδεικτικά αναφέρονται :

- ✓ Οι διαρθρωτικές πολιτικές της περιόδου 2007-2013 (Δ' ΚΠΣ)
- ✓ Η νέα ΚΑΠ και οι ανάγκες προσαρμογής της χώρας
- ✓ Συνέδριο για τη Γυναικεία Επιχειρηματικότητα
- ✓ Ειδικό Marketing - Εύρεση αγορών για τα παραγόμενα προϊόντα και της παρεχόμενες υπηρεσίες της περιοχής παρέμβασης

Σεμινάρια

Από τα σεμινάρια τα ευρήματα που έχουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον είναι τα ακόλουθα :

- Το 20% εισαγωγή συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας
- Το 15% Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης – Παρακολούθησης του Προγράμματος LEADER+ .
- Το 13% διαχείριση των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών.
- Το 10% Διακρατική Συνεργασία
- Το 10% Δικτύωση για τη μεταφορά εμπειρίας από άλλες ΟΤΔ από προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.
- Το 16% Παρακολούθηση των επενδυτικών σχεδίων για την πρόληψη πιθανών αντιξοοτήτων.
- Λογιστικά θέματα, έτσι ώστε να υπάρξει μια κοινή αντιμετώπιση από όλες τις ΟΤΔ των προβλημάτων Λογιστικής Παρακολούθησης.

Από την επεξεργασία των συλλεχθέντων στοιχείων προκύπτει ότι από τις 30 ΟΤΔ που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, το 48 % συμφωνεί στη κατάρτιση οδηγών. Στις προτιμήσεις των ΟΤΔ ακολουθούν οι μελέτες με 23%, τα πρότυπα με 20%, και τέλος οι εμπειρογνωμοσύνες με ποσοστό 14%.

9.2 Η ΠΟΡΕΙΑ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΤΟΥ Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Αν και σημειώνεται σημαντική «επιτάχυνση» στην απορρόφηση των πόρων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Γ' ΚΠΣ) η Ελλάδα πρέπει να καταβάλει σημαντική προσπάθεια προκειμένου να περιορισθούν στο μέγιστο δυνατόν οι όποιες απώλειες. Στα τέλη Ιουνίου οι αρμόδιες αρχές απέστειλαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αιτήσεις πληρωμής ύψους περίπου 835 εκατ. ευρώ, με αποτέλεσμα το ύψος των κεφαλαίων που έχουν απορροφηθεί από το Γ' ΚΠΣ να ανέρχεται πλέον, στα 6,6 δις ευρώ, ήτοι στο 31% του συνόλου των κοινοτικών πόρων που αντιστοιχούν στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του υπουργείου Οικονομίας περίπου 3,2 δις ευρώ (κοινοτική και εθνική συμβολή) θα πρέπει να απορροφήσει η Ελλάδα από το Γ' ΚΠΣ μέχρι το τέλος του 2004 προκειμένου να αποφεύγει σημαντικές απώλειες πόρων και να φτάσει η απορρόφηση του στο 35% της συνολικής δημόσιας δαπάνης έναντι του 24% που ήταν το Μάιο και του 21% που ήταν τον περασμένο Μάρτιο. Σύμφωνα με το υπουργείο Οικονομίας επίσης θα πρέπει 1,95 δις ευρώ να εισρεύσουν από την Ευρωπαϊκή ένωση μέχρι το τέλος του έτους για να επιτευχθεί ο στόχος του 35%, αφού από το σύνολο της δημόσιας δαπάνης οι κοινοτικοί πόροι αναλογούν στο 60% περίπου του συνόλου.

Παρά, πάντως, την βελτίωση στην "απορρόφηση", τα κεφάλαια που παραμένουν μη διαθέσιμα εξακολουθούν να είναι αρκετά υψηλά. Τα μεγαλύτερα προβλήματα καταγράφονται στα περιφερειακά προγράμματα, καθώς σε αυτά η "επιμέλεια" δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί επιμελημένη. Ταυτόχρονα τα περιφερειακά προγράμματα ανάπτυξης εμφανίζουν αρκετές ατέλειες: οι νέες δαπάνες που καταγράφηκαν έφθασαν στα 172 εκατ. ευρώ, με την αξία των αντίστοιχων προγραμμάτων που διαχειρίζονται τα αρμόδια υπουργεία να πλησιάζουν τα 670 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία από τους δείκτες επικινδυνότητας που διαμορφώνει το υπουργείο Οικονομίας, τα μεγαλύτερα προβλήματα εστιάζονται στην περιφέρεια, οι απορροφήσεις εδώ έχουν φτάσει μέχρι στιγμής περίπου το 18% του συνόλου του προγράμματος ή το 1,67 δις ευρώ και μέχρι το τέλος του χρόνου θα πρέπει να έχουν φτάσει τα 2,67 δις ευρώ ή το 29% του συνόλου του προγράμματος. ήτοι Ήπειρος και Στερεά Ελλάδα. Τα σημαντικά προβλήματα σε επίπεδο περιφέρειας καταγράφονται στην Ήπειρο και την Στερεά Ελλάδα, επίσης τόσο στην Αττική όσο και στην απορρόφηση κονδυλίων που αφορούν τα υπουργεία Παιδείας, Υγείας και Ανάπτυξης.

Αντίθετα αρκετά μικρότερος-αν και δεν εκλείπει- είναι ο κίνδυνος απώλειας πόρων στην "παραδοσιακά καθυστερημένη" Κοινωνία της Πληροφορίας. Ένα από τα βασικά επίσης, προβλήματα στην απορρόφηση προγραμμάτων είναι ότι δεν κατορθώνουν να καλύψουν τις απαιτήσεις των τεσσάρων Ταμείων. Για παράδειγμα στην περίπτωση της Εκπαίδευσης ενώ έχουν υπερκαλυφθεί η δαπάνη του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), υπάρχει σημαντική υστέρηση στο έτερο αρμόδιο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Στον αντίποδα του παραπάνω παραδείγματος βρίσκεται η Κοινωνία της Πληροφορίας, καθώς για το τρέχον έτος δεν αντιμετωπίζει κινδύνους απώλειας, μιας και δεν έχει προσχωρήσει σε δεσμεύσεις κοινοτικών πόρων.

9.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ETANAM A.E.

Συμπερασματικά από την μέχρι τώρα αναφορά στο έργο και τη δράση της ETANAM A.E. αλλά και από την ανάλυση S.W.O.T. προκύπτει ότι η ETANAM A.E είναι μία από τις πλέον σύγχρονες και δυναμικές Αναπτυξιακές Εταιρίες της χώρας.

- Η συμμετοχή των περισσότερων φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην εταιρία
- Η σωστή οργάνωση και διαχείριση
- Η πολυετής εμπειρία στη διαχείριση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων
- Η άρτια και εξειδικευμένη στελέχωση
- Η πιστοποίηση της εταιρίας με το πρότυπο ποιότητας ISO
- Η σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή
- Η επιτυχημένη διαχείριση και απορρόφηση πόρων των προγραμμάτων (LEADER σχεδόν 100%)
- Η συμβολή της στην τοπική ανάπτυξη

Είναι ορισμένα μόνο από τα στοιχεία τα οποία έχουν οδηγήσει στην κοινωνική αποδοχή από την τοπική κοινωνία αλλά και την επιτυχημένη πορεία την εταιρίας κατατάσσοντάς την σαν μία από τις καλύτερες Αναπτυξιακές Εταιρίες της χώρας.

Την παραπάνω διαπίστωση έρχεται να πιστοποιήσει το γεγονός ότι η εταιρία προτάθηκε για το βραβείο «International Platinum Star Quality Commitment» από τον Οργανισμό BID Ισπανίας, όπως επίσης και για το βραβείο «International Grand Prix Leader in Prestige and Quality» από τον οργανισμό Actualidad Ισπανίας.

Η επισφράγιση δε της Εταιρείας στον Ευρωπαϊκό χώρο έγινε με την απονομή του βραβείου «**Actualidad International Gold Star for Quality**». Και του ασημένιου βραβείου στον διαγωνισμό «**SAPRINTRI EUROPE PER OF THE YEAR '96**»

Αναζητώντας μέσα από την S.W.O.T. ανάλυση τα αδύνατα σημεία της εταιρίας καταλήγουμε στο μοναδικό ίσως σημείο το οποίο δημιουργεί προβλήματα στην εταιρία και δεν είναι άλλο από το ιδιαίτερα κρίσιμο σημείο για την βιωσιμότητα κάθε εταιρίας, το οικονομικό.

Δυστυχώς η εταιρία παρά το γεγονός ότι αναλαμβάνει και υλοποιεί σημαντικά Ευρωπαϊκά και Εθνικά έργα αρκετών εκατ. Ευρώ δεν μπορεί να υπερκαλύψει τα λειτουργικά της έξοδα.

Η αυστηρότητα του Υπουργείου Γεωργίας όσον αφορά την κάλυψη των λειτουργικών και άλλων δαπανών της εταιρίας τόσο στο πρόγραμμα LEADER όσο και στο ΟΠΑΑΧ δημιουργεί σοβαρά οικονομικά προβλήματα που έχουν σαν αποτέλεσμα η εταιρία να βρίσκεται σε καθημερινό άγχος και στενότητα ρευστότητας χρήματος και λόγω των καθυστερήσεων ανάληψης χρημάτων πολλές φορές να επιβαρύνεται με επιπρόσθετα έξοδα και δαπάνες στις εργοδοτικές εισφορές, στα ασφαλιστικά ταμεία και στους φόρους του Δημοσίου.

Συνεπώς το πρόβλημα δεν συνίσταται στην μη ορθολογική ή αποτελεσματική οικονομική διαχείριση από την εταιρία αλλά στις αναπόφευκτες καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην ανάληψη των χρημάτων από τα προγράμματα καθώς είναι γεγονός ότι αυτά έρχονται αργά από την Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργώντας προβλήματα ταμειακής ροής στην εταιρία, το πρόβλημα δε οξύνεται και από το μικρό μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας.

Σημειώνεται πως οι πόροι της εταιρίας προέρχονται αποκλειστικά από την διαχείριση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων καθώς η εταιρία δεν ασχολείται

με άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες οι οποίες είναι δεδομένο ότι θα μπορούσαν να δώσουν λύση στο πρόβλημα κάνοντάς την οικονομικά ευέλικτη και " ανεξάρτητη".

Οι λόγοι της μη ενασχόλησης με άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες, σύμφωνα με στελέχη της εταιρίας σχετίζονται με την μικρή περιοχή δράσης της εταιρίας και την μη επιθυμία της να αναλάβει επιχειρηματικές δραστηριότητες έναντι αμοιβής που πιθανότατα να ερχόταν σε σύγκρουση με την μικρή κοινωνία της περιοχής δράσης της.

9.3.1 Συμπεράσματα ερωτηματολογίου για την ETANAM A.E

A. Αφετηρία- Στόχοι και Ερευνητικές υποθέσεις

Η παρούσα έρευνα ευελπιστεί να προσκομίσει στοιχεία στην υπάρχουσα βιβλιογραφία σχετικά με τις δυσκολίες- απαιτήσεις που αντιμετωπίζουν οι επενδυτές ευρωπαϊκών προγραμμάτων, ειδικότερα οι επενδυτές της ETANAM A.E. . Το δε πλαίσιο της διαμορφώνεται με βάση την προηγούμενη θεωρητική ανάλυση. Τα αποτελέσματά της δεν αξιώνουν αντιπροσωπευτικότητα, αυτό όμως δεν αποκλείει τη μερική αναγωγή τους σε παρόμοιες περιπτώσεις.

A1 ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Η έλλειψη επαρκών συγκριτικών ερευνών (ύστερα από την ανασκόπηση σχετικής βιβλιογραφίας) σχετικά με το υπό διερεύνηση θέμα.
2. Η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της ETANAM A.E στην περιοχή δράσης της.
3. Οι δυσκολίες των επενδυτών στην υλοποίηση της επένδυσής τους
4. Η αναζήτηση προτάσεων από τους επενδυτές για βελτίωση των υπηρεσιών της ETANAM A.E

A2. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κεντρικός στόχος της έρευνας ήταν:

- η αξιολόγηση των προγραμμάτων από τους ίδιους τους επενδυτές των προγραμμάτων και οι δυσκολίες εφαρμογής τους
- η αξιολόγηση των υπηρεσιών της ETANAM από τους επενδυτές της

Απώτερος σκοπός είναι να καταδειχθεί πως τα ευρωπαϊκά προγράμματα με τη συμβολή των αναπτυξιακών εταιριών συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη καθώς επίσης να καταδειχθούν και οι επιθυμίες των επενδυτών ως προς τη διαδικασία υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών, ειδικότερα του LEADER .

A3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα αυτή είναι περιπτώσιολογικού χαρακτήρα και αφορά την ETANAM A.E

Ως μέθοδο συλλογής για να πάρουμε τις πληροφορίες από τα ερωτήματα που θέσαμε, χρησιμοποιήσαμε την τηλεφωνική έρευνα προκειμένου να έχουμε περισσότερο άμεσα αποτελέσματα αλλά και για να υπάρχει η δυνατότητα επεξηγήσεων σε πιθανές ασαφείς ερωτήσεις και απαντήσεις. Βεβαιώναμε δε τους ερωτηθέντες για την ανωνυμία τους καθώς αποσαφηνίσαμε ότι μας ενδιέφερε μόνο η άποψή τους για τα θέματα των ερωτήσεων .

Με το ερωτηματολόγιο αναζητήθηκε να ανακαλυφθεί τι επιθυμεί, τι προτιμάει και τι σκέφτεται κάθε υποκείμενο- επενδύτης για τα προγράμματα γενικά και τις υπηρεσίες της ETANAM Α.Ε ειδικότερα. Η στάση μας βέβαια απέναντι σ' αυτά τα δεδομένα επιβάλλεται να' ναι επιφυλακτική, αφού δεν μπορούμε να διαπιστώσουμε σε τι βαθμό αντιστοιχεί, αυτό που δηλώνει, κάθε υποκείμενο με τις πραγματικές του επιθυμίες. Η επιλογή της συγκεκριμένης αναπτυξιακής εταιρίας έγινε γιατί ο ερευνητής είχε τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης και συλλογής των στοιχείων των επενδυτών. Η επιλογή των συγκεκριμένων επενδυτών έγινε με κριτήριο την ικανοποιητική αντιπροσώπευση όλων των προγραμμάτων που επιδέχονται ιδιωτική επένδυση. Έτσι επιλέχθηκαν τα προγράμματα: LEADER II και LEADER+ με κριτήριο ότι είναι τα προγράμματα με τις περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις και την έννοια του «ευρωπαϊκού στοιχείου». Επίσης προσπαθήσαμε να καλύψουμε όλες τις μορφές επένδυσης κατά Άξονα προγραμμάτων (του Άξονα 1 της Κ.Π LEADER+,ειδικότερα των δράσεων:

- 1.2.1.: Αγροτουρισμός,
- 1.2.2.: Μικρές Επιχειρήσεις του Αγροτικού Χώρου και των Λοιπών Τομέων της Οικονομίας
- 1.2.3.: Επενδύσεις που Ενισχύουν τη Συλλογική, Τομεακή και Διατομεακή Δράση με τη Χρήση Σύγχρονης Τεχνολογίας, Τεχνογνωσίας και Νέων Τεχνικών.)

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα: Μάιος 2004

Οι ερωτήσεις ήταν όλες ανοιχτές, με αυτόν τον τρόπο υπήρχε η ελεύθερη διατύπωση των απόψεων των επενδυτών κάτι άλλωστε που ήταν και το αρχικό ζητούμενό μας.

9.3.2 Παρουσίαση επεξεργασίας δεδομένων ερωτηματολογίου

Ερωτήθηκαν συνολικά 25 επενδυτές, 17 από το πρόγραμμα Leader+ και 8 από Leader II.

- Στην **ερώτηση 1** (σχετικά με την ενημέρωση των επενδυτών για το πρόγραμμα που επένδυσαν) είχαμε τα εξής αποτελέσματα:
  - Από τα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης 60%
  - Από κλιμάκια της ETANAM στην περιοχή 25%
  - Από προσωπικό ενδιαφέρον και αναζήτηση πληροφοριών για το πρόγραμμα 10%.
  - Από γνωστούς οι οποίοι είχαν κάποιες πληροφορίες για το πρόγραμμα 5%.
 Στη συνέχεια όλοι απευθύνθηκαν για περισσότερες πληροφορίες στα γραφεία της ETANAM Α.Ε.
- Στην **ερώτηση 2** είχαμε τα εξής αποτελέσματα:
  - Η γραφειοκρατία 70%
  - Η δυσκολία εξασφάλισης της ίδιας συμμετοχής 20%
  - Οι πολλές Εγγυητικές Επιστολές 8%

- Προβλήματα προσωπικά- ενδογενή των επενδυτών 2%

Οι επενδυτές λοιπόν στο μεγαλύτερο ποσοστό τους, 70% δήλωσαν ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετώπισαν κατά την συγκέντρωση των δικαιολογητικών ήταν η γραφειοκρατία . Ακολουθεί με ποσοστό 20% η δυσκολία από ορισμένους επενδυτές στην εξασφάλιση της ίδιας συμμετοχής , ενώ ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά οι πολλές εγγυητικές επιστολές που απαιτούσε το πρόγραμμα και με πολύ μικρό ποσοστό 2% προβλήματα προσωπικά των επενδυτών που σε ορισμένες περιπτώσεις τους καθυστέρησαν στο πρόγραμμα.

- Στην ερώτηση 3 είχαμε τα εξής αποτελέσματα:

- Υπερβολικός 95%
- Απλός 5%

Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι η πλειοψηφία σχεδόν των ερωτηθέντων 95% πιστεύει πως ο όγκος των απαιτούμενων δικαιολογητικών για την υλοποίηση των έργων είναι υπερβολικός. Ενώ ένα μικρό ποσοστό 5% θεωρεί απλή τη διαδικασία των δικαιολογητικών, σημειώνεται πως οι επενδυτές που αντιπροσωπεύουν το ποσοστό αυτό είχαν εξοικειωθεί με τη διαδικασία λόγω ανάλογων προσωπικών εμπειριών σε αντίστοιχες επενδύσεις

- Στην ερώτηση 4 είχαμε τα εξής αποτελέσματα:

- Ναι ήταν απαραίτητα 60%
- Όχι δεν ήταν όλα απαραίτητα 40%

Διαπιστώνουμε λοιπόν στη ερώτηση αυτή ότι απόψεις είναι σχεδόν μοιρασμένες γύρω καθώς και τα δύο ποσοστά είναι σημαντικά. Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων 60% αποδέχεται και αναγνωρίζει την σημαντικότητα και αναγκαιότητα των δικαιολογητικών αυτών καθώς οι επενδύσεις και τα χρήματα που δίδονται είναι πολλά οπότε ο όγκος των δικαιολογητικών εξασφαλίζει την σωστή αξιοποίηση των χρημάτων.

Ωστόσο ένα σημαντικό επίσης ποσοστό, της τάξεως του 40% θεωρεί ότι πολλά από τα δικαιολογητικά δεν είναι απαραίτητα και σε ορισμένες περιπτώσεις είναι υπερβολικά.

- Στην ερώτηση 5 το σύνολο των ερωτηθέντων επενδυτών είναι σε γενικές γραμμές ευχαριστημένοι από το πρόγραμμα στο οποίο επένδυσαν και από τις δυνατότητες που παρέχει αυτό. Ένα αμελητέο σχεδόν ποσοστό δηλώνει ότι δεν είναι ευχαριστημένοι από το πρόγραμμα λόγω γραφειοκρατίας και λόγω απαιτήσεων και δεσμεύσεων που έχει αυτό.

- Στην ερώτηση 6 είχαμε τα εξής αποτελέσματα:

- Ανεπιφύλακτα 80%
- Ναι, αν δεν υπήρχε τόση γραφειοκρατία 28%
- Όχι 2%

- Στην ερώτηση 7 η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησαν ότι θα επένδυαν ξανά σε κάποιο αντίστοιχο πρόγραμμα καθώς παρ' όλη τη γραφειοκρατία και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται η οικονομική βοήθεια για όσους έχουν αποφασίσει να επενδύσουν είναι πολύ μεγάλη απ' ότι αν επιχειρούσαν να δημιουργήσουν το ίδιο έργο μόνοι τους. Σημειώνεται δε πως ένας σημαντικός αριθμός των ερωτηθέντων επενδύει για δεύτερη φορά ή περιμένει να προκηρυχθούν μέτρα που θα τους ενδιέφερε να επενδύσουν.

- Στην **ερώτηση 8** όλοι οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι η επένδυσή τους είχε θετικά αποτελέσματα τόσο για τους ίδιους οικονομικά όσο και για την περιοχή τους καθώς συνέβαλε στην ανάπτυξή της και στην δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
- Στην **ερώτηση 9** για την παροχή πληροφοριών και υπηρεσιών είχαμε τα εξής αποτελέσματα:
  - Άψογη- Άριστη 93%
  - Ικανοποιητική 5%
  - Όχι καλή 2%

Βλέπουμε λοιπόν ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων είναι απόλυτα ευχαριστημένοι από τις υπηρεσίες της εταιρίας. Ενώ ένα μικρό ποσοστό τη χαρακτηρίζει ικανοποιητική γιατί θα επιθυμούσε επιπλέον ενέργειες από εκείνη. Σημειώνεται δε ότι το ελάχιστο ποσοστό που την χαρακτηρίζει «όχι καλή» δεν κατάφερε να μπει ή να ολοκληρώσει το πρόγραμμα στο οποίο είχε υποβάλλει πρόταση καθιστώντας υπεύθυνη γι' αυτό την ETANAM. Το ίδιο ποσοστό επίσης θεωρεί ότι η εταιρία μερολήπτησε εις βάρος του σε κάποιο άλλο πρόγραμμα και γι' αυτό έχει σχηματίσει την παραπάνω άποψη για την εταιρία.

- Στην **ερώτηση 10** οι περισσότεροι επενδυτές μας απάντησαν ότι είναι αρκετά ευχαριστημένοι από τις ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες της ETANAM σημειώνοντας ορισμένοι από αυτούς ότι θα επιθυμούσαν περισσότερο ενημέρωση πριν την εφαρμογή του προγράμματος για τις απαιτήσεις και τις προϋποθέσεις που θέτει το πρόγραμμα σε όσους επιθυμούν να επενδύσουν σ' αυτό.

Ένα σημαντικό ποσοστό θα επιθυμούσε από την εταιρία λιγότερες απαιτήσεις για την επιλογή του εξοπλισμού των μονάδων τους.

Επίσης ορισμένοι θα επιθυμούσαν να υπάρχει διαχωρισμός από την ETANAM των επενδυτών που σκέφτονται σοβαρά μια πρόταση καθιστώντας λιγότερες τις απαιτήσεις σ' αυτούς σε σχέση με τους επενδυτές που θεωρούν οι ίδιοι ότι δεν βλέπουν σοβαρά μια πρόταση ή έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια στην απόκτηση ορισμένων δικαιολογητικών.

Μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων θα επιθυμούσε από την ETANAM σχέδιο ανάπτυξης για κάθε περιοχή.

Ενώ ένα επίσης πολύ μικρό δείγμα επιθυμεί από την ETANAM και γενικότερα από όλες τις αναπτυξιακές εταιρίες να ασκήσουν πιέσεις στο Υπουργείο για λιγότερες απαιτήσεις και περιορισμούς στα προγράμματα ιδιαίτερα στο θέμα των δικαιολογητικών και των βαρών.

- Στην **ερώτηση 11** το μεγαλύτερο ποσοστό των επενδυτών μας απάντησε ότι θα επιθυμούσε την μείωση των περιπτώσεων για εκείνους δικαιολογητικών καθώς θεωρούν ότι είναι υπερβολικές σε όγκο, και σε ορισμένες περιπτώσεις αδικαιολόγητες, οι απαιτήσεις του προγράμματος. Επίσης ένας σημαντικός αριθμός επενδυτών μας απάντησε ότι θα επιθυμούσε να υπήρχαν λιγότερες απαιτήσεις στο θέμα της Ίδιας Συμμετοχής και των βαρών από τις τράπεζες.

Το ερωτηματολόγιο για την ETANAM Α.Ε παρατίθεται στο παράρτημα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

10.1 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Οι προοπτικές των αναπτυξιακών εταιριών στη χώρα μας πρέπει να εξεταστούν σε σχέση με τους παρακάτω παράγοντες:

- Την Εθνική πολιτική για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.
- Την πολιτική που προωθεί η Αυτοδιοίκηση(και ειδικότερα η ΚΕΔΚΕ) για τους μηχανισμούς υποστήριξης της τοπικής ανάπτυξης.
- Την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Με δεδομένη την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την τοπική ανάπτυξη που εκφράζεται μέσα από τα κοινοτικά προγράμματα, με δεδομένη την Εθνική πολιτική όπως αυτή εκφράζεται αφενός με την περιφερειακή συγκρότηση των ΚΠΣ και αφετέρου με τη λειτουργία της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, με δεδομένη την ευαισθησία της αυτοδιοίκησης για την τοπική ανάπτυξη και τους μηχανισμούς που την υποστηρίζουν, και τέλος με δεδομένη την ετοιμότητα των Αναπτυξιακών Εταιριών να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην τεχνική υποστήριξη της τοπικής ανάπτυξης οδηγούμαστε σε αισιόδοξα συμπεράσματα σχετικά με τις προοπτικές των αναπτυξιακών εταιριών στο μέλλον.

10.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Οι αναπτυξιακές εταιρείες όπως είδαμε αποτελούν ένα από τους βασικότερους μηχανισμούς στήριξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο δύσκολο έργο της αναπτυξιακής διαδικασίας στην Ελληνική περιφέρεια. Η εμπειρία από την πορεία του θεσμού στα χρόνια έχει διδάξει πολλά αρνητικά στοιχεία όσο και θετικά.

Η επιβίωση των Αναπτυξιακών Εταιριών μετά το Γ' ΚΠΣ περνά μέσα από:

- Από την κοστολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρουν στους τοπικούς φορείς.
- Από την ετοιμότητα στον Ευρωπαϊκό ανταγωνισμό των προγραμμάτων
- Από την φερεγγυότητα στην υλοποίηση προγραμμάτων και στην παροχή υπηρεσιών.

- Από την επίτευξη ενός ελάχιστου επιπέδου ποιότητας και εύρους παρεχόμενων υπηρεσιών το οποίο θα είναι κοινό για όλες τις Αναπτυξιακές Εταιρίες της χώρας.
- Από την υιοθέτηση κοινών αρχών και κανόνων λειτουργίας που δε θα επηρεάζονται από τις αλλαγές των διοικήσεων των τοπικών φορέων που συμμετέχουν στις Αναπτυξιακές Εταιρίες.

(Αυτά τη ζητούμενα ελπίζουμε ότι θα επιτευχθούν από τη συντονισμένη προσπάθεια της HELADA και τη στενή συνεργασία με τοπικούς, περιφερειακούς και Κεντρικούς φορείς.)

Πιο συγκεκριμένα το Γ΄ ΚΠΣ και οι κοινοτικές πρωτοβουλίες μέχρι το 2006(αλλά πιθανότατα και το Δ΄ ΚΠΣ) δίνουν τη δυνατότητα στις Αναπτυξιακές Εταιρίες να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην τεχνική υποστήριξη της τοπικής ανάπτυξης και στην υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων.

Το ζητούμενο σε αυτή την περίοδο είναι η προετοιμασία των εταιριών για την περίοδο μετά το Γ΄ ΚΠΣ, καθώς μετά την ένταξη νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι χρηματοδοτήσεις προς τα κράτη μέλη (ειδικότερα τα υπάρχοντα) θα είναι περιορισμένες. Τέσσερις περιφέρειες της χώρας(Κεντρική Μακεδονία, η Στερεά Ελλάδα, η Αττική και το νότιο Αιγαίο) προβλέπεται να ξεπεράσουν τους κατώτερους δείκτες που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για να συνεχίσουν να χρηματοδοτούνται από αυτήν και συνεπώς στο Δ΄ ΚΠΣ θα είναι εκτός Στόχου 1. Μακροπρόθεσμά βέβαια πιθανότατα να σταματήσει και ο θεσμός των ΚΠΣ. Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν αλλά με βάση την εμπειρία και τις διαφαινόμενες τάσεις, εκτιμάται ότι θα αλλάξει ριζικά το πλαίσιο του ανταγωνισμού.

Συνεπώς κάτω από το πρίσμα αυτών των σημαντικών αλλαγών οι Αναπτυξιακές Εταιρίες (όσες δεν ασχολούνται ήδη) θα πρέπει εκτός από την διαχείριση και υλοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων και προκειμένου για την επιβίωσή τους και την οικονομική "ανεξαρτησία" τους να ασκούν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες λειτουργώντας ως επιχειρηματίας και αξιοποιώντας την περιουσία που της παραχωρούν οι εταίροι της γιατί αυτός είναι ο σημαντικότερος παράγοντας που θα τους αποφέρει χρήματα και που θα τους επιτρέψει να επεκταθούν και σε άλλες δραστηριότητες.

Η επιχειρηματική πρωτοβουλία νοείται ως η διάθεση των τοπικών προϊόντων που θα παράγουν καθώς και τις υπηρεσίες που θα προσφέρουν στην αγορά έναντι ανταλλάγματος. Ενδεικτικά αναφέρεται :

- Εκμετάλλευση /αξιοποίηση τοπικών ενεργειακών πόρων.
- Ανάπτυξη διαφόρων εναλλακτικών μορφών τουρισμού(αγροτουρισμός)-τουριστική αξιοποίηση περιοχών/ αναπλάσεις.
- Δράσεις διαχείρισης απορριμμάτων λυμάτων.
- Διάφορες μελέτες:
  - Αναπτυξιακές
  - Περιβαλλοντικές
  - Κτιριακές
  - Κυκλοφοριακές
  - Αναστηλώσεων-αναπλάσεων.
- Οργάνωση χώρων ειδικών χρήσεων με ανάπτυξη υποδομών προσέλκυσης επενδύσεων και ενοικίασή τους.

Γενικά, κάθε δραστηριότητά της πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με το καθαρό οικονομικό αποτέλεσμα που επιφέρει στην εταιρία. Σε κάθε περίπτωση είναι αναγκαία η συνετή και σχεδιασμένη οικονομική διαχείριση να συσχετίζεται με διαδικασίες διαφάνειας.

Συνεπώς η οικονομική οργάνωση της αναπτυξιακής εταιρίας είναι στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό για την πορεία της έτσι ώστε να μπορεί να είναι βιώσιμη. Για την επιτυχημένη πορεία της και την προοπτική της προτείνουμε τα εξής:

- Οικονομική αποτελεσματικότητα και ορθολογική διαχείριση. Το χαρακτηριστικό αυτό σχετίζεται τόσο με την προσεκτική ανάπτυξη σε τομείς που προσφέρουν θετικά οικονομικά αποτελέσματα, όσο και με τη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων που διαθέτει.
- Αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων και χρηματοδοτικών εργαλείων που προσφέρονται από εθνικούς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς.
- Ιεράρχηση στόχων και σταδιακή ανάπτυξη αντικειμένων σύμφωνα με τις χρηματοδοτικές δυνατότητες
- Συστηματική παρακολούθηση των επιμέρους οικονομικών στοιχείων της σε μια διαδικασία συνεχούς ανατροφοδότησης, ώστε να βελτιώνει συνεχώς την κατάστασή της
- Διαδικασία διαφάνειας με δημοσιοποίηση των οικονομικών στοιχείων της κατά έτος καθώς η κοινωνική αποδοχή θα προκύψει από την συνεισφορά της στο ζήτημα της ανάπτυξης αλλά και από την διαφάνεια στον τρόπο λειτουργίας της.
- Αξιοποίηση των χρηματοδοτικών ευκαιριών με την ένταξη σε νέα χρηματοδοτικά μέσα
- Η ύπαρξη αρκετών μετόχων για να υπάρχει και μεγάλο μετοχικό κεφάλαιο.

Ως εκ τούτου θα πρέπει να επιλέγονται με μεγάλη προσοχή οι επιχειρηματικοί στόχοι της με τη σύνταξη εκ των προτέρων ενός επιχειρηματικού σχεδίου προκειμένου να προσδιοριστούν τα έσοδα και οι δαπάνες της

Κάθε δραστηριότητά της επίσης πρέπει να συγκρίνεται με το σύνολο των δραστηριοτήτων της δεδομένου ότι μπορεί στο βωμό της κερδοφορίας σταδιακά και μακροπρόθεσμα η εταιρία να αλλάξει προσανατολισμό. Η εταιρία πρέπει να υπηρετεί το κοινωνικό σύνολο με στόχο την ανάπτυξη της περιοχής που δραστηριοποιείται και την πρόοδο του κοινωνικού συνόλου.

Αναγκαία λοιπόν συνθήκη είναι η σύζευξη του κοινωνικού οφέλους με το οικονομικό κέρδος της εταιρίας με τρόπο ώστε η κοινωνική προσφορά της εταιρείας να έρχεται ως παρεπόμενο της οικονομικής δυνατότητάς της.

Ο παραπάνω παράγοντας είναι αναγκαία και ικανή συνθήκη για κοινωνική αποδοχή της εταιρίας, με δεδομένο μάλιστα ότι τα χαρακτηριστικά και το αντικείμενο της αναπτυξιακής εταιρίας απαιτεί συμμετοχικές διαδικασίες, η ανάγκη κοινωνικής αποδοχής είναι απαραίτητη.

Η Αναπτυξιακή θα πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά από την αρχή της σύστασής της :

- την περιοχή που θα δραστηριοποιηθεί και τις πραγματικές ανάγκες που θέλει να εξυπηρετήσει

- τις οικονομικές δυνατότητες στήριξης του φορέα που τη συστήνει για να μπορέσει μ' αυτόν τον τρόπο να προγραμματίσει την επιβίωσή της και το μέλλον της
- τους πόρους που έχει να διαχειρισθεί και το δυναμικό που μπορεί να αφυπνίσει
- την παρουσία κάποιου άλλου μηχανισμού που μα δραστηριοποιείται στη συγκεκριμένη γεωγραφική ενότητα δράσης της εταιρίας και που θα οδηγήσει σε ανταγωνιστικότητα ή συμπληρωματικότητα με τον νέο φορέα
- τα όρια δράσης της , ώστε να μην έρχεται σε σύγκρουση με τους άλλους φορείς που στηρίζουν τη διαδικασία της Αναπτυξιακής και τέλος
- την προοπτική συνεργασίας με άλλους φορείς τοπικούς και μη, προκειμένου οι κοινοί στόχοι να βρουν ενιαίο τρόπο έκφρασης

Συνοπτικά τα στοιχεία που προδιαγράφουν τις προοπτικές μιας εταιρείας με βιώσιμο και αποδοτικό μέλλον είναι:

- Ευέλικτη λειτουργία, όπως ακριβώς οι εταιρείες του ιδιωτικού τομέα
- Η συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων φορέων της αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη αντιπροσωπευτικότητα.
- Η εκπόνηση των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων της περιοχής.
- Η διαμόρφωση θετικού κλίματος στην τοπική πραγματικότητα μέσα από την κινητοποίηση των δυναμικών στοιχείων της.
- Να είναι άριστη από πλευράς προσωπικού, να μην παρατηρούνται ελλείψεις προσωπικού στην στελέχωση και την εξειδίκευση αυτού.
- Να είναι πιστοποιημένη με κάποιο πρότυπο ποιότητας.
- Να διαθέτει πλούσια και σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή και να φροντίζει να ενημερώνεται για τις τρέχουσες εθνικές και ευρωπαϊκές εξελίξεις.
- Να συμμετέχει σε ημερίδες, συνέδρια, ενώσεις και δίκτυα εταιριών.

Ως προς την οργανωτική της δομή θεωρούμε ότι θα πρέπει:

- Να υπάρχει κάποια αντιστοιχία μεταξύ σκοπών και λειτουργικής διάρθρωσής της.
- Να υπάρχει αντιστοιχία αρμοδιοτήτων και προσωπικού που τις ασκεί.

Επίσης κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη κανονισμού εσωτερικών υπηρεσιών στην εταιρία στον οποίο θα πρέπει να αποτυπώνονται:

- Ο καθορισμός ιεραρχικών επιπέδων
- Η οριζόντια επικοινωνία μεταξύ οργανωτικών μονάδων
- Ο καθορισμός κυρίων, επιτελικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών

Τα γενικά τμήματα και υπηρεσίες που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε μια αναπτυξιακή εταιρία είναι:

- Τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών
- Τμήμα μηχανοργάνωσης-τεχνικής υποστήριξης
- Τμήμα διαχείρισης ποιότητας
- Τμήμα μελετών- υλοποίησης προγραμμάτων, υποδιαιρούμενο σε μονάδες προγραμμάτων

- Τμήμα νομική υποστήριξης
- Τμήμα υποστήριξης πολιτών/ τοπικών φορέων

Βέβαια αυτά τα τμήματα, διαφοροποιούνται κατά νόμο, οικονομική και κοινωνική δομή της περιοχής και άλλους διάφορους παράγοντες, ώστε να εκτιμάται ότι άλλοι μπορεί να παραλείπονται και άλλοι να ενισχύονται

Οι αναπτυξιακές εταιρείες που ξεκινούν έχοντας σαφείς προσανατολισμούς και συγκεκριμένο αντικείμενο είχαν και μεγαλύτερη συνέχεια. Επεκτείνοντας τον παραπάνω συλλογισμό, θεωρούμε ότι, οι τοπικές ομάδες δράσης έχουν περισσότερες δυνατότητες να επιβιώσουν.

Οι λόγοι σχετίζονται τόσο με το συγκεκριμένο αντικείμενο όσο με τη δομή της εταιρείας. Εδώ ο δημόσιος τομέας διευκολύνει τις διαδικασίες χρηματοδοτήσεων και δράσεων ενώ ο ιδιωτικός συνεισφέρει στην τεχνογνωσία, στον τρόπο οργάνωσης διαχείρισης, λειτουργίας και διοίκησης σχήματος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΕΤ. ΑΝ. ΑΜ. Α.Ε. (ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ)

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003
 16η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003)
 ΑΡ.Μ.Α.Ε. 17519/43/Β/88/004 - ΠΡΕΒΕΖΑ

Π Ρ Ι Ν Τ Ι Κ Ο	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2003			Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2002			Π Ι Α Θ Η Τ Ι Κ Ο	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2003	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2002
	Αξία κινήσεως	Αποσβέσεις	Αναμ.Αξία	Αξία κινήσεως	Αποσβέσεις	Αναμ. Αξία			
ΙΙΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							Α Ι Δ Ι Α Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Α		
Μηχανήματα ακινητοποιήσεις							1 Μετοχικό Κεφάλαιο (114.496 Μετοχές των 3 ευρώ)		
Εργα & τεχνικά έργα	27.430,33	1.645,82	25.784,51	0,00	0,00	0,00	1 Καταβλημένο	343.498,00	343.498,00
Προσφορές	63.470,24	41.821,85	21.648,39	63.470,24	31.795,07	31.675,17	Υπόλοιπα ζήμων Χρήσεως εις νέο	169.507,22	127.603,50
Επιταγή & λοιπές εξοπλισμών	230.802,35	153.271,68	77.530,67	201.303,85	116.253,02	85.050,83	VI Ποσά προσαρμόζονται για αύξηση κεφαλαίου	1.501,48	1.501,48
Ακινητοποιήσεων	321.702,92	196.739,35	124.963,57	264.774,09	148.048,09	116.726,00	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (ΑΙ+ΑΥ+ΑΥΙ)	175.482,26	217.385,98
Χρημ. & Μακροπρ. χρημ. απαιτήσεις			0,00			29.347,03	Β Π Ρ Ο β λ ε ψ ε ς γ ι α κ ρ ι β λ η ν ο τ η ς κ α ι ε ρ ῶ δ α		
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			0,00			0,00	1 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	4.695,52	4.695,52
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις			5.282,46			5.282,46	Γ Υ Π Ο Χ Ρ Ε Ω Σ Ε Ι Σ		
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις			820,90			820,90	1 Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
			6.103,36			35.450,39	1 Προμηθευτές	313.229,64	196.397,49
Ποσού ενεργητικού (ΓII+ΓIII)	131.066,93		131.066,93			152.176,39	2α Επιταγές πληρωτέες	2.778,02	0,00
ΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							3 Τρόπιες λογισμ. βραχύνων υποχρ.	294.409,74	19.016,87
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			85.498,91			48.612,47	5 Υποχρεώσεις από φόρους-εληθ.	35.170,38	30.894,40
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις			178.137,05			19.068,26	6 Ασφαλιστικά οργανισμοί	21.220,72	19.241,19
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις			131.309,34			1.681.867,67	11 Πιστωτές διάφοροι	219.231,84	1.776.272,17
			365.945,30			1.750.548,40		667.040,34	2.031.822,12
Αν Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (ΔII+ΔIV)	421.306,76		421.306,76			1.887.661,35	Σύνολο υποχρεώσεων(ΓII)	967.040,34	2.031.822,12
ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΛΟΓΑΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ							ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ)	1.047.218,12	2.253.903,62
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			494.845,43			234.065,88	ΛΟΓΑΡΙΣΜΟΣ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΟΤΙΚΟΥ		
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις			494.845,43			234.065,88	2 Πιστωτικοί λογαριασμοί εγγ. & εμπρ. ασφ.	731.427,30	193.689,19
								731.427,30	193.689,19
ΙΙΙΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+Δ+Ε)	1.047.218,12		1.047.218,12			2.253.903,62			
ΠΙΣΤΟΤΙΚΟ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΥ									
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			731.427,30			193.689,19			
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις			731.427,30			193.689,19			

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

	31ης Δεκεμβρίου 2003 (1 Ιανουαρίου - 31 Δεκεμβρίου 2003)		31ης Δεκεμβρίου 2002 (1 Ιανουαρίου - 31 Δεκεμβρίου 2002)	
	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2003	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2002	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2003	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2002
Εκμετάλλευση				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				
Αποσβ. σε λοιπές επιχειρήσεις				
Αποσβ. μακροπρ. απαιτήσεις				
Αποσβ. σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις				

15η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2002)

ΑΡ.Μ.Α.Ε. 17519/43/Β/88/004 - ΠΡΕΒΕΖΑ

Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2002			Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2001			Π Α Θ Η Τ Ι Κ Ο	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2002	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2001
	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπ.Αξία	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπ.Αξία			
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
4 Ενσωματωμένες ακινητοποιήσεις							1 Μετοχικό Κεφάλαιο		
5 Μεταφορικά μέσα	63.470,24	31.795,07	31.675,17	63.470,24	21.768,29	41.701,95	(114.498 Μετοχές των 3 ευρώ)		
6 Επιπλα & λοιπός εξοπλισμός	201.303,95	116.253,02	85.050,83	128.646,40	96.938,51	27.906,89	1 Καταβλημένο	343.468,00	
Σύνολο ακινητοποιήσεων	264.774,09	148.048,09	116.726,00	190.318,64	120.706,80	69.611,84	Υπαλειψόμενα εις νέο	177.903,50	
11 Στοιχεία & Μακροπρή χρημ/κές απαιτήσεις			29.347,03			29.347,03	Υπόλοιπα ζητημάτων Χρήσεως εις νέο	-1.954,02	
2 Στοιχεία σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις							Μ Ποσά προσαρμόζομενα για αύξηση κεφαλαίου	1.501,48	
2 Στοιχεία σε λοιπές επιχειρήσεις			5.282,46			3.815,11	1 Καταβληθείς μετόχων	27.692,59	
7 Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις			820,90			820,90	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (ΑΙ+ΑΥ+ΑΥΙ)	217.389,08	
Σύνολο παγίων ενεργητικών (ΓΙ+ΓΙΙ)			152.178,39			183.584,88			
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔ. ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ	4.695,52	4.695,52
11 Απαιτήσεις							1 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού		
1 Πελάτες			48.612,47			388.590,33			
8 Δεσμιωμένοι λογαριασμοί καταθέσεων			19.066,26			167.155,72			
11 Χρεώστες διάφορα			1.681.867,67			1.781.241,81			
Σύνολο Κεκυκλοφορούντος Ενεργητικού(ΔΙ+ΔΙΥ)			1.750.546,40			2.336.987,86			
14 Διαθέσιμα							Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
1 Ταμείο			5.059,68			3.174,68	11 Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
3 Καταθέσεις όψεως & προέσμειας			112.059,27			337.322,07	1 Προμηθευτές	196.387,48	259.750,57
Σύνολο Κυκλοφορούντος Ενεργητικού(ΔΙ+ΔΙΥ)			117.117,95			340.497,03	3. Τράπεζες λογισμολ βραχυπρών υποχρ	19.016,87	19.016,87
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ							5 Υποχρεώσεις από φόρους -έλη	20.864,40	86.209,80
2 Έσοδα χρήσεως εισπραχθέντα			234.085,86			0,00	8 Ασφαλιστικοί οργανισμοί	19.241,19	31.830,95
			234.085,86			0,00	11 Παικτικές διαφοράρι	1.776.272,17	2.111.743,75
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+Δ+Ε)			2.253.963,62			2.781.079,77	Σύνολο υποχρεώσεων(ΓΙΙ)	2.031.822,12	2.508.351,94
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΥ							ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ)	2.253.963,62	2.781.079,77
2 Χρεώστικοί λογαριασμοί ενυπόθητων και υπαγομένων ασφαλειών			193.689,19			1.927.047,74	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΟΤΙΚΟΥ		
			193.689,19			1.927.047,74	2 Πιστωτικοί λογαριασμοί ενν & υπερασφα	193.689,19	1.927.047,74
								193.689,19	1.927.047,74

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

	31ης Δεκεμβρίου 2002 (1 Ιανουαρίου - 31 Δεκεμβρίου 2002)	
	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2002	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2001
Α. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		
Κέρδη λειτουργιών (πριν από φόρους)	1.028.850,40	910.337,31
Μείων: Κέρδη πωληθέντων	674.210,02	489.033,71
Μετασχηματισμός κεφαλαιαγοράς	154.640,38	321.303,60
Πλέον: Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως	0,00	294.799,02
Σύνολο	154.640,38	316.102,62
ΜΕΙΟΝ:		
1 Έξοδα διατήρησης περιουσίας	149.071,32	274.557,40
2 Έξοδα λειτουργίας διαφόρων	176.970,17	465.243,94
3 Άλλα έσοδα μετασχηματισμού	111.103,56	109.387,59
ΜΕΙΟΝ:	337.145,05	349.188,93
4 Άλλα αποτελέσματα (πριν από φόρους)	3.348,16	3.470,27
ΜΕΙΟΝ:	3.348,16	3.470,27
5 Έξοδα προηγούμενης χρήσεως		
Μείων:		
1 Σύνολο & εσοδα νέων	10.224,11	11.376,17
2 Σύνολο προηγούμενης χρήσεως	10.224,11	11.376,17
3 Σύνολο μετασχηματισμού (πριν από φόρους)	125.635,41	125.635,41
4 Σύνολο μετασχηματισμού (πριν από φόρους)	125.635,41	125.635,41
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΙΤΑ (ΖΗΜΙΕΣ) χρήσεως προ φόρων	-125.635,41	-77.021,18

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2002	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2001
Καθαρά Αποτελέσματα (πριν από φόρους) χρήσεως	125.639,47	77.021,18
ΠΛ: Υπόλοιπα από προηγούμενη Χρήσεως	1.064,02	13.645,00
Ζημιές προηγούμενης χρήσεως	-127.803,49	-1.964,02

ΕΤ. ΑΝ. ΑΜ. Α.Ε. (ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ)

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2001 14η ΒΤΑΡΡΟΗ ΚΡΗΣΗ (Ι ΙΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2001)

ΑΡ.Μ.Α.Β. 1781032/Β/004 - ΠΡΕΒΕΖΑ

Γ Η Τ Ι Κ Ο	Ποσό κλειόμενης χρήσεως 2001			Ποσό προηγούμενης χρήσεως 2000			ΠΑ Θ Η Τ Ι Κ Ο	Ποσό κλειόμενης χρήσεως 2001	Ποσό προηγούμενης χρήσεως 2000
	Δίαι κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπ. Δίαι	Δίαι κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπ. Δίαι			
ΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							ΑΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Εξ απορροφούμενων	21 827 489	7 417 544	14 208 845	21 827 489	4 000 817	17 826 672	Μετοχικό Κεφάλαιο (82 565 Μετοχές των 1 000€)	82 565 000	82 565 000
Αποτίμηση εφελκόμενων	43 223 503	33 713 293	8 510 280	41 723 583	29 021 583	12 702 000	Υπόλοιπα κερδών χρήσεως σε νέο Υπόλοιπο (ζημιών προηγ. Χρήσεων)	0	2 818 21
Προσφορές	84 851 072	41 130 837	23 728 336	83 351 072	53 022 500	30 328 672	VI Ποσό προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου	669 239	29 533 47
Μισθωτή χρηματική απαιτήσεως σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			10 000 000			10 000 000	Υπόλοιπα ζημιών προηγ. Χρήσεων	-489 239	28 814 20
Αποτίμηση εφελκόμενων			10 000 000			10 000 000	VI Ποσό προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου	8 438 250	8 438 25
Αποτίμηση εφελκόμενων			278 720			278 720	Καταθέσεις μετρήτων	8 438 250	1 438 38
Αποτίμηση εφελκόμενων			11 878 720			11 878 720	Σύνολο (Σύν Κεφαλαίων (ΑΙ+ΑΥ+ΑΥΙ))	81 332 811	88 687 84
Αποτίμηση εφελκόμενων			38 288 886			41 908 282	Β ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΩΔ. ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ		
Αποτίμηση εφελκόμενων			132 412 152			78 870 454	1 Προβλέψεις για υποχρέωση προσωπικού	1 600 000	1 600 00
Αποτίμηση εφελκόμενων			56 858 313			11 250 840	Γ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Αποτίμηση εφελκόμενων			608 858 148			572 422 450	II Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Αποτίμηση εφελκόμενων			798 328 814			883 845 844	1 Προμηθευτές	88 510 001	83 031 54
Αποτίμηση εφελκόμενων			1 081 887			805 307	3 Τράπεζες λαγματοβραχίων υποχρ	6 480 000	6 480 000
Αποτίμηση εφελκόμενων			114 842 495			55 152 278	5 Υποχρεώσεις από φόρους τίλη	29 375 990	8 383 501
Αποτίμηση εφελκόμενων			118 824 382			66 787 888	8 Ασφαλιστικά οργανισμοί	10 778 247	2 847 335
Αποτίμηση εφελκόμενων			912 382 978			718 481 138	11 Πιστωτές διάφοροι	718 576 682	602 817 281
Αποτίμηση εφελκόμενων			0			8 737 280	Σύνολο υποχρεώσεων(ΓII)	854 728 820	783 388 837
Αποτίμηση εφελκόμενων			0			8 737 280	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ)	847 482 931	778 048 882
Αποτίμηση εφελκόμενων			0			8 737 280	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ		
Αποτίμηση εφελκόμενων			0			8 737 280	2 Πιστωτικοί λογαριασμοί εγγ & εμπρ. ασφ	658 841 520	1 546 869 708
Αποτίμηση εφελκόμενων			0			8 737 280		658 841 520	1 546 869 708
Αποτίμηση εφελκόμενων			847 482 931			778 048 882			
Αποτίμηση εφελκόμενων			858 841 520			1 546 869 708			
Αποτίμηση εφελκόμενων			858 841 520			1 546 869 708			

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ (01.01 - 31.12.2001)

	Ποσό κλειόμενης χρήσεως 2001	Ποσό προηγούμενης χρήσεως 2000
Επιμεταλλεύσεις		
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	278 122 438	393 512 825
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	188 838 238	238 485 037
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	109 484 200	114 017 588
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	100 452 788	72 788 878
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	208 838 888	188 808 414
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	80 258 378	73 842 317
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	82 744 528	103 412 130
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	38 833 871	8 551 887
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	1 182 485	158 214
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	35 758 878	8 401 753
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	2 055 977	0
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	0	0
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	88 537	88 537
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	8 885 851	8 885 851
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	1 054 858	11 581 587
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	-8 505 810	0
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	28 244 888	8 782 188
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	8 108 458	8 782 188
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	8 108 458	8 124 258
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	0	0
Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)	28 244 888	2 818 288

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

	Ποσό πρ.2001	Ποσό πρ. 2000
Καθαρό αποτέλεσμα (Κέρδη) χρήσεως	28 244 888	2 618 285
Μείον Υπόλοιπο (ζημιών προηγ. Χρήσεων)	28 814 205	28 533 470
Ζημιές εις νέο	-489 239	-28 814 208

Πρέβεζα, 30. Απριλίου 2002
Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.
ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ
1998

Επιμεταλλεύσεις (πωλητικές)
Α.Δ.Τ. Α. 692945

Ο Δ/νση Σύμβουλος
Η Αποφασίστρια
ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ
1998

Δημήτριος Εξαγιάννης
Α.Δ.Τ. Π.120052

Ευγενία Οικονόμου
Α.Δ.Τ. Α.638778

ΠΡΟΤΟΠΟΘΕΤΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΘΟΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ - ΕΛΕΓΚΤΗ

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρίας "ΕΤ. ΑΝ. ΑΜ. Α.Ε."

Ο Ελεγκτής μας, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του κ.ν. 2180/20 "επί Ανακαταστάσεως" και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίθηκε κατάλληλες, βάσει των αρχικών και παρόντων ελεγκτικών που ακολουθεί το Ελεγκτή και το διεθνή Ελεγκτικό Πρότυπο Τέθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία των άρθρων η Εταιρία και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επιληψίες που ζητήσαμε. Η εταιρία ο Γενικό Λογιστικό Σύστημα δεν χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Επισημαίνουμε τη συμφωνία του περιεχομένου της ισολογιστικής διαγραφής με διακομιστικό Συμβούλου προς την κλίση των μετρήτων, με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις. Το Προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παράγραφο 1 του άρθρου 43α του κ.ν. 2180/20. Από τον έλεγχο μας προέκυψαν τα α, όπως και κατά την προηγούμενη χρήση, βασισμένη στις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας (άρθρο 10, Ν.2085/92) και στη Γνωμ. 205/88 των Νομικών Συμβουλίων Διακομής δεν σχημάτισε πρόβλεψη για σύνολο του προσωπικού της, λόγω ελλείψεως από την υπηρεσία. Αν σχημάτισε πρόβλεψη για την ανάμεση υποχρέωση του συνόλου του προσωπικού της, λόγω ελλείψεως από την υπηρεσία για συνολικό σύνολο της διατάξεις του άρθρου 43α του κ.ν. 2180/20, αυτή θα ανέρχονταν στα ποσά των 8.100.000 € περίπου, ήταν με ποσά των 1.800.000 € περίπου που ήδη σχημάτισε. 2) Η εταιρία από τις εδράσεις της, μέχρι και την δεν έχει ελεγχθεί φορολογικά Πισθιά ποσά φορολογικών επιβαρύνσεων δεν είναι δυνατό να προβλεφθούν. 3) Οι συμμετοχές σε επιχειρήσεις (λογιστηριακές Εταιρηματικές Γ.Ι.Ι. και Γ.Ι.Ι.2) ποσού 881 300 000 μπεινα με τις διατάξεις του Κ.Β.Ε., στην και είδος της εταιρείας τους. Ανάλογη των συμμετοχών αυτών και' εδω κήσεως και σχετικές πληροφορίες παρέχονται στο Προσάρτημα. 4) Το ποσό των 8 438 250 € του Ποθητικού "Ποσό προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου - Καταθέσεις μετρήτων" αφορά σε εισδήσει, που έγινε σε προηγούμενη χρήση, από δύο βασικούς μετόχους της εταιρίας βάσει απόφασης Δ.Σ. και οι διαδικασίες αύξησε του Μετοχικού Κεφαλαίου δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί. Κατά την άποψή μας ο εν λόγω Γενική Συνέλευση των μετρήτων της εταιρίας θα πρέπει να λάβει απόφαση για την αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου το ποσό αυτό ή σε αντίθετη περίπτωση να επιστραφεί το ποσό αυτό στους μετόχους της εταιρίας. Κατά την γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της Εταιρίας με το Προσάρτημα, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω σημειώσεις μας, την παρουσιάζει διαφάνεια και την οικονομική θέση της Εταιρίας, κατά την 31η Δεκεμβρίου 2001, καθώς και το αποτέλεσμα της χρήσεως που ερωτήρια, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν επί λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδοθέντες και δεν διαφέρουν από εκείνες που η Εταιρία εφαρμόζει την προηγούμενη χρήση.

Λοδώνια, 10 Μαΐου 2002

Ο Ορκωτός Λογιστής - Ελεγκτής

Κωνσταντίνος Κ. Κουσιός
Α.Μ.Σ.ΟΕ 106511854

ΟΝ Α Ε
Τ Ε Ι

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Πως ενημερωθήκατε αρχικά για το έργο στο οποίο επενδύσατε στη συνέχεια και πως ήρθατε σε επαφή με το πρόγραμμα;
2. Τι δυσκολίες αντιμετωπίσατε στην συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων και δικαιολογητικών για να ενταχθείτε στο πρόγραμμα;
3. Πως κρίνετε τον όγκο των δικαιολογητικών;
4. Όσοι απάντησαν *υπερβολικό* στην 3^η ερώτηση. Θεωρείτε παρ' όλα αυτά ότι ήταν απαραίτητα;
5. Είσατε ευχαριστημένοι από το πρόγραμμα;
6. Θα συνιστούσατε σε άλλους να επενδύσουν σε ανάλογα προγράμματα επιχορηγούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση;
7. Θα επιχειρούσατε να ενταχθείτε ξανά σε κάποιο αντίστοιχο πρόγραμμα;
8. Πως κρίνεται τα αποτελέσματα της επένδυσής σας για σας και την περιοχή;
9. Πως κρίνετε την παροχή πληροφοριών και υπηρεσιών από την ETANAM A.E.;
10. Θα επιθυμούσατε κάποιες αλλαγές από την εταιρία στην παροχή των υπηρεσιών της; Αν ναι ποιες θα ήταν αυτές;
11. Θα επιθυμούσατε να γίνουν κάποιες αλλαγές στον τρόπο εφαρμογής των προγραμμάτων; Αν ναι ποιες;

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ανδρικοπούλου Ελένη, «Οι Περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση», Η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής από τη Συνθήκη της Ρώμης έως το Maastricht, Αθήνα, Θεμέλιο, 1995.
2. Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας, ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 1995.
3. Ένωση Αναπτυξιακών Εταιριών Ελλάδας (HELLADA)- Μέλη της HELLADA.
4. Ζαχαρόπουλος Θ., « Ο Ρόλος των Αναπτυξιακών Εταιριών στην Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη», Αθήνα 1995.
5. Λίτσος Η. Μιχελουδάκης Γ., Παυλάκης Γ., Σκουμπούρης Ι., «Μελέτη- πλαίσιο για τις αναπτυξιακές εταιρίες, » Ε.Ε.Τ.Α.Α, Ιούνιος 1998.
6. Μαραβά Νεκταρία, «Σημειώσεις στο μάθημα Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική», Καλαμάτα 2001.
7. Μονάδα Εμφύγχωσης Δικτύου Leader+ ,«Συμπεράσματα για το Στελεχιακό Δυναμικό των Αναπτυξιακών Εταιριών», ETANAM Α.Ε, Πρέβεζα 2004 .
8. Μπέλλης Β., «Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως μηχανισμοί στήριξης της Επιχειρηματικότητας»ΕΕΤΑΑ, Δεκέμβριος 2001.
9. Αποτελέσματα 1^{ης} Διεθνούς Συνάντησης Αναπτυξιακών Εταιριών, ETANAM Α.Ε, Δεκέμβριος 2003.
10. Π.Ε.Τ.Α Α.Ε, «Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000-2006»- Περιφέρεια Ηπείρου.
11. Τοπικό Πρόγραμμα Leader+ Νότιας Ηπείρου- Γενικά Στοιχεία Τοπικού Προγράμματος, ETANAM, Ιανουάριος 2002.
12. ΥΠ.ΧΩ.ΔΕ ,«Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL», Ενημερωτικός Οδηγός.
13. Υπουργείο Γεωργίας, «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Leader+ 2000-2006», Ενημερωτικός Οδηγός.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

14. Εφημερίδα Ελευθεροτυπία «Οικονομική», ,8-6-2004, Αρ. Φύλλου 8.681
15. Εφημερίδα Η Πρωινή «Γ' Κ.Π.Σ, και πορεία απορρόφησης κονδυλίων»13-7-2004.
16. Εφημερίδα Παρατηρητής ,«Συνέντευξη Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ηπείρου κ. Πανοζάχου», Πρέβεζα Μάιος 2004.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΣΤΟ INTERNET

1. www.europa.eu.int
2. www.hellaskps.gr
3. www.minagric.gr
4. www.vpes.gr
5. www.etanam.gr
6. www.anko.gr
7. www.in.gr/agro/interview-agro/Nomarhis/Nomarhis-1.htm
8. www.roe.gr